	Előterjesztés Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Polgármestere számára
Előterjesztő: Sárkány Csilla vezérigazgató s.k.	
Tárgy: Javaslat a „Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekttel kapcsolatos döntés meghozatalára	
Az SZMSZ szerint <u>ZÁRTAN</u> tárgyalandó:	IGEN/NEM
ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEZETI EGYSÉG: RÉV8 ZRT. KÉSZÍTETTE: LEHEL ZSUZSANNA S.K. PÉNZÜGYI FEDEZETET IGÉNYEL/NEM IGÉNYEL, IGAZOLÁS: <i>[Signature]</i> JOGI KONTROLL: <i>[Signature]</i> BETERJESZTÉSRE ALKALMAS: <i>[Signature]</i> CZUKKERNÉ DR. PINTÉR ERZSÉBET JEGYZŐ	
A döntésre az SZMSZ szerint hatáskörrel rendelkezik: Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság	
Az SZMSZ szerint véleményezi: -	

Tisztelt Képviselő-testület!

I. Tényállás és a döntés tartalmának részletes ismertetése

A Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekt (a továbbiakban: Projekt) végrehajtására az Innovációs és Technológiai Minisztérium KEHOP Irányító Hatósága, mint támogató és a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat), mint kedvezményezett között 2019. április 12-én támogatói okirat lépett hatályba.

A Projekt megvalósítására az Önkormányzat „Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekt keretében Józsefváros Klímastratégiájának kidolgozására, elkészítésére, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformáló tevékenységekhez kapcsolódó feladatok ellátására” tárgyú, közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzési eljárást írt ki. A beszerzési eljárás eredményéről az Önkormányzat Képviselő-testületének Városgazdálkodási és Pénzügyi Bizottsága az 1009/2019. (IX.09.) sz. határozatában döntött, mely szerint a beszerzési eljárás nyertes ajánlattevője a hdOpen Kft. (a továbbiakban: Vállalkozó) lett. Az Önkormányzat és Vállalkozó között 2019. szeptember 20-án Vállalkozási Szerződés jött létre, mely a határidők tekintetében módosításra került 2020. május 14-én, 2020. december 07-én és 2021. május 7-én.

[Handwritten signature]

A Vállalkozó a Projekt keretében el kell, hogy készítse Józsefváros klímastratégiáját. A klímastratégia kialakításának lépései:

A klímastratégia első egyeztetési változata 2020.07.29-ére készült el az alábbi információkat felhasználva:

- a 2020. áprilisa óta futó lakossági kérdőív
- a nyilvánosan elérhető és adatbekérőn bekért szakmai tartalmak, adatok (Józsefváros klímavédelmi intézkedési terve)
- a 2020.07.14-én tartott workshopon elkészített problémafa és célfa

A klímastratégia második egyeztetési változata 2020.11.30-ára készült el, az alábbi kiegészítő információk felhasználásával:

- a 2020. november elején indított lakossági kérdőíves felmérés a stratégia négy fő területét érintve
- a 2020.10.14-én megtartott második workshopon meghatározott jövőkép és célrendszer, intézkedések meghatározása
- további bekért adatok és szakmai anyagok

A klímastratégia elkészítésének utolsó lépése is lezajlott. A 2020.11.30-án elkészült anyagot a Hivatal szakmailag véleményezte 2021.01.05-éig. 2021.02.17-én pedig sor került az utolsó workshopra a hivatali megvalósítókkal online.

Ezt követte az utolsó körös egyeztetés:

- a partnerek (Főváros, Klímaplatform, kerületek, szakmai szervezetek, civilek) véleményezése 2021.04.30-ig
- a társadalmasítás a zold8.com projekt aloldalon keresztül, hirdetésekkel támogatva 2021.04.30-ig.

A fenti egyeztetések visszajelzéseit tartalmazza a 2. sz. melléklet, a visszajelzéseket a Vállalkozó Józsefváros klímastratégiájába beillesztette. Az elkészült, és az 1. sz. mellékletként csatolt dokumentum elfogadásra alkalmassá vált.

II. A betérjesztés indoka

Józsefváros klímastratégiájának elfogadásához testületi döntés szükséges.

III. A döntés célja, pénzügyi hatása

A döntés célja a Projekt megvalósítása során létrejött kerületi klímastratégia elfogadása.

A döntés többletforrás biztosítását nem igényli. A projekt fedezetét 100%-os intenzitású támogatás biztosítja, amely a 2021. évi költségvetésről szóló 5/2021. (II.25.) ök. rendelet 5. 2. melléklete szerint a 22005 címen rendelkezésre áll.

IV. Jogszabályi környezet

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének a Képviselő-testület és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 36/2014. (XI. 06.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SzMSz) 7. melléklet 6.1.1. pontja alapján a Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság döntési hatáskörébe tartozik tárgyi ügy.

A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Kormányrendelet 1. §-a értelmében a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus

A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Kormányrendelet 1. §-a értelmében a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány (a továbbiakban: koronavírus világjárvány) következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdet ki.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésének felhatalmazása alapján veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja, így a döntés meghozatalára a polgármester jogosult.

Fenti rendelkezések alapján javaslom az alábbi határozat elfogadását.

Melléklet: 1. sz. melléklet: Józsefváros klímastratégia tervezet
2. sz. melléklet: Józsefváros klímastratégiájáról beérkezett vélemények

Határozati javaslat

**Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Képviselő-testületének
.../2021. (V. .) számú határozata**

A „Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekttel kapcsolatos döntés

A képviselő-testület

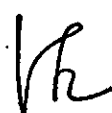
jóváhagyja a *„Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban”* című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekt keretében létrejött Józsefvárosi klímastratégiát az 1. sz. melléklet szerinti tartalommal.

Felelős: polgármester

A döntés végrehajtását végző szervezeti egység: RÉV8 Zrt.

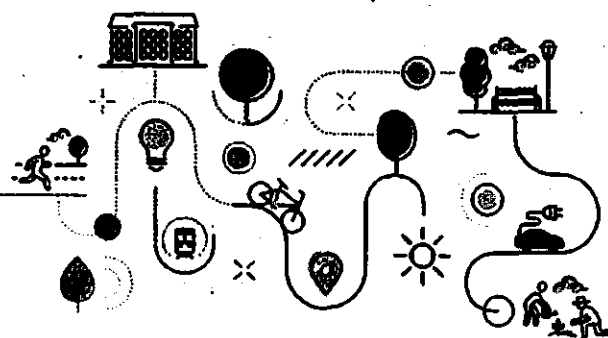
Budapest, 2021. május 13.

**Sárkány Csilla sk.
vezérigazgató**

Z*LD

JÓZSEFVÁROS KLÍMASTRATÉGIA

2021 MÁJUS

JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZT
1082 BUDAPEST, BAROSS U. 63-67.
+36 1 459 2100
INFO@JOZSEFVAROS.HU
WWW.JOZSEFVAROS.HU

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4/16

Józsefváros Klímastratégia**Készült**

Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban (KEHOP-1.2.1-18-2018-00011) című projekt keretében

Készítette*Projektvezetők:*

Lehel Zsuzsanna
RÉV8 Kft

okleveles közgazdász

Herbai Csilla
RÉV8 Kft

okleveles geográfus, okleveles közgazdász

Vezető tervező:

Vaszócsik Vilja

tájépítész, területi tervező

Tervezők:

Mihovics Pálma

kommunikációs szakember

Sárdi Anna

építészmérnök, területi tervező

Vadász Nóra

településmérnök

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	3
Bevezetés	5
Vezetői Összefoglaló	6
1. A Klímastratégia Helyzetelemzésének összefoglalója	10
2. Jövőkép és célrendszer: a nemzeti klímapolitikából levezethető kerületi klímavédelmi célok azonosítása	14
2.1. Kerületi klímavédelmi jövőkép	15
2.2. Józsefváros klímavédelmi célrendszere	16
2.2.1. Kerületi dekarbonizációs és mitigációs célkitűzés	17
2.2.2. Adaptációs és felkészülési célkitűzések	20
2.2.3. Klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzések	24
3. Beavatkozási területek azonosítása és intézkedési javaslatok	26
3.1. Mitigációs beavatkozási lehetőségek	26
3.2. Adaptációs intézkedési javaslatok	44
3.3. Szemléletformálási intézkedési javaslatok	79
4. Végrehajtási keretrendszer meghatározása	99
4.1. Intézményi együttműködési keretek	99
4.2. Érintettek, partnerségi terv	101
4.2.1. A partnerség eddig megvalósult lépései	102
4.2.2. A kommunikáció eddig megvalósult tevékenységei	116
4.3. Finanszírozás	121
4.3.1. Az EU 2021–2027-es időszak támogatási keretei	121
4.3.3. Finanszírozással kapcsolatos tanácsadás	123
4.3.4. Az EU 2021–2027-es időszak támogatási keretei – hazai Operatív Programok	124
4.3.5. Az önkormányzati zöldcélok elérésnek további lehetőségei	127
4.4. Monitoring és felülvizsgálat	133
4.5. A jövőbeni stratégiai tervezés és felülvizsgálati tevékenység harmonizálása a klímastratégiával	143
Mellékletek	150
1. melléklet: ÜHG (üvegház hatású gázok) leltár	150
2. melléklet: Első klímavédelmi kérdőív	154
3. melléklet: Második klímavédelmi kérdőív	159
4. melléklet: Problémafa és Célfá	163
5. melléklet: Második workshop eredményei	165
6. melléklet: Harmadik workshop eredményei	169

7. melléklet: Nyári gyermektábor szemléletformáló aktivitásainak eredményei	171
8. melléklet: Facebook kampány és Influencer aktivitás adatainak összegzése	171

Az éghajlatváltozás hatékony kezeléséhez nem elég a már bekövetkezett károk elhárítása, hanem tervezetten fel kell lépni a kibocsátások csökkentéséért és felkészülni a várható hatásokra is. Ezt a tudatos felkészülést, a tevékenységek tervezett végrehajtását és az eredmények nyomon követését szolgálja a kerületi szintű éghajlatpolitikai tervezés. A tervezési folyamat eredményeként elkészülő kerületi klímastratégia magába foglalja az alkalmazkodási és kibocsátás-csökkentési törekvéseket és beavatkozásokat, az ezek megvalósításához szükséges eszközöket, forrásokat valamint intézményi struktúrát, illetve a stratégia megvalósításának nyomon követését is.

A kerületi klímastratégia hozzájárul a nemzeti és nemzetközi, az éghajlatváltozás megfékezéséhez, illetve a hatásaira való felkészülést célzó törekvésekhez is. Mivel az üvegházhatású gázok kibocsátása jelentős részben a lakossági felhasználáshoz kapcsolódik, ezért az alacsonyabb területi szinteknek is be kell kapcsolódniuk a fenti célok teljesülésébe. Fontos látnunk, hogy az éghajlatváltozás nemcsak kihívásokat, hanem lehetőségeket is rejt magában. Az éghajlatváltozás szempontjainak integrálása a kerületi fejlesztésekbe lehetővé teszi, hogy a kerületeink vonzóbb életkörülményeket és jobb életminőséget biztosítsanak.¹

A Képviselő-testület 2019. november 7-ei alakuló ülésén — ellenszavazat nélkül — klímavészhelyzetet hirdetett, s deklarálta, hogy bár „a klímaváltozást globális folyamatok váltják ki, melyekre Józsefvárosnak kevés hatása van, viszont nemkívánatos hatásai (pl. hőség, viharok, árvizek és villámárvizek) ellen helyben kell elkezdni a védekezést, mindvégig koncentrálni arra, hogy az üvegházhatású gázkibocsátást helyben is drasztikusan csökkentsük. Ennek jegyében határozta meg a Képviselő-testület a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Tervet (2020).

A klímavédelem érdekében a „Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekt keretében 2020. júliusban készült el a kerület klíma szempontú értékelése. (http://zold8.com/wp-content/uploads/2020/07/Zold8_kli%CC%81mastrate%CC%81gia_Helyzetelemze%CC%81s.pdf)

Jelen dokumentum Józsefváros klímastratégiája, amely a kerület klímavédelemmel kapcsolatos jövőképet, célrendszerét és a részletesen kidolgozott intézkedéseket mutatja be.

A két dokumentum a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Nemzeti Alkalmazkodási Központ főosztály gondozásában készített módszertani útmutató² alapján készült. A víziók megfogalmazása a kerület érdekelt szereplői bevonásával (bevonás eszközeit a partnerségi fejezet tartalmazza), a résztvevők jövőkép-elképzeléseinek részleges felhasználásával született.

¹ Forrás: Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Nemzeti Alkalmazkodási Központ Főosztály: Módszertani útmutató a fővárosi kerületek klímastratégiáinak kidolgozásához. 2018. február

² http://www.klimabarát.hu/images/tudastar/8/kepek/KBTSZ_modszertanfejl_KERULET_180226_0.pdf

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A klímastratégia feladata, hogy meghatározza a terület hosszú távú, 15-20 évre szóló stratégiai célrendszerét, amely biztosítja a klímaváltozást okozó kibocsátások csökkentését és a várható változásokhoz való alkalmazkodást. A stratégia egy keretdokumentum, amely teret ad a terület szereplői számára, hogy számba vegyék az előttük álló hosszú távú kihívásokat és azokra tervezett válaszokat fogalmazzanak meg.

A stratégia alapja egy részletes helyzetfeltárás, amely ismeretében a területi érintettek (képviselők, önkormányzati dolgozók, intézmények képviselői, civilek, gazdasági szereplők) közös workshopok keretében együttesen határozták meg a terület 2040-re vonatkozó jövőképét, amelyben egy **Klíma barát, közösség-centrikus, élhető, egészséges Józsefváros** létrehozását tűzték ki célul.

A hosszú távú jövőkép megvalósításához a stratégia 2030-ra konkrét közép távú célindikátorokat fogalmaz meg:

Józsefváros a globális törekvésekkel összhangban kibocsátáscsökkentő (mitigációs) célkitűzésként a 2010-es bázishoz képest 2030-ra 40%-os CO₂ kibocsátás csökkentést irányoz elő. Konkrét, számszerűsíthető adaptációs célként pedig kijelölte, hogy 2030-ra a terület minden pontjáról 500 m-en belül legyen elérhető közcélú zöldterület és minden utcában legyen fasor, többszintű zöldsáv, vagy fát helyettesítő növénytelepítés.

A célindikátorok teljesítését négy stratégiai cél mentén megfogalmazott 4 x 8 intézkedés szolgálja.

Stratégiai cél: **Klíma barát város**

Intézkedések:

- **Épületenergia-hatékonysági programok - energiaszegénység felszámolása**

Távhőszolgáltatás fejlesztése

Ivóvízminőség-javítása, víztakarékos megoldások terjesztése

- **Intézményi energiahatékonysági programok ütemezett összehangolása**
- Önkormányzati bérlakások korszerűsítése
- Zöld monitoring és döntéstámogató rendszer kialakítása
- Stratégiai tervek klímaszemponitú felülvizsgálata, cselekvési programok kidolgozása
- Önkormányzat példamutatása, proaktivitása

Stratégiai cél: **Nincs utca zöld nélkül**

Intézkedések:

- **Utca újra-tervezési, zöldítési program**

Tartamos zöldfelületgazdálkodás

- **Barnamezős területek, foghíjtelkek zöldítése**
- **Épületek, belső udvarok zöldítése**
- **Csapadékvíz kezelése**
- **Fogadj örökbe egy fát program**
- **Minden fa érték! – Magán, társasházi és intézményi zöldfelületek védelme és fejlesztése**
- **Közösségi kertek program kibővítése**

6/1h

Stratégiai cél: Egészséges utcák**Intézkedések:**

- **Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása**
- "Klimatizált" utcák, terek kialakítása
- Közösségi közlekedés ösztönzése
- Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése
- Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése
- Parkolási rendszer átalakítása
- Közösségi légszennyezés és időjárás mérőrendszer kialakítása
- Szociális és egészségügyi ellátórendszer alkalmazkodó képességének növelése

Stratégiai cél: Klíma barát társadalom**Intézkedések:**

- **Nulla hulladék szemléletformáló programok („Zero waste” programok)**
- Zöld8 tanácsadó iroda
- A klímavédelemhez kapcsolódó önszerveződő közösségek támogatása
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása
- Helyi cégek bevonása a zöldítési akciókban

Klímatámogató érdekeltségi rendszer kialakítása

- Családoknak szóló szemléletformáló programok
- Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése

A klímaváltozás közös ügy, ezért az Önkormányzat kerületi klímapolitika megvalósítására egy széles körű, a lakosokat és a terület gazdasági szereplőit is integráló állandó és jól szervezett **partnerséget** alakít ki, valamint bevonja a területen kívüli releváns szereplőket is (pl. a klímapolitikára szerveződött városhálózati együttműködések tagjait, a szomszédos kerületeket, a releváns fővárosi és nemzeti szerveket)

A stratégia végrehajtása 15-20 év alatt valósulhat meg, de ezen időszakban folyamatosan javasolt a megvalósítás nyomon követése, értékelése, amely a monitoring rendszer által biztosítható.

A monitoring adatok rendszeres gyűjtése és elemzése szolgálat alapot a klímastratégiában foglalt célok és azok megvalósulását szolgáló intézkedések aktuális állapotáról szóló értékelések összeállításához. A klímastratégiáról annak elfogadását követően évente előrehaladási és felülvizsgálati jelentést kell készíteni, amit a képviselő testület vagy – annak felhatalmazásával – illetékes bizottsága elfogad.

Tekintettel a változásokra, az előrehaladási és felülvizsgálati jelentés azt a célt is szolgálja, hogy a klímastratégia módosításra kerüljön, ha a bekövetkezett változások indokolttá teszik azt.

A klímastratégia 2040-ig rögzíti a terület céljait, a megvalósítást így kisebb egységekre kell bontani. Javasolt 2 évente cselekvési tervet kidolgozni, amely figyelembe veszi az intézkedések fokozatos megvalósításának és egymásra épülésének elveit, az addigi eredményeket és a várható pénzügyi és humán erőforrások rendelkezésre állását.

A cselekvési tervek kidolgozását segíti a tervezett intézkedések és azok beavatkozásainak megvalósíthatóságát és egymásra épülését mutató megvalósíthatósági csoportok:

Gyors eredmények

A megvalósítás kis kihívást jelent, viszonylag kevés forrással megoldható. Ide tartoznak a szemléletformálást célzó, illetve a szabályozó, tervezési intézkedések. Fontos, hogy ezek a beavatkozások egyrészt előkészítő jellegűek, megvalósításuk biztosítéka a többi intézkedés sikerességének, másrészt bár elindításukkal gyors eredmény érhető el, a stratégiai célok elérése érdekében folyamatosan fenn kell tartani, meg kell újítani azokat.

Megvalósíthatósági időtáv: 1-2 éven belül lehetséges

Ilyen típusú beavatkozások az önkormányzat saját működési rendszerének és stratégiai terveinek felülvizsgálata, azon belül például a zöld közbeszerzés, zöld monitoring rendszer felállítása, a szabályozók klímaszempontú felülvizsgálata, a zöldfelületre, csapadék-elvezetésre, a hőségriadóra, épületállomány megújítására vonatkozó tervek kidolgozása. Hasonlóan gyors eredmények érhetők el a különböző célcsoportoknak szóló szemléletformáló programokkal.

„Aranybánya”

A megvalósítás kis kihívást (időtávot, forrást) jelent, de nagy hatást érhet el. Ide tartoznak a partnerségen alapuló, a magántőke mozgósítását és a jelenlegi működési gyakorlatok újragondolását célzó beavatkozások. Hatásuk gyorsan jelentkezik és a további beavatkozásokat megalapozó forrást is biztosítanak.

Megvalósíthatósági időtáv: 1-2 éven belül lehetséges

Ilyen intézkedések például a zöldfelületgazdálkodás, a gazdasági szereplők, helyi cégek bevonása a terület zöldítésébe, a klímátámogató érdekeltségi rendszer kialakítása, illetve a Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása.

Jó gyakorlat

A megvalósításuk mind időben, mind pénzben közepes kihívást jelent. Az eredmények elsősorban kisebb közösségekben valósulnak meg. Ezeknek az intézkedéseknek a megvalósítás során elsősorban mintaértékű szerepük van, ám ha számosságuk növekszik, potenciális hatásuk összeadódhat, amellyel így még nagyobb eredményeket generálnak.

Megvalósíthatósági időtáv: 1-4 év

Ebbe a csoportba tartoznak azok a közösségi kezdeményezéseken, az önkormányzat példamutatásán alapuló beavatkozások, mint például a középületek vízmegtakarítás célú felújítása, telek szintű csapadékvíz gazdálkodás, közösségi kertek támogatása, bemutatása, parklettek kialakítása, belső udvarok zöldítése.

„Malácpersely”

A legtöbb intézkedés és beavatkozás ide sorolható. Ezekre jellemző, hogy megfelelő előkészítést igényelnek (tervek, társadalmi egyeztetés, partnerség), másrészt a forrás- és a megvalósítás időigénye is jelentős. Hosszú távon viszont jelentős mértékben hozzájárulnak a stratégiai célok megvalósításához.

Megvalósíthatósági időtáv: 3-10 év

Elsősorban a terület épületállományának energetikai korszerűsítését és a zöldfelületek és a közterek használatának újragondolását szolgáló intézkedések tartoznak ebbe a csoportba.

„Holdrakéta”

A beavatkozások jelentős előkészítést és széleskörű partnerséget igényelnek, valamint magas a forrásigényük is, így teljes körű megvalósításuk jelentős kihívást jelent. A stratégiai célok elérését nagyban támogatják.

Megvalósíthatósági időtáv: 5-20 év

Ilyen nagyobb volumenű előkészítést igénylő feladatok a barnamezős területek³ fejlesztése, a kerületi szintű csapadékvíz gazdálkodás kialakítása, a zöldinfrastruktúra hálózatos fejlesztése vagy egy úgynevezett autómentes lakótömb kialakítása.

³ Barnamezős területnek nevezzük azt a területet, amelyet korábban ipari vagy bizonyos kereskedelmi célokra használtak, és amely terület alacsony koncentrációjú veszélyes hulladékkal vagy más egyéb szennyezéssel lehet terhelt, ugyanakkor lehetséges a terület újra-használata a terület megtisztítását követően. Néha a barnamezős terület fogalmát olyan korábban hasznosított területek megjelölésére is használják, melyeket már felhagytak, és nem szükségszerűen szennyezettek.

1. A KLÍMASTRATÉGIA HELYZETELEMZÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÓJA

Józsefváros sűrűn lakott kerület: Budapest területének 1,3%-át foglalja el, népessége 4,36%-ának ad helyet. A főváros egyik belvárosi kerületeként számos funkciójával vállal akár agglomerációra is kiterjedő szerepet. Lakossága egyszerre élvez a budapesti beágyazottság előnyeit és szenved ugyanennek a következményeitől. A klímaváltozás hatásaiban a kerületek között jelentős különbségek adódhatnak a hőszigetek, a Dunától való távolság, illetve a domborzati fekvés eltérő adottságai miatt. Ily módon alkalmazkodásban és védekezésben is sajátos szerep hárul a helyi szereplőkre.

Józsefváros **erősségei** közé tartozik, hogy közlekedési-tér szerkezeti pozíciójánál fogva rövid elérési idő jellemző a lakás – munkahely – közintézmények – kereskedelmi egységek relációkban, közösségi közlekedési infrastruktúrája kiemelkedően sűrű. Szintén az egyéni gépkocsihasználat alacsonyabb fokát mutatja, hogy – bár nagy az átmenő forgalom, és az ezzel járó környezetterhelés – a kerületek között lakosságárányosan a legkevesebb (26,2 db/100 fő) személygépkocsival rendelkezik (a fővárosi átlag 38,5 db/100 fő). A levegőtisztaság javulását elősegítő fontos tényező emellett a kerékpáros infrastruktúra színvonala és a kerékpáros hivatásforgalom elmúlt években elindult növekedése. Számos gyalogos utca kapcsolódik multimodális csomópontokhoz, elsősorban a Palotanegyedben és a Corvin negyedben, de kiterjedt hálózatuk még nincs.

A 2000 utáni városrehabilitációs programoknak köszönhetően kedvezően alakult a kerület újonnan létesített épületeinek energiahatékonysága, s így a józsefvárosi épületállomány átlagos életkora és komfortfokozata. Ma már 14% az újabb építésű (2000 utáni) lakások aránya. A sikeresen zajló, a negyedek megújulását célzó komplex programok jelenleg is folynak. Ennek eredményeként a mintegy 200 000 m² összterületű irodaház többsége „A” kategóriás vagy kedvezőbb energetikai besorolású, környezettudatos építési rendszerű. A közösségfejlesztő programoknak köszönhetően az érintett negyedekben nőtt a lakosság környezettudatossága. Pozitív tényezőnek mondható az új épületekben az alacsony lakossági energiafogyasztás, továbbá a szelektív hulladékgyűjtés arányának növekvő tendenciája.

Józsefváros jelentős tartalék barnamezős területekkel rendelkezik, ahol a tervezett fejlesztésekkel (a Józsefvárosi pályaudvar területén tervezett sport – pálya - udvar) zöldfelületi funkciók kiterjesztésére lehet mód. Ez alkalmas a kerületre jellemző sűrű beépítés oldására, valamint a mikroklimatikus feltételek javítására.

Belvárosi fekvése ellenére olyan ökológiailag értékes területek találhatók a kerületben, mint a Fiumei úti sírkert, az Orczy-park, a II. János Pál pápa tér és a Tisztviselőtelep egyes részei. Emellett országos jelentőségű védett természeti terület a Fűvészkert, amely jelentős botanikai, dendrológia tudománytörténeti és oktatási értéket képvisel. A szórványos utcafásítások közül elsősorban sérülékenysége, kora, egységessége és a taxonértéke miatt kiemelendő a Tisztviselőtelepi Villám utca vadgesztenye fasora, amely a városi körülményekhez képest jó állapotban vészelte át a közel 100 éves sikeres telepítést.

Klímaalkalmazkodás szempontjából fontosak a magán, társasházi és intézményi zöldfelületek, amelyekből jelentős mennyiség található magánhasználatban a Százados negyed és a Tisztviselőtelep

kertvárosias lakóterületein. A sűrűn lakott zárt sorú, keret beépítéses negyedekben is számos jó példa van a belső udvarok, körfolyosók, homlokzatok zöldfelületi kialakításaira.

Az alkalmazkodást segítik a Józsefvárosban található jelentős egészségügyi intézmények (Budapest kórházi ágyainak 15%-a, a betegeinek 24%-a), attól függetlenül, hogy nem helyi, hanem fővárosi szinten szerveződnek és agglomerációs feladatokat is ellátnak.

Városi körülmények között a gazdasági ágazatok közül a turizmus kötődik leginkább a helyi adottságokhoz. Budapesti mezőnyben is kiemelkedő a szálláshely-, vendéglátás-szolgáltatási vállalkozások lakosságra vetített aránya. Jelentős potenciál van a viszonylag alkalmazkodóképes városlátogató, kreatív ipar- és gasztró-turizmus szektorban.

Távlatos erőforrás-gazdálkodás terén Józsefváros **gyengeségei** közé tartozik a növekvő gazdasági energiafogyasztás (elsősorban a szolgáltató szektor), amely mellett még mindig megjelenik a lakossági hagyományos tüzelőanyagok, illetve a nem megfelelő fűtőberendezések használata. Az önkormányzati épületek energiafogyasztásáról nem készül hosszú távú monitoring, továbbá nincs elérhető adat az önkormányzati bérlakások energetikai besorolásáról, műszaki állapotáról.

A háztartási méretű napelemes kísérőművek beépített teljesítőképessége 2019 év végén a budapesti kerületek között az ötödik legalacsonyabb, a 790 kW csupán fele a budapesti átlagnak (1647 kW).

Budapesti adatok alapján az elmúlt években fokozatosan nő az egy főre jutó lakossági hulladék mennyisége, amely egyre pazarlóbb erőforráshasználatot sejtet.

Az egyesített szennyvíz- és csapadékvíz-hálózat a rendkívüli, szélsőséges időjárási eseményekre túlterheltséggel reagál. Az ilyen események során keletkező esővíz elvezetésében is jelentős szerepet játszó zöldterület a kerületben kevés, egy főre 2,4 m² jut (intézményi 12,7 m²/fő, magánkertek 5,5 m²/fő, fásított közterek 0,7 m²/fő, lakótelepi zöldfelületek 0,3 m²/fő). Az elmúlt éveket a növekvő beépítés és burkolt felületek növekedése jellemezte, aminek következtében megnőtt a klímaérzékenység. Miközben a fővárosi átlagos zöldfelületintenzitás 52%, addig Józsefváros nagy részében 25% alatti. Fentiek kihatással vannak a városi hőszigetek kialakulására, a sűrűn beépített területek – műholdas felvételek szerint – nyáron akár 7 C⁰-kal magasabb hőmérsékletűek a környező zöldfelületeknél.

A hatásviselők – vagyis a kerületben élők – érzékenységét meghatározó társadalmi helyzet a 8. kerületben rendkívül kedvezőtlen, jelentős kihívások elé állítva úgy a közszolgáltatások teljesítőképességét, mint a szemléletformálás kapacitásait. 2010-2018 közötti időszakban a nők esetében 0,6%-kal nőttek, míg a férfiakéban 0,3%-kal csökkentek az életkilátások, Józsefvárosban egyedüli kerületként mutatható ki romlás a férfiaknál. Így a jelenlegi állás szerint a nők születéskor várható élettartama 78,4, a férfiaké 70,9 év, szemben a budapesti 80,2 illetve 75,1 értékkel. A népesség iskolázottságát tekintve Józsefváros kissé elmarad a fővárosi átlagtól (felsőfokú végzettségük 34%, Bp.: 35%). Az adózók lakosságaránya is itt a legalacsonyabb, míg az egy főre eső jövedelem a harmadik legkisebb érték a kerületek között. A jelentős társadalmi problémákat jelző indikátor az alacsony várható élettartam és nyugdíjas kort elérők aránya, a megváltozott munkaképességűek magas rátája, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jelentős aránya. E szocio-demográfiai tényezőkben Józsefváros a kerületek között rendre a legkedvezőtlenebb helyen van. A társadalmi programoknál figyelembe kell venni, hogy a fővárosban itt a legmagasabb cigány/roma népesség arány (népszámlálási adat alapján 4%). Itt található a hajléktalan ellátás fővárosi

férőhelyeinek 23%-a. Amellett, hogy a kerület lakossága igen sokszínű, hiszen az előkelő Palotanegyedtől a rehabilitációra szoruló Orczy negyedig nivelláltak, a rászorulóknak alkalmazkodóképessége a klímaváltozás hatásaival szemben nem elegendő, nehezen mobilizálhatók, nincsenek tartalék forrásaik a kedvező adaptációs feltételek eléréséhez.

A klímaváltozás által okozott szélsőséges időjárási jelenségek negatív hatásai függenek a lakosság általános egészségi állapotától is, éppen ezért nagyobb kitettséget mutat, hogy az 1000 fő lakónépességre jutó táppénzes napok száma vonatkozásában a kerület a fővároson belül a középmezőnyben helyezkedik el, a budapesti átlagnál 15%-kal magasabb értékkel. A fentieket ellensúlyozandó társadalmi infrastruktúra kedvezőtlenül alakult: az 1000 fő gyermekkorúra jutó gyermekorvosok száma a 2011-2017 közötti időszakban 31 %-os esést mutat, amely értékkel a kerületek között Józsefváros a negyedik legrosszabb helyet foglalja el. Ugyanezen időszak alatt a háziorvosok 1000 főre vetített értéke 11%-os romlással a fővárosban a legkedvezőtlenebb helyzetben van.

Az évtizedek óta folyó sikeres komplex városrehabilitációs programok ellenére az ismert 3 szegregátumot is tartalmazó negyedekben⁴ él a lakosság 19%-a, a teljes lakásállomány 17%-ában, ahol jellemzően korszerűtlen fűtési módok jellemzőek.

A lakóépületek döntő többsége (71%) Józsefvárosban százévesnél idősebb, többségében alacsony energetikai besorolású, a szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben sérülékenyek. A József körüttől keletre az Orczy tér és Fiumei út vonaláig húzódó terület szinte a kerület teljes szélességében rehabilitációt igényel. 2011-ben, az utolsó népszámláláskori felmérések szerint a komfort nélküli, félkomfortos- és szükséglakások aránya 8,77% volt, amely azóta a rehabilitációs programok hatására kis mértékben csökkent. A sűrű beépítésű, nagyvárosias területeken a magas épületek tovább növelik a mesterséges napfényelnyelő felületeket, és mechanikailag korlátozzák a szellőzés kiegyenlítő hatását, azaz a hősziget-hatás növeléséhez járulnak hozzá. Annak ellenére, hogy a kerületek között lakosságarányosan a legkevesebb az egy főre jutó személygépkocsi száma, a forgalmas útvonalak mentén az életkörülmények romlását eredményezi a magas közlekedési légszennyezés, valamint az, hogy a közterületek nagy részét gépkocsi-parkolók foglalják el.

A védett műemlékek többsége 120-150 éves nagyobb lakóház, városi palota vagy közintézmény. Energetikai hatékonyságuk javítása, az épületek jellegének megőrzése mellett, főleg a műemlék épületek esetében problémás és sokkal költségigényesebb. Mivel a hagyományos szigetelési megoldások itt nem alkalmazhatók, így elsősorban gépészeti felújítások szükségesek.

A fejlesztési irányokat meghatározó **lehetőségek** közül kiemelkedőek az Európai Unió 2021-2027 pénzügyi ciklusra tervezett alapok (KA, ESZA) és az azokhoz kapcsolt támogatási célok: a zöldebb, karbonszegény Európa, a szociálisabb Európa, valamint a polgárokhoz közelebb álló Európa. A támogatási pénzek felhasználásának pontos keretrendszere még nem készült el, de iránymutatást ad, a 2019 decemberében elfogadott „Európai Zöld megállapodás”. A dokumentum célja, hogy irányt mutasson az Európai gazdaság fenntarthatóvá tételéhez és az első klímasemleges kontinens megteremtéséhez. Hasonlóan fontosak a fővárosi szintű, kerületet érintő tervezett fejlesztések (új

⁴ Csarnok és Magdolna negyedek határán, a Mátyás tér két oldalán, a Kőrös – Diószegi Sámuel –Dugonics –Kálvária utcák által határolt tömb (Orczy negyed), valamint a Csarnok negyedben a Rákóczi téri csarnok közvetlen közelében

táv hő vezeték szakaszok kialakítása a belvárosban, a közösségi közlekedést érintő beruházások, közvilágítás stb.), amelyek várhatóan kedvezően befolyásolják majd Józsefváros energetikai és környezeti jellemzőit. A stratégia megvalósulásában jelentős szerepe van a főváros 2030 Városfejlesztési koncepciójához, valamint klímastratégiájához való kapcsolódásnak. Az utóbbi koordinálására, a kerületek közötti együttműködések erősítésére jött létre a Főpolgármesteri Hivatalon belül a Klíma- és Környezetügyi Főosztály.

A várhatóan felhasználható pénzügyi kereteken kívül érdemes figyelembe venni a különböző területeken már elindult társadalmi szemléletváltást, mint például a környezet- és egészségtudatosság javulását, a helyi értékek, helyi vállalkozások iránti lojalitás növekedését, vagy az együttműködés és a közösségek fontosságának felismerését.

A kerületben rejlő potenciál hasznosulásának elengedhetetlen összetevője a komplex, integrált programok megvalósítása, a fent említetteken túli uniós (transznacionális, URBACT, civil alapok) pályázati lehetőségek, tapasztalatcserék, valamint az e-gazdaság, e-ügyintézés támogatása.

A külső feltételek közül Józsefváros lakosságának életminőségét **veszélyeztető** tényezők között kiemelkednek a környezetszennyezéssel és éghajlatváltozással összefüggő hatások növekedése, valamint a különböző ágazati (egészségügy, közösségi közlekedés, kultúra, műemlékvédelem stb.) fejlesztésekhez és helyi kormányzáshoz szükséges források csökkenése.

Az éghajlatváltozással a kerületben egyre nagyobb problémát fog okozni a nyári hőhullámok kialakulása. A klímamodellek alapján a közeljövőben az országos éves átlaghőmérséklet várhatóan 1-2 °C-kal emelkedik, míg a távoli jövőben (2100-ra) 3-4 °C-kal lesz melegebb. Ez az éves hőmérsékletemelkedés extrém szélsőségek formájában fog jelentkezni. A meleg és szélsőségesen meleg (25°C-ot meghaladó középhőmérsékletű) napok száma átlagosan 12 nappal (2050), illetve 37 nappal (2100) fog emelkedni. A 21. század során, a hőhullámos napok hossza és intenzitása is növekedni fog. Egyre gyakoribbak lesznek azok a meleg éjszakák, amikor a napi minimumhőmérséklet nem süllyed 20°C alá. Előfordulásuk a következő évtizedekben országosan akár évi 9-16 nappal is nőhet. A városi hőhullámokat mérsékelni tudó zöldfelületek számára egyre nagyobb problémát fog okozni az évről évre fokozódó aszály. Az éves csapadékmennyiség 25-50 mm-rel csökkenhet 2050-re, az egymást követő nyári száraz napok száma 15-20-ra nőhet. Az egyre ritkább, viszont egyre nagyobb intenzitású csapadékesemények lesznek jellemzőek. A 10 és 20 mm-t meghaladó (szélsőséges) napi csapadékmennyiségek évi előfordulásának valószínűsége a közeljövőben 2-17%-kal, míg a távoli jövőben 3-25%-kal növekszik.⁵ E mellett az infrastruktúrák és az épületek komoly terhelés növekedését jelzi a viharos széllekedések éves gyakoriságának (több mint évi 31 nap) növekedése is.

A klímaváltozással együtt hazánkban is egyre több, eddig ismeretlen betegség jelenhet meg, illetve a már ismertek előfordulása is gyakoribbá válik (kullancsok által terjesztett Lyme-kór, vírusos agyhártyagyulladás, szúnyogok által terjesztett – nyugat-nílusi láz stb.). Az éghajlatváltozás kedvez az allergén invazív növények terjedésének is, a jövőben hosszabb pollenszezon és új típusú allergének is terhelhetik a lakosság egészségét.

⁵ https://budapest.hu/Documents/BKAE/2019-2020/15_BK%C3%81%C3%89-2020_I-5-KI%C3%ADma.pdf

A negatív környezeti változások hatását fokozhatja a légszennyezés növekedése, amely természetes (talajerózió, pollenek stb.) forrásból is származhat, de elsősorban a közlekedés és a fűtés okozza. A szálló por éves átlag koncentrációjának csupán $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ -rel történő csökkentése is évi 800-900 fő idő előtti többelhalálózást előzne meg a fővárosban.⁶

A klímaváltozáshoz való alkalmazkodást és a kerület fejlődését akadályozó összetevő lehet a társadalmi-gazdasági különbségek további növekedése, vagyis a kétsebességes fejlődés, a világ gazdasági és európai dekonjunktúra, továbbá a kiszámíthatatlan és bonyolult pályázati rendszer. Számolni kell olyan negatív társadalmi folyamatokkal, mint az együttműködés hiánya, a centralizációval együtt járó szubszidiaritás csökkenése.

Klímavédelmi szempontból a kerület kiinduló adottságai nem a legszerencsésebbek: a beépítettsége nagy, Duna-parttal nem rendelkezik, kevés a zöldfelülete, ami a hősziget-hatást súlyosbítja, nagy az átmenő gépjárműforgalom, épületállománya elöregedett, ami korszerűtlen fűtési rendszereket jelent; ugyanakkor az energetikai fejlesztésekben, a zöldfelület-fejlesztésekben, a kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztésében, a közösségi kezdeményezésekben hatalmas a potenciál.

2. JÖVŐKÉP ÉS CÉLRENDSZER: A NEMZETI KLÍMAPOLITIKÁBÓL LEVEZETHETŐ KERÜLETI KLÍMAVÉDELMI CÉLOK AZONOSÍTÁSA

A tervezés egyik nagy kihívása a mindennapi problémáinktól való elszakadás, ezért a jövőkép alkotás során az érintettek arról nyilatkoznak, hogy vágyaiknak, szükségleteiknek megfelelően milyen „jövőbeli állapot” elérésére törekednének. A jövőkép-építésben résztvevők által meghatározott közös, konszenzusos elemek alkotják a tervezés fő irányát, céljait, a további egyéni elképzelések pedig árnyalják a képet. Az így kialakított jövőkép fontos kapocs a közösségi tervezési folyamatban, hiszen ez biztosítja, hogy a különböző ágazatokat, területeket képviselő, kisebb csoportokban is tervező szereplők azonos irányba segítsék a megvalósítási folyamatokat, vagyis egy koherens, belső ellentmondásoktól mentes stratégia alapjait fektetik le.

A klímastratégia jövőképe 2040-re vetíti ki az ideálisnak gondolt állapotokat, elérésüket szolgálja a célrendszer, amelyben a célok teljesülése a beavatkozásokon keresztül történik.

⁶

<https://pm10.kormany.hu/download/f/11/70000/OKI%20A%20%C3%A9gszennyezets%C3%A9g%20%C3%A9rt%C3%A9kel%C3%A9se.pdf>

A jövőképtervezés kérdésfeltevése: *Milyennek szeretnénk látni a kerületet 20 év múlva, milyen kerületet szeretnénk a gyermekeinkre hagyni?*

Fenti kérdésre válaszolva, Józsefváros közösen megfogalmazott jövőképe:

Klímaparát, közösség-centrikus, élhető, egészséges Józsefváros,

ahol a mikroklíma javulását sok zöldfelület és számos, megfelelő állománnyal fásított utca biztosítja, törekedve arra, hogy megszűnő parkolók helyén is fontos szerepet kapjon a fásítás, alkalmat adva összefüggő „zöldinfrastruktúra hálózat” kialakításának. A zöld hálózat csomópontjaiban sokféle funkciójú park, zöldterület biztosít közösségi-kapcsolati tereket eltérő korosztályú felnőttek, különböző korú gyerekek és kutyák számára.

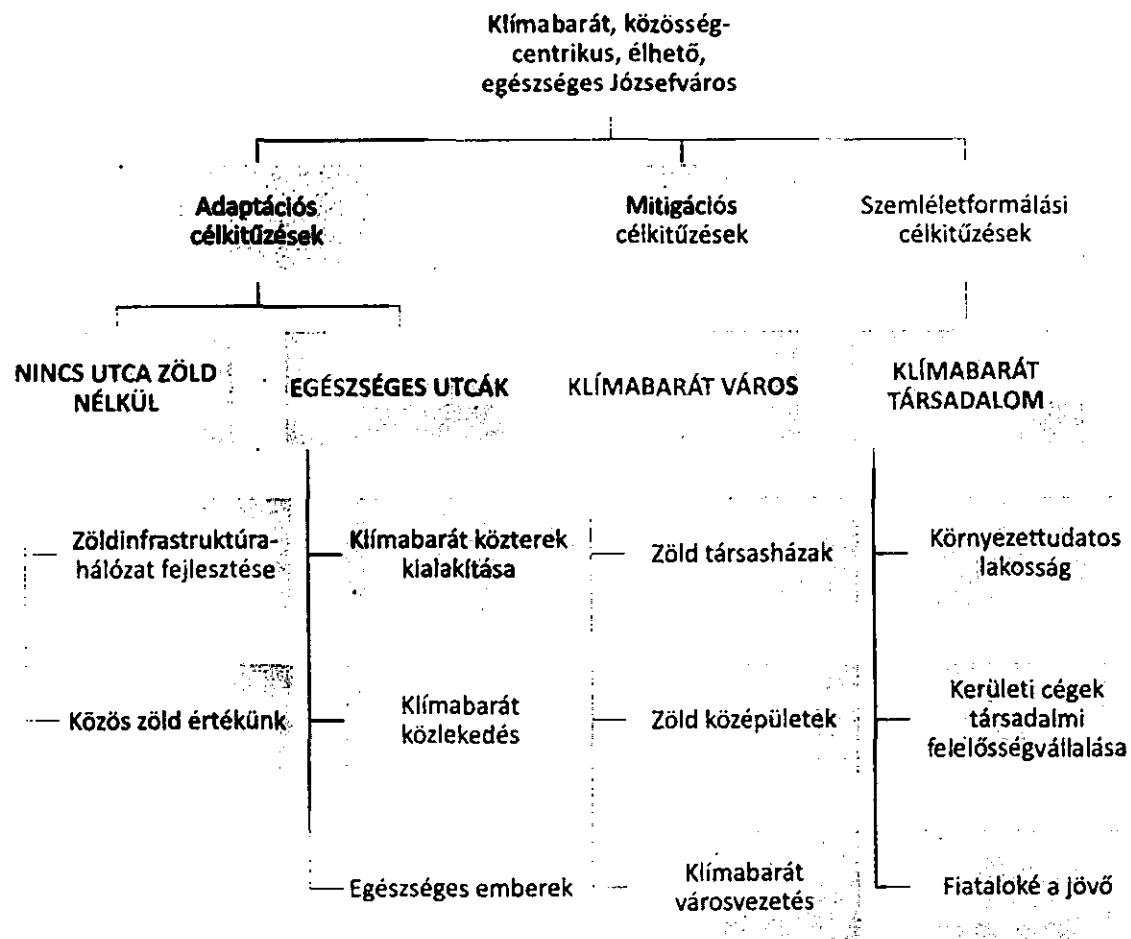
Az egészséges, tiszta levegőjű lakókörnyezetet az egyre kíváncsabb és széles körben terjedő korszerű közösségi közlekedés igénybevétele mellett az alternatív, jól megtervezett „car-sharing” (autómegosztás) megoldások is biztosíthatják, kiegészítve biztonságos, a fővárosi hálózatba bekapcsolt kerékpáros közlekedéssel, illetve korszerű/környezetkímélő meghajtású járművek arányának növekedésével. Józsefváros békés szigetei az autómentes övezetek.

A mozgásukban korlátozottakat közösségi alkalmazások és megoldások támogatják a mindennapi életükben, akadálymentes útvonal-hálózatok felajánlásával, igényalapú közlekedésszervezéssel és a napi ügyintézés tervezhetőségével.

A digitális kereskedelem és szolgáltatás a hétköznapiak részei, és a fennmaradó áruszállítási feladatokat korszerű eszközpark, illetve erre megfelelő sűrűségben kialakított csomópontok, átvételek segítik.

A távlatos energiagazdálkodást segítő megújuló energiaforrások (napenergia) és megújulóenergia-technológiára alapuló épületgépészeti megoldások (pl.: hőszivattyú) egyre nagyobb részarányának, valamint az energiahatékonysági felújításoknak, fűtőkorszerűsítésnek köszönhetően az épületállomány energetikai besorolásának átlaga növekszik, amelynek hatására csökken az üvegházhatású gázok kibocsátása és javul a levegőminőség.

Józsefváros klímavédelmi jövőképének elérését három cél-csoport: dekarbonizációs és mitigációs, adaptációs és felkészülési, valamint klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzések segítik, az alábbi célrendszert alkotva.

19 Vh

2.2.1. KERÜLETI DEKARBONIZÁCIÓS ÉS MITIGÁCIÓS CÉLKITŰZÉS

Az Európai Bizottság „Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020-2030-as időszakra” {COM (2014) 0015} című közleményében az unió gazdasága és energiaellátási rendszerének versenyképesebbé, biztonságosabbá és fenntarthatóbbá tételét célozza. A dokumentumban elsősorban a következő javaslatok szerepelnek:

- kötelezettséget kell vállalni az üvegházhatású gázok kibocsátásának további csökkentésére, és 2030-ig az 1990-es szinthez képest 40%-kal kell csökkenteni a kibocsátást;
- a felhasznált energia **legalább 27%-ának megújuló forrásból** kell származnia, mindemellett a tagállamok számára kellő rugalmasságot kell engedélyezni nemzeti célértékek megállapítására
- az energiahatékonyságról szóló irányelv esetleges módosítása révén **javítani kell az energiahatékonyságot;**
- az energiaárakra, az energiaellátás diverzifikálására, a tagállamok energiahálózatainak összekapcsolására és a technológiai fejlesztésekre vonatkozó **kulcsmutatókat** kell kidolgozni a versenyképesebb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiarendszer irányában tett előrehaladás mérésére;
- a tagállami jelentéstétel vonatkozásában új irányítási keretrendszert kell kialakítani, amely az EU szintjén koordinált és értékelt nemzeti terveken alapszik.

A 2020 január 15-i Európai Parlamenti ülés megszavazta az Európai Zöld Megállapodást, amelynek átfogó célja, hogy Európa az első klímasemleges kontinenssé váljon. A Bizottság hatásvizsgálati tervet terjesztett elő, amelyben az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2030-ra legalább 50%-ra és az 1990-es szinthez viszonyítva 55%-ra csökkentését célozza.

Józsefváros, a fenti globális törekvésekkel összhangban 2030-ra 40%-os CO₂ kibocsátást irányoz elő a 2010-es bázisévhez képest. Az összeurópai célhoz képest megfogalmazott alacsonyabb csökkentési célt indokolja, hogy a kerületben nem találhatók jelentős kibocsátású ipari fogyasztók, amelyek korszerűsítésével fajlagosan nagyobb eredmény érhető el. A 40% így is ambiciózus cél, tekintve, hogy a fő kibocsátást az épületek energiafogyasztása okozza, amelynek csökkentése jelentős pénzeszközöket és összefogást igényel. A kibocsátáscsökkentés eléréséhez megfogalmazott stratégiai cél:

M1 Stratégiai cél: KLÍMABARÁT VÁROS

A klímaváltozás okai bizonyítottan visszavezethetők az elmúlt évszázadban egyre gyorsuló ütemben növekvő széndioxid kibocsátásra. Ezért elsősorban az energiaszektor felelős, így minden háztartás, minden épület hozzájárul a klímaváltozáshoz. Józsefváros üvegház hatású gázok (ÜHG) leltára alapján a széndioxid-kibocsátás 74%-át az épületek energiafelhasználása okozza, a közlekedés 25%-kal, a hulladéktermelés 1%-kal járul hozzá. Józsefváros részletes üvegház hatású gázok (ÜHG) leltárát az 1. melléklet tartalmazza.

Ahhoz, hogy a kerületben élők is hozzájáruljanak a folyamatok mérsékléséhez, csökkenteni kell az energiafelhasználást (és azon belül is a fosszilis energiáét) és ezzel a légkörbe jutatott széndioxid

kibocsátását. Józsefváros sajátos adottságaiból adódóan, a legnagyobb széndioxid kibocsátás a lakó- és intézményépületekből ered. Az erőforrások megőrzése szempontjából az épületek energetikai korszerűsítése és a megújuló energia részarányának növelése az üvegház-gáz csökkentését eredményezi, aminek további pozitív externáliája az építmények értékének, komfortfokozatának növekedése, valamint a fenntartási költségek csökkenése.

Ennek megvalósításához az önkormányzat a klímaszempontokat szem előtt tartó, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást támogató döntéshozatallal tud hozzájárulni. Ebben a születendő dokumentumok klímabarát szempontrendszerének kijelölése, szemléletének áthatása eredményez előrelépést.

M1.1 Tematikus cél: Zöld társasházak számának növelése

A rossz lakhatási körülmények között élőkét kiemelten érintik az energiaköltségek, amelyek kiadásai jelentős hányadát felemésztik; ez az energiaszegénység⁷. Így az energetikai felújítások nem csupán az erőforrás-gazdálkodás fenntarthatóságához járul hozzá, hanem a hátrányos körülmények között élők szociális megsegítését, a szegregált helyzet javulását, az energiaszegénység csökkentését is szolgálja. Budapest történelmi városmagjaként, a kerület lakóépületeinek 71%-a száz évnél idősebb és ezen épületek energiahatékonysága a falak építőanyagai, a régi nyílászárók, a nyári túlmelegedés elleni védelem hiánya és a jellemző elavult gázkonvektoros fűtés miatt nem megfelelő.

Társasház felújítások támogatásánál az „energiahatékonyság először” elve szerint elsőként mindenhol törekedni kell a lakások hőigényének minél nagyobb csökkentésére, a mélyfelújításokra (hőszigetelés, nyílászárócseré, fűtéskorszerűsítés együtt; akár ütemezett kivitelezésben), hogy a legnagyobb energiamegtakarítást lehessen elérni.

A 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló rendeletnek megfelelően az energiahatékonysági elvárásoknak megfelelően új épületet energiatakarékosan kell kivitelezni és az energiaszükséglet legalább 25 %-át megújuló energiaforrás hasznosításával kell megoldani.

Józsefvárosban a távhő használata nem kiemelkedő, a lakások mindössze 7%-ában jelenik meg. A FŐTÁV Zrt. fővárosi távhővezeték-gyűrű kiépítését tervezi, amelyhez, a jelenlegi rendszerhez tartozókon túl további körzetek csatlakozhatnak. Ennek jelentős üvegház-gáz- és hőenergia-vesztesség csökkentési hatása lenne a korszerű fűtésszabályozó technológiáknak, illetve az alternatív energiaforrásokra való átállítás távlati lehetőségének köszönhetően. Az elmúlt években a kerületben több új fogyasztó távhőszolgáltatásba történő bekapcsolására került sor, például a Nemzeti Községi Egyetem, Corvin 5 I. és II. irodaház, a FŐTÁV az új fogyasztók bekötését a következő években is folytatni kívánja. A bekötés a távhőrendszerbe számos előnnyel jár, a legfontosabb, hogy az egyéni fűtési rendszerekből adódó környezeti többletterhelés így kiváltható és egyben a kerület levegőminősége is számottevően javítható.

A természeti erőforrásokkal való megfelelő gazdálkodás fontos helyet foglal el a klímaalkalmazkodásban. A jó minőségű ivóvíz biztosítása megkívánja az elavult vezetékhálózat korszerűsítését, ami a minőség javítása mellett a meghibásodások által okozott vízvesztesség fokozatos megszüntetéséhez is hozzájárul.

⁷ „Egy háztartást akkor nevezünk energiaszegénynek, ha az nem képes megfizetni a fűtés vagy az egyéb alapvető energiaszolgáltatások olyan szintjét, mely a tisztességes életminőséghez szükséges.”
<https://www.elosztoprojekt.hu/temak/energiaszegenyseg/>

Javasolt intézkedések:

- M1.1.1 Épületenergia-hatékonysági programok - energiaszegénység felszámolása
- M1.1.2 Távhőszolgáltatás fejlesztése
- M1.1.3 Ivóvízminőség-javítása, víztakarékos megoldások terjesztése

M1.2 Tematikus cél: Zöld középületek

Józsefváros középületei jelentős energiafogyasztók. Számos, már a kerület Klímavédelmi Intézkedési Tervében (2020. január 30.) szereplő lépés többértékű megközelítéssel javasol intézkedéseket a közintézmények energetikai korszerűsítésére és az ésszerű erőforrás-gazdálkodásra. Ez jelenleg 50 közintézményi épületet jelent. A kerület jelentős üreshelyiség-állománnyal rendelkezik, amelyek túlnyomó része felújítandó, illetve leromlott műszaki állapotú. Ezek egyre magasabb közös- és üzemeltetési költsége nagy terhet ró az önkormányzatra.

A közintézmények mellett az önkormányzat bérlakásokkal is rendelkezik, amelyekből a lakott lakások 40%-a rossz minőségű, alacsony komfortfokozatú, folyamatosan romló állapotú. E probléma megoldása egy korszerű lakásgazdálkodási szemlélettel rendelkező új szervezet (lakásügynökség) létrehozása lehet, amely szervezet elősegíti a lakásállomány minőségi javulását, költségcsökkentést és nem utolsósorban az energiafogyasztás, üvegház-gáz kibocsátás és egyben a lakhatási szegénység mérséklését eredményezve.

Javasolt intézkedések:

- M1.2.1 Intézményi energiahatékonysági programok ütemezett összehangolása
- M1.2.2 Önkormányzati bérlakások korszerűsítése

M1.3 Tematikus cél: Klímabarát városvezetés, üzemeltetés

A klímaváltozás negatív hatásait csökkentő célkitűzések elérése komplex, az élet minden területét átszövő megközelítést igényel. Ebben a megvalósítási folyamatban az önkormányzat mindennapi tevékenysége során kulcsszerepet játszik, legfőképpen példamutatásával, nyilvánosan vállalt szemléletével. Közzolgáltatási feladatain túl a közigazgatási funkciók fenntarthatóságával tud hozzájárulni a klímabarát város megteremtéséhez. Szükséges e tekintetben egy olyan adatbázis létrehozása, amely lehetővé teszi a statisztikákban ma még nem szereplő energetikai adatok gyűjtését, a folyamatok monitorozását, információs szolgáltatások nyújtását. Ehhez megfelelő új klímaszemponthoz figyelembe vevő stratégiák, tervek készítésével célszerű a döntéstámogatást biztosítani. A régebbi stratégiai dokumentumok felülvizsgálata során is a fenti szemléletet kell érvényesíteni ugyanúgy, mint a közbeszerzésekben. Hasonló jelentős szerepe van a támogató, ösztönző rendszerek kidolgozásának, a különböző társadalmi és gazdasági szereplők tevékenységei koordinálásának, összehangolásának, valamint annak, hogy ciklikusan kerüljön sor a helyi folyamatok monitorozására. A fejlesztések nyomon követése és rendszeres kiértékelése lehetővé teszi, hogy az eredeti elképzeléseket az esetlegesen változó körülményekhez igazítsuk annak érdekében, hogy a stratégia végrehajtása sikeres legyen.

Javasolt intézkedések:

- M1.3.1. Zöld monitoring és döntéstámogató rendszer kialakítása
- M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata, cselekvési programok kidolgozása
- M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása

2.2.2. A KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS AZ ÉGŐ ÉRTÉKESÍTÉS ALKALMAZÁSA**A1 Stratégiai cél: NINCS UTCA ZÖLD NÉLKÜL**

A kerületben a klímaváltozás hatására várhatóan egyre többször tapasztalhatunk majd olyan időjárási szélsőségeket, mint a nyári hőhullámok, megnövekedett hőségnapok száma, a hirtelen lezúduló csapadék által okozott villámáradások. E szélsőséges időjárási jelenségek negatív hatásainak csökkentésére világ- és európai szinten is a zöldfelületek bővítését, az úgynevezett zöldinfrastruktúra hálózat kialakítását szorgalmazzák.

A kerületre a nagyvárosias sűrű beépítés jellemző, és bár a kerület mintegy ötödét teszik ki a közösségi zöldterületek, azok eloszlása egyenetlen. József város zöldfelületei a budapesti átlagtól (6 m²/fő) is messze elmaradnak, együttes értékük 2,4 m²/fő. A Tisztviselőtelep és a Százados-negyed kivételével nagyon csekély a fásított utcák száma, és a zöldfelület intenzitás Budapest átlagának (52%) alig fele (25% alatti).

A városi mikroklimatikus jelenségek közül kiemelendő a jelentős mértékű hősziget-hatás, ami a kerület belvárosi elhelyezkedése folytán még hangsúlyosabb. A burkolatok aránya és sok esetben sötét színe miatt is, e felületek kisugárzó hatása és ennek ideje nagyobb. A magas épületek tovább növelik a mesterséges, napfényelnyelő felületeket, és mechanikailag korlátozzák a szellőzés kiegyenlítő hatását. További probléma, hogy a csapadék gyors lefolyása miatt nem érvényesül annak hűtő szerepe.

A hőhullámok hatást gyakorolnak az lakosság egészségi állapotára, a hőségnapokon 15-20%-os a többelhalálozás.

A1.1 Tematikus cél: Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése

A fő cél, hogy 2030-ra a kerület minden pontjáról 500 m-en belül legyen elérhető közcélú zöldterület és minden utcában legyen fasor, többszintű zöldsáv, vagy fát helyettesítő növénytelepítés, amelyek biológiai sokfélesége is magas.

A klímaadaptációban a zöldfelületek értéke jelentősen megnő, mivel kedvezően befolyásolják a városi klímát, bizonyítottan csökkentik a felszínhőmérsékletet, szállópor megkötésükkel segítik a levegő tisztulását, jó vízelvezető és közérzetjavító hatásúak. A közterületek zöldfelületein kívül klíma alkalmazkodás szempontjából fontosak a magán-, társasházi- és intézményi zöldfelületek is. A belső városrészek nagyvárosias, zárt sorú beépítésének köszönhetően a belső udvarok, körfolyosók és erkélyek is lehetőséget adnak zöldfelület-fejlesztésre. A jövőben a köztér-megújításoknál hangsúlyt kell helyezni a zöldfelület-növelésre. A meglévő utcai zöldsávokban, a fásítások mellett, többszintű

növényzet kialakítására kell törekedni. Fontos a magán- és intézményi zöldfelület-fejlesztések ösztönzése, valamint lehetőség szerint a hiányzó elemek összekapcsolásával, összefüggő hálózattá formálásuk.

Józsefváros kiterjedt barnamezős területekkel rendelkezik, amelyek nagy része továbbra is gazdasági funkciót tölt majd be, de előfordul azok kulturális és sport célú fejlesztése is. A jelentős részben hosszabb ideje használaton kívüli területeken, a tervek szerint, különböző intézményi és rekreációs fejlesztések várhatók, amelyen belül – kármentesítést követően – összefüggő zöldterületeket alakítanak ki.

A kerület utcáiban kiépített, egyesített rendszerű csapadékvíz-elvezetést szolgáló gyűjtőcsatornák, a klímaváltozás hatására mind gyakoribbá váló villám-árvizek többlet csapadékmennyiségét nem képesek elvezetni, ezért a csapadékelvezetésére és tárolására alternatív megoldásokat kell találni és nagyobb arányban kell igénybe venni a zöldfelületek csapadékvíztároló képességét is.

Javasolt intézkedések:

- A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program

A1.1.2. Tartamos zöldfelületgazdálkodás

- A1.1.3. Barnamezős területek, foghíjtelkek zöldítése
- A1.1.4. Épületek, belső udvarok zöldítése
- A1.1.5. Csapadékvíz kezelése

A1.2 Tematikus cél: Közös zöld-értékünk

A zöldfelületek fenntartásában és védelmében fontos a lakosság szerepvállalása. A lakosok elkötelezettsége a városi zöldfelületek iránt csökkenti a fenntartási költségeket, a rongálások számát. A lakosság bevonásának módjára a zöldfelületek felmérésébe, fenntartásába és fejlesztésébe számos hazai jó gyakorlat ismert⁸.

A közösségi kertként hasznosított területeket a lakosság közösséggé szerveződve közösen gondozza, amely során az élet más területeire is kiterjedően környezetbarát, egymás munkáját megbecsülő szemléletre is szert tesz. Hatása szerteágazó, magában foglalja a környezetvédelmen és közösségépítés szociális és kulturális szempontjain túl, az egészségmegőrzés és oktatás területének befolyásolását.

Javasolt intézkedések:

- A1.2.1. Fogadj örökbe egy fát program
- A1.2.2. Minden fa érték! – Magán, társasházi és intézményi zöldfelületek védelme és fejlesztése
- A1.2.3. Községi kertek program kibővítése

⁸ Pl. az Országbíró sétány (XIII. kerület, Angyalzöld program) lakótelepi zöldfelületi projektje vagy a Teleki tér megújítása

A2 Stratégiai cél: EGÉSZSÉGES UTCÁK

Az egészséges utca lényege, hogy a városi közterület- és közlekedésfejlesztést egy általánosabb célnak, az azokat használó emberek egészségi állapota és életminősége javításának kell alárendelni. Az egészséges utca legfőbb jellemzője, hogy az emberek magukénak érzik és szívesen sétálnak, kerékpároznak, rollerroznak rajta és ez, az egészségi állapotukra is jó hatással van (pl. magas vérnyomás és túlsúly csökkentése, mélyebb alvás stb.). Az egészséges utcák elvének megfelelően az utóbbi években számos város elkezdte köztereinek átalakítását.

A zöldfelületi rendszerek használati értékének növelése közösségi funkciójuk szélesítésével és a klímaváltozás negatív hatásait kiegyenlítő megoldásokkal lehetséges. A helyi identitás erősítésének szándékához is szorosan kapcsolódik a terület komfortossá tétele, a minőségi élettér létrehozása. Ehhez – a klímabarát közterek kialakításán túl – hozzájárul a főváros vérkeringésébe bekapcsolt kerékpárút infrastruktúra, amelynek biztonságos használatát a lakosság bevonásával kijelölt forgalomcsillapított és autómentes zónák is segítik. A budapesti szinten determinált közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevétele lokálisan is támogatható.

A2.1 Tematikus cél: Klímabarát közterek kialakítása

Az összefüggő zöldfelületi rendszer fontos elemei a közösségi tevékenységre alkalmas terek, amelyek minden korosztály számára kínálnak szabadterei elfoglaltságot, csendesebb, elvonulásra is alkalmas és hangosabb, tömeges sportolási és vendéglátóipari igényeket is kielégítő minőségben. Ahhoz, hogy ezek minden korosztály számára egész évben komfortosak legyenek, kiképzésüknél fontos szempont kell, hogy legyen a természetes árnyékolás, szélről való védelem, esőbeálló stb. A biológiailag aktív felületek megfelelő arányának biztosításával érhető el az a szükséges kondicionáló hatás, amely a közösségi és humán-egészségügyi követelmények egyidejű teljesítésére alkalmas.

Javasolt intézkedések:

- A2.1.1. **Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása**
- A2.1.2. **"Klimatizált" utcák, terek kialakítása**

A2.2 Tematikus cél: Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása

Klímavédelmi szempontból előnyös és a közösségi közlekedést versenyképessé teszi, hogy a terület jelentős része a közösségi közlekedési hálózat állomásaitól és megállóitól mért gyaloglási távolságok alapján jól ellátott terület. Erre alapozva szükséges a feltételek, ösztönzők olyan kialakítása, amellyel a személyforgalmat a tömegközlekedés irányába lehet terelni. Ez más megoldási lehetőséggel kombinálva (autómentes körzetek, kerékpárforgalom feltételeinek javítása stb.) hozzájárulhat a károsanyag kibocsátás csökkentéséhez is. Annak ellenére, hogy a terület átmenő forgalma jelentős, az önkormányzat kezében vannak olyan eszközök, amellyel annak negatív hatásai lokális szinten befolyásolhatók, csökkenthetők.

Józsefváros önállóan vagy szervízúton vezetett kerékpáros infrastruktúrája területarányosan meghaladja a budapesti átlagot, amelynek igénybevételeiben a hivatásforgalom növekvő arányt képvisel. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése továbbra is fontos feladat.

Az utóbbi évek tömb-rehabilitációs tevékenységeinek köszönhetően megnőtt a gyalogos preferenciájú közterület-szakaszok száma, és több önálló sétáló utca is található a kerületben. Ennek ellenére ezek még nem alkotnak összefüggő hálózatot, amelynek kialakítása a klímastratégia egyik fő feladata.

A kerület egyik legnagyobb problémája, hogy a közterek nagy részét a közlekedési területek, a zöldterületek lehetséges helyeit pedig a parkolók foglalják el. Ennek feloldására át kell alakítani a kerület parkolási rendszerét, amely segíti a közterületi parkolási igények csökkentését és lehetőséget biztosít az egészséges utcák kialakításához.

javasolt intézkedések:

- A2.2.1. Községi közlekedés ösztönzése
- A2.2.2. Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése
- A2.2.3. Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése
- A2.2.4. Parkolási rendszer átalakítása

Hiba! A hivatkozási forrás nem található. Hiba! A hivatkozási forrás nem található. Hiba! A hivatkozási forrás nem található.

A2.3 Tematikus cél: Egészséges emberek

A klímaváltozás hatására a meleg és szélsőségesen meleg napok száma átlagosan 12 nappal (2050), illetve 37 nappal (2100) fog emelkedni. Egyre gyakoribbak lesznek azok a meleg éjszakák, amikor a napi minimumhőmérséklet nem süllyed 20°C alá. A hőhullámok hatására egészségügyi problémák jelentkeznek és nő a halálozások száma. Budapesten 2005-2014 között a küszöbhőmérséklet feletti napok átlagos többlethalálozása 15-20% között volt

A hőségnapok emelkedésével számítani kell a levegőminőség romlására, amelynek Józsefváros erősen kitett. A Teleki téri mérőállomás gyakran jelez határérték túllépést. Fontos lenne ismerni a kerület különböző területeinek adatait, hogy tájékoztatni lehessen a lakosságot és a szennyezettségi adatok ismeretében lehessen intézkedéseket hozni. Elsősorban a gyermekintézmények, játszóterek környezetében szükséges a levegőminőség mérése, az adatok ismeretében tudatosabb fellépés várható a lakosság részéről is. A mérésbe ezeken a területeken bevonhatók a szülők és nagyszülők is. A kerületi intézményekben elhelyezett mérőállomásokkal bővített információ növeli a környezettudatosságot.

A hőhullámokra leginkább érzékenyek a krónikus betegségben szenvedők és az egyedül élő nyugdíjasok, valamint a szabadban dolgozók, így az ő alkalmazkodóképességük javítása kiemelt figyelmet igényel. Ezért e területen az egészségügyi intézmények, a háziorvosi ellátás, valamint a preventív intézkedések megfelelő színvonalú biztosítása szükséges.

javasolt intézkedések:

- A2.3.1. Községi légszennyezés és időjárás mérőrendszer kialakítása
- A2.3.2. Szociális és egészségügyi ellátórendszer alkalmazkodó képességének növelése

2.2.3. KLÍMATUDATOSSÁGI ÉS SZEMLELETFORMÁLÁSI CÉLKITŰZÉSEK

Sz1 Stratégiai cél: KLÍMABARÁT TÁRSADALOM

A klímastratégia szemléletformálási célkitűzései a mitigációs és az adaptációs célokat ugyanúgy szolgálják. A szemléletformálása során a különböző korosztályokra szabott közismereti tájékoztatás, életmód- és gondolkodásbeli ráhatás és a mindennapi élethez köthető gyakorlati tapasztalatok megélése szolgálhatja a lakossági felelősségvállalás és klímatudatosság növelését. Szükséges a területi vállalkozások bevonása is a folyamatokba, hiszen a mitigációs és alkalmazkodási célok csakis közösen teljesíthetők.

A klímatudatosság erősítésének és a jelenlegi individualista struktúra átalakításának egyik nagyon fontos feltétele a helyi közösségek újjászervezése egy új értékrend kialakítása mentén. Ehhez közös célok szükségesek, amelyekhez tudatosítani szükséges pl. a pazarló fogyasztás, környezetszennyező hulladékgazdálkodás következményeit.

Sz1.1 Tematikus cél: Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése

A lakosság hozzáállása nagyban befolyásolja a klímastratégia céljainak sikeres teljesítését. Az idősebb korú lakosság fokozottan sérülékeny csoportja a helyi társadalomnak. Őket leginkább közérthetően megtartott szakmai előadásokkal, ismeretterjesztő kiadványokkal lehet elérni.

A felnőtt lakosság részére szóló programok elsősorban a mindennapi életben könnyen elsajátítható hulladéktermelést megelőző, elkerülő magatartás népszerűsítését szolgálják. Ennek hatására várhatóan csökken a hulladéktermelés, majd nő az erőforrás-gazdálkodással (energia- és vízfogyasztás) kapcsolatos tudatosság is. Fontos a hazai kistermelők támogatása a lakosság részéről, a termelői piacok és a vásárlói közösségek ezt biztosíthatják a belvárosban lakók számára is. De a városi kertészet és a városi termelés bemutatása és terjesztése is segíti a környezettudatos életmód kialakítását.

A klímatudatosság Józsefváros lakosainak, önkormányzatának, intézményeinek és vállalkozásainak közös vállalása. A célkitűzések megvalósítása akkor lesz sikeres, ha minél több érdekelt, illetve azok csoportjai (pl.: civilek, lakóközösségek) összefognak azok elérésére. Ennek szervezett keretek közt kell történnie, amellyel minden célcsoportot el lehet érni.

Józsefváros szocio-demográfiai helyzetére való tekintettel a hátrányos helyzetű csoportok bevonása nélkül nem valósítható meg az általános szemléletváltás. Emellett sérülékenyséjük is kiemelkedő, amennyiben önerőből kevésbé képesek a klímaváltozás negatív hatásaival szembeni védekezésre. Veszélyeztetettségüket növeli az információs deficit problémája, ezért tájékoztatásuk nagyobb idő- és energiaigényű.

Javasolt intézkedések:

- Sz1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok („Zero waste” programok)
- Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda

- Sz1.1.3. A klímavédelemhez kapcsolódó önszerveződő közösségek támogatása
- Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása

Sz1.2 Tematikus cél: Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba

A vállalkozások klímakockázatainak csökkentése és klímatudatosságának erősítése érdekében együttműködés és tematikus megállapodások megkötése szükséges. Ennek célja a kibocsátás-csökkentésen túl az alkalmazkodási beruházások ösztönzése, illetve bevonásuk a helyi – zöldítést célzó – pályázatok, versenyek szponzorálásába, a felnőtt lakosság és a fiatalok edukációjába, jógyakorlatok bemutatásával. Egy klímabarát helyi támogatási rendszer és adópolitika segítségével érdekeltté lehet tenni e helyi vállalkozásokat különböző klímavédelmi lépések, fejlesztések megvalósításában, a közös felelősségvállalásban.

Javasolt intézkedések:

- Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása a zöldítési akciókba
- Sz1.2.2. Klímátámogató érdekeltségi rendszer kialakítása

Sz1.3 Tematikus cél: Fiatalok szemléletformálása

Az éghajlatváltozás összefüggéseinek megértése, tudatosodása segíti az olyan döntések meghozatalát, amelyek lemondással, önkorlátozással járnak és a rövidtávú egyéni érdekekkel ellentétesek. A különböző korosztályok szintjén a kommunikáció, ismeretterjesztés ideális terepe a családi környezet, ahol szülői példamutatással befolyásolhatók a mindennapi szokások. Ennek másik terepe az óvodai és oktatási intézmény, ahol egyrészt a családi szokások megjelennek, másrészt az ott hallottak visszahatnak a család életére. Megfelelő együttműködés esetén ezek egymást erősítő hatások.

A fogékony csoportokra koncentrálni szükséges megvalósítani a folyamatos, illetve rendszeres kommunikációt. Erre legalkalmasabbak az élményalapú, játékos programok, elsősorban az óvodás- és iskoláskorúak körében. Az idősebb korosztályok számára célszerű pályázatokat indítani, a hulladékok újra hasznosításával, egyéb környezetvédelmi témákkal kapcsolatos, dokumentumfilmes szakköröket létrehozni, a közös érdekre, felelősségre felhívni a figyelmet.

Javasolt intézkedések:

- Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok
- Sz1.3.2. Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése

3. BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK AZONOSÍTÁSA ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK

Épületenergia-hatékonysági felszámolása	programok	energiaszegénység	Intézkedés kódja M1.1.1.
Indoklás	Az klímastratégia helyzetelemzése során készített üvegházhatású gázok (ÜHG) leltára alapján a kerületi széndioxid kibocsátás 74%-ért az épületek, intézmények, szolgáltatások, amelynek 37%-ért lakossági energiafelhasználás a felelős. Józsefvárosban az épületek döntő többsége (közel 71%) százévesnél idősebb, amelyek energiahatékonysága a falak építőanyagai, a régi nyílászárók, a nyári túlmelegedés elleni védelem hiánya és a jellemző elavult gázkonvektoros fűtés miatt nem megfelelő. Az épületállomány energiahatékony megújítása jelentős költségekkel jár, amely szinte elérhetetlen a rehabilitációra szoruló városrészek hátrányos helyzetű lakosai számára. Az úgynevezett energiaszegénységben élő háztartás, ahol a lakók nem képesek megfelelő szintre fűteni lakásukat, illetve bevételük egy meghatározott százalékánál (kb. 34%) többet költenek az energiaszámlára (az energiaköltség kiadása után a háztartás a hivatalos szegénységi küszöb alá kerül). A problémát gyakran a rendkívül rossz lakhatási körülmények okozzák. Józsefvárosban két olyan szegregátum van, amely nagy kiterjedésű veszélyeztetett területhez kapcsolódva helyezkedik el, összefüggő leromlott területeket alkotva. Az egyes számú szegregátum/veszélyeztetett terület a Magdolna negyed nagy részét teszi ki, míg a 2. számú terület az Orczy negyed jelentős részét foglalja el. A 3. számú szegregátum a Magdolna negyed határa közelében fekszik.⁹ Az energiaszegénység elleni programok éppen ezeket a háztartásokat segítik, hogy megfelelő komfortú lakásokban élhessenek és ezzel csökkenjen a rendkívül légszennyező szilárd fűtőanyagok használata és a CO₂ kibocsátás is. Az épületek energiahatékony felújítása csökkenti a működtetés költségeit, így a rezsiköltségek jelenlegi magas aránya a jövedelemhez képest a szegénységgel veszélyeztetett társadalmi rétegeknél (30-50%-kal) csökkenhet. Az energiahatékonysági beruházások a szegregáció feloldását is eredményezhetik: egy felújított, alacsonyabb fenntartási költséggel rendelkező lakóépület felértékelődik a piacon és felértékelheti közvetlen környezetét is.		
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Társasház felújítások támogatásánál az „energiahatékonyság először” elve szerint elsőként törekedni kell a lakások hőigényének minél nagyobb csökkentésére, és ezt a leredukált energiaigényt érdemes megújuló energiával előállítani, megtámogatni (pl. napelemmel). Továbbá törekedni kell a mélyfelújításokra (hőszigetelés, nyílászárócsere, fűtésekszerűsítés együtt; akár		

⁹ Forrás: https://jozsefvaros.hu/dokumentumok/933_its_felulvizsgalati_dokumentacio_2020.pdf

	ütemezett kivitelezésben), a legnagyobb energiamegtakarítást elérése érdekében. Épületenergia-hatékonysági programok része lehet: • POWERPOOR projekt Olyan támogató programok/sémák kifejlesztése, amelyek az energiaszegénységben élő családokat arra ösztönzik, hogy alternatív finanszírozási megoldások segítségével (pl. energiaközösségek létrehozásával, közösségi finanszírozási formák meghonosításával stb.) javítsanak élethelyzetükön. A projekt magába foglalja a kis léptékű energiahatékonyság növelő eszközök és a megújuló energiaforrások használatát. További cél, hogy a projekt elemeinek végrehajtása során az elsődleges célcsoport, azaz a lakosságbevonásra kerüljön. A Józsefvárosi Önkormányzat is aktívan részt vesz a projektben: Energiaszegénységi Támogatókká és Energiaközösségi Mentorokká való válással, képzés hirdetésével, a kerület energiaszegény háztartásainak felkeresésével, felmérésével és energiahatékonysági, illetve támogatási programok indításával. • energiaközösségek szervezése Az energiaárak kiszámíthatatlansága, az energiafüggőség és a klímaváltozás nemcsak környezetvédelmi okokból veti fel a széndioxid-kibocsátás csökkentésének szükségességét, hanem anyagi - megtakarítási - megfontolásból is. Az energiaközösségek e cél mentén szerveződnek és segítenek a háztartásoknak, közösségeknek energiafelhasználásuk csökkentésében. Az energiaközösségekben résztvevő szakértők, energetikai tanácsadók tájékoztatják a lakosságot a megújuló energiák hasznosításának (pl. napelemek) és az önkormányzat által nyújtott pályázatok lehetőségeiről, előnyeiről. • Önkormányzati energiahatékonysági pályázatok nyújtása Az önkormányzatnak a lakossági energiamegtakarítás elősegítése érdekében javasolt pályázati lehetőséget biztosítani a társasházak felújítására az önrész kiegészítéseként. A pályázatok célja a rossz állapotú társas- és bérházállomány megújítása azáltal, hogy támogatást biztosít a lakóközösségek számára¹⁰. (lásd M1.2.- 2 Önkormányzati bérlakások korszerűsítése) • társasház-felújítások támogatása Józsefvárosban is igen magas a leromlott állagú társasházak aránya, ahol az évtizedek óta el nem végzett felújításokat a tulajdonosok nem képesek önerőből finanszírozni. E helyzetek kezelésére javasolt az önkormányzatnak pályázati lehetőséget biztosítani a társasházak számára az önrész kiegészítéseként úgy, hogy figyelembe veszi az adott társasház bevételi lehetőségeit (pl. helyiségek kiadhatósága). A különböző szintű beavatkozások kiterjedhetnek homlokzati, belső, gépészeti, tető- vagy közműfelújításokra. A felújítás anyagi terhe mellett
--	--

¹⁰ Forrás: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. október

	az elsődleges akadály a társasházi koordináció nehézsége (közös fellépés és befektetés biztosítása), illetve az információhiány. A századfordulós társasházak felújítását elősegítheti kidolgozott dobozos' felújítási csomag, menü, ami elősegíti a közös tervezést és megvalósítást. (ez a tájékoztatás a Zöld8 tanácsadó irodán keresztül valósulhat meg.) helyi támogatási rendszer a rászoruló háztartások kiegészítő támogatására Egy-egy társasházban az önkormányzat nem az egész lakóközösségnek juttat támogatást, hanem csak a rászoruló háztartások beruházási költségeinek önréséhez járul hozzá (pl. azon családok esetében, amelyek bizonyos típusú rendszeres szociális támogatásban részesülnek). közösségi napelemek telepítése A napelemek használata hosszabb távon alacsonyabb villamosenergia költségeket eredményez, de rövid távon befektetéseket kíván, ezért a megújuló energiaforrás alkalmazásának társadalmi (kiszorító) hatásai erősen függenek attól, hogy milyen támogatási rendszer társul az alkalmazásukhoz. Társadalmi szempontból leginkább az olyan konstrukciók kialakítása támogatható, amelyek a napelemek telepítéséből eredő megtakarítások révén finanszírozzák a beruházást. Az időben két síkon zajló folyamat összehangolására a hitelkonstrukciók képesek, azonban nem mindegy, hogy a lakóközösségek mennyire kiszolgáltatottak a hitelintézeteknek, milyen feltételekkel jutnak hitelekhez, különösen, ha rosszabb fizetőképességű, szőlőterületen elhelyezkedő lakóházakról van szó. Az önkormányzatnak fontos szerepe lehet – szakértők bevonásával – olyan koordinációs mechanizmusok kialakításában, amelyek segítenek a hátrányos helyzetű, információhiánnyal küzdő lakóközösségek és a bankok érdekeinek összehangolásában. Másik megoldás a fejlesztések EU-s forrásokból történő finanszírozása. A „közösségi energia” lényege, hogy az épületeken elhelyezett napelemek által megtermelt energiából a közösségi használatú területek ellátása biztosítható. Ez a mennyiség - a telepített rendszer teljesítményétől függően - kiegészítheti vagy egyes területeken kiválthatja a jelenlegi szolgáltatótól vásárolt áram mennyiségét.
Kapcsolódó projektek	POWERPOOR projekt Energiahatékonysági programok – Az uniós vagy egyéb források felhasználásával épületenergetikai, energiahatékonysági program megalkotására törekszünk a kerület épületállományának felújítása érdekében. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Napkollektor támogatási program – Tájékoztatás nyújtása a lakosság, társasházak részére, folyamatban lévő vissza nem térítendő támogatásokra pályázat benyújtáshoz szakmai segítségnyújtás. ESCO finanszírozási konstrukció

	kidolgozása visszatérítendő pl. hitelek esetében. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A2.3. Egészséges emberek	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása A2.3.1. Közösségi légszennyezés és időjárás mérőrendszer kialakítása Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása (tájékoztató és oktató programok) Sz1.1.3. Közösségek, lakossági csoportok támogatása Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	Előkészítés: 2021 Megvalósítás: 2022		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat		
Együttműködő	JGK Zrt., RÉV8 Zrt., civil szervezetek, ingatlantulajdonosok, társasházak, lakásszövetkezetek, építőipari és energetikai vállalkozások		
Célcsoport	Lakosság, hátrányos helyzetű lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Megújuló energiazadaság prioritás: Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása; Megújuló energiák ösztönzése az egyéni és közösségi szintű villamosenergia termelésben; Egyéni és közösségi fűtés-hűtés megújuló energia alapra helyezése ESCO (Energy Service Company) finanszírozás Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer (EKR) Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) - Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv		
Indikátorok	output indikátor	Szakértők bevonása (min. 1 fő)	
		Pályázati rendszer kidolgozása (napelem/energiahatékonyság/szociális) (3 db)	
		Pályázati rendszer kidolgozása társasházak megújítására (1 db)	
		Napelem telepítéssel érintett lakóház száma (db/év)	
		Fűtőkorszerűsítéssel érintett lakóház száma (db/év)	
		Egyéb energetikai támogatással érintett lakóház/háztartás száma (db/év)	
	eredményindikátor	Lakóházak energiafelhasználása csökken (kWh/év)	

		Háztartások energiaköltsége csökken (Ft/év)
		Energetikahatékonysági programmal támogatott háztartások száma (db)
	hatásindikátor	Lakóházak CO ₂ kibocsátása csökken (kg/év)
		Energiaszegénységgel érintett háztartások számának csökkenése

Távhőszolgáltatás fejlesztése		Intézkedés kódja M1.1.2.
Indoklás	Az egyedi fűtésrendszereknél energetikailag hatékonyabb a jól működő távhőrendszer, amely jelentősen hozzájárul a fővárosi levegőminőség javulásához is (a távhőszolgáltató által jelenleg ellátott fogyasztói körrel évente 227 ezer tonna üvegházhatású gázkibocsátás marad el). Budapest távhőszolgáltatója, a FŐTÁV Nonprofit Zrt. által folyamatban van a jelenleg szigetüzemben működő távhőkörzetek összekapcsolásával az egységes fővárosi távhőrendszer kiépítése az új fogyasztók, ellátási területek bekapcsolása, valamint a zöld távhő (geotermikus energia, termikus hulladékhasznosítás) hasznosítási arányának növelése érdekében, így a főváros belső részeit (V., VI és VII kerületek) is rá lehet csatlakoztatni a rendszerre, amellyel így jelentősen csökkenthető az üvegházhatást okozó légszennyező anyagok kibocsátása. A fejlesztések másik eredménye az energiahatékonyság növelése, ezzel is hozzájárulva a jelentős primer energia-megtakarítás eléréséhez.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Távhővel ellátott területek növelése, új fogyasztók bekapcsolása A FŐTÁV Nonprofit Zrt. által végzett hőközpontok és vezetékek energiahatékonysági rekonstrukciói - hőközpontok teljes felújítása és távfelügyeletbe kötése, előszigetelt, közvetlen földre fektetett vezetékek alkalmazása – hozzájárulnak a primer energia megtakarításhoz és a károsanyag kibocsátás csökkenéséhez. Az új, vezetékszakaszok kialakításával 10 Józsefvárosban bővíthető a környezetkímélő fűtési mód, a távhőszolgáltatás. Az új távhő vezetékek szakaszok kialakítása a belvárosban, a gázfűtésű háztartások távhőre való átállása jelentős CO₂ kibocsátás csökkenést eredményezne (például 45 ezer lakás átállása távhőre előzetes számítások alapján 67 ezer tonna CO₂ kibocsátás-csökkenést, ezen felül éves szinten csaknem 80 tonnával kevesebb egyéb káros anyag kibocsátást eredményezne). Az alkalmazott korszerű automatikus fűtésszabályozási technológia használatával a közösségek csökkenthetik energiafogyasztásukat, így környezetkímélő módon egyrészt pénzt takaríthatnak meg, másrészt csökken a károsanyag-kibocsátás. Ezért az önkormányzatnak javasolt a FŐTÁV Nonprofit Zrt.-vel a távhőszolgáltatás fejlesztésének részleteiben együttműködni és aktívan közreműködni az átállás lebonyolításában. Távhővel kapcsolatos lakossági tájékoztatás, felvilágosítás	

	A Zöld8 tanácsadó iroda tevékenységei között a távhővel kapcsolatos tájékoztatás is kiemelt hangsúlyt kaphat. Az irodáról részletesen Sz1.1.2. intézkedés szól.		
Kapcsolódó projektek	A Százados úti távhővezetékre való társasházi csatlakozás céljából lakossági tájékoztatás, felvilágosítás nyújtása, valamint a csatlakozási költségek felmérése és ehhez mérten támogatási program kidolgozása. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT) - 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.1. Zöld társasházak számának növelése		Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	M1.1.1. Épületenergiahatékonysági programok M1.2.2. Önkormányzati bérlakások korszerűsítése Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása		
Időtáv	Előkészítés (szerződéskötés): 2021 Megvalósítás: 2021-től folyamatosan		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat		
Együttműködő	JGK Zrt., FŐTÁV Zrt.		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) - Megújuló energiagazdaság - Településközponti fűtésre csatlakozás elősegítése Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) - Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv		
Indikátorok	output indikátor	Együttműködési megállapodás kiterjesztése a FŐTÁV Zrt-vel a jövőbeni fejlesztésekre (igen/nem)	
	eredményindikátor	Lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség (GJ/év)	
		Lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség aránya az összes szolgáltatott energiában (%/év)	
	hatásindikátor	Lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség aránya nő az összes szolgáltatott energiában (%/év)	
		Lakóházak károsanyag kibocsátása csökken (kg/év)	
		Háztartások energiaköltsége csökken (Ft/év)	

Ívóvízminőség-javítása, víztakarékos megoldások terjesztése		Intézkedés kódja M1.1.3.
Indoklás	A klímaalkalmazkodás terén nagy jelentősége van a vízellátásnak. Az ellátás számára a klímaváltozás a megfelelő minőségű és mennyiségű ivóvíz biztosítása	

	terén egyaránt a legnagyobb kihívás. Az ivóvíz-infrastruktúra technikailag több megoldással is élhet az alkalmazkodás során. Józsefvárosban ezek közül a legfontosabb a rendszeren belüli veszteségek csökkentése. Az ivóvíz ellátási rendszere a főváros egységes vízellátási rendszeréhez, a főnyomócső és gerinchálózatához csatlakozik. A főváros ivóvíz ellátását a Fővárosi Vízművek Zrt. szolgáltatja. A területben a régi építésű öntöttvas vízvezetékek anyaguk szempontjából korszerűtlenek, koruk megközelíti vagy meghaladja a száz évet is. A régi csövek, szerelvények sérülése vagy szivárgása pedig igen jelentős túlfogyasztást és vízminőségi problémákat is okozhat. A hálózati veszteségek elérhetik a teljes szolgáltatott vízmennyiség 10-20%-át is. Valamint problémát jelenthet a lakosság nem megfelelő vízkezelése, használataj-szennyezés, élelmiszermaradékok szennyvízbe juttatása.
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Ivóvízhálózat felújítása A hálózat bontás nélküli felújítása vagy a vezetékhálózat tervszerű cseréje a megoldás. Ez utóbbi a bontási munkákkal is kifizetődő lehet egy katasztrofális csőtörés okozta kárhoz vagy egy vezetékhálózaton elterjedt járványhoz képest. A hálózati veszteségbe kell számítani az illegális vízfogyasztást is, ami a szegény, hátrányos helyzetű térségekben egészen jelentős lehet. Ennek a megoldása már társadalmi-szociális feladat. A klímaváltozás okozta kedvezőtlen meteorológiai események, valamint a vezetékek felett elhaladó forgalom okozta nagy terhelés közvetlenül tovább károsítja az infrastruktúrát, amely még sürgetőbbé teszi a régebbi építésű vezetékek felújítását, cseréjét. Házon belüli vezetékek felújítása Az ivóvízhálózat rekonstrukcióját javasolt kiterjeszteni az ingatlanokon belüli (mérőóra utáni) ólomvezetékek cseréjére is, amely egyébként szerepel is a fővárosi tervezett fejlesztések között. Víztakarékos módszerek bemutatása A hálózat-felújítással párhuzamosan javasolt kommunikációs kampányt indítani, amely a lakosság vízfogyasztásának csökkentését, valamint a víztakarékosság fontosságának felismerését célozza a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásában. A mindennapos használatban lévő elektronikai cikkek (pl. mosógép, mosogatógép) víztakarékossági besorolását is célszerű oktató jelleggel a lakosság számára elérhető tájékoztató formájában terjeszteni, valamint víztakarékos berendezések finanszírozását támogató kezdeményezés is kezdhető az önkormányzati költségvetés erre elkülöníthető összegének függvényében. Középületek vízmegtakarítás célú felújítása A víztakarékos módszerek bemutatásához az önkormányzat által kezelt intézményekben mintaképpen alkalmazni kell víztakarékos eszközöket (szaniterek, perlátor), szűrkevíz használatra alkalmas rendszereket.

Kapcsolódó projektek	A Polgármesteri Hivatal vízmegtakarítási célú felújítása A kifolyó víz mennyiségét csökkentő, csapokra szerelhető eszközök felszerelésére vonatkozó felmérés elvégzése, majd, a hivatali és közintézményekben található szaniterek esedékes cseréjénél vízmentes vagy víztakarékos szaniterek beszerzése a cél. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.1. Zöld társasházak számának növelése	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása		
Időtáv	Előkészítés (szerződés-kötés): 2021 Megvalósítás: 2021-től folyamatosan		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat		
Együttműködő	Fővárosi Vízművek Zrt., RÉV8 Zrt., JKN Zrt.		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság: Víztakarékosság és az éghajlatváltozás kihívásai		
Indikátorok	output indikátor	Szerződés-kötés Fővárosi Vízművek Zrt-vel (igen/nem)	
		Víztakarékossági kampány passzív elérések száma (fő)	
		Cserélt/felújított vezetékek hossza (km/év)	
		középületekbe felszerelt víztakarékos eszközök száma (db)	
	eredményindikátor	Szolgáltatott víz mennyisége (m ³ /év)	
	hatásindikátor	Egy főre jutó éves vízfogyasztás (liter/év)	

Intézményi összhangolása	energiahatékonysági programok ütemezett Intézkedés kódja M1.2.1.
Indoklás	A Józsefvárosi Önkormányzat kezelésébe tartozó 50 közintézményi épület jelentős energiafogyasztó, az egy m ² -re jutó átlagos éves energiafogyasztása 264, 64 kWh. Javasolt helyi szinten az önkormányzat által működtetett költségvetési szervek és gazdasági társaságok által használt épületekben olyan fenntartható szempontrendszer kialakítása és alkalmazása, amely az energiafelhasználás és a károsanyag kibocsátás csökkentését célozza.

Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• 100%-os önkormányzati tulajdonú épületek ütemezett energetikai felújítása Az önkormányzat középületeinek energetikai felújítási programját folytatni kell, ütemezetten kell tervezni a felújításokat a 2019-ben készített energetikai felmérés eredményei alapján, a folyamatos energetikai monitoring biztosítása mellett cél 2030-ra az önkormányzati épületek energiafelhasználásának 40 %-os csökkentése. Az energiahatékonysági program részeként vizsgálni kell az önkormányzati tulajdonú középületek zöld homlokzatának kialakítási lehetőségét (A1.1.-4 intézkedés) • Az önkormányzati épületeken napelemek telepítése Javasolt az önkormányzat által kezelt összes épületen a napenergia felhasználását biztosító rendszerek kiépítése. • Geotermikus energia felhasználása a közintézményekben A középületek számára szóló programot kell kidolgozni a kihasználás lehetőségeinek feltárására. (Józsefvárosi Pályaúdvár alatt elérhető hévízforrás, Fűvész kert, Klinikai tömb). A tervezett geotermikus energia hálózatok kialakítása elsősorban a nagyobb közintézmények számára jelent megfelelő alternatívát. A többnyire állami intézmények korszerűsítésében Józsefváros Önkormányzata, mint fontos koordináló szervezet kell, hogy szerepet vállaljon.		
Kapcsolódó projektek	Az intézkedés keretén belül bevezetendő azonnali lépések (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.): • Fűtés optimalizálás – 22 Celsius foknál melegebbre nem fűtjük fel azon önkormányzat által alapított költségvetési szervek, gazdasági társaságok által használt épületeket, ahol jogszabály eltérően nem rendelkezik. • A Polgármesteri Hivatalban világítótestek energiatakarékos cseréje. Az intézkedés keretén belül megvizsgálandó lépések (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) • Naperőmű részesedés vásárlásának vizsgálata A Polgármesteri Hivatal energiaigényének kiváltása érdekében napenergia felhasználásának vizsgálata		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja M1.2. Zöld középületek M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése

Kapcsolódó intézkedések	A1.1.4. Épülethomlokzatok és belső udvarok zöldítése M1.3.1. Zöld monitoring és döntéstámogatás M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása SZ1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok	
Időtáv	2021-től folyamatos	
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat	
Együttműködő	Önkormányzati intézmények	
Célcsoport	Önkormányzati intézmények	
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Megújuló energiagazdaság: Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása, Megújuló energiák ösztönzése az egyéni és közösségi szintű villamosenergia termelésben, Egyéni és közösségi fűtés-hűtés megújuló energia alapra helyezése Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer (EKR) Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) - Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv	
Indikátorok	output indikátor	Beépített napelemek kapacitása (kWh)
		Épület energetikai beruházások (Ft/év)
		Geotermikus energiát használó közintézmények száma (db)
	eredményindikátor	Beavatkozással érintett intézmények száma (db)
	hatásindikátor	Intézmények energiafelhasználása csökken (kWh/év)
		Intézmények károsanyag kibocsátása csökken (kg/év)
		Intézmények energiaköltsége csökken (Ft/év)
		Intézmények CO ₂ elnyelő kapacitása nő

Önkormányzati bérlakások korszerűsítése ¹¹		Intézkedés kódja
Indoklás	Józsefváros egyik legsúlyosabb problémája a lakhatási szegénység . Az önkormányzat kb. 4500 lakással rendelkezik; 2019-ben a lakott lakások 40%-a volt nagyon alacsony minőségű és komfortfokozatú, amelyek állapota ráadásul évtizedek óta folyamatosan romlik. Ebből adódóan 2019-ben a lakásállomány 20%-a üres és kihasználatlan volt, nagyrészt lakhatásra alkalmatlan állapota miatt. Az önkormányzat így nem tudja megfelelő módon kielégíteni a rászoruló lakhatási szükségleteit, másrészt a lakások fenntartása rendkívüli pénzügyi terhet ró az önkormányzati költségvetésre.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Az intézkedés célja átgondolt, hosszú távú, az önkormányzati lakásállomány megújítását célzó pályázati programok kidolgozása:	

¹¹ Forrás: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. október

	Bérlakásfelújítási és -bontási terv kidolgozása Cél egy olyan terv kidolgozása, amely meghatározza, ütemezi a bérlakások felújítását, korszerűsítését. A lakóházak bontása vagy új bérlakások építése a városrehabilitációs folyamatok részeként, városfejlesztési célokkal összhangban valósíthatók meg. Bérlakás felújítások Az önkormányzat célja a következő ciklusban az alacsony komfortfokozatú lakások arányának csökkentése (40%-ról 25%-ra), a lakott önkormányzati lakások számának szinten tartása vagy növelése, valamint az üresen álló állomány csökkentése. Ezek a lépések hozzájárulnának a lakásállomány finanszírozásának ésszerűsítéséhez és a felesleges kiadások csökkentéséhez is. Az energetikai felújításnál törekedni érdemes a mélyfelújításra (akár ütemezetten, lépésenként), a későbbi rezsiköltségek minimalizálása érdekében.		
Kapcsolódó projektek			
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.2. Zöld középületek M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása A1.1.4. Társasházi homlokzatok és belső udvarok zöldítése Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása (tájékoztató és oktató programok) Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása		
Időtáv	Koncepció terv: 2021 Megvalósítás: 2022-től folyamatosan		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat		
Együttműködő	JGK Zrt., RÉV8 Zrt., civil szervezetek, ingatlan tulajdonosok, társasházak, lakásszövetkezetek, építőipari és energetikai vállalkozások		
Célcsoport	Lakosság, hátrányos helyzetű lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Megújuló energiagazdaság: Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása, Megújuló energiák ösztönzése az egyéni és közösségi szintű villamosenergia termelésben, Egyéni és közösségi fűtés-hűtés megújuló energia alapra helyezése Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer (EKR) Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) - Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv		

Indikátorok	output indikátor	Bérlakás-gazdálkodási terv készítése (1 db)
		Ingatlankarbantartási terv készítése (1 db)
		Korszerűsítéssel érintett bérlakások száma (db)
		Éves támogatási keret (Ft/év)
	eredményindikátor	Használaton kívüli bérlakásállomány aránya csökken (%)
		Alacsony komfortfokozatú lakások aránya csökken (%)
	hatásindikátor	Lakosság energiaköltsége csökken (Ft)
		Bérlakások energiafogyasztása csökken (kWh/év)
		Épületek CO ₂ kibocsátása csökken (kg/év)

Intézkedés kódja	
M1.3.1.	
Indoklás	Évről évre az európai közsféra szereplői az EU bruttó hazai termék 16%-ának megfelelő összeget áldoznak különböző áruk (pl. irodai berendezések, épületszerkezeti elemek, szállítóeszközök), szolgáltatások (épületfenntartás, szállítás, takarítás és vendéglátás) vagy munkák beszerzésére¹², amelynek következtében nagyban hozzájárulnak a globális klímaváltozási folyamatokhoz (elsősorban saját és az általuk generált szén-dioxid-kibocsátáson keresztül). A zöld közbeszerzés fontos eszköze az éghajlatváltozási, az erőforrás-felhasználási és a fenntartható fogyasztási és termelési környezetvédelmi célok megvalósításának, amelynek alkalmazásakor a hatóságok azoknak az áruknak, szolgáltatásoknak és munkálatoknak a beszerzését részesítik előnyben, amelyek más, azonos rendeltetésű árukhoz, szolgáltatásokhoz és munkálatokhoz képest kisebb mértékben terhelik a környezetet¹³. A zöld közbeszerzés így Józsefváros gazdaságpolitikájához és a szabályozáshoz is szorosan kapcsolódó klímapolitikai eszköz. Ennek keretében Józsefváros közbeszerzési kiírásaiba integrálni javasolt a klímabarát elvárásokat
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Zöld közbeszerzés Egy-egy beszerzés elbírálásánál figyelembe veendő a beszerzési áron túl a működtetési költségek, megvalósítás során okozott környezeti terhelés, illetve az, hogy az adott bérház az jövőben milyen módon és mértékben szolgálja a helyi klímavédelmet (energiatakarékosság, kibocsátás-csökkentés). A pályázó cégekkel szemben is követelményeket lehet állítani, például megkövetelhető, hogy ismerjék az önkormányzat klímastratégiáját, illetve klímavédelmi intézkedéseit vagy, hogy klímabarát vállalati politikát alkalmazzanak, illetve preferálhatók a klímabarát kezdeményezőket támogató cégek. Az önkormányzat preferálhatja továbbá a közbeszerzési eljárásokban a

¹² COM (2008) 400¹³ COM (2008) 400

	helyi érdekű vagy a helyi erőforrásokra támaszkodó vállalkozókat, amivel csökkenthető a szállítások hossza és ezáltal a károsanyag kibocsátás. Zöld monitoring rendszer A klímastratégia megvalósítása érdekében folyamatos monitoring tevékenységet kell végezni, amely lehetőséget nyújt arra, hogy naprakészen lehessen értékelni az elért célokat és ezzel reálisan lehessen meghatározni a stratégia végrehajtását követelő aktuális intézkedéseket. A monitoring rendszer adatstruktúráját a 4.4 fejezet tartalmazza. Klímavédelmi szempontrendszer beépítése a döntéshozási folyamatokba Az önkormányzat Szervezeti Működési Szabályzatába a klímastratégia céljainak és intézkedéseinek megvalósítását segítő folyamatokat kell beépíteni.		
Kapcsolódó projektek	Ellenőrző rendszer felállítása – Az önkormányzat a zöld közbeszerzési eljárások lefolytatását, eredményeit, hatását szigorúan ellenőrzi, a pályázatokat kontroll alatt tartja (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Energetikai adatbázis – Önkormányzati energetikai adatbázis létrehozása, amely az energiafogyasztás-csökkentést és kibocsátás-csökkentést megalapozó fogyasztási adatokat strukturáltan vezeti. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Környezetterhelés a térinformatikában – A megújuló térinformatikai rendszerben megjelenik egy „ipar” dimenzió, amely a nagy környezetterhelést, szennyezést okozó ipari tevékenységet végző vállalatokat szerepelteti. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) SZMSZ-módosítási javaslat (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) A Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság minden olyan előterjesztést véleményezzen, amelynek van klímavédelmi vonatkozása A Költségvetési és Pénzügyi Bizottság, a Tulajdonosi, Vagyongazdálkodási és Közterület-hasznosítási Bizottság és a Városüzemeltetési Bizottság hatáskörét módosítani, bővíteni szükséges oly módon, hogy a Józsefvárosi klímavédelmi intézkedési terv nyomán követését végezze el.		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.1. Zöld társasházak számának növelése M1.2. Zöld középületek	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése

	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.2. Közös zöld-értékünk A2.1. Klímabarát közterek kialakítása A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	minden intézkedést segíti		
Időtáv	2021		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal - Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Önkormányzat szervezeti egységei és intézményei		
Célcsoport	Józsefvárosi Önkormányzat, lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzat működési költségein belül megvalósítható		
Indikátorok	output indikátor	Zöld közbeszerzési / beszerzési szempontrendszer elkészül (igen/nem)	
		Energetikai adatbázis elkészül (igen/nem)	
		Térinformatikai modul bővül „ipar” dimenzióval (igen/nem)	
		Nyilvános klímaterkép elkészül (igen/nem)	
		Monitoringrendszerben nyilvántartott adatkörök száma (db)	
	eredményindikátor	Zöld közbeszerzettetett / beszerzettetett ügyletek száma (db/év)	
		Zöld (klímatudatos) közbeszerzési tevékenységek aránya (%/év)	
		Zöldfelületi arány nő (%)	
		Kerületi éves energiafogyasztás csökken (kWh/év)	
	hatásindikátor	Hőhullámokhoz, viharokhoz és „villám” árvizekhez kapcsolódó káresemények csökkennek (Ft/év)	
		Kerületi CO ₂ kibocsátás csökken (kg/év)	
		Kerületben a várható átlagos élettartam nő (év)	

Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata, cselekvési programok kidolgozása		Intézkedés kódja M1.3.2.
Indoklás	A klímastratégiába rögzített kibocsátáscsökkentési és adaptációs célok csak integrált megközelítéssel valósíthatók meg. Ezért elengedhetetlen, hogy az itt rögzített szempontrendszerek beépüljenek a kerület fő stratégiai dokumentumaiba. A részletes elveket és kapcsolódási pontokat a 4.5. fejezet mutatja meg.	

Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Stratégiai tervek felülvizsgálata Legfontosabb dokumentumok: a kerület Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS), valamint a településrendezési terv, a helyi építési szabályozás (JóKÉS), a városszerkezet alakításával kapcsolatos célok és elgondolások legfontosabb megjelenítője. • Cselekvési tervek, programok A kibocsátás csökkentési intézkedések megvalósításához javasolt úgynevezett Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervet (SECAP) készíteni, amely az Európai Unió forrásaihoz való hozzáférést is támogatja. A kerületi klímapolitikát minél több városirányítási tématerületre kiterjeszteni (a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig). <u>Albedó program (világos színű város)</u> – A növényesítés mellett a hőszigetelés mérséklésének kulcsa az utcák, terek, járdák, falak, tetők színe, anyaga, porozitása, amely meghatározza albedo-szintjüket (hővisszaverési képesség), így a vízáteresztő, világos, természetes építőanyagok alkalmazását kell szorgalmazni. <u>Zöld város alapelve</u> – A fejlesztések során előtérbe kell helyezni a kerület aktív zöldfelületi hálózatának és zöld elemeinek fejlesztését, szélcsatornák megvédését. Kiemelt szempont a zöldfelületek részarányának erősítése, illetve a nagyon alacsony ellátottságú kerületek részeit lehetőségekhez mért fejlesztése <u>Foghíj-felhasználási koncepció</u> - Tekintettel arra, hogy Józsefvárosban alacsony az egy főre jutó zöldfelületek aránya, az átmenetileg hasznosítatlan üres, foghíjtelkek jó lehetőséget adnak a sűrűn beépített belvárosi utcák zöldítésére. (részletesen A1.1. – 3 intézkedés) <u>Parkolási rendszer átalakítása</u> (részletesen az A2.2.-4 intézkedésben) <u>Hőségriadó terv</u> (részletesen A2.3. – 2 intézkedésben) <u>Kerületi szintű csapadékvízgazdálkodás</u> (részletesen A1.1 –5 intézkedés) <u>Zöld-infrastruktúra hálózati terv</u> (részletesen A1.1 –1 intézkedés) • szabályozók klímaszempontú felülvizsgálata Javasolt az önkormányzati rendeletek és szabályzatok felülvizsgálata a klímavédelmi szempontok figyelembe vételével.
Kapcsolódó projektek	Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.: Albedó program (világos színű város), Zöld város alapelve, Parkolási Koncepció, Hőségriadó terv Fűtött teraszok szabályozása – Vendéglátóipari egységhez kapcsolódó közterülethasználat esetén kültéri fűtőegység kihelyezésére külön közterülethasználati díjtétel meghatározása. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)

	Gazdaságfejlesztési tanácsnok – Feladatkörének módosítása a klímavédelem hangsúlyos befogalmazásával. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) ITS felülvizsgálat: településszerkezeti szempontok – A fenntartható helyi közlekedés serkentése érdekében szempontok: kereskedelmi, közösségi és szórakozási lehetőségek bővítése az egyes lakónegyedekben, azaz a helyben elérhető szolgáltatások körének bővítése. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.1. Zöld társasházak számának növelése M1.2. Zöld középületek M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk A2.1. Klímabarát közterek kialakítása A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	minden intézkedést segíti		
Időtáv	2021		
Felelős	Városépítészeti Iroda, Gazdálkodási Ügyosztály, JSZSZGYK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Rév8 Zrt, JGK Zrt.		
Együttműködő	Fővárosi önkormányzat		
Célcsoport	Józsefvárosi Önkormányzat		
Lehetséges forrás	Önkormányzat saját forrása		
Indikátorok	output indikátor	JÓKÉSz felülvizsgálata elkészül (igen/nem)	
		ITS felülvizsgálata elkészül (igen/nem)	
		Klímavédelemmel és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással foglalkozó városi tervek és programok aránya (%)	
	eredményindikátor	Zöldfelületi arány nő (%)	
		Kerületi éves energiafogyasztás csökken (kWh/év)	
	hatásindikátor	Hőhullámokhoz, viharokhoz és „villám” árvizekhez kapcsolódó káresemények csökkennek (Ft/év)	
		Kerületi CO ² kibocsátás csökken (kg/év)	
		Kerületben a várható átlagos élettartam nő (év)	

Önkormányzat példamutatása, proaktivitása		Intézkedés kódja
		M1.3.3.
Indoklás	A klímavédelemről és klímaváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló önkormányzati klímapolitika gyökerei viszonylag rövid távra, néhány évtizedes múltra nyúlnak vissza. A helyi letisztult klímapolitikai rendszerek kialakítására vonatkozó folyamatok napjainkban zajlanak, amelyek számos lehetőséget és nagy mozgásteret kínálnak az önkormányzatok számára a klímapolitikájuk és klímapolitikai kapcsolataik alakítására – természetesen igazodva a magasabb szintű klímapolitikai törekvésekhez és elvárásokhoz. Az intézkedés célja, hogy Főzsefváros klímabarát kezdeményezéseket ösztönző önkormányzatként egy olyan intézményesített és integrált klímapolitikát alakítson ki, amellyel előre tud lépni a fenntarthatóság irányába.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Széleskörű partnerség A klímaváltozás közös ügy, ezért a kerületi klímapolitika megvalósítására egy széles körű, a lakosokat és a kerület gazdasági szereplőit is integráló állandó és jól szervezett partnerséget alakít ki, valamint bevonja a kerületen kívüli releváns szereplőket is (pl. a klímapolitikára szerveződött városhálózati együttműködések tagjait, a releváns regionális és nemzeti szerveket stb.) (lásd Sz1.2.-1 Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba, A1.2.-1 Fogadj örökbe egy fát program) • Esélyegyenlőség biztosítása A zöld szektoron belül többféle munkalehetőséget kínál a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára (pl. közmunka épületfelújításoknál) • Klímatudatos magatartásformák terjesztése A közösség klímatudatosságának formálására fontosnak tartja a személyes példamutatást, amely a klímatudatos magatartásformák terjesztésének egyik leghatékonyabb eszköze lehet (pl. polgármester vagy a képviselő-testület tagjai tömegközlekedéssel, kerékpárral vagy gyalog közlekednek munkába) ○ Csapvíz és kancsó - Az Önkormányzat által alapított költségvetési szervek, gazdasági társaságok közforgalom számára nyitva nem álló helyiségeiben csapvíz és kancsó használata palackozott ásványvíz helyett. ○ Kerékpáros munkahely létrehozása – Öltözők kialakítása, őrzött kerékpár-tárolás kapacitásának növelése. ○ Munkavállalók képzése • Takarékos üzemeltetés Az önkormányzati épületek energia- és víztakarékos üzemeltetése. A hulladékcsökkentés szem előtt tartása.	

	- o Energiahatékonyság növelése: maximális fűtési, minimális hűtési hőmérséklet meghatározása, számítógépek áramtalanítása, épületek üzemidejének szabályozása - o Víztakarékos eszközök alkalmazása - o Önkormányzati komposztálási lehetőségek – 100% önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok megvizsgálják, hogy az általuk használt ingatlanban van-e lehetőség komposztálásra. - o Szelektív gyűjtés fejlesztése – Az Önkormányzat által alapított költségvetési szervek, gazdasági társaságok által használt helyiségekben fejlesztjük és kiterjesztjük a szelektív hulladékgyűjtést. - o Papírmentesség – Az előterjesztések papír alapú nyomtatása csak külön képviselői kérésre történik meg. - o Újrahasznosított papír használatának bevezetése – Azon esetekben, amikor a nyomtatás nem váltható ki elektronikus ügyintézással, lehetőség szerint újrahasznosított papírt használjon a Hivatal.		
Kapcsolódó projektek	Képzések – Az Önkormányzat által alapított költségvetési szervek, gazdasági társaságok munkavállalói részére a környezettudatosság, hulladékcsökkentés témakörében képzések megtartása. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Versenyek szervezése – Energiafogyasztás és ökológiai lábnyom csökkentését célzó versenyek szervezése önkormányzati épületek számára, Önkormányzat által alapított költségvetési szervek, gazdasági társaságok, kerületben működő közintézmények (akár óvodák vagy a Tankerülettel együttműködve iskolák) számára. A fogyasztáscsökkentést célzó versenyek köre kibővíthető az arra fogékony társasházakkal is. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihöz	Mitigációs célkitűzés kódja M1.1. Zöld társasházak számának növelése M1.2. Zöld középületek M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk A2.1. Klímabarát közterek kialakítása A2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	minden intézkedést segíti		

Időtáv	folyamatos	
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat és Polgármesteri Hivatal	
Együttműködő	Önkormányzati intézmények	
Célcsoport	Lakosság, gazdasági szereplők, civil szervezetek, egyetemek/kutató laboratóriumok	
Lehetséges forrás	Saját működési források	
Indikátorok	output indikátor	képzésben résztvevő munkavállalók száma (db)
		hátrányos helyzetű foglalkoztatottak arány (%)
		partnerségi együttműködések száma (db)
	eredményindikátor	városüzemeltetési költségek csökkenése (Ft/év)
	hatásindikátor	Önkormányzati szektorhoz köthető CO ₂ kibocsátás csökken (kg/év)

Utca újra-tervezési, zöldítési program		Intézkedés kódja
		A1.1.1.
Indoklás	A klímaváltozással egyre gyakrabban előforduló hőhullámok mérséklésére, a hirtelen lezúduló özönvíz szerű csapadék visszatartására a városi zöldfelületi rendszer növelése kínál megoldást. Józsefvárosban rendkívül kevés a közterületi zöldfelület, a kerület mindössze ötödét teszik ki a közösségi zöldterületek. A kerületben a 14% beépítésre nem szánt terület (95,51 ha), döntő többségét (72,16 ha) közlekedési területek foglalják el – ebből a közel 12 000 parkolóhely nagyjából 13,8 ha-t – és csupán alig ötödén (23,35 ha) található fásított köztér, közkert, közpark. Az egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya Józsefvárosban a budapesti átlagtól (6 m²/fő) is messze elmarad, együttes értékük 2,4 m²/fő, és ebben 0 m²/fő a városi parkok aránya, 0,3 m²/fő közkert, 2,1 m²/fő közpark. Javítja a helyzetet, hogy a kerületben számos kiterjedt zöldfelülettel rendelkező közintézmény (egyetemek, kórházak) van, amelyekkel már 15,2 m² zöldfelület jut egy lakosra.¹⁴ A kerületben található lakóövezetek és a zöldterületek ritmusa klímaérzékenység szempontjából kedvezőnek mondható. A közterületek, parkok megközelítési távolsága átlagosan 0-100 méter, de rosszabb esetekben is – elsősorban a Nagykörút menti területeken – 500 méternél kevesebb. Egyedül a Százados úti lakótelep és környezete esetében több a zöldterületek és a lakótelepek távolsága, mint 500 méter, azonban ezt kompenzálja, hogy a lakótelep jelentős saját belső közös zöldfelülettel rendelkezik.¹⁵	

¹⁴ Településképi Arculati Kézikönyv Józsefváros 2017

¹⁵ Forrás: Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia

Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A javasolt utca újra-tervezési program célja, hogy javítsa a kerületben a közcélú zöldfelületek arányát és elérhetőségét. Az intézkedés célja, hogy a következő 15-20 évben olyan közterületfejlesztések jöjjenek létre, amelyek növelik a zöldfelületeket. Az intézkedés keretében szükséges: • Zöld-infrastruktúra hálózati terv kidolgozása A tervben fel kell mérni a jelenlegi zöld-infrastruktúra hálózat elemeit, azok állapotát. Hosszútávú közterületfejlesztési és utcafásítási tervet kell készíteni, amelyet a településrendezési eszközökbe is integrálni kell. A terv készítésének elengedhetetlen feltétele a teljes fakataszter elkészítése. • Zöldterületnövelő közterületfejlesztés A zöldinfrastruktúra fejlesztési terv alapján a kerület szélesebb utcáin, a forgalomcsillapított, gyalogos övezetekben új közcélú zöldfelületeket kialakítása. Felújítással korábban nem érintett közterek fásítása, zöldítése (pl. Horváth Mihály tér, Szigony utca lakótelepi szakasza, Leonardo da Vinci köz, Fűvészkert)¹⁶ • Intézménykertek bekapcsolása a kerületi zöldinfrastruktúra-hálózatba A kerület területén lévő nagy közintézmények ((ELTE Bölcsészettudományi Kar, belső és külső klinikai tömb, Múzeumkert, Fiumei úti Nemzeti Sírkert) jelentős zöldfelületekkel rendelkeznek, a kerület és az intézmények között erősíteni kell a hosszútávú együttműködéseket és ennek eredményeként be kell kapcsolni az intézménykerteket a zöldfelületi hálózatba. Ehhez konkrétan javítani kell az intézménykertek átjárhatóságát, propagálni kell a mindennapos használhatóságukat.¹⁷ • Fasorok, többszintű zöldsávok kialakítása A zöldinfrastruktúra hálózati terv alapján az utcákban fasorok, többszintű zöldsávok vagy végső esetben fát helyettesítő növénytelepítés kialakítása. A növénytelepítésnél figyelembe kell venni, a klímaváltozás várható hatásait, ezért úgynevezett várostűrő fákat kell alkalmazni. Fát helyettesítő növénytelepítést (planténerbe ültetés, növénykandeláberek) kizárólag csak azokban az utcákban javasolt alkalmazni, amelyben műszaki okok miatt egyéb megoldás nem lehetséges) • Zöldtetős utasvárók kialakítása BKV Zrt -vel együttműködve új klímabarát utasvárók létesítése vagy meglévők átalakítása a feladat. Az utasvárók kialakításánál törekedni kell a zöldtetők létesítésére és a megfelelő árnyékolástechnikára és csapadékkezelésre. • Parkletek kialakítása
--	---

¹⁶ Forrás: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. október

¹⁷ Kapcsolat: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. október dokumentummal

	A „parklet” kis szakaszon a járda kiterjesztését jelenti, amely nagyobb teret és kényelmet nyújt az utcát használók számára. A parkletet általában a parkoló sávokra telepítik, célja, hogy megállóhelyet, ülést és pihenést kínáljanak a lakosoknak, vagy csak vizuális élményt nyújtanak. Ezek a kis zöldfelületek gyorsan telepíthetők és bár sok esetben csak ideiglenesek városképi és használati szempontból fontos elemekké válhatnak.		
Kapcsolódó projektek	A Déri Miksa utca közterületi fejlesztési terveinek módosítása a klímavédelmi szempontok, hőszigetek csökkentése és a helyi társadalom erősítése érdekében: (a) zöldfelületek növelése, (b) új összefüggő gyalogos felületek kialakítása, (c) részvételi tervezés beemelése (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Zöldterületnövelő és gyalogosbarát köztérfejlesztése, együttműködve Bp Főv. Önkormányzatával, tekintettel arra, hogy a Népszínház utcában zajló közösségi közlekedés nagymértékben érintett a tervezett felújítás kapcsán (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) A fakataszteres felmérés eredményeképpen fapótlási terv készítése. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseire	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.2. Tartamos zöldfelületgazdálkodás A1.1.5. Csapadékvíz kezelése A1.2.1. Fogadj örökbe egy fát program A2.2.3. Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszpontú felülvizsgálata Sz1.1.3. Közösségek, lakossági csoportok támogatása Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	Előkészítés (zöldinfrastruktúra fejlesztési terv): 2021 Megvalósítás: 2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt.		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Kft, civil szervezetek,		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz): Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság: Zöld-kék infrastruktúra Magánforrások		
Indikátorok	output indikátor	Kerületi zöldinfrastruktúra terv 1 db	

		Elültetett fák száma (db)
		Kialakított zöldfelületek területe (m ²)
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többelhőmérséklet csökkenése °C)
		elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)
		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya
	hatásindikátor	hőhullámok idején többelhalálozás csökken
		a légúti betegségben szenvedő lakosság aránya csökken
		CO2 elnyelő kapacitás nő

Fontos zöldfelületi célkitűzések	
Indoklás	A klímaváltozás hatásait mérséklő zöldfelületek mennyiségi és minőségi növelése is fontos célja a kerületnek. A meglévő zöldfelületek állapota sok esetben nem megfelelő. Ezt támasztja alá, hogy a legfrissebb, 2015-ben közzétett kutatási eredmény alapján Budapest területének átlagos zöldfelület-intenzitása 52%. Zöldfelület-intenzitás szempontjából Józsefváros nagy része az alacsony (25% alatti) intenzitású területek közé tartozik. Az utóbbi években Budapesten a zöldfelületi intenzitás elsősorban a meglévő vegetáció felnöveléséből és erősödéséből adódott, szembeötlő a javulás például a vasúti rozsdaterületeken.¹⁸ A városi környezetben lévő zöldfelületek és különösen a fasorok rendkívül veszélyeztetettek, fokozottan terheltek elsősorban a közlekedési eredetű légszennyezés, valamint a mechanikai sérülések miatt, ezért állapotuk folyamatosan romlik. A növények megőrzésével, ápolásával folyamatos növekedésük, erősödésük biztosítható, amellyel a zöldfelület-intenzitás növekszik és nagyobb hatékonysággal tudják nyújtani a városi térben kulcsfontosságú ökoszisztéma szolgáltatásait (levegőtisztítás, csapadékmegőrzés, mikroklíma szabályozás).
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Fontos megfelelő pénzeszközökkel és tárgyi, szakmai feltételekkel biztosítani a zöldfelületek fenntartását, hogy a meglévő és újonnan létesített zöldfelületek egészségesek maradjanak. tartamos zöldfelület-gazdálkodás Fontos a favédő módszerek előnybe részesítése, a városi környezet okozta stressznek kitett fák életfeltételeinek javítása, favédelem napi gyakorlata. A hatékony védelem, rendszeres öntözés és tápanyag utánpótlás javítja az élőhelyi adottságokat.

¹⁸ BFVT: Budapest Zöldfelületi rendszerének Fejlesztési Konceptiója

	• „zöldfelületi alap” létrehozása A pénzügyi háttér megteremtése biztosíthatja az ütemezett megújítást és a folyamatos karbantartást. A zöldfelületi alap forrása elsősorban a közterület-használatból befolyt pénz lehet. A zöldfelületi alap delegált forrásfelhasználása segíti a kerületi cégek és civilek támogatásának becsatornázását is. • szakembergárda és eszközpark biztosítása Fontos a zöldfelületfenntartásban részt vevő dolgozók folyamatos képzése, számukra modern műszaki eszközök biztosítása • extenzív zöldfelületfenntartás A kerület egyes parkjaiban kísérleti jelleggel részleges áttérés az extenzív parkgondozásra, figyelemfelhívó, tájékoztató programokkal egybekötve.		
Kapcsolódó projektek	Extenzív zöldfelületfenntartás - A JGK Zrt. vizsgálja meg, hogy mely parkok, zöldfelületek kapcsán javasolt ez a fajta parkgondozás (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Fenntartható kaszálás – A gépi kaszálás során alkalmazott damil környezetszennyező roncsolódásának, valamint a fosszilis üzemanyag használatának csökkentéséért elektromos gépek használatára áll át az Önkormányzat és ahol lehet, kézi kaszálásra vagy extenzív parkfenntartásra. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk	Szemléletformáló célkitűzések kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.5. Csapadékvíz kezelése A1.2.1. Fogadj örökbe egy fát program M1.3.1. Zöld monitoring és döntéstámogatás Sz1.1.3. Közösségek, lakossági csoportok támogatása Sz1.2.1. Kerületi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	folyamatosan		
Felelős	JGK Zrt.		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, Rév8 Zrt. civil szervezetek, kerületi cégek		
Célcsoport	Lakosság, helyi cégek		

Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás	
	Magánforrások	
Indikátorok	output indikátor	Meglévő zöldfelületek területe (m ²)
		Zöldfelület intenzitás (%)
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többlethőmérséklet csökkenése °C)
		elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)
		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya
	hatásindikátor	CO2 elnyelő kapacitás nő
		hőhullámok idején többlethalálozás csökken

Barnamezős területek, foghíjtelkek zöldítés

Indoklás

A kerület sűrű beépítettsége ellenére a barnamezős területeknek köszönhetően rendelkezik tartalék fejlesztési területekkel.

„Józsefváros külső városrészeiben, az Orczy út-Fiumei út mentén és azon kívüli területeken számos egykor ipari, honvédségi hasznosítással bíró nagytömbös terület egység helyezkedik el. Ezek a városfejlesztés tartalékterületeit jelentik. Az elavult, alulhasznosított épületállomány, a felszabdalt tulajdonosi struktúra, az egykori funkciókból hátramaradt szennyezettség akadályozzák a fejlődési folyamatok megindulását, ezért ezek katalizálásában, illetve a spontán megindult fejlődési folyamatok szabályozásában az önkormányzati szerepvállalás elengedhetetlen.”¹⁹

A legnagyobb barnamezős terület a volt és jelenlegi ipari területekből (Ganz-MÁVAG és utódai, volt Michelin gumigyár, Asztalos Sándor úti ipartelep), közlekedési területekből (volt Józsefvárosi pályaudvar, Baross kocsizín, Hungária kocsizín), valamint kisebb részt sportpályákból álló terület (a Salgótarjáni utcában, az izraelita temető mellett). Egy részén jelenleg is aktív ipari termelés folyik, azonban jelentős területek funkció nélküliek (elsősorban a volt Józsefvárosi pályaudvar területén), míg más részeit nehezen ellenőrizhető, bonyolult tulajdoni struktúrájú kiskereskedelmi tevékenység foglalja el (a Ganz-MÁVAG területének északi és középső részei).²⁰

A barnamezős területek revitalizációja lehetőséget teremt új zöldfelületek kialakítására, illetve a jelenlegi zöldfelületi intenzitás növelésére. Jelentősebb zöldfelület-fejlesztést jelentene az érintett területen a Salgótarjáni úti zsidó temető. revitalizációja vagy a Józsefvárosi pályaudvarra tervezett fürdőfejlesztés (jelenleg tervezési szakaszban lévő projekt).

¹⁹ Forrás: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. november

²⁰ Forrás: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. november

	A nagyobb összefüggő területeken kívül elszórt kisebb alulhasznosított területek is találhatóak a kerületben ezek közül a foghíjtelkek hasznosítása, akár ideiglenes bevonása a közterületekbe jelentős előnyökkel járhat.
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A barnamezős területek fejlesztésénél a kerületi önkormányzat fontos koordináló szerepet tölthet be. Fontos a terület rehabilitációja során „az egységes szemlélettel történő, az egyes hasznosítási módok közti összhangot megteremtő megújítás, elkerülendő az esetleges ütközéseket, szinergikus lehetőségek kihasználása”. • Barnamező területek fejlesztése Az egységes szemléletet itt a barnamezős területek megfelelő zöldfelületi rendszerrel történő megújítása, az új épületek kialakításakor az energiatakarékossági és klímaadaptációs célok szem előtt tartása, az ingatlanfejlesztéseknél a levegőminőséget javító távhőellátás igénybe vételének vizsgálata jelenti. Javasolt az adottságokhoz és tervezett funkciókhoz igazodva autómentes tömbök lehatárolása is. Ehhez elengedhetetlen: ○ a területek részletes felmérése, ○ részletes szabályozási terv készítése, ○ potenciális fejlesztők elérése, ○ revitalizációs munkacsoport felállítása. A magántulajdonban lévő területeken a tulajdonos a terület legnagyobb és leggyorsabb gazdasági hasznot hozó hasznosításában érdekelt. Az önkormányzat ennek „határt szabni” jogszerűen elsősorban a Helyi Építési Szabályzattal (ill. a Szabályozási Tervvel) tud. • Foghíjtelkek ideiglenes hasznosítása A kihasználatlan foghíjtelkek tulajdonosait ösztönözni kell az átmeneti hasznosítására (pénzügyi ösztönzéssel pl.: alulhasznosítás esetén bírság, illetve tanácsadással). A foghíjtelkek közcélú területbe vonása átmeneti zöldfelület létesítésével javíthatja a zöldfelület ellátottságot. A foghíjtelkek átmeneti hasznosításának jó példája a közösségi kertek létesítése, amely a jövőben is támogatandó folyamat. Átmeneti hasznosítás lehet még áttelepíthető kutyafuttató, játéktér vagy sporttér, illetve rendezvényhelyszíneként való üzemeltetés. Cél az átmeneti hasznosítású, átalakulóban lévő területek zöldfelületi intenzitásának a megtartása, növelése. Feladatok: ○ foghíjtelkek felmérése ○ átmeneti hasznosítás jogi feltételeinek kidolgozása ○ átmeneti hasznosítás önkormányzati támogatása ○ hasznosításba szerepet vállaló szervezetek bevonása
Kapcsolódó projektek	Kerepesdűlői feltáróút létrehozása (Józsefváros integrált településfejlesztési stratégia felülvizsgálat 2020. november)

	Barnamezős Területek Integrációjának Elősegítése (Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia Felülvizsgálat 2020. november) Józsefvárosi pályaudvar fejlesztése - Józsefvárosi strand és gyógyfürdő (Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.) ²¹		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseire	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformáló célkitűzések kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.2.3. Közösségi kertek program kibővítése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	Előkészítés: 2021 (barnamezős területek rendezési terve) Megvalósítás: 2022-től		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Várospépítészeti Iroda, Rév8 Zrt.		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Kft, gazdasági társaságok, civil szervezetek		
Célcsoport	Lakosság, ingatlanfejlesztők		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Környezet- és természetvédelem: Szennyezett ipari és barnamezős területek kármentesítése Fővárosi és állami Források Magánforrások		
Indikátorok	output indikátor	barnamezős területek szabályozási terve (db)	
		revitalizációs munkacsoport kialakítása	
		új zöldfelületek területe (m ²)	
		revitalizált barnamezős területek (m ²)	
		átmeneti hasznosítással érintett foghíjtelkek nagysága (m ²)	
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többelhőmérséklet csökkenése °C) elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)	

²¹ Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiája 2015-2021 Akcióterv 2018-2021 2019. március

		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya
	hatásindikátor	Zöldfelület intenzitás nő
		CO ₂ elnyelő kapacitás nő

Épületek, belső udvarok zöldítése		Intézkedés kódja
		A1.1.4.
Indoklás	Az épületek magassága meghatározó eleme a városi utcaképnek de klímavédelmi szempontból a városi hőszigetjelenségnek is. A magas épületek tovább növelik a mesterséges, napfényelnyelő felületeket, és mechanikailag korlátozzák a szellőzés kiegyenlítő hatását, így növelik a hőszigetelést. Leginkább ott probléma a magasabb épületállomány, ahol mindez sűrű beépítéssel és kevés zöldfelülettel párosul, Józsefvárosban jellemzően a Palotanegyed, a Népszínház negyed, a Csarnok negyed és a Magdolna, valamint Corvin negyed belső részein. Ezeken a területeken a zöldfelületek növelésébe az épületek „tereit” is be kell vonni. A zöldhomlokzatok, tetőkertek és belső udvarok a zöldinfrastruktúra egyéb elemeihez hasonlóan számos kedvező tulajdonsággal rendelkeznek, ami annál figyelemreméltóbb, hogy azokon a területeken fejthetik ki hatásukat, ahol más elemek nem alkalmazhatók. Így különös jelentőséggel bírnak: a városi hőszigetelés csökkentésében, a mikroklíma kedvező befolyásolásában; a levegőminőség javításában, a por- és légnemű szennyezőanyagok megkötésében; a biodiverzitás növelésében; fontos a társadalmi, gazdasági szerepük és kedvezők a műszaki jellemzőik.²²	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A keskeny, sötét utcák sok esetben nem teszik lehetővé jelentős zöldfelület kialakítását, így a vertikális falak létesítése, a tetőkertek kialakítása és a belső udvarok zöldítése fontos feladat. A távlati fenntartási költségeket gondosan kell tervezni, biztosítani szükséges a szakszerű és rendszeres fenntartást is.: zöldfalak létesítésének támogatása Zöldhomlokzatok esetén az épületek homlokzati vagy egyéb függőleges (pl. tűzfal, oldalfal) felületeire telepítenek növényeket. Megfelelő technológia megválasztásával szinte bármilyen falszerkezet esetén kialakíthatók. A zöldhomlokzatok, zöldfalak alkalmazásának Józsefvárosban, az intenzíven beépített városrészekben különösen nagy jelentősége van, ahol a sűrűn beépített vagy burkolt felületeken problémát okoz új, kondicionáló zöldfelületek kialakítása. A zöldhomlokzatok az épület üzemeltetésével, a homlokzat felújításával kapcsolatos költségeket csökkenthetik, ami az épület teljes élet-	

	ciklusának tekintetében igen kedvező. A zöldfalak létesítését mind szabályozási, mind szakmai szinten kell támogatni. belső udvarok zöldítése Fontos a társas- és bérházak belső udvarain „zsebkertek” kialakításának ösztönzése anyagi és szakmai támogatása. A társasházi közösségek, a köz- és a magánszféra partnerségében már jó néhány belvárosi udvar megújult, változatosabb, zöldebb és élhetőbb közösségi teret biztosítva az ott lakók számára. A magánszektor bekapcsolódására pályázati programok (Zöldövezet program, OTP pályázat stb.) a legalkalmasabbak. A felújított udvarok az építészeti örökség megőrzésén és felújításán túl olyan új, kültéri rekreációs teret hoznak létre, amely az egész várost szolgálja.²³ tetőkertek, zöldtetők kialakításának támogatása A zöldtetők a legnagyobb ökológiai hasznát talán az esővíz-raktározó képességükkel hajtják. Az eső (és a hóolvadás) intenzitásának és a zöldtető talajvastagságának függvényében a csapadékmennyiség 15–90%-a is megkötődhet. A zöldtető költsége létesítéskor a normál tetőénél magasabb, de hosszú távon energia és fenntartási költség-megtakarítást eredményez. A területben található irodaházak többsége, illetve a Corvin negyed új építésű lakóépületei esetében már jellemző a zöldtetők kialakítása. Ezt a gyakorlatot a továbbiakban is támogatni kell.		
Kapcsolódó projektek	Társasházak részére a homlokzati zöldfelület növelése érdekében 2020. évre vonatkozó pályázat kidolgozása, amelyre elkülönített költségvetési sor áll rendelkezésre. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) A 100%-ban önkormányzati tulajdonú épületnél javasolt ún. homlokzatzöldítés (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Mátyás téri Őrbódé tetejének extenzív zöldítése (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Zöldudvar program – Első körben önk. tulajdonú épületek udvarainak zöldudvarrá történő felújításának felmérése. Ezt követően társasházi zöldudvar program támogatása erre a célra bizonyos keretösszeg elkülönítésével. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden	Szemléletformáló célkitűzések kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése

²³ https://budapest.hu/Documents/ZOLDINFRASTRUKTURA_FUZETEK_belsoudvarok_20191018_online.pdf

		kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld- értékünk	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.5. Csapadékvíz kezelése A1.2.2. Minden fa érték (szaktanácsadás) M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása Sz1.1.3. Közösségek, lakossági csoportok támogatása Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	előkészítés: 2021 megvalósítás: 2021-től folyamatosan		
Felelős	JGK Zrt., RÉV8 Zrt., Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály, Pénzügyi Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, gazdasági társaságok, civil szervezetek, társasházak és lakóközösségek		
Célcsoport	Lakosság, ingatlanfejlesztők, helyi cégek		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság: Zöld-kék infrastruktúra Magánforrások		
Indikátorok	output indikátor	Meglévő zöldfelületek területe (m ²)	
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többelhőmérséklet csökkenése °C)	
		elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)	
		szálló por koncentrációjának csökkenése (µg/m ³)	
		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya nő (fő/ m ²)	
		zöldhomlokzattal rendelkező épületek fajlagos energiafogyasztása csökken (kWh/m ² /év)	
	hatásindikátor	Zöldfelület intenzitás nő	
		Levegőminőség javul	
		CO ₂ elnyelő kapacitás nő	
		CO ₂ kibocsátás csökken	

Indoklás	A klímaváltozás hatásra egyre szélsőségesebb lesz a csapadékok éves eloszlása. A csapadékmentes, aszályos időszakok nyári maximális hosszában jelentős növekedés prognosztizálható, ugyanakkor a 10 és 20 mm-t meghaladó (szélsőséges) napi csapadékmennyiségek tekintetében emelkedés várható, évi összesítésben a közeljövőben 2-17%-os, míg a távoli jövőben 3-25%-os. A meglévő csapadékvíz elvezető rendszer nem képes megbirkózni a hirtelen lezúduló vízmennyiséggel. Bővítése hatalmas költségekkel jár, és egyes helyeken a sűrű közműhálózat miatt már műszakilag is megoldhatatlan. Ennek megfelelően csapadékvíz-elvezetés helyett ma már csapadékvíz-gazdálkodásról beszélünk. A fenntartható csapadékvíz-gazdálkodás műszaki megoldásaival a csapadékvíz jórészt a szabadtéren, helyben hasznosul csökkentve a felszín felmelegedését, a léghőmérsékletet, ezáltal a városiakok hőérzetét, valamint csökkenti a csatornarendszert terhelő elfolyó víz mennyiségét is.²⁴
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A fenntartható csapadékvíz gazdálkodáshoz többszintű megoldások szükségesek: • Kerületi szintű csapadékvíz-gazdálkodás – vízáteresztő burkolatok alkalmazása, felszíni vízelvezetés A városi, illetve kerületi szintű csapadékvíz gazdálkodás fő elemei a kék-zöld infrastruktúrák. A zöldfelületek kialakítása, az útfásítás segíti a víz helyben tartását, az erre vonatkozó beavatkozásokat az A1.1.-1 intézkedés tartalmazza. További stratégiai kérdés a felületek vízáteresztő képessége. A forgalmas városi területeken sokszor szükséges a szilárd burkolat – ám törekedni kell, hogy ez a szükséges mértéket ne lépje túl. Ahol a burkolás elengedhetetlen, még mindig alkalmazható vízáteresztő rétegrend. A vízáteresztő burkolatok alkalmazásával a lefolyó víz mennyisége városi szinten jelentősen csökkenthető, éppen ezért a köztérfejlesztéseknél a vízáteresztő burkolatok kialakításának ösztönzése szükséges. A harmadik fontos eszköz a felszíni vízelvezetés, ami növeli a párolgást, kialakítása általában olcsóbb és fenntartása sokszor egyszerűbb. A víz zöldfelületre jutását segíthetjük süllyesztett szegéllyel vagy áttört szegélykialakítással, illetve nagyobb távolság esetén a vizet gyűjthetjük nyílt vápában. • Tömb szintű csapadékvíz gazdálkodás – Záportározók kialakítása A zöldfelületek létesítésénél, a közterek megújításánál javasolt záportározók kialakítása. A záportározók célja a csapadékból keletkező árhullám csúcshozamának ideiglenes visszatartása. A tározóban gyűjthető egy adott

	terület burkolatairól vagy a tetőről lefolyó, kevésbé szennyezett csapadékvíz. A burkolt felületről bemosódó szennyezések csökkentésére a záportározókat gyökérzónás víztisztító területtel érdemes kialakítani. • Telek szintű csapadékvíz gazdálkodás – Víz tározó eszközök alkalmazása Telek szintű megoldások lehetnek az zöldtetők és zöldhomlokzatok, amelyek mérséklék a csapadék lefolyását, ezek kialakítását az A1.1.-4 intézkedés támogatja. A másik fontos eszköz a csapadékvíz telken tartása, amely széles műszaki lehetőségekkel megoldható. Itt is fontos a vízáteresztő burkolatok alkalmazása, a drénezés, a telken belüli víz tározó eszközök alkalmazása. A társasházakat, családi házak tulajdonosait, az ingatlanbefektetőket szabályozással, tanácsadással és eszközök biztosításával kell ösztönözni a csapadékvíz helyben tartására.		
Kapcsolódó projektek	Csapadékvíz újrahasznosítás – Öntözési lehetőség felmérése új közterületi fejlesztések esetében a tervezési szakaszban. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Viharkárok elhárítására való felkészülés – A hirtelen viharok, villámárvizek által okozott közterületi problémák kezelése érdekében az önk. kezelésű közterületek megtisztítása, illetve a várhatóan növekvő viharok elhárítására való felkészülés halaszthatatlan (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk A2.1. Klímabarát közterek kialakítása	Szemléletformáló célkitűzések kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.4. Épületek, belső udvarok zöldítése A1.2.2. Minden fa érték A2.1.2. "Klimatizált" utcák, terek kialakítása M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása		
Időtáv	előkészítés: 2021 megvalósítás:2021-től folyamatosan		

Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály, JGK Zrt., Rév8 Zrt.	
Együttműködő	gazdasági társaságok, civil szervezetek, társasházak és lakóközösségek	
Célcsoport	Lakosság, ingatlanfejlesztők, helyi cégek	
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés: Víz és település Magánforrások	
Indikátorok	output indikátor	vízateresztő burkolatok nagysága (m ²)
		nyílt vízelvezető árkok hossza (m)
		záportárolók területe (m ²)
		telken belüli víztároló eszközök aránya (%)
	eredményindikátor	elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)
		a zöldfelületi elemeknek aszálykára csökken (Ft)
		városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többlethőmérséklet csökkenése °C)
		Zöldfelület intenzitás nő (%)
	hatásindikátor	Villám-árvizek okozta károk csökkenése (Ft)
		hőhullámok idején többlethalálozás csökken (fő)

Fogadj örökre egy fát program	
Indoklás	A hatékony zöldfelület védelem alapja, hogy pontos áttekintés álljon rendelkezésre az értékekről és azok állapotáról. A fővárosnál és a kerületi önkormányzatnál többféle, a zöldfelületek fenntartásával és faállománnyal kapcsolatos felmérés található. Fontos a kerületi zöldfelület gazdálkodáshoz kapcsolódó adatbázisok, fakataszterek frissítése, folyamatos karban tartása és a kapcsolat kialakítása a fővárosi nyilvántartással. A fővárossal összehangolt egységes monitoring rendszer lehetőséget teremt az adatok nyilvánosságának biztosítására, az egységes adatbázis segíti a lakosok bevonását a zöldfelületek védelmébe, kezelésébe, növeli a helyi lakosok felelősségvállalását, ezzel csökkenti az esetleges károkozást és ezáltal az üzemeltetési költségeket.
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Kerületi és fővárosi monitoring rendszer összehangolása (BP Fatár) A fővárosi önkormányzat és a kerület zöldfelületi monitoring rendszerét össze kell hangolni, ehhez jogszabályba kell foglalni az adatok gyűjtésének paramétereit, meg kell határozni az adatgazdálkodási és hozzáférési jogköröket, szabványokat kell kidolgozni az egységes nyilvántartásra, meg kell oldani a rendszeres adatcserét és alkalmazni kell az felmérés új technológiáit. A feladat a fővárossal együttműködve valósítható meg.

	Zöld szám, BP Fatár applikáció hibabejelentő A kerület által biztosított Zöld számon az önkormányzat fogadja a zöldfelületekkel kapcsolatos jelzéseket, problémákat, igényeket. BP Fatár alkalmazás 2020-ban elindult, amely hibabejelentő alkalmazásként is funkcionál, hiszen az adatok és képi információk mellett a használó célzott bejelentést is tehet a fenntartó felé, amennyiben valamilyen problémát észlel. A kerületi adatok rendszerbe integrálása segítheti a kerület kezelésében lévő zöldfelületek karbantartását is. Fogadj örökbe egy fát, parkot, játszóteret, kutya futtatási program Az egységes és nyílt adatbázis, fakataszter megléte lehetőséget biztosít a lakosok bevonására a zöldfelület fenntartási feladatokba. A helyi lakosok örökbe fogadhatnak egy fát, vagy közcélú zöldfelületet, amellyel a jelentkezők vállalják, hogy három esztendőn keresztül gondját viselik. Ez az öntözést, a tápanyag utánpótlását, ősszel a zöldhulladék összegyűjtését, a fa törzse körüli terület rendben tartását, a gyomok eltávolítását is magában foglalja, amelyért cserébe névre szóló táblát és oklevelet állíthat ki az önkormányzat.		
Kapcsolódó projektek	BP Fatár néven elkészült a főváros ingyenesen letölthető nyilvános fa- és parkkataszter applikációja, amelynek segítségével Budapest polgárai is közreműködhetnek a budapesti zöldfelületek megóvásában és fejlesztésében (Főkert Zrt.) Zöldszám (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) „Fogadj örökbe egy fát, parkot, játszóteret, kutya futtatási program kidolgozása (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Szemléletformáló célkitűzések kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.2. Zöldfelületgazdálkodás M1.3.1. Zöld monitoring és döntéstámogatás Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása		
Időtáv	2021-től folyamatos		
Felelős	Főkert Zrt., JGK Zrt., Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt.		
Együttműködő	gazdasági társaságok, civil szervezetek, társasházak és lakóközösségek		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás		

	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz): Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság: Zöld-kék infrastruktúra Fővárosi forrás	
Indikátorok	output indikátor	a monitoring rendszerbe integrált zöldfelületek nagysága (m ²)
		a monitoring rendszerbe nyilvántartott fák száma (db)
		applikáción keresztül érkező hibabejelentések száma (db/év)
		„örökbe fogadott” fák száma (db)
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többelhőmérséklet csökkenése °C)
		elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)
		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya (%)
		Zöldfelület intenzitás (%)
	hatásindikátor	hőhullámok idején többelhálázás csökken
		a légúti betegségben szenvedő lakosság aránya csökken
		CO ₂ elnyelő kapacitás nő

Indoklás A közterületek zöldfelületein kívül klíma alkalmazkodás szempontjából fontosak a magán, társasházi és intézményi zöldfelületek. Jelentős magánhasználatú zöldfelület a Százados negyed és a Tisztviselőtelep kisvárosias, kertvárosias lakóterületein található. A belső városrészek nagyvárosias, zárt soros beépítésének köszönhetően a belső udvarok, körfolyosók és a homlokzati erkélyek adnak lehetőséget zöldfelület fejlesztésre. Erre számos jó példa található a kerületben. A magánterületen lévő zöld udvarok, zöld balkonok is jelentős szerepet töltenek be a városklíma szabályozásában, ezért jó példák támogatásával kell ösztönözni a városi kertészet terjedését. Hosszú távon javasolt a kerületi zöldfelület és fatár monitoring rendszer kiterjesztése a magánterületen lévő zöldfelületi elemekre is. A nyilvántartás segíti ezen elemek védelmét, megőrzését és segítheti a lakosoknak nyújtható szaktanácsadásrendszerének kialakítását.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Magánterületeken lévő zöldfelületi elemek felmérése Az intézmények és magánudvarok, kertek területén lévő zöldfelületi elemek felmérése, ösztönzés a monitoring rendszerhez való csatlakozáshoz.

	Legszebb zöld udvar, zöld balkon pályázat A kerület lakosai számára hirdetett évenkénti pályázat segíti a belső udvarok zöldítését, a balkonkertészet elterjesztését. Célja a szebb és élhetőbb lakókörnyezet kialakítása, a jó gyakorlatok bemutatása, terjesztése. Szaktanácsadás A kerületi zöldfelületi monitoring rendszerhez csatlakozók számára az önkormányzat ingyenes szaktanácsadást és eszközöket biztosíthat a magánterületen lévő fák, zöldfelületek fenntartásához, amely segíti a lakosokat a meglévő zöld értékek megővését.		
Kapcsolódó projektek	Gang- és erkélykertek létrehozásának támogatása, 2021. évi költségvetés tervezése során társasházi pályázati lehetőségek vizsgálata (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformáló célkitűzések kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.4. Épületek, belső udvarok zöldítése M1.3.1. Zöld monitoring és döntéstámogatás Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása		
Időtáv	előkészítés: 2021 megvalósítás: 2021-től folyamatosan		
Felelős	JGK Zrt., Rév8 Zrt.		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal Városházai Iroda, gazdasági társaságok, civil szervezetek, családi házak, társasházak és lakóközösségek		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz): Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság: Zöld-kék infrastruktúra magánforrások		
Indikátorok	output indikátor	a monitoring rendszerbe integrált zöldfelületek nagysága (m ²)	
		a monitoring rendszerbe nyilvántartott fák száma (db)	
		Zöld szaktanácsadást igénybe vevők száma (fő/év)	
		benyújtott pályázatok száma (db)	
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többelhőmérséklet csökkenése °C)	

		elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)
	hatásindikátor	egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya
		Zöldfelület intenzitás (%)
		hőhullámok idején többlethalálozás csökken

Közösségi kertek kialakítása				
Indoklás	Fontos zöldfelületeket jelentenek és a lakosság klíma és környezettudatosságát is erősítik a közösségi kertek, amelyek az utóbbi években, Józsefvárosban is egyre közkedveltebbek. Többségük civil kezdeményezésként jött létre, foghíjtelkeken, sokszor a fejlesztési területeken ideiglenes hasznosítással és a fejlesztő cégek közreműködésével. Az ideiglenes hasznosítás miatt ezek a kertek a fejlesztések miatt fokozatosan megszűntek, de működésük alatt nagy népszerűségnek örvendtek. Továbbiakban is javasolt az alulhasznosított területeken közösségi kertek kialakításának ösztönzése.			
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Partnerségi lehetőségek biztosítása Az önkormányzat feladata, hogy segítséget nyújtson az alulhasznosított területek tulajdonosai és a közösségi kert iránt érdeklődő civilek partnerségének kialakítására. Ebben segít az alulhasznosított területek adatbázisának kialakítása, A1.1.-3 intézkedés. Közösségi kertek támogatása, bemutatása A közösségi kertek kialakítását támogatni kell, kisebb források felajánlásával, illetve ingyenes szaktanácsadás (jogi, műszaki, pénzügyi) biztosításával. A jól működő közösségi kerteket az önkormányzat kommunikációs felületein rendszeresen javasolt bemutatni. A jó gyakorlatok megismerését az oktatási szociális intézmények bevonásával is lehet segíteni.			
Kapcsolódó projektek				
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihöz	Mitigációs kódja	célkitűzés	Adaptációs kódja	Szemléletformáló célkitűzések kódja
	M1.3.	Klíma barát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.3. Barnamezős területek, foghíjtelkek zöldítése A1.1.4. Épületek, belső udvarok zöldítése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontrú felülvizsgálata Sz1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok			

	Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása	
Időtáv	folyamatosan	
Felelős	Rév8 Zrt., JGK Zrt.	
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, gazdasági társaságok, civil szervezetek, társasházak és lakóközösségek	
Célcsoport	Lakosság, ingatlanfejlesztők, helyi cégek	
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás magánforrások	
Indikátorok	output indikátor	működő közösségi kertek száma (db)
		közösségi kertészetben részt vevő lakosok száma (fő)
	eredményindikátor	városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése (többelhőmérséklet csökkenése °C)
		elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése (mm)
		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya (%)
		Zöldfelület intenzitás nő
	hatásindikátor	Lerakott települési szilárd hulladék aránya csökken (%)
		CO ₂ elnyelő kapacitás nő

Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása		Intézkedés kódja
		A2.1.1.
Indoklás	A közösség szempontjából jelentős értékkel bíró városi teresedések átalakulóban vannak, megfigyelhetők a rekonstrukciójuk során a kerületben pozitív rehabilitációs tendenciák, amelyek a rekreációs funkciójukat, zöldfelületeiket bővítik és újra rendezik. Különösen a belsőbb városrészekben és a Magdolna negyed szociális városrehabilitáció során komoly eredményeket ért el a kerület e tereken a forgalomcsillapítás és a rehumanizálás terén.”²⁵ A kerületben az elmúlt évek fejlesztései ellenére kevés a több generáció számára konfliktusmentesen használható köztér. A közterek megújításánál továbbra is figyelmet kell fordítani az aktív szabadidő eltöltési lehetőségek biztosítására. Sok problémát jelent a közterek infrastrukturális hiányosságai (szemetes, ivókutak, közwc-k). Az aktív időtöltésre csábító városi közterek növelik a kerület klímaadaptációs képességét azáltal, hogy a egészséget környezetet biztosítanak a nyári hőhullámok idején és javítják a lakosság általános egészségi állapotát is.	

²⁵ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A közterek kialakítása, felújítása során az alábbi megoldásokat kell szem előtt tartani: Köztéri alpinfrastruktúra bővítése, fenntartása Az aktív időtöltésre csábító köztereken az alpinfrastruktúra elemek, mint a hulladékgyűjtő, ivóvíz kút, közwc, utcabútorok kialakítása elengedhetetlen. Az alpinfrastruktúra elemei lehetnek még okoseszközök beépítése, köztéri napelemes telefontöltési lehetőség biztosítása, napelemek alkalmazása. A megfelelő infrastruktúra növeli a komfort és biztonságérzetet és csökkenti a karbantartás költségeit is (pl.: kevesebb szemetelés). közösségi tevékenységre alkalmas funkciók telepítése A közösségi terek kialakításánál fontos szempont a kerületben a játszóterek, sporteszközök, kutyafuttatók, oktató-logikai játékok számának növelése. A kialakításnál fontos szempont az eltérő funkciójú területek szükség szerinti elválasztása, hogy az egyes célcsoportok egymás zavarása nélkül tudják használni a köztereket. (pl.: kisgyerekesek, kutyások, felnőttek)		
Kapcsolódó projektek	Ivókút projekt indítása bevizsgált tűzcsapokon (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Vizes játszótér Meglévőjátszóterek vizes elemekkel történőkiegészítésének vizsgálata. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.2. Zöldfelületgazdálkodás A2.2.3. Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszemponturn felülvizsgálata Sz1.1.3. Közösségek, lakossági csoportok támogatása Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., JGK Kft, Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Kft, civil szervezetek,		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás		
Indikátorok	output indikátor	telepített utcabútorok száma (db)	
		ivókutak száma (db)	

		játszóterek száma (db)
		telepített sporteszközök száma (db)
		kutyafuttatók területe (m ²)
	eredményindikátor	a köztereket rendszeresen használó lakosság száma nő (db)
		a lakosság elégedettsége nő
		egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya (%)
	hatásindikátor	hőhullámok idején többlethalálozás csökken
		a lakosság általános egészségi állapota nő

"Klimatizált" utcák, terek kialakítása		Intézkedés kódja
		A2.1.2.
Indoklás	A klímaváltozással egyre gyakrabban előforduló hőhullámok tovább növelik a városi hőszigetelést, amely a terület beépítettségi adottságai miatt jelenleg is nagyon magas. A városi hőszigetek mérséklésére javasolt úgynevezett „klimatizált” utcákat kialakítani, ahol a zöldfelületek, vízfelületek, a világos burkolatok, az árnyékolt pihenőhelyek, permetkapuk és vízvételi lehetőségek biztosítják a városlakók védelmét és felfrissülési lehetőségét. Ezeken a helyeken akár öt fokkal kevesebb a hőmérséklet, s mindez azt szolgálja, hogy a lakók, különös tekintettel az idősekre és gyerekekre, a forró nyári napokon is ki tudjanak menni a szabadba hűsölni vagy játszani.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A klimatizált utcák elemei: Hűsölő pontok, páraakapuk telepítése A nyári hőhullámok idején a terület több pontján páraakapu telepítése köztereinken (egészségügyi szempontból kockázatmentes technológia alkalmazásával). „Hűsítőpark” kialakítása A parkokban és a közterületeken hűsítő célú vízfutatók, kis vízfelületek kialakítása. A vízfelületek kialakítására az A1.1.- 5 Csapadékvíz kezelése intézkedés is tesz javaslatokat. Árnyékolás A hőszigetként működő közterek esetében a zöldfelületek növelése mellett a nyári árnyékolás megoldása. Kiemelt célterületek a burkolt nyílt terek, a tömegközlekedés megállói és a nagyobb összefüggő parkolóterületek. Az árnyékolók telepítésénél előnybe kell részesíteni az olyan kombinált megoldásokat, amikor például napelem biztosítja az árnyékolást. Magas albedójú burkolatok kialakítása A hősziget-hatásra az egyik megoldást a városi felületek albedójának növelése jelentheti. A jelenlegi technológiákkal a városok felszínének albedója közel 10%-	

	kal növelhető, ezáltal nagyobb lesz a fényvisszaverő képessége az anyagoknak, így kisebb lesz az elnyelt energia, és kisebb lesz a városok hőátadása a környezetnek. Éppen ezért a közterek kialakításánál, felújításánál előnybe kell részesíteni a magasabb albedójú burkolatokat, de Los Angelesi példa bizonyítja, hogy a nagy burkolt felületek fehérre festése is jelentősen akár 10 fokkal képes csökkenteni a felszíni hőmérsékletet. ²⁶		
Kapcsolódó projektek	Párakapuk – Párakapuk, párateretek létrehozása a jelenlegi kapuk mellett (Losonczy tér, Kálvária tér, Mátyás tér, Teleki tér, Százados úti játszótér). (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Árnyékolás (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Kis vízfelületek létrehozása – Közterületfejlesztések, -átalakítások esetén kis vízfelületek létrehozásának vizsgálata. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Páratér, páralugas – Hűsítő pontok létrehozása a köztereken. Továbbá megvizsgálandó, melyik park volna alkalmas egy „hűsítő park” jellegű kialakításra vízjátékokkal. Ha fővárosi kezelésben van, akkor együttműködésben kell megvalósítani egészségügyi kockázatmentes technológia alkalmazásával. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Albedó program (világos színű város) (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.2. Zöldfelületgazdálkodás A2.2.3. Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Várospépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., JGK Zrt.		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, BKV Zrt., JGK Zrt., civil szervezetek, helyi vállalkozások		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Magánforrások Fővárosi források		
Indikátorok	output indikátor	telepített párakapuk száma (db/év)	

		vízfelületek területe (m ²)
		közterületi árnyékolást biztosító elemek száma (db)
		magas albedójú burkolatok területe (m ²)
	eredményindikátor	nyári többlethőmérséklet csökken (°C)
		nyári energiafelhasználás (klímaberendezések) csökken (KWh/év)
	hatásindikátor	hőhullámok idején többlethalálozás csökken
		a lakosság általános egészségi állapota nő
		CO ₂ kibocsátás csökken

Közösségi közlekedés ösztönzése		Intézkedés kódja A.2.2.1.
Indoklás	A kerületi CO₂ kibocsátásának 25%-a a közlekedési eredetű kibocsátásból származik. „A jelentős beépítési intenzitással, laksűrűséggel rendelkező városok belső közlekedése csak a színvonalas közösségi közlekedéssel biztosítható a fenntartható fejlődés jegyében, ugyanakkor a személygépjármű közlekedéssel szemben versenyképes, gazdaságos közösségi közlekedés feltételei csak urbánus városi környezetben alakíthatóak ki. Tehát a közlekedés és a területfelhasználás egymást jelentős mértékben befolyásoló kapcsolatát a vonzó közösségi közlekedés határozza meg.”²⁷ A közösségi közlekedés biztosítása Fővárosi feladat viszont a kerület jelentős szerepet tud vállalni a közösségi közlekedés népszerűsítésében. Éppen ezért a közösségi közlekedéssel kapcsolatos intézkedés egyrészt a Fővárossal való együttműködés erősítése, másrészt a kerületi lakosok, az itt dolgozók és a sokszínű szolgáltatásokért a kerületbe látogatók részére a közösségi közlekedés használatának ösztönzése. A 100 főre jutó személygépkocsik száma a budapesti kerületek között itt a legalacsonyabb (26,2), jóval elmaradva a budapesti átlagtól (38,5), ezért javasolt a nem autóhasználó lakosok támogatása. Ugyanakkor probléma, hogy a kerületben dolgozók és szolgáltatásokat igénybe vevők jelentős része gépkocsival érkezik, így számukra is fontos a közösségi közlekedési alternatíva népszerűsítése	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	a kerület szolgáltató intézményeiben a közösségi közlekedés népszerűsítése Valamennyi intézménnyel, amelyet az Önk. támogat, közművelődési, közszolgálati megállapodást kötött (színházak, közgyűjtemények stb.) a megállapodásba bele kell foglalni, hogy meghívóikban, plakátjaikon, honlapjukon hirdessék, hogy közösségi közlekedéssel jól elérhetőek, kérjék látogatóikat az autóhasználat mellőzésére. A modellprogramról tájékoztatót kell készíteni a kerületi szolgáltatók számára, hogy ők is csatlakozzanak a kezdeményezéshez.	

²⁷ Budapest 2030 Hosszú távú Városfejlesztési Koncepció (Fővárosi Közgyűlés 767/2013.(IV.24.) Kgy.határozata)

	Kampányszerűen javasolt a közösségi közlekedés bemutatásához köthető kedvezmények nyújtása is. munkavállalók közösségi közlekedés használatának ösztönzése Az önkormányzat 2020-ban modellkísérlet jelleggel belső pályázatot írt ki az önk. által alapított költségvetési szervek és a JGK Zrt., JKN Zrt. és a RÉV8 Zrt. által munkavállalói részére. A támogatásra azok pályázhatnak, akik vállalják, hogy gépjármű helyett közösségi közlekedéssel vagy egyéb környezetkímélő eszközzel járnak be munkahelyükre. Fontos ösztönző lehet az önkormányzati modellprogram népszerűsítése, bemutatása a kerület cégei számára. A későbbiekben a Sz1.2.-2 Klímátámogató érdekeltségi rendszer kialakítása intézkedéshez kapcsolódóan a hasonló programban részt vevő cégek jutalmazása (elsősorban adókedvezmény formájában) is elindulhat. lakosság autó használatának mérséklése Jelenleg az önkormányzat évente 44-100 ezer forint között nyújt támogatást kedvezmény formájában minden lakossági autó esetében a jogszabály által meghatározott éves parkolási díjhoz. A kerület célja, egy igazságosabb szabályozás kialakítása, amely nem részíti sem méltánytalan előnyben, sem méltánytalan hátrányban a különböző közlekedési módok használóit. Javasolt a parkolási támogatások csökkentésével felszabaduló forrásokat a szelíd közlekedés támogatására (BKV bérlet és kerékpártámogatás) fordítani.		
Kapcsolódó projektek	„Tedd le a kocsit!” program (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)-2020. január 30.) Közintézmények tömegközlekedési elérése (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A2.2.3. Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése A2.2.4. Parkolási rendszer átalakítása M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.2.2. Klímátámogató érdekeltségi rendszer kialakítása Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Zrt., civil szervezetek, kerületi cégek		

Célcsoport	Lakosság, kerületi cégek, szolgáltatók	
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Fővárosi források magán források	
Indikátorok	output indikátor	Népszerűsítési kampányba bevont intézmények, szolgáltatók száma (db/év)
		Közösségi közlekedési pályázatban részt vevők száma (fő)
		Közösségi közlekedési hozzájárulásban részesülő lakosok száma (fő/év)
		„Tedd le a kocsit!” típusú programokban résztvevő munkavállalók száma (fő/év)
	eredményindikátor	napi rendszerességgel közösségi közlekedést használó lakosok száma (fő)
		Közterületen a parkolók által elfoglalt területek csökkennek (m ²)
	hatásindikátor	A közlekedési eredetű CO ₂ kibocsátás csökken
		Javuló levegőminőség
		Egészséges lakosság, hosszabb várható élettartam (év)

Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése		Intézkedés kódja
		A2.2.2.
Indoklás	A budapesti és a kerületi kibocsátási célok eléréséhez is elengedhetetlen a közlekedési eredetű CO₂ kibocsátások csökkentése és egy fenntartható városi közlekedési rendszer létrehozás, amelynek egyik fontos eleme a kerékpáros közlekedés ösztönzése. Józsefvárosban, továbbá a határoló közterületeken az önálló (vagy szervízúton vezetett) kerékpáros infrastruktúra teljes hossza 6,4 km, amely területarányosan meghaladja a fővárosi átlagot. A múzeum körüti kerékpárszámláló és a Mol bubi közbringarendszer adatai alapján az elmúlt években fokozatosan nőtt a kerékpáros forgalom a kerületben. A főváros hosszútávú tervei között is kiemelt célként szerepel a közúthálózat nagyobb részének kerékpárosbarát átalakítása, valamint a megfelelő jármű tárolás biztosítása. A kerületek közötti (hosszabb, 5–8km-es) utazásokat lehetővé tevő elemek, kiegészítve az országos és a térségi kapcsolatok biztosítására szolgálóelemekkel, együttesen alkotják a főhálózatot. A főhálózatot egészítik ki, sűrítik be a helyi jelentőségű hálózatrészek, melyek szerepe elsősorban a kerületeken belüli (rövidebb utazások számára szolgáló, 3–5km-es,) közlekedési lehetőségek.	

Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Biztonságos kerékpáros infrastruktúra A kerékpáros közlekedés ösztönzésére szolgálhat a biztonságos, gyors belső kerékpáros úthálózat kialakítása, a megfelelő forgalomtechnikai módosításokkal, forgalomcsillapítással. A kerékpárforgalom megfelelő biztosítására sok esetben elegendő mindössze útirányjelző táblákkal jelölni egy kerékpárforgalmi nyomvonalat. Az ilyen kitáblázás mellett megjelenhet forgalomcsillapítás vagy sebességcsökkentés is. Javasolt számos egyirányú utcák megnyitása a kétirányú kerékpárforgalom részére. Javasolt ösztönözni a fővárost a főutak menti kerékpárút-hálózat befejezésére is. Köztéri kerékpártárolók kialakítása A kerékpáros közlekedés sikerének érdekében közterületi kerékpártároló telepítési programot kell megvalósítani. Kiemelten a nagy forgalmú helyi úticélok (pl.: iskolák, óvodák, kereskedelmi központok, kerületi központok) és a tömegközlekedési csomópontokon javasolt fedett kerékpártárolók kialakítása. Társasházak kerékpártárolásának biztosítása A belvárosi területeken a nehezen kiadható (akár önkormányzati tulajdonú), földszinti / szuterén üzlethelyiséget, minimális felújítással, átalakítással zárható, így a lopástól, időjárási viszontagságoktól védett helyiséggé alakítható, ahol a használók bérleti díj fejében tárolhatják kerékpárokat. A helyiség bérletére akár egy lakóközösség is pályázhat, akik így erősebb "tulajdonosi" szemlélettel szerepet vállalhatnak a helyiség minimális karbantartásában.²⁸ kerékpárhasználat ösztönzése Javasolt a helyi cégeknél, irodaházakban és oktatási intézményekben a kerékpáros közlekedés ösztönzése. Jó példa erre a Magyar Kerékpáros klub „Bringázz a munkába!” népszerűsítő kampánya. Hatékony a kerékpáros közlekedés népszerűsítése iskolai keretek között –eleinte akár pilot jelleggel –a gyerekek és szüleik is könnyen bevonhatók kölcsönkerékpár hosszú távú biztosításával. Előzetes igényfelmérés mentén jól feltérképezhető a projektbe bekapcsolódó családok száma, és után követéses módszerrel értékelhető a projekt sikere, fenntarthatósága.
Kapcsolódó projektek	Önkormányzati kerékpárok – Polgármesteri Hivatal egyes szervezeti egységei részére a munkavégzés segítése érdekében kerékpárok beszerzése (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Bringával munkába – Csatlakozás a Magyar Kerékpárosklub kampányaiba (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) BUBI rendszer bővítése – Az önkormányzat tárgyalást kezdeményez a budapesti közösségi kerékpárt működtető gazdasági szereplőkkel (MOL BUBI és Donkey

²⁸ Az ötlet a bécsi Cycling Affairs ötletpályázaton első helyezést elnyert és azóta az osztrák fővárosban prototípus szintjén kipróbált "Wiener Rad WG" (radwg.at) kezdeményezéséből ered.

	Republic) a VIII. kerületi bővítés érdekében a Hungária körgyűűig. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Közüntézmények előtt kerékpártárolók/kerékpártámaszok létesítése (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba
Kapcsolódó intézkedések	A2.2.3. Sétáló-, forgalomcsillapított utcák hálózatos fejlesztése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontú felülvizsgálata Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Zrt., civil szervezetek,		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Fővárosi források Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) Plusz – Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése – 1.1 A városi környezet biodiverzitásának, környezetbarát infrastruktúrájának megerősítése, valamint a környezetszennyezés csökkentése - Budapesti városi közúti közlekedési infrastruktúra vegyes-forgalmúvá alakítása, kerékpáros fejlesztések		
Indikátorok	output indikátor	kiépített kerékpárutak hossza (km)	
		közterületi kerékpártárolók száma (db)	
		kerékpáros programban részt vevő kerületi cégek száma (db)	
		biztonságos kerékpározást biztosító forgalomtechnikai eszközök száma (db)	
		kerékpáros közlekedést népszerűsítő programok száma (db)	
		társasházi kerékpártároló helységek száma (db)	
	eredményindikátor	napi rendszerességgel kerékpározó lakosok száma nő (fő)	
		Kerékpárosforgalom nő (fő)	
	hatásindikátor	A közlekedési eredetű CO ₂ kibocsátás csökken	
		Javuló levegőminőség	

Téma	Tartalom
Indoklás	A budapesti és a kerületi kibocsátási célok eléréséhez is elengedhetetlen a közlekedési eredetű CO₂ kibocsátások csökkentése és egy fenntartható városi közlekedési rendszer létrehozás. A kerület belső elhelyezkedésének köszönhetően a legtöbb szolgáltatás – iskola, bolt, orvosi rendelő vagy bármilyen ügyintézéshez szükséges létesítmény – közel megtalálható. Éppen ezért a kerületen belül megvalósítható a 15 perces város koncepciója, amely alapján a lakosok maximum 15 percen belül gyalog, biciklivel vagy közösségi közlekedéssel elérhetik a szolgáltatásokat. Józsefvárosban ehhez a szolgáltatások elhelyezkedése és a közösségi közlekedés adott, azonban a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés a jellemzően kívülről érkező autósforgalom és az utcák kialakítása miatt hiányzik. A gyalogos közlekedés ösztönzése, nemcsak a közlekedési légszennyezés csökkentése miatt, hanem a rendszeres mozgás miatt is javul a lakosság általános egészségi állapota. Józsefváros klíma alkalmazkodási szempontból legfontosabb problémája a zöldfelületek alacsony aránya, amelynek növelése elsősorban a helyhiány miatt akadályokba ütközik. Éppen ezért javasolt a közterek újra osztását átgondolni, hiszen jelenleg a beépítésre nem szánt területek 75 %-át közlekedési területek foglalják el. A sétáló és forgalomcsillapított utcák számának növelése elősegíti a közlekedési eredetű kibocsátás csökkentését, ösztönzi a gyalogos közlekedést és helyet biztosít a zöldinfrastruktúra rendszer kialakításának.
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Új sétálóutcák kialakítása Több önálló gyalogos utca található a kerületben (elsősorban a Palotanegyedben és Corvin negyedben), amelyek azonban nem képeznek összefüggő hálózatot éppen ezért a már meglévő sétálóutcák rendszerét tovább kell bővíteni. • Forgalomcsillapító eszközök alkalmazása A belső autóforgalom műszaki-forgalomtechnikai eszközökkel történő lassítása, hogy azok a gyalogos, kerékpáros és egyéb elektromos járművekkel való közlekedést biztonságosabbá tegyék. A rövidítő, „surranó” autós útvonalak fokozatos megszüntetése (ennek eszközei: utcák egyirányúsítása, utcák irányának változtatása, forgalomlassító küszöbök, 30-as táblák stb.) • Autómentes lakótömb kialakítása Az autómentes negyedek célja az autómentes életmód megkönnyítése, támogatása. Az autómentes negyedek a gépjárműforgalomtól - teljesen vagy majdnem - mentes környezetet biztosítanak, a közlekedési infrastruktúra a személygépkocsi nélküli közlekedést segíti, valamint nem támogatják az ott lakók autótulajdonlását azáltal, hogy nem biztosítanak nekik parkolóhelyet. Létezik több átmenet: az autósökkentett övezetben például nincs kizárva a

	gépjárműforgalom, de nincs is támogatva az autómentes közlekedés (sebesség- és parkolás-korlátozás)		
Kapcsolódó projektek	<u>Népszínház utca</u> zöldterületnövelő és gyalogosbarát köztérfejlesztése, együttműködve a Fővárosi Önkormányzattal, tekintettel arra, hogy a Népszínház utcában zajló közösségi közlekedés nagymértékben érintett a tervezett felújítás kapcsán. DériM projekt – Déri Miksa utca megújítása (fővárosi TÉR_KÖZ pályázat)		
Kapcsolódás a kerületi klímasztratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A2.1. Klímabarát közterek kialakítása A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.5. Csapadékvíz kezelése A2.1.1. Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása A.2.2.1. Községi közlekedés ösztönzése A2.2.2. Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése A2.2.4. Parkolási rendszer átalakítása M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszemponitú felülvizsgálata Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Zrt., civil szervezetek		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Fővárosi források Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) Plusz – Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése – 1.1 A városi környezet biodiverzitásának, környezetbarát infrastruktúrájának megerősítése, valamint a környezetszennyezés csökkentése - Budapesti városi közúti közlekedési infrastruktúra vegyes-forgalmúvá alakítása, kerékpáros fejlesztések		
Indikátorok	output indikátor	Sétálóutcák száma (db)	
		Forgalomcsillapított utcák száma (db)	
		Forgalomcsillapító eszközök szám (db)	

	eredményindikátor	Autómentes lakótömb (van)
		Gyalogos forgalom nő (fő)
		Zöldfelületek aránya nő (%)
	hatásindikátor	A közlekedési eredetű CO ₂ kibocsátás csökken
		Javuló levegőminőség
		Lakosok várható élettartama nő (év)

Parkolási rendszer átalakítása

Indoklás	A kerületben még a fővárosi átlaghoz képest is alacsony a zöld- és közösségi területek aránya, a közterek jelentős százalékát parkolók foglalják el. „Az élhető, egészséges környezet elemi szükséglete és joga a lakosságnak, mely a gyalogosbarát, környezettudatos, zöldfelületekkel gazdagon ellátott város létrehozásával érhető el. Az európai városok közlekedési és városhasználati tendenciái alapján egyre több helyet teremtenek a gyalogosok és a növényzet számára, ami gazdasági és egészségügyi hasznót is termel.” „Várospolitikai szempontból fontos a mobilitási igények csökkentése (home office, lokális munkahely-teremtés), mikromobilitás és közösségi közlekedés körülményeinek javítása, pszichológiailag előnyösebb környezet létrehozása. Hogy minél több lakó érhesse el gyalog is a pékséget, az ovit és a bölcsődét, a gyerekorvost és a patikát, iskolát. Ez a közterületek használatának újragondolását követeli meg.”²⁹ Mindezen elvek mentén szükséges kialakítani az önkormányzat parkolási koncepcióját.
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A kerület parkolási koncepció sarokpontja kell, hogy legyen a: Lakossági engedélyek újraszabályozása A közterületi gépjárműtárolás mérséklése érdekében a lakossági engedélyek támogatásának csökkentése indokolt, de olyan méltányos módon, amely széles kedvezményeket biztosít a kerületben lakók számára. Változatos bérleti konstrukciók Az önkormányzat szolgáltató szemlélet kialakítását is célul tűzi ki a különböző és változó igények kielégítésére. Választási lehetőségeket kell biztosítani, hogy mindenki megtalálhassa a személyes élethelyzetének legmegfelelőbb konstrukciót, kedvezményt. Parkolókapacitás átalakulásának támogatása

²⁹ https://drive.google.com/file/d/1BcAsqRL687stK_9quuDnUY9ot3q2n6lE/view Józsefváros Parkolási koncepciója - vitairat

	Fontos, hogy a kerületben élők számára az utcai parkolás alternatívái erősödjenek meg. Klímavédelmi szempontból – az összkapacitás fokozatos csökkentése mellett – a meglévő kihasználatlan rendszer hatékonyabb hasznosítására kerülhet sor. Ennek eszközei lehetnek: • Használton kívüli vagy alulhasznosított garázsok állandó, privát és önkormányzati telkek átmeneti hasznosítása a környéken lakók részére, amennyiben erre piaci kereslet mutatkozik. • Garázskapacitás bevonása: Kihasználatlan intézményi, kereskedelmi, lakossági (társasházi) parkolóhelyek feltárása, bérbevétele a gépkocsitulajdonosok által. Szabad kapacitások feltárása lokálisan, a forgalomcsillapítási intézkedésekkel összhangban. • Lakóterülettől távolabbi lakossági parkolási lehetőség vizsgálata. „A változások ellenpontjaként magasabb szolgáltatási szintet kell biztosítani: • közúti felújítások, járdafelújítások, • sebességszabók • okos parkolórendszerek kialakítása • közlekedési hozzájárulás – BKV-bérlet és kerékpár-támogatás • utcazöldítés • szolgáltatásminőség, lakóbérletek, utcai és udvari kerékpártárolók”. • Építkezésekhez kötődő garázshelyek kérdése Szükséges az új épületekhez kapcsolódó kötelezően megépítendő parkolóhelyek számának folyamatos felülvizsgálata a kerületi szabályozásban. Míg gépkocsik esetén folyamatos csökkenés szükséges, addig a kerékpár-tárolási követelmények drasztikus emelésére van szükség az utcákon keringő gépkocsik számának csökkentése érdekében. Az újonnan létesülő garázshely-előírások mérséklése az adott környék közlekedési jellemzői alapján történhet (pl. csatlakozó közterület jellege, közösségi közlekedési ellátottság, közúti kapacitás). Fontos szempont összetetten vizsgálni az egyes helyszínek eltérő igényeit, van, ahol rövidtávon a lakásonkénti egy parkolóhely előírása nem változtatandó. Különösen irodaházak esetén az elkövetkező években drasztikus csökkenésre van szükség, ami a beáramló és átmenő forgalmat is mérsékli.		
Kapcsolódó projektek			
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A2.1. Klímabarát közterek kialakítása	Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása

		A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A2.1.1. Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása A.2.2.1. Közösségi közlekedés ösztönzése A2.2.2. Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése A.2.2.5. Közautók, autómegosztás ösztönzése, támogatása M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszemponútú felülvizsgálata Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021-től folyamatosan		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Zrt., civil szervezetek		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás		
Indikátorok	output indikátor	Helyben lakók számára rendelkezésre álló parkolókapacitások száma (db)	
	eredményindikátor	Alternatív közlekedési formák területe (m ²)	
		Autóhasználat csökken	
	hatásindikátor	A közlekedési eredetű CO ₂ kibocsátás csökken	
		Csökkenő zajszennyezés	
		Ingatlanok értéknövekedése	
		Javuló levegőminőség	
	Lakosok várható élettartama nő (év)		

Közösségi légszennyezés és időjárás mérőrendszer kialakítása		Intézkedés kódja
		A2.3.1.
Indoklás	Mivel az éghajlatváltozás hatására növekedni fog a hóhullámos napok száma a területnek számítani kell a nyáron kialakuló szmog gyakoriságának növekedésére is. Józsefváros különösen kitett a nyári szmog kialakulásának, mivel Budapesten a fő átszellőzési sávok, völgyek, fő közlekedési útvonalak is egyben, így a járművek hőkibocsátása csökkenti az átszellőzés hatásfokát. Budapest levegőjét a 2018-as éves átlageredmények alapján az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat a nitrogén-dioxid, nitrogén-oxid és a szálló por (PM10) esetében szennyezettnek, az ózonra tekintettel kiválónak, míg a kisméretű szálló por (PM2,5) alapján jónak minősítette. A VIII. kerületi Teleki téri mérőállomás adatokat elemezve, jelentős probléma a nitrogén-dioxid és a szálló por magas aránya és a gyakori határérték túllépése.	

	Sajnos az országos mérőhálózat nem ad részletesebb adatokat a kerület egyes részeinek eltérő szennyezettségéről, ezért javasolt mobil mérésekkel kiegészíteni a levegőminőségről és a hőszigetekről az információkat. A részletes adatok lehetővé teszik a lakosság tájékoztatását, amely hatására tudatosabban figyelnek környezetükre és jobban szem előtt tartják a minden napjaikban a környezetbarát megoldásokat legyen az energiafelhasználás, közlekedés vagy hulladékkezelés.		
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Lakossági mérések a Tiszta levegőért! Program keretében elsősorban a gyermekek által látogatott helyek levegőjének a minőségét méri meg szülők és nagyszülők segítségével. A játszóterek, kisebb parkokban a mozgásért, a friss levegőért látogatják és mégis kevés adat áll rendelkezésre ezeknek a helyeknek a levegőminőségéről. A mintaprojektet a Levegő Munkacsoport indította 2020-ban. Javasolt hasonló projektek támogatása, népszerűsítése és hosszú távú fenntartása, hogy minél több helyről, napszakból és évszaktól álljon rendelkezésre levegőminőségi adatbázis a kerületre • Oktatási, szociális és egészségügyi intézményekben mobil levegőminőség- és időjárásmérő állomás kialakítása A kerület intézményeiben is javasolt levegőminőség és időjárásmérő állomások telepítése és az adatok rendszeres gyűjtése. Ezeknek az adatoknak a közzétételére megfelelő felületet nyújt a Józsefváros Smart City applikáció, így a kerületben élők részletes tájékoztatást kaphatnak környezetükről. Az oktatási intézményekben telepített állomások segíthetik a gyerekek környezeti nevelését és klímatudatosságuk növelését. • Gyűjtött adatok integrálása a kerületi monitoring rendszerbe Az önkéntes és intézmények által gyűjtött adatok segítik a kerületi monitoring rendszer naprakész adatokkal feltöltését és ezzel hozzájárul a döntéshozáshoz, akár a közterületfejlesztési, közlekedési, intézményfejlesztési vagy hőszegélyadóhoz kapcsolódó intézkedésekről kell dönten.		
Kapcsolódó projektek			
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja M1.1 Zöld társasházak számának növelése M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A2.1. Klímabarát közterek kialakítása A.2.2. Autómentes közlekedés	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.3. F fiatalok szemléletformálása

		ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása A2.3. Egészséges emberek	
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A2.1.1. Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása A2.2.1. Községi közlekedés ösztönzése A2.2.2. Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése A2.3.2. Szociális és egészségügyi ellátórendszer alkalmazkodó képességének növelése M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszemponitú felülvizsgálata Sz1.1.3. Községek, lakossági csoportok támogatása Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok Sz1.3.2. Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése		
Időtáv	2021-től előkészítés 2022-től folyamatos		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda, RÉV8 Zrt., Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Zrt., civil szervezetek, oktatási intézmények, JSZSZGYK Család- és Gyermekejóléti Szolgálat, Levegő Munkcsoport		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás magánforrások		
Indikátorok	output indikátor	kihelyezett mobil mérőállomások száma (db)	
		programban részt vevő önkéntesek száma (fő/év)	
		monitoring rendszerbe integrált adatok száma (db)	
	eredményindikátor	Józsefváros Smart city applikációba feltöltött adatok száma (db)	
		tájékoztató, oktató programokban részt vevő gyerekek száma (fő)	
	hatásindikátor	A közlekedési eredetű CO ₂ kibocsátás csökken	
		ingatlanok értéknövekedése	
		Javuló levegőminőség	
Lakosok várható élettartama nő (év)			

Szociális és egészségügyi ellátórendszer alkalmazkodó képességének	Intézkedés kódja A2/3/2.
--	-----------------------------

Indoklás	A klímaváltozás hatására a meleg és szélsőségesen meleg napok száma átlagosan 12 nappal (közeljövő), illetve 37 nappal (távoli jövő) fog emelkedni. Egyre gyakoribbak lesznek azok a meleg éjszakák, amikor a napi minimumhőmérséklet nem süllyed 20°C alá. A hőhullámok hatására egészségügyi problémák jelentkeznek és nő a halálesetek száma. Budapesten 2005-2014 között a küszöbhőmérséklet feletti napok átlagos többlethalálozása 15-20% között volt. A hőhullámokra leginkább érzékenyek a krónikus betegségben szenvedők és az egyedül élő nyugdíjasok, valamint a szabadban dolgozók, így ezek alkalmazkodóképességének javítása kiemelt figyelmet tesz szükségessé. Egészségügyi hatásai: többlethalálozás és a kórházi ápolás, illetve a közlekedési és munkahelyi balesetek számának emelkedése. Ezért e területen az egészségügyi intézmények, a háziorvosi ellátás, valamint a preventív intézkedések megfelelő színvonalú biztosítása szükséges. Mérsékli a kedvezőtlen hatásokat a zöldfelületek növelése/burkolt felületek csökkentése (A1.1. – 1 intézkedés Utca újra-tervezési, zöldítési program). A lakossági védekezés eszközei: ventilátorok, klímaberendezések, fokozott ivóvízfogyasztás, továbbá a vízpartok, közparkok és a klimatizált épületek igénybevétele.				
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Hőségriadó terv kidolgozása A lakosság klímaadaptációjának érdekében hőségriadó terv kidolgozása szükséges, amely a hőségriasztások esetén szükséges intézkedéseket szabályozza Józsefvárosban, ezáltal mérsékelve a hatásokat és megelőzve az egészségügyi problémákat. a) Rendkívüli időjárás esetén házi segítségnyújtásban részesített idősok értesítése, tájékoztatására eljárás kidolgozása b) Klímaterkép készítése: klimatizált középületek nyilvános térképe c) Tartós hőhullám esetén a sérülékeny csoportokhoz tartozó személyek bekísérése klimatizált helyiségbe Akut közösségi beavatkozások súlyos esetben. Megfelelő tájékoztatás, vízosztás és közterületi segítségnyújtás hőségriadó esetén. Vízosztásra, közterületi segítségnyújtásra nemcsak a belvárosi részekben, hanem a szegregált negyedekben is égető szükség van. • Közüntézmények klimatizálása A tartós hőhullámok esetén fontos a klimatizált helységek biztosítása, kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok számára. 1000 négyzetméter alapterület feletti közüntézmények lehetőség szerint tartsanak fenn egy klimatizált helyiséget, és hőségriadó esetén nyissák meg azokat a lakosság részére.				
Kapcsolódó projektek	Hőségriadó terv kidolgozása (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)-2020. január 30.)				
Kapcsolódás a kerületi	Mitigációs kódja	célkitűzés	Adaptációs kódja	célkitűzés	Szemléletformálási célkitűzés kódja

klímastratégia célkitűzéseihez	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A2.1. Klímabarát közterek kialakítása	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A2.1.1. Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása M1.3.2. Stratégiai tervek klímaszempontrú felülvizsgálata Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021-től hőségriadó terv 2022-től folyamatos		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Ügyosztály		
Együttműködő	Fővárosi Önkormányzat, JGK Zrt., civil szervezetek, RÉV8 Zrt. Polgármesteri Hivatal Gazdálkodási Ügyosztály, JSZSZGYK Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Napraforgó Egyesített Óvoda,		
Célcsoport	Lakosság		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – Megújuló energiagazdaság: Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása, Megújuló energiák ösztönzése az egyéni és közösségi szintű villamosenergia termelésben, Egyéni és közösségi fűtés-hűtés megújuló energia alapra helyezése		
Indikátorok	output indikátor	Hőségriadó terv elkészül (igen/nem)	
		Hőségriadó terv szerinti eljárások aránya (%/év)	
		klímatiszt lakosság számára megnyitható közintézményi helyiségek területe (m2)	
	eredményindikátor	Hőségriadó terv alapján segítségnyújtásba részesült lakosok száma (fő)	
	hatásindikátor	Hőhullámok többlethalálózása csökken	

Nulla hulladék szemléletformáló programok („Zero waste” programok)		Intézkedés kódja
Indoklás	A klímaváltozás elleni küzdelem egyik fő eleme a klímatudatos szemléletmód erősítése. A jelenlegi társadalmi-gazdasági berendezkedés egyik fontos eleme a túlzott egyénközpontúság, amelynek eredménye, hogy az emberek kevésbé figyelnek oda egymásra, illetve környezetükre. A klímatudatosság erősítésének és a jelenlegi rossz struktúra átalakításának egyik nagyon fontos feltétele a helyi	Sz1.1.1.

	közösségek újjászervezése egy új értékrend kialakítása mentén. Ahhoz, hogy közösségek alakuljanak ki, az egyének számára közös célokra van szükség. Jelen esetben a közös cél az éghajlatváltozás mérséklése, azon belül is a hulladéktermelés csökkentése, megelőzése, az újrahasznosítás előtérbe helyezése. Annak érdekében, hogy ez egy mindenki által fontosnak tartott közös céllá váljon, az egyéneket tudatosítani kell a túlzott mértékű fogyasztásból származó hulladéktermelés környezetre gyakorolt negatív hatásait és veszélyeit, illetve azt, hogy mit lehet tenni annak mérséklése érdekében. A zero waste vagy nulla hulladék program célja a hulladék keletkezésének megelőzése, az újrahasználat, a komposztálás és a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése. A zero waste elmélete egy olyan termelési és fogyasztási rendszert foglal magába, amelyben nem keletkezik végleges hulladék, ahol az anyag- és energiafelhasználásunk fenntartható, azaz nem lép túl egy olyan szintet, amely a társadalmi-gazdasági-környezeti jólétünket veszélyeztetné.
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Nulla hulladék szemléletformáló programok A lakosság részére szóló szemléletformáló programok elsősorban a mindennapi életben könnyen elsajátítható hulladékmegelőző magatartás népszerűsítését szolgálják. A programok épülhetnek a Nulla Hulladék 10 pontja³⁰ köré, amelyeket egyesével körbejárva a lakosok részletesen megismerhetik, miként tudnak a hétköznapijaink során kevesebb hulladékot termelni: Tényleges szükségleteimre hallok. 1. Tudatosság - felkészülten megyek vásárolni, listát és saját szatyrot viszek magammal. 2. Szelektív gyűjtés - szelektálok és a hulladékokat a megfelelő gyűjtőhelyeken adom le. 3. Komposztálás - amit lehet, komposztálok. 4. Javítóműhelyek - elromlott eszközeimet megjavít(tat)om vagy újragondolom. 5. Újrahasználat - felesleges tárgyaimnak új gazdát keresek pl. Adományozás, bolhapiac útján. 6. Megelőzés - piacon vásárolok, támogatom a helyi termelőket. 7. Újrahasznosítás - keresem a használt vagy újrahasznosított termékeket. 8. Betétdíj - kerülöm az egyszer használatos, felesleges csomagolásokat. 9. Közösségi megosztás - ha tehetem, a közös használatot, kölcsönzést választom. 10. Tájékozódás. Nemet mondom a reklámanyagokra.

30 Forrás: Humusz Szövetség <https://humusz.hu/> A NuHu 10 pont a Földművelésügyi Minisztérium Zöld Forrás programjának támogatásával valósult meg.

	• Komposztáló program indítása A közösség komposztáló udvarok létesítése és a társasházak számára komposztáló eszközök biztosítása • Fenntartható kiskereskedelem A klímatudatosság erősítésére lehetőség van a helyi kiskereskedelemben is. A helyi termékek népszerűsítése, a csomagolóanyagok elhagyása, a környezetbarát termékek forgalmazása mind olyan lépések, amelyekkel pozitív irányba befolyásolható a helyi lakosság szemléletmódja.		
Kapcsolódó projektek	<u>Hulladékcsökkentés</u> – A hulladéktermelés csökkentése érdekében egy lakossági szemléletformálási terv kidolgozása javasolt, amelyből a lakosok tájékozódhatnak többek között az ételpazarlás jellemző okairól, mértékéről és az ebből adódó környezetterhelésről. A tájékoztató anyagok folyamatosan elérhetők az önkormányzat/Zöld8 honlapján, illetve a helyi újságban is megjelennek. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) <u>Fenntartható kiskereskedelem</u> a) Az önkormányzat tulajdonában álló Teleki téri piacon csomagolásmentes bolt létesítésének vizsgálata, ezen felül hosszú élettartamú szatyrok biztosítása érdekében kapcsolatfelvétel a bérlőkkel. Javasolt intézkedések megtétele annak érdekében, hogy a piacon csak fenntartható anyagú csomagolóanyagot használjanak. b) Az önkormányzat elősegíti azon vállalkozások törekvéseit, amelyek a körforgásos gazdaság keretében újrahasznosított, illetve fenntartható forrásból származó csomagolóeszközöket, pl. bevásárlótáskát forgalmaznak. c) Az önkormányzat támogatja a lakosság kezdeményezéseit a témában, pl. mosás, varrás stb (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) <u>Komposztálás</u> a) Lakosság részére komposztládák beszerzése és pályázat útján történő nyújtása. b) Lakosság részére biztosítjuk a közösségi zöldhulladék elszállítását. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) <u>Környezetbarát hulladékkezelés</u> – A kereskedelmi, telephely, szálláshely tevékenység bejelentésekor felhívja az üzemeltetők figyelmét a takarékos anyagfelhasználás és hulladékgazdálkodás szempontjaira. Az ügyfélforgalmi helyiségekben javasolt figyelemfelhívó plakátok, szóróanyagok elhelyezése. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja

klímastratégia célkitűzéseikhez	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.1.2. Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása (tájékoztató és oktató programok) Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása Megszólítása Sz1.2.2. Klímátámogató érdekeltségi rendszer kialakítása Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok Sz1.3.2. Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése	
Időtáv	Előkészítés: (szemléletformálási terv) 2021 Megvalósítás: 2021-től folyamatosan	
Felelős	JKN Zrt.	
Együttműködő	RÉV8 Zrt., civil szervezetek, gazdasági szereplők	
Célcsoport	Lakosság	
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) – A körforgásos gazdaságra való átállás előmozdítása: Körforgásos hulladékgazdálkodás	
Indikátorok	output indikátor	Szemléletformálási terv elkészül (igen/nem)
		Csomagolásmentes bolt nyitása (igen/nem)
		Szemléletformálási terv keretében szervezett programok (3 db / év)
		Programhoz csatlakozó kiskereskedelmi egységek száma (db)
		Kiosztott komposztáló eszközök száma (db)
		Közösségi komposztálók helyek száma (db)
	eredményindikátor	Szemléletformálási terv keretében szervezett programokon résztvevők száma (fő)
		Zöldterületeken begyűjtött hulladék mennyisége csökken (tonna/év)
		Szelektív hulladékgyűjtés aránya nő (%/év)
		Lerakott települési szilárd hulladék aránya csökken (%)
	hatásindikátor	Hulladékgazdálkodásból származó CO ₂ kibocsátás csökken

Zöld8 tanácsadó iroda	Intézkedés kódja Sz1.1.2.
Indoklás	A klímapolitika közös vállalás, Józsefváros közösségének vállalása. A klímapolitika ismertsége és elfogadottsága érdekében Józsefváros lakosságának, vállalkozásainak és civil szervezeteinek megszólítása és tájékoztatása a városklíma helyzetéről és a javítását célzó tervezett fejlesztésekről elengedhetetlen. A klímavédelmi fejlesztések akkor lesznek sikeresek, ha nem minden beavatkozásért a kerület vezetése felel, hanem a helyi civil szervezetek, lakóhelyi közösségek, vállalkozások is szerepet és felelősséget vállalnak a megvalósításban, fenntartásban. A megfelelő partnerség és együttműködés kialakítása érdekében a szereplők bevonását biztosító fórumoknak lehetőséget kell adniuk egyrészt a tájékoztatásra, másrészt a párbeszédre már a kezdetektől. A kommunikációt nemcsak egy-egy tervezési akció miatt érdemes kialakítani, hanem célszerű azt állandósítani, intézményi keretek között működtetni és lehetőség szerint fokozatosan kiterjeszteni. Az intézkedés célja a klímapolitika irányítására egy integrált, projektvezérelt ernyőszervezet, a Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása, amely biztosítja, hogy Józsefváros klímavédelmi terveinek megvalósításában minden érintett és felelős részt vehessen. A Zöld8 tanácsadó iroda olyan célcsoportokat, korosztályokat is el tud érni, akik a klímaváltozás szempontjából különösen veszélyeztetettek, de a mai modern digitális kommunikációs lehetőségeik korlátozottak (pl. idősek, hátrányos helyzetűek).
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	A Zöld8 tanácsadó iroda fő tevékenységi körei: • kerületi környezettudatos programok és projektek népszerűsítése, • az önkormányzat klímavédelmi törekvéseihez kapcsolódó szemléletformálási és kommunikációs feladatok ellátása (lásd Sz1.1. – 1 Nulla hulladék szemléletformáló programok; Sz1.3.- 1 Családoknak szóló szemléletformáló programok) • általános energiahatékonysági tanácsadás a józsefvárosi lakosoknak és vállalkozásoknak (pl. világításkorszerűsítés, nyílászárócseré, árnyékolási megoldások, szellőzési megoldások, épületszigetelés, fűtésekszerűsítés, megújuló energiák használata, lehetőségei, épületautomatizálás, okos megoldások az energiahatékonyságban, magas energiahatékonyságú háztartási gépek beszerzése, tippek az energiatakarékos mindennapi életvitelhez stb.) (lásd még M1.1. -1 Energiahatékonysági programok) • az önkormányzat bérlet- és társasház-felújítási programjával kapcsolatos tájékoztatás, segítségnyújtás (lásd M1.2.- 2 Önkormányzati bérletlakások korszerűsítése) • önkormányzati ingyenes szaktanácsadás a magánterületen lévő fák, zöldfelületek fenntartásához (lásd A1.2.-2 Minden fa érték,)

	Társasházak energetikai felújításának támogatása: a felújítókkal a mélyfelújítások módszerének terjesztése. Tájékoztató az elérhető támogatási eszközökről. az érdeklődők és a szakemberek közötti kapcsolat kialakítása. Fontos a lakógyűléseken való részvétel, a lakók moderálása, jogi és gazdasági tanácsadás. A Zöld8 iroda meglévő önkormányzati ingatlanban nagy ráfordítás nélkül megvalósítható (javasolt olyan helyen kialakítani, amely könnyen megközelíthető, pl. jelenleg üresen álló utcafronti üzlethelyiségben). A tanácsadó iroda az Energia Klub koordinációjával megvalósuló RenoHUB és PowerPoor projekt keretében kezdheti meg a működését 2021-től.		
Kapcsolódó projektek	Társasházak tájékoztatása – A társasházak eljárásainak lefolytatása során az ügyintéző felhívja a közös képviselőt a zöldfelületek telepítésével, árnyékolással, locsolással elérhető káros hatás- és rezszsökkentés fontosságára. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja M1.1 Zöld társasházak számának növelése M1.2. Zöld középületek M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk A2.1. Klímabarát közterek kialakítása A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	minden intézkedést segíti		
Időtáv	Előkészítés: 3-4 hónap Megvalósítás: 2021		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat		
Együttműködő	JGK Zrt., JKN Zrt., RÉV8 Zrt., lakosság, civil csoportok, gazdasági szereplők		
Célcsoport	Lakosság, civil csoportok, gazdasági szereplők		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás (iroda fenntartási költségei és személyi jellegű kiadások) RenoHUB és POWERPOOR projekt		
Indikátorok	output indikátor	Önkormányzati ingatlan (üzlethelyiség, közösségi tér stb.) rendelkezésre áll az iroda működtetésére (igen/nem) Zöld8 irodában dolgozó hivatali munkavállalók száma (fő)	

	eredményindikátor	Zöld8 iroda által megvalósított programok száma (db/év)
		Zöld8 iroda által megvalósított közösségi programok száma (db/év)
		nyertes társasházi pályázatok száma (db)
		tanácsadást igénybe vevő lakosok száma (db)
	hatásindikátor	Lakosság környezettudatossága nő
		Hőhullámokhoz, viharokhoz és „villám” árvizekhez kapcsolódó káresemények csökkennek (Ft/év)
		Kerületi CO ₂ kibocsátás csökken (kg/év)
		Kerületben a várható átlagos élettartam nő (év)

A klímavédelemhez kapcsolódó önszerveződő közösségek támogatása		Intézkedés kódja Sz1.1.3.
Indoklás	Közösségépítő, szemléletformáló, lokálpatrióta céllal létrejövő önszerveződő közösségek segítenek a lakosság szemléletformálásában. A helyi közösségek fejlesztésének fontos lehetősége a helyi vagy környékbeli élelmiszertermelők közösségbe szervezése, amely elősegíti termékeik közvetlen értékesítését a helyi fogyasztók számára. Az így létrejövő lokális termelők, illetve fogyasztói közösségek egyszerre járulnak hozzá a környezetterhelés csökkentéséhez és a klímatudatosság erősítéséhez, továbbá segítik a helyi élelmiszertermelők, s ezen keresztül a helyi élelmiszer-önellátás erősödését, amely egyben az alkalmazkodást is szolgálja.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Társasházak „klímaügyi” kontaktpontok kialakítása A klímastratégia megvalósításában kiemelt fontosságú a társasházi közösségek részvétele, így javasolt klímaügyi felelősök/kontaktpontok keresése, akik a közös belső zöldfelületi fejlesztések, energiaközösségek szervezésének stb. motorjai lehetnek Szomszédsági, szívettség programok támogatása, népszerűsítése A környezetvédelem és a klímakérdések köré szerveződő közösségi csoportokat az önkormányzat kisebb pályázatokkal, helységek biztosításával és kommunikációs felületeivel segítheti. Ezek a csoportok segíthetik a környezetbarát életmód népszerűsítését, a helyi közterületek állapotának fenntartását védelméért. (pl.: társasházi közösségek, közösségi kertek szervezetei, „befőttesüveg bank”, közösségi program) Termelői piac A helyi, környékbeli termelők és a helyi fogyasztók összehozásának leghatékonyabb eszköze piacok, vásárok szervezése. Éppen ezért javasolt egy termelői piac létrehozása a Rákóczi téri Csarnokban, valamint a nyári időszakban	

	az előtte elhelyezkedő köztéren (a Fővárosi Önkormányzattal egyeztetett módon).		
Kapcsolódó projektek			
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk A2.1. Klímabarát közterek kialakítása	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.4. Épülethomlokzatok és belső udvarok zöldítése A1.2.2. Minden fa érték A1.2.3. Közösségi kertek program kibővítése A2.1.1. Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása SZ1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	2021		
Felelős	JKN Zrt.		
Együttműködő	Helyi termelők, vállalkozások, , Fővárosi Önkormányzat		
Célcsoport	Kerületi fogyasztók, vásárlók, vállalkozások, civil szervezetek, önkéntesek		
Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) - <i>mind az 5 prioritási tengelyéhez kapcsolódóan támogatható a szemléletformálás</i>		
Indikátorok	output indikátor	Fővárosi Önkormányzattal együttműködés kiterjesztése a közterület-használatra vonatkozóan (igen/nem)	
		Termelői piacot látogatók száma (fő)	
		klíma- környezettudatossággal kapcsolatos társadalmi csoportok száma (db)	
	eredményindikátor	Önkormányzati pályázaton részt vevő társadalmi csoportok száma (db)	
	hatásindikátor	Lakosság környezettudatossága nő	
		Hőhullámokhoz, viharokhoz és „villám” árvizekhez kapcsolódó káresemények csökkennek (Ft/év)	
		Kerületi CO ² kibocsátás csökken (kg/év)	
		Kerületben a várható átlagos élettartam nő (év)	

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása		Intézkedés kódja
		Sz1.1.4.
Indoklás	Jellemző, hogy a klimatikus változásokból, valamint az annak következményeként fellépő, előre nem kiszámítható időjárási folyamatokból eredő negatív hatások erősebben érintik a társadalmi szempontból hátrányos helyzetben lévőket. A nagyobb kitettség, a felkészüléssel szembeni korlátozottabb lehetőségek, ezáltal a veszélyeztetettség mértékének fokozódása együttesen teszik fontossá a hátrányos helyzetűekkel való kiemelt foglalkozást a klimatikus változásokra való felkészülés kapcsán. Józsefvárosban két olyan szegregátum van, mely nagy kiterjedésű veszélyeztetett területhez kapcsolódva helyezkedik el, ezzel összefüggő leromlott területeket alkotva. Az egyik ilyen a Magdolna negyed nagy részét kiteszi, míg a másik az Orczy negyed jelentős részét foglalja el. A harmadik szegregátum a Magdolna negyed határa közelében fekszik³¹. Az ezeken a területeken élők hátrányos helyzete több veszélyeztetettségi faktor együttes megjelenéséből, a rossz lakhatási körülményekből, az anyagi tartalékok hiányából, valamint az információhiányból adódik. Jelen intézkedés elsősorban a legkevésbé forrásigényes információs deficit problematikájának megoldását célozza. Az információhiányból fakadó veszélyeztetettség csökkenti az adaptációs képességet, a témában fontos információkhoz való hozzájutás hiánya védtelenné, kiszolgáltatottá teszi ezen rétegeket. A felkészültség és védelem megszerzésében eleve hátránnyal indulókra sokkal több figyelmet és kommunikációs tevékenységet kell összpontosítani. Az aktív kommunikáció célja a közösség vezetői és befolyásos tagjai, valamint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok közötti rendszeres kommunikáció létesítése, a jobb információáramlás lehetőségének megteremtése	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	• Energiahatékonysági tanácsadás és konzultációs lehetőség A hátrányos helyzetű csoportokat célzó energiahatékonysággal kapcsolatos kommunikációval csökkenthetők a háztartások energiafelhasználási költségei. A lakások energiahatékonyságának növelésével csökkenthető a CO₂-kibocsátás és ezáltal a lakók energiaköltsége. • Kockázatkezelő alap létrehozása A veszélyeztetett csoportok által lakott társasházak számára létrehozott alap, amelyből az alábbi tevékenységek támogathatók: ○ Megelőző, átfogó intézkedések meghozása a szélvihar okozta károkkal szemben, amelyek alapja az épületállomány ellenállóvá tétele, az ezzel kapcsolatos költségek közösségi oldalról történő támogatása.	

³¹ Forrás: JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA FELÜLVIZSGÁLAT 2020. október

	○ Megelőző, átfogó intézkedések meghozása, amelyek révén megfelelő felkészülés biztosítható veszélyhelyzetekre (hirtelen felhőszakadások, jégesők, árvizek, belvizek vagy aszályok). ○ Biztosítás megkötése akár csoportos, közösségileg támogatott módon a potenciális károk enyhítésére. Közösségi segítség a biztosítókkal való tárgyaláshoz. ○ Hőhullámok esetére a lakhatási feltételek javítása: épületek felújítása, szigetelése, hűtése, azaz a hátrányos helyzetűek segítése az ilyen programokban való részvételben. ○ Hőhullámok esetére a lakókörnyezeti feltételek javítása: több kondicionáló zöldfelület, vízes felületek, közkutak létrehozása. Azok a városrészek, ahol sok a nem, illetve rosszul szigetelt épület, továbbá nem áll rendelkezésre elég anyagi forrás légkondicionáló berendezések üzemeltetésére (különösen jellemző ez a szegregált lakókörnyezetre), élvezzenek előnyt az ilyen „kondicionáló” hatású közterek kialakításának sorrendjében.		
Kapcsolódó projektek			
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseivel	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.1 Zöld társasházak számának növelése M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk	Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.4. Társasházi homlokzatok és belső udvarok zöldítése A1.2.2. Minden fa érték! A1.2.3. Közösségi kertek program kibővítése M1.1.1. Energiahatékonysági programok – energiaszegénység felszámolása M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.1.3. Közösségek, lakossági csoportok támogatása Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	Előkészítés: 3-4 hónap Megvalósítás: 2021		
Felelős	JSZSZGYK		
Együttműködő	JKN Zrt., RÉV8 Zrt., Józsefvárosi Önkormányzat, civil csoportok, ELMŰ-ÉMÁSZ Energiaszolgáltató Zrt.		
Célcsoport	Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (szegénységben élők, kisebbség, fogyatékkal élők)		

Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) - <i>mind az 5 prioritási tengelyéhez kapcsolódóan támogatható a szemléletformálás</i>	
Indikátorok	output indikátor	Megszólított hátrányos helyzetű családok/egyének (fő/év)
	eredményindikátor	Háztartások energiafelhasználása csökken (kWh/év)
		Háztartások energiaköltsége csökken (Ft/év)
	hatásindikátor	Lakóépületek CO ₂ kibocsátása csökken (kg/év)

Helyi cégek bevonása a zöldítési akciókba		Intézkedés kódja Sz1.2.1.
Indoklás	Józsefváros klímapolitikájának kialakításában elengedhetetlen az érintettek és az érdekeltek széles körű bevonása, ugyanis csupán a kerület szereplői által elfogadott kezdeményezések eredményezhetnek legitim politikát. A politikaformálás során a partnerség kialakításának első lépése a fejlesztések és szabályozások potenciális célcsoportjainak és minden érintettjének azonosítása. Az érintettek fontos csoportját képezik az üzleti szereplők. Meg kell vizsgálni a klímabarát technológiák fejlesztésén dolgozó, illetve a fenntarthatósági szempontok érvényesítésében és a társadalmi felelősségvállalásban szerepet vállalni kívánó vállalati szponzorok bevonásának a lehetőségét. Manapság az üzleti szereplők egyre elhivatottabbak a társadalmi felelősségvállalásban és egy jobb életszínvonal megteremtésében (CSR programok). Figyelembe veszik a társadalom érdekeit azáltal, hogy különös tekintettel vannak tevékenységük környezetre kifejtett hatására is. A környezeti felelősség egyre erősebben megjelenik nemcsak nagyvállalati, hanem a meghatározónak számító kis- és középvállalatok szintjén is, akik felelős polgárokként viselkednek lokális környezetük iránt. Az egyre erősödő közösségi önkéntes vonal és aktivizmus mellé rendszerint bevonhatók magánforrások, adomány vagy szponzoráció formájában. Kedvező esetben a gazdasági szereplők már a klímapolitikai elképzelések megfogalmazásában is részt vesznek.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	tematikus munkacsoport létrehozása Az önkormányzat és a gazdasági szereplők között létrejövő egyeztetési fórum, amely végigkíséri a klímastratégia tervezési, megvalósítási, fenntartási folyamatát és hosszú távon állandó teret biztosít a szereplők közötti aktív kommunikációra. A munkacsoport lehetőséget ad a klímavédelmi célok érdekében kialakítandó együttműködési lehetőségek, szinergiák, beavatkozási területek azonosítására. Ilyen területek lehetnek: - épületenergiahatékonyságot célzó fejlesztések rész- vagy komplex beruházások esetén (pl. oktatási-nevelési intézmények vagy	

	lakóházak/társasházak megújítása a megbízható vállalkozások magántőkéjének bevonásával pl. 0%-os hitelnyújtás) • szemléletformáló rendezvények szponzorációja • szerepvállalás zöldfelületek létesítésében (pl. mintaprojektek társasházak zöldfelületeinek és a belvárosi zöldterületek növelésének támogatására, parkolóhelyek zöldfelületté alakítására, faültetésre stb.) • környezetbarát közösségi közlekedési projektek támogatása (pl. telekocsi vagy mobilos útitárskereső, fizetéskezelő app stb.) • minden akció népszerűsítéséhez kapcsolódó médiakampányok szervezése, piaci vállalatok bevonása a klímakommunikációba a vállalati társadalmi felelősségvállalási (CSR) programok keretén belül		
Kapcsolódó projektek			
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseire	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.1. Zöld társasházak számának növelése	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A1.2. Közös zöld-értékünk A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A1.1.4. Társasházi homlokzatok és belső udvarok zöldítése A1.2.1. Fogadj örökbe egy fát program A1.2.3. Közösségi kertek program kibővítése A.2.2.1. Közösségi közlekedés ösztönzése, támogatása a lakosság körében M1.1.1. Energiahatékonysági programok – energiaszegénység felszámolása Sz1.2.2. Klímátámogató érdekeltségi rendszer kialakítása Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	Előkészítés: (klímastratégia partnerségi terv) 2020 Megvalósítás: 2021		
Felelős	Polgármesteri Hivatal Városépítészeti Iroda		
Együttműködő	BKV Zrt., RÉV8 Zrt., JGK Zrt., civil szervezetek		
Célcsoport	Helyi vállalatok, kkv-k		
Lehetséges forrás	önkormányzat működési forrásai		
Indikátorok	output indikátor	Gazdasági munkacsoport létrehozása	
		A helyi vállalkozások és cégek száma a klímapartnerségi kezdeményezésben (db)	
	eredményindikátor	Helyi cégek együttműködésében megvalósult klímavédelmi projektek száma (db/év)	

		Helyi cégek által mozgósított magán források összegek a klímavédelmi projektek megvalósítására (Ft/év)
	hatásindikátor	a klímastratégia megvalósuló intézkedéseinek száma (db)

Klímatámogató érdekeltségi rendszer kialakítása		Intézkedés kódja Sz1.2.2.
Indoklás	A zöld gazdaság előtérbe helyezése jelentősen hozzájárulhat a városok klímájának javulásához. A zöld gazdaság olyan gazdasági mechanizmust takar, amely támogatja az ember és a természet közötti harmonikus kölcsönhatást és megkísérli egyidejűleg biztosítani mindkettő igényeit. A zöld gazdaság azon túl, hogy egészségesebb környezetet biztosít, új gazdasági ágazatok megjelenését is eredményezheti, valamint új munkahelyeket is teremt. Ehhez azonban mind a társadalom, mind a gazdaság szereplőitől egy új szemléletmód elsajátítására van szükség, amelynek előmozdításában az önkormányzatoknak nagy szerepe lehet: ők teremtik meg azokat a helyi támogatási feltételeket, amelyek ösztönzőleg hathatnak a gazdasági szereplők klímabarát beruházásainak.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	Az intézkedés célja egy klímabarát helyi támogatási rendszer és adópolitika kialakítása Józsefvárosban, amely érdekeltté teszi a gazdasági szereplőket a különböző klímavédelmi lépések, fejlesztések megvalósításában. A klímabarát érdekeltségi rendszer kiterjedhet: • Bérleti díj fizetési kedvezmények A zöld növekedést szem előtt tartó helyi vállalkozások (pl. csomagolásmentes bolt) számára ingyenes vagy kedvezményes bérleti konstrukció keretében történő önkormányzati ingatlanok, üzlethelyiségek biztosítása. Az erre vonatkozó bírálati szempontrendszer kidolgozása javasolt. • Közterület-használati díj mérséklése, elengedése Azon helyi vállalkozások támogatása, amelyek pl.: boltjuk előtt parkletet (járda kiszélesítésével pihenésre alkalmas kis zöldfelületet) vagy egyéb zöldfelületeket alakítanak ki, a közterület-használati díj mérsékelhető vagy elengedhető. A kedvezmény mértéke %-osan meghatározható: amekkora zöldfelület létesítenek, annyi % kedvezményt kapnak. A fővárosi kezelésű területeken a Fővárosi Önkormányzattal együttműködésben javasolt a kedvezményre jogosító konstrukciót kidolgozni. • Helyi iparüzési adó kedvezmény vagy -mentesség Zöld technológiákat fejlesztő vagy a zöld gazdaság ágazatiban tevékenykedő vállalkozások mentesülhetnek vagy kedvezményekben részesülhetnek az iparüzési adó fizetése alól. Javasolt az erre vonatkozó feltételrendszer kidolgozása.	

	Adókedvezményben részesülhetnek azok a munkaadók, akik munkavállalókat ösztönzik környezetbarát magatartás folytatására (pl. kerékpárral járnak munkába); vagy kialakíthatnak olyan mobilitási programokat, amelyek csökkentik az egyéni autósforgalmat (pl. a vállalat tulajdonában álló kocsik összegyűjtik reggelente az alkalmazottakat, és délután hazaviszik őket (car- pooling azaz telekocsi). Erre ösztönzőleg hathat, ha ezek az autók akár használhatnák a buszok számára létesített sávokat is. Támogathatók azok a helyi cégek is, akik élnek az otthondolgozás lehetőségével, ezzel is csökkenhet az ingázók száma. Az áruszállítás extrém mértékű károsanyag kibocsátására, az önkormányzatnak megállapodást kell kötni az áruszállító cégekkel, amelyben a járművek elektromos cseréje vagy az önkormányzat által működtetett, lakóhelyhez közeli csomagpontok kialakítása szerepel. Fontos az önkormányzat és a gazdasági szereplők között egy állandó partnerség és folyamatos tájékoztatás-kommunikáció kialakítása. (lásd Sz1.2.-1 Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba)		
Kapcsolódó projektek	Vállalkozásfejlesztés – A H13 célzott vállalkozásfejlesztési támogató programjának biztosítása fenntarthatósággal, klímavédelemmel, környezetvédelemmel összefüggő tevékenységet folytató kezdő vállalkozások számára. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Tudatos helyiségbérlők – Új helyiségbérlési pályázatoknál szükséges annak vizsgálata, hogy az elbírálásnál előnyt jelenthessen, ha a bérlő olyan beruházást vállal vagy szolgáltatást nyújt, amely elősegíti a terület energiamegtakarítását, segíti a helyi lakosság szemléletét, esetleg hozzáférést klímavédelmi eszközökhöz stb. Ennek szerepeltetése a vagyongazdálkodási tervben. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Gazdasági szereplők érzékenyítése – A kerületben működő gazdasági szereplők társadalmi felelősségvállalásának erősítése érdekében (kiemelten a klímavédelem területén) fórum, műhelyek és közös cselekvési tervek indítása. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Sz1.2. Kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba

Kapcsolódó intézkedések	A1.1.1. Utca újra-tervezési, zöldítési program A1.1.4. Épülethomlokzatok és belső udvarok zöldítése A2.2.1. Közösségi közlekedés ösztönzése, támogatása A2.2.2. Biztonságos kerékpáros infrastruktúra fejlesztése M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba		
Időtáv	Előkészítés: 2021 Megvalósítás: 2022		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat Hatósági Ügyosztály, Adóügyi Iroda		
Együttműködő	Önkormányzat szervezeti egységei		
Célcsoport	Gazdasági szereplők (nagyvállalatok, kkv-k, egyéb munkaadók)		
Lehetséges forrás	Önkormányzati saját forrás		
Indikátorok	output indikátor	Kedvezményes bérleti konstrukció részleteinek kidolgozása	
		Adókedvezményre vonatkozó szempont- és bírálati rendszer kidolgozása	
	eredményindikátor	Kerékpározás aránya nő	
		Zöldfelületek aránya nő	
	hatásindikátor	CO ₂ kibocsátás csökken	
		CO ₂ elnyelő kapacitás nő	

Családoknak szóló szemléletformáló programok		Intézkedés kódja Sz1.3.1.
Indoklás	Manapság a jólét és a boldogság fogalma túlságosan összekapcsolódott a fogyasztási szint mértékével. A megtermelt hulladék nagy része viszont hulladékként végzi, elsősorban a háztartásokban. Egy fenntartható társadalom, egy helyi klímatudatos értékrend kialakulásáért pedig elengedhetetlen az anyagi fogyasztás és a pazarlás visszaszorítása. Amennyiben az emberek megértik az éghajlatváltozás összefüggéseit és tudatosulnak bennük annak veszélyei, akkor sokkal könnyebben fogadnak el olyan döntéseket is, amelyek egyébként lemondással járnak és sértik a rövid távú érdekeiket. Mind a megelőzést, mind az alkalmazkodást tekintve helyi közösségi szinten sokkal több lehetőség nyílik az éghajlatváltozás elleni küzdelemre, mint az egyén szintjén, ezért a helyi közösségek erősítésével az egyéni érdekekről áthelyezhető a hangsúly a környezet iránti nagyobb fokú törődésre.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	klímatudatosságot erősítő kommunikációs kampányok, tájékoztató táblák kampányok, előadások, fórumok, az éghajlatváltozással kapcsolatos témájú filmek nyilvános vetítése. A kampányoknak helyet adhatnak különböző oktatási és nevelési intézmények, munkahelyek, hivatalok, művelődési házak, továbbá különböző szabadtéri helyszínek. A klímatudatos kommunikáció másik fontos	

	helyszíne az online tér a klímastratégia készítése során elindult #Zold8# tartalmak fenntartása a közösségi oldalakon, influencerek bevonása. • Klímatudatosságot erősítő családi programok Különböző programok szervezésére terjed ki, úgymint, vetélkedők, családi programok stb. Javasolt az önkormányzat által hagyományos évi rendezvényein szervezni a klímatudatosságot erősítő eseményeket. • Pályázatok, versenyek szervezése Nagyon hatásos és többnyire kis költséggel megvalósítható a különböző versenyek, díjak alapítása (pl. családok közötti verseny az energiafogyasztás és ezáltal a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére). Fiatalok, különösen iskolások között igen jól működik a versenyek szervezése, amiből még valódi hagyomány is kialakulhat, kapcsolódó rendezvényekkel. Ezek keretében tájékoztatni szükséges a lakosokat az éghajlatváltozás kapcsán kialakult helyzetről, illetve a jövőben várható következményeiről, továbbá gyakorlati – a mindennapok szintjén alkalmazható – megoldási lehetőségeket is fel kell tudni mutatni. A tapasztalatok szerint az emberek könnyebben megtesznek lépéseket egy ügy érdekében, ha tudják azt, hogy az adott lépések miért szükségesek. .
Kapcsolódó projektek	Tájékoztató anyagok, tréningek, workshopok szervezése a fiatal és felnőtt lakosság részére pl. alábbi témákban: a) Tágan értelmezett klímavédelmi kérdések, a takarékoságtól a kisközösségi szemléleten át a globális felelősségvállalásig terjedő témákban. Hús, különösen vöröshúsok és egyszer használatos csomagolóanyagok használatának káros hatásai, alternatív lehetőségek szerepeltetése a csomagolás terén. b) A Józsefváros újságban rendszeres tájékoztató rovat, a Józsefvárosi Önkormányzat honlapja alatt a klímastratégia Zöld8 honlapjának integrált megjelenítése. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Kevesebb üresben járatás – Az Önkormányzat tájékoztató táblákat helyez ki, amelyek felhívják a gépkocsivezetők figyelmét, különösen a kerületbe behajtó autók vezetőit az üresben járatás mellőzésére, amely szennyező- és üzemanyag pazarló is egyben. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Lakossági tájékoztatás – Figyelemfelhívás a szélsőséges időjárás okozta egészségügyi hatásokra, a megteendő intézkedésekre rendkívüli időjárás esetén, továbbá az allergiás megbetegedésekre és a rovarok által okozott fertőzések számának növekedésére. A házi és gyermekorvosi rendelőknél tájékoztató feliratok kihelyezése a nyári időszakban a megtehető óvintézkedésekről. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)

	Versenyek szervezése – Energiafogyasztás és ökológiai lábnyom csökkentését célzó versenyek szervezése önkormányzati épületek számára, Önkormányzat által alapított költségvetési szervek, gazdasági társaságok, kerületben működő közintézmények (akár óvodák vagy a Tankerülettel együttműködve iskolák) számára. A fogyasztáscsökkentést célzó versenyek köre kibővíthető az arra fogékony társasházakkal is. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Autómentes nap – Községi esemény megrendezésének vizsgálata olyan számottevő gépjármű közlekedéssel terhelt utcán, mint pl. a Baross utca (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Ötletpályázat – A környezettudatosság jegyében lakossági ötletpályázatot indít az Önkormányzat, ennek érdekében ún. ötletdobozokat helyez ki a költségvetési szervek, gazdasági társaságok ügyfélforgalom számára nyitva álló helyein, továbbá egy külön erre a célra létrehozott email cím létrehozásával biztosítja a lakosság számára a javaslatok bejelentését. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Szemétgyűjtő akciók szervezése – Saját szervezésben, továbbá a „Te szedd!” elérésének bővítése, gyakrabban történő megtartása, lakossági figyelemfelhívás a csatlakozás érdekében. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseire	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	A.2.2. Autómentes közlekedés ösztönzése, szelíd közlekedés támogatása	Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	A.2.2.1. Községi közlekedés ösztönzése, támogatása a lakosság körében M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása Sz1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok Sz1.2.1. Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba Sz1.1.4. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megszólítása Megszólítása Sz1.3.2. Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése		
Időtáv	Előkészítés: 3-4 hónap Megvalósítás: 2021-től folyamatos		
Felelős	JSZSZGYK		
Együttműködő	JKN Zrt., Józsefvárosi Önkormányzat, civil csoportok		
Célcsoport	Lakosság, civil csoportok, gazdasági szereplők		

Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezetvédelmi Alap Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) - <i>mind az 5 prioritási tengelyéhez kapcsolódóan támogatható a szemléletformálás magánforrások</i>	
Indikátorok	output indikátor	Éves programterv elkészül (igen/nem)
		#zold8# tartalmak száma (db)
		Megvalósított programok száma (3 db/év)
		Klímatudatossággal kapcsolatos pályázatok, versenyek száma (db)
	eredményindikátor	A versenyeken, pályázatokon indulók száma (fő)
		Megvalósított programokon résztvevők száma (fő)
	hatásindikátor	Zöldterületeken begyűjtött hulladék mennyisége csökken (tonna/év)
		Kerékpár és gyalogos közlekedés növekvő aránya a helyi közlekedésben (%)
		Lakosoknak szolgáltatott villamosenergia mennyisége csökken (kWh/év)
		Lakossági gázfogyasztás csökken (GJ/év)
		Háztartási vízfogyasztás csökken (m ³ /év)
		Szelektív hulladékgyűjtés aránya nő (%/év)
		Lerakott települési szilárd hulladék aránya csökken (%)

Óvodák, iskolák környezetvédelmi nevelésének erősítése		Intézkedés kódja Sz1.3.2.
Indoklás	A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelem is a fogyasztás visszafogásával, egy a maihoz képest alapjaiban különböző társadalmi- gazdasági rendszer kialakításával lehet sikeres. Ehhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség: olyan új klíma-, illetve környezettudatos társadalomra van szükség, amely belátja, hogy a mai - egy adott határt átlépő - fogyasztási színvonal már nem fenntartható. A klímatudatos társadalomnak elsősorban nem klímatudatos egyénekből, hanem klímatudatos kisközösségekből kell felépülnie, és kedvező, ha ezek a kisközösségek minél fiatalabb korban részesülnek a klíma szempontú érzékenyítésben, nevelésben. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe.	
Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról	éghajlatváltozással kapcsolatos oktatási anyagok, foglalkozások Ez egyrészt történhet az éghajlatváltozás témakörének beemeléseével az oktatási anyagba (foglalkozások, előadások, tanulmányi kirándulások szervezése stb.), másrészt pedig úgy is, hogy a mindennapi gyakorlatban, az intézmények	

	mindennapi életében is érvényesül a környezet-, illetve klímatudatos szemléletmód. • csatlakozás az ovi-kert programhoz Az ovi-kertben játékos módon, a közvetlen tapasztalatszerzés módszerével ismertetjük meg a gyermekeket a kertészkedés mozzanataival, a kertben folyó munkával. A gyermekek ismereteket szereznek a különféle zöldségek és gyümölcsök fajtáiról, éréséről. Ezzel nem csak a környezeti ismeretük bővül, de az egészséges táplálkozás alapjait is elsajátíthatják. • ökoovi és ökosuli program Az ökoovi és ökosuli programban kiemelt helyet kap a környezettudatosságra nevelés, amely útmutatást ad a gyermekek számára egy természetet és élővilágot védő életmód kialakítására. Már gyermekkorban érdemes elkezdni a szemlélet megalapozását, hogy természetessé váljon számukra többek között a környezet védelme, szeretete, a szelektív hulladékgyűjtés, az energiatakarékosság és az ivóvíz értéke.		
Kapcsolódó projektek	Fűvészkert – Az iskolások közül jussanak el még többen a Fűvészkertbe, ezért javasolt az Önkormányzat és a Fűvészkert közötti meglévő megállapodás kibővítése. (Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (JKIT)- 2020. január 30.) Klíma kihívás – Klímastratégiához kapcsolódó tanulmányi verseny (zold8)		
Kapcsolódás a kerületi klímastratégia célkitűzéseihöz	Mitigációs célkitűzés kódja M1.3. Klímabarát városvezetés, üzemeltetés	Adaptációs célkitűzés kódja A1.1. ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE” – 2030-ra minden kerületi utcában legyen zöldfelület	Szemléletformálási célkitűzés kódja Sz1.1. Felnőtt lakosság környezettudatosságának növelése Sz1.3. Fiatalok szemléletformálása
Kapcsolódó intézkedések	M1.3.3. Önkormányzat példamutatása, proaktivitása A1.2.1. Fogadj örökbe egy fát program A1.2.3. Közösségi kertek program kibővítése Sz1.1.1. Nulla hulladék szemléletformáló programok Sz1.3.1. Családoknak szóló szemléletformáló programok		
Időtáv	Előkészítés: szakmai-nevelési programok kidolgozása 2021 Megvalósítás: 2021-től folyamatos		
Felelős	Józsefvárosi Önkormányzat, Napraforgó Egyesített Óvoda		
Együttműködő	Belső-Pesti Tankerületi Központ		
Célcsoport	Óvodások, iskolások és családjuk, pedagógusok		

Lehetséges forrás	önkormányzati saját forrás Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) - <i>mind az 5 prioritási tengelyéhez kapcsolódóan támogatható a szemléletformálás</i>		
Indikátorok	output indikátor	Kidolgozott szakmai programok száma óvodások/iskolások részére (db)	
		Ovi-kert programban részt vevő óvodák száma (db)	
		Ökoovi, ökoiskolák száma (db)	
	eredményindikátor	Szakmai programokat adaptáló intézmények száma (db)	
		Továbbképzésbe bevont pedagógusok száma (fő)	
		Közösen művelt intézményi kertekbe bevont terület nagysága (m ²)	
	hatásindikátor	A szakmai programban foglaltak gyakorlati elsajátítása, alkalmazása (pl. szelektív hulladékgyűjtés) a családokban nő	

A klímastratégia megvalósítása olyan szervezeti működést kíván meg a kerülettől, amely biztosítja egyrészt a stratégia egészének folyamatos monitoringját, szükség szerint a felülvizsgálatát biztosító stratégiai menedzsmentet; másrészt pedig a stratégia által kijelölt intézkedésekhez kapcsolódó fejlesztések professzionális és hatékony megvalósításáért felelős operatív menedzsmentet.

A klímastratégia megvalósítását többszintű szervezeti rendszer biztosíthatja:

- A klímastratégia megvalósításának felügyeletéért felelős döntéshozó **testület a Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság.**
- A klímastratégia megvalósításának szakmai összehangolásáért **létre kell hozni egy operatív munkacsoportot.**
- A megvalósítást operatív szinten segítő **Zöld8 Tanácsadó Iroda.**
- A megvalósítás nyomon követését biztosító **monitoring rendszer** kialakítása.
- Klímastratégia megvalósítását szolgálja a **kommunikáció és a szemléletformálás** Önkormányzati Hivatal szintű összehangolása.

Operatív munkacsoport

A klímastratégia megvalósításának stratégiai menedzsmentjéért felelős operatív munkacsoport az Önkormányzati Hivatal és az önkormányzat gazdasági társaságai által delegált tagokból áll. Működését a Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottság elnöke koordinálja.

Az Operatív munkacsoport fő feladatai:

- Rendszeres státuszmegbeszélés a klímastratégia kapcsán: A klímastratégia megvalósulásának folyamatos nyomon követése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának nyomon követése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése, a stratégia által kitűzött célok teljesülésének figyelemmel kísérése.
- A kerületfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának **figyelemmel kísérése**, a külső feltételrendszer változásainak a stratégiai célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.
- A kerületi társadalom és gazdaság **igényeinek és lehetőségeinek** feltárása, azok változásainak beépítése a stratégia cél- és eszközzrendszerébe.
- Pályázatok összehangolása, partnerkeresés, projekt előkészítési és projektmenedzsment feladatok ellátása.
- Futó projektek, aktuális problémák megosztása.

Az operatív munkacsoport tagjai

Az önkormányzat szervezeti és intézményi felépítésében fontos szerepet játszik a **Gazdálkodási Ügyosztály** (és további ügyosztályok: Humánszolgáltatási Ügyosztály, Pénzügyi Ügyosztály, Hatósági

Ügyosztály), amely rendszeres kapcsolatot tart az önkormányzati költségvetési szervekkel és gazdasági társaságokkal. Továbbá a klímastratégia megvalósítására szolgáló önkormányzati források felhasználásával összefüggésben szakmai, pénzügyi, költségvetési, gazdálkodási felügyeletet lát el, biztosítja a zökkenőmentes információáramlást, adatszolgáltatást és szükséges konzultációt.

Szintén kiemelt szerepe van a stratégia megvalósításában a **Városépítészeti Irodának**, amely koordinálja az építési törvény által az önkormányzat, illetve a polgármester feladat-, illetve hatáskörébe utalt településrendezési, településképi feladatokat és elvégzi a „klasszikus” főépítési munkákat. Vagyis részt vesz a kerület építési szabályzatának módosítási eljárásában (attól függetlenül, hogy azt ki kezdeményezi), adatot szolgáltat a Fővárosi Önkormányzat felé ugyanezen ügyekben, előkészíti a településképi eljárásokban a polgármesteri döntéseket, bonyolítja a tervtanácsot.

A Józsefvárosi Önkormányzat kezelésébe több költségvetési szerv és gazdasági társaság tartozik, amelyek tevékenységi köréhez az operatív feladatok a korábbi időszakban és a jövőben is jól illeszthetők. Ezek:

- **RÉV8 Zrt.:** fő tevékenységi köre a kerületi városrehabilitációs feladatok ellátása. A klímastratégia megvalósítása kapcsán is komplex menedzselési feladatokat végez a lebonyolítással kapcsolatos minden tevékenységre vonatkozóan (közreműködő szervezetekkel való kapcsolattartás, a projekt szempontjából releváns dokumentumok előzetes egyeztetése és észrevételezése, adatgyűjtés és -szolgáltatás stb).
- **Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt. (JGK Zrt.):** az önkormányzat vagyongazdálkodói, vagyonkezelői tevékenységeket végző szervezete. Feladata: a kerületi önkormányzati vagyon hasznosítása, értékesítése és az azzal való gazdálkodás, a helyi közutak, közterek, és parkok kezelése, fejlesztése és üzemeltetése, a parkolás-üzemeltetés. Így az önkormányzati helyiség- és lakásgazdálkodást, valamint a városüzemeltetést érintő klímaprojektek megvalósítóiként és fenntartóiként érintettek és felelősek.
- **Józsefvárosi Közösségeiért Nonprofit Zrt. (JKN Zrt.):** kötelező feladatai a közművelődési tevékenység, közfoglalkoztatás, ezen kívül szociális, felzárkóztatási, közösségi feladatokat, szabadidő és sportfeladatokat, PR tevékenységet is ellát, tehát a tervezett klímafejlesztések közül főként a szemléletformálási és a helyi közösségek szervezésével kapcsolatos projektek lehetséges megvalósítója, valamint az azokhoz kapcsolódó kommunikációsban van jelentős szerepe (Józsefvárosi Újság).
- **Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ (JSZSZGYK):** integrált szociális intézményként a klímaadaptációs szempontból sérülékeny társadalmi csoportokat – amelyek koncentrációja rendkívül magas a kerületben – érintő projektek tartoznak majd hozzá, elsősorban családok szemléletformálása, valamint a hátrányos helyzetű lakossági csoportok megszólítása.

Az oktatási-nevelési intézmények (elsősorban **Józsefvárosi Napraforgó Egyesített Óvoda**) feladata a környezeti neveléshez kapcsolódó szakmai-nevelési programok kidolgozása, azok adaptációjának elősegítése, a környezeti-nevelési projektek megvalósítása.

Zöld8 Tanácsadó Iroda

Az önkormányzat tervezi a stratégiában foglalt intézkedések szerint a Zöld8 Tanácsadó Iroda létrehozását, amely közvetlen kommunikációt biztosít az önkormányzat belső szervezeti egységei, intézményei, a projekt megvalósítói és a külsős partnerek (lakosság, gazdasági szereplők stb.) között, ezáltal biztosítva a fejlesztések sikeres megvalósítását. Az iroda olyan célcsoportokat, korosztályokat is el tud érni, akik a klímaváltozás szempontjából különösen veszélyeztetettek (pl. idősek, hátrányos helyzetűek).

A tanácsadó iroda az Energia Klub koordinációjával megvalósuló RenoHUB projekt keretében kezdheti meg a működését 2021-től.

A RenoHUB projekt általános célja a magyar otthonok energetikai korszerűsítésnek fellendítése egy olyan integrált üzleti modell (RenoHUB) kifejlesztésével, amelynek célja, hogy emberközpontúvá tegye az energetikai felújításokat egy olyan egyablakos (ún. one-stop-shop) rendszer kidolgozásával, amely a felújításokhoz kapcsolódó teljes szolgáltatási spektrumot képes lefedni.

A kezdetben egy online platformból és irodából ("RenoHUB Információs Pontok") álló struktúra célja, hogy a lakossági szegmensben a családi házaknál és a többlakásos épületeknél egyaránt ösztönözze az energiahatékonysági célú felújítást és az integrált megújuló energiaforrások beépítését a magánfinanszírozás növekvő mértékű kiaknázásával. A projekt kifejezetten ezekre a társas- vagy családi házakban lévő otthonokra összpontosít majd, hogy elősegítse terveik kész beruházásokra váltását. A projekt keretében elérhetőek lesznek:

- a tanácsadó iroda egységes arculatának elemei;
- képzés a létrehozandó és működő tanácsadó iroda munkatársai számára;
- hozzáférés a teljes fejlesztendő dokumentumtárhoz, promóciós anyagokhoz, esettanulmányokhoz; valamint
- a projekt keretében kidolgozandó üzleti modell leírása, mely biztosítja az online platform és az tanácsadó iroda folyamatos fejlesztését, és ezek hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságát.

A projekt eredményeként létrehozott iroda működése a továbbiakban további tevékenységi körökkel bővíthető.

A monitoring rendszer kialakítását a 4.4. fejezet részletezi. A monitoring tevékenységért az Polgármesteri Hivatalban dolgozó térinformatikai referens felelős.

A klímaváltozás közös ügy, ezért az Önkormányzat kerületi klímapolitika megvalósítására egy széles körű, a lakosokat és a kerület gazdasági szereplőit is integráló állandó és jól szervezett partnerséget alakít ki, valamint bevonja a kerületen kívüli releváns szereplőket is (pl. a klímapolitikára szerveződött városhálózati együttműködések tagjait, a releváns regionális és nemzeti szerveket stb.) (lásd Sz1.2.-1 Helyi cégek bevonása szponzorként a zöldítési akciókba, A1.2.-1 Fogadj örökbe egy fát program)

A tervezési folyamat elején összeállítottuk a Józsefváros klímastratégiájának fontos részét képező partnerségi és kommunikációs tervet, amely a helyi lakosság, érdekképviselők, társadalmi

szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonásának részleteit tartalmazza. A partnerségi tervhez kapcsolódik egy kommunikációs terv is, amely tartalmazza a hatékony bevonáshoz szükséges kommunikációs csatornák és eszközök javasolt felhasználását. A stratégia terjedelmére való tekintettel a partnerségi és kommunikációs terv egy különálló dokumentumot képez, alábbiakban a partnerségi és kommunikációs folyamat eddig megvalósult lépéseit foglaljuk össze.

Az itt összefoglalt tevékenységek elsősorban a klímastratégia részvételi tervezésen alapuló megvalósulását szolgálják. A megvalósítás folyamán javasolt a folyamatos partnerség biztosítása, amelynek alapjai az eddig megvalósított partnerségi események, illetve a **Zöld8 Tanácsadó Iroda** létrehozása.

4.2.1. A PARTNERSÉG EDDIG MEGVALÓSULT LÉPÉSEI

A tervezési folyamat támogatásaként két körben lakossági kérdőívet készítettünk. A kérdőíveket a www.Zold8.com weboldalon keresztül érhatték el az érdeklődők.

- **1. lakossági kérdőív: „Józsefváros - Klímavédelmi kérdőív” eredményeinek összefoglalása**

Háttér

Az első lakossági kérdőív a tervezési folyamat kezdetén a helyiek klímaváltozással kapcsolatos általános véleményének felmérésére szolgált. A kérdőívet több mint 400-an kitöltötték.

Eredmények

A válaszadók közül mindenki hallott már a klímaváltozásról és csaknem mindenki, a válaszadók 96,7%-a fontosnak tartja, 75,4%-a pedig kiemelten fontosnak tartja a klímaváltozás ügyét. A helyi életszínvonalat és életkörülményeket elsődlegesen befolyásoló tényezők közül, ahol a legkomolyabb problémákat tapasztalják a kitöltők, az első öt helyen a klímaváltozást, annak kiváltó okait, valamint azokat a területeket jelölték meg, ahol a klímaváltozás negatív hatásai leginkább érvényesülnek. A kitöltők szerint a legnagyobb problémát a környezetszennyezés jelenti, az egészségügy jelenlegi helyzete, a természeti környezet pusztítása, az éghajlatváltozás, valamint a pazarló fogyasztás. További fejlesztendő területnek tartják az oktatást, az elszegényesedés elleni fellépést, valamint hiányolják a természetközeli területeket és zöldfelületeket. Fontossági sorrendben ezek után következett a közbiztonság, a munkanélküliség, valamint a közlekedés állapotának javítása.

Az „egyéb megjegyzések”-nél – ahol a válaszadók további tapasztalatokat oszthattak meg – szerepeltek többek között az alábbiak:

- Közterületek minősége nem megfelelő az életvitelszerűen az utcán élők szemtelése, a kutyapiszok jelenléte, valamint a meglévő növényállomány elhanyagoltsága miatt
- Nem élhető a belváros a forgalomból adódó levegőszennyezés és a burkolt felületek nagy aránya miatt
- A klímaváltozáshoz kapcsolódó gyakorlatorientált szemlélet, a klímavédelmi törekvések ne csak politikai akarat szintjén jelenjenek meg

- Szemléletformálás (iskolásoknak, felnőtt lakosságnak)
- A belváros szolgáltatásai és közösségi terei fejlesztendők (pl. futópálya, strand, uszoda)
- Rozsdaövezetek fejlesztése
- Szociális ellátórendszer javítása (pl. cigányság integrálása)
- Nagyon sokan járó motor mellett várakoznak (javasolt ennek tiltása, büntetése)
- Új közösségi kertek kialakítása, bérelhető parcellák
- Megújuló energiaforrások kiaknázásának hiánya
- Rossz minőségű önkormányzati bérlakásállomány
- Kerékpáros infrastruktúra hiánya (pl. tárolási lehetőségek társasházakban)
- Helyi termelők támogatása, hogy a helyi termékek eljussanak a lakosokhoz

A kérdőívet kitöltők szerint saját életüket és közvetlen környezetüket a klímaváltozás hatásai nagy mértékben érintik, elsősorban a levegőminőség romlása, a zöldfelületek csökkenése, az élelmiszerárak növekedése, szárazság és csapadékhiány, gyakoribb és erősebb hőhullámok, valamint a gyakoribb és hevesebb viharok által okozott károk (erős szél, villámlás, jégeső) miatt.

A környezettudatos intézkedések, tevékenységek közül a legtöbben, a kitöltők kétharmada, a környezetbarát napi közlekedést részesítik előnyben és gyakorolják (tömegközlekedés, kerékpározás, közösségi autó), ugyanennyien tudatosabban kevesebbet fogyasztanak, igyekeznek a keletkező hulladékot csökkenteni, szelektíven gyűjteni, valamint komposztálni. Az elmúlt években a kitöltők több mint 50%-a szerzett be energiatakarékos háztartási gépeket és azokat takarékosan használta, 38%-uknál pedig nyílászáró-csere történt. Az elkövetkező időkben tervezettek tevékenységek között első helyen szerepel a válaszadók körében a klímaváltozással kapcsolatos civil tevékenység folytatása, amelyből jól látszik a helyiek klímaügy melletti elhivatottsága. Kevesebben, de még így is a jelentős többség szeretné – tudatosan csökkentett fogyasztás mellett – az élelmiszertermelést saját úton megoldani a jövőben (kertben, erkélyen, közösségi kertben, vidéken), utóbbira viszont sokaknak sajnos nincs lehetősége. Ugyanez a helyzet a megújuló energia beruházásokkal (napelem, napkollektor stb.) és a zöldfelületek növelésével, fatelepítéssel, árnyékolással: míg megújuló energiát hasznosítani a válaszadók 40%-a szeretne, zöldíteni pedig a kitöltők 30%-a, jelenleg egyikre sincs semmilyen lehetőségük.

Kiegészítésként felmerült, hogy a klímaváltozás visszaszorítására vonatkozó szemléletváltást „kicsiben érdemes elkezdni” és a szemléletformálásra már a gyermekkorban nagy hangsúlyt kell fektetni. A válaszadók között van, aki a cél érdekében teljes életmódváltásba kezdett vagy elhagyta a hús, illetve az állati eredetű élelmiszerek fogyasztását. A társasházakban összefogásra lenne szükség, mert a lakók külön-külön nem feltétlenül érzik úgy, hogy van beleszólásuk közvetlen környezetük alakításába. Néhányan azt gondolják, hogy emiatt a városi létforma nem is fenntartható. A társasházak élhetőbbé tételére pedig számos eszköz áll rendelkezésre (kerékpártárolók létesítése, napelemek telepítése, udvarok zöldítése stb.).

A három dolog, amelyet a legjobban szeretnének, ha megvalósulna a kerületi klímavédelmi program keretében, az

1. **a zöldfelületek növelése** (a zöldtetők, zöldfalak kialakításától kezdve a villamos sín zöldítésén keresztül a fák ültetésig, valamint a jelenlegi növényállomány, közterületek és parkok fokozottabb ápolása, közösségi kertek létrehozása)
2. **a környezetbarát gyalogos és kerékpáros közlekedés** (keretében kisebb autós és átmenő teherforgalom, kerékpárutak bővítése, gyalogos prioritás, autómentes övezetek kialakítása, kevesebb parkoló, car-sharing megoldások)
3. **a harmadik helyen nagyjából fej fej mellett végzett az épületenergiahatékonysági fejlesztések támogatása és ahhoz kapcsolódó tanácsadás** (pl. fűtésekszerúsítás, hőszigetelés, napelem támogatás), valamint **a komposztálási lehetőségek és szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése és ehhez kapcsolódó szemléletformálás.**

A kitöltők háttérére vonatkozó információk összegzése:

A kitöltők 85%-a kerületi lakos, 11% a kerületben is dolgozik, 2% a kerületben lakik és ott is jár iskolába, 1% pedig kerületi lakos, ott dolgozik és ott is jár iskolába. A nemek arányát tekintve 58,4%-ban nő, míg 41,6%-ban férfiak töltötték ki a kérdőívet. A válaszadók több, mint kétharmada 30-59 év, egyötöde 15-29 év közötti, 10,3%-a pedig 60-74 éves életkorú, 40% felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.

„Józsefváros - Klímavédelmi kérdőív” eredeti kérdőívet a 2. melléklet tartalmazza.

- **2. klímavédelmi kérdőív: „Józsefváros klímastratégia célkitűzései és intézkedései” kérdőív**

Háttér

Az előzetesen megfogalmazott intézkedések megvalósításához szükséges az önkormányzat, a lakosság és a gazdasági szereplők összefogása. A második online kérdőívet ezért úgy állítottuk össze, hogy minden kitöltő véleményt tudjon nyilvánítani a kerület stratégiai céljaival kapcsolatban. Az egyeztetési célok és intézkedések közül azok kerülnek be a végső dokumentumba, amelyeket a kerületben élő lakosok és gazdasági szereplők támogatnak, és szándékukban áll részt venni a megvalósításban.

A kérdőív hosszú terjedelmére való tekintettel, a könnyebb átláthatóság és gyors kitöltés érdekében, azt négy részre bontottuk: a kérdőív különálló részei a klímastratégia egyes tervezett stratégiai céljai mentén épülnek fel és a célokhoz kapcsolódó tervezett intézkedéseket mutatják be.

A négy kérdőívet összesen 885-en, ezen belül a zöldfelületek fejlesztéséhez kapcsolódó kérdőívet 274-en, a lakossági szerepvállalással kapcsolatos kérdőívet 146-an, a lakóépületek energiafelhasználásával kapcsolatos kérdőívet 132-en, a köztérfejlesztéssel kapcsolatos pedig 333-an töltötték ki.

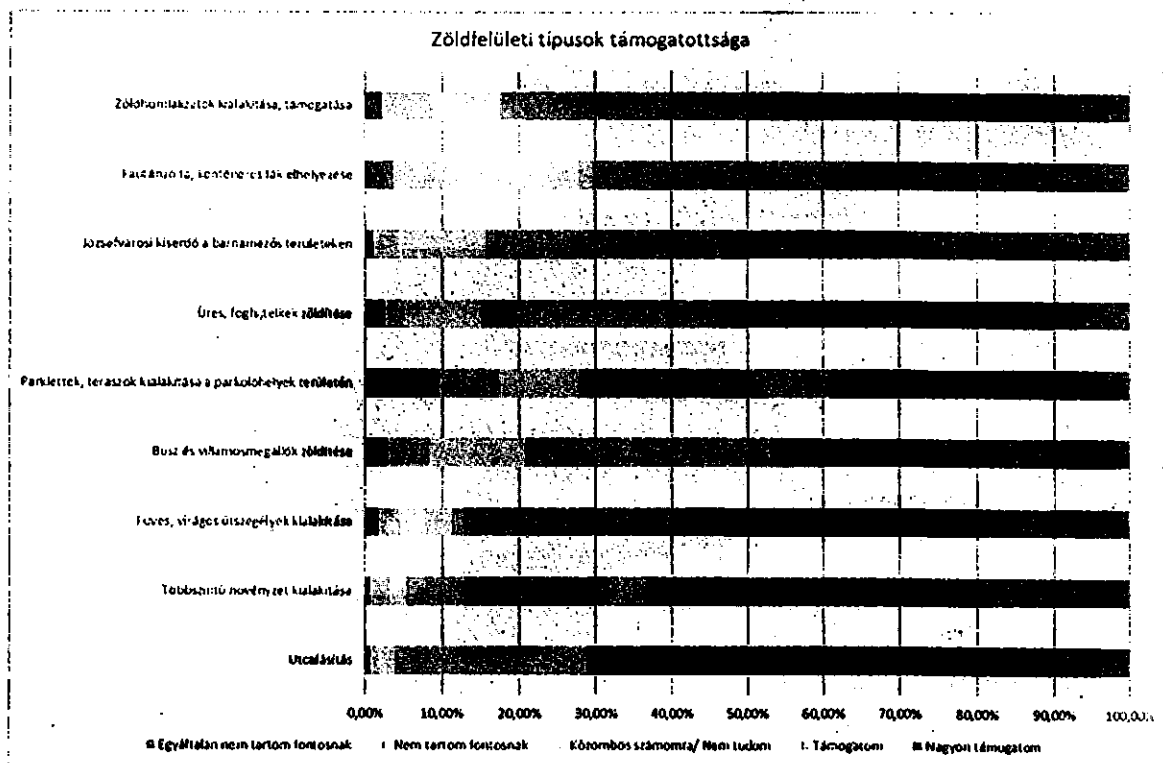
„Józsefváros klímastratégia célkitűzései és intézkedései” eredeti kérdőívet a 3. melléklet tartalmazza.

Eredmények

Józsefváros klímastratégia célkitűzései és intézkedései - Zöldfelület fejlesztés lakossági kérdőív

A zöldfelületekkel kapcsolatos kérdőív a különböző típusú zöldfelületfejlesztések támogatottságára kérdezett rá. A leginkább támogatott (több mint 90%-os) az utcafásítás, többszintű növényzet kialakítása, a kiserdő és a füves virágos útszegélyek. A parklettek kialakítása, a busz és villamosmegállók

zöldítése, a fautánzó, konténeres fák elhelyezése viszont kissé megosztotta a válaszadókat. A százalékos megoszlását az alábbi grafikon mutatja.

A kérdőíven külön kérdésként kértük, hogy a kitöltők jelöljék be az általuk legfontosabbnak tartott három intézkedést. A válaszadók többsége az alábbiakat tartotta a legfontosabbnak:

- Utcafásítás
- Füves, virágos útszegélyek kialakítása
- Üres, foghíjtelkek zöldítése

A válaszadók többsége, 66,5 % örülne, és 55,3 % anyagilag is támogatná, ha lakóházának zöld homlokzata lenne, 15,7 % nem szeretné, 17,9 % bizonytalan.

A kérdőív a kitöltőktől kért javaslatot a foghíjtelkek zöldítési helyére is. A beérkezett válaszokat az alábbi táblázat mutatja.

Asztalos Sándor utca
Bezerédj utca, Koszorú utca sarkán lévő telek,
Diószeghy és Szeszgyár utcák által határolt terület.
Horváth Mihály téri templommal szemben
Kálvária utcában a 21. mellett
Koszorú utca, Vajdahunyad utca, Fecske utca, József utca, Leonardo utca
Kőrös u. 7, Kőrös- Diószegi u. sarok, Dugonics u. üres telkei, Illés u. - Kálvária u. közti lezárt átjáró.
Lujza utca 9
Nagytemplom / Práter sarok

Práter utca 35
Szerdahelyi utcai két foghíjtelek
Tömő és Szigony utca sarok

Az egyéb zöldfelületi fejlesztési javaslatok között szerepelt többek között:

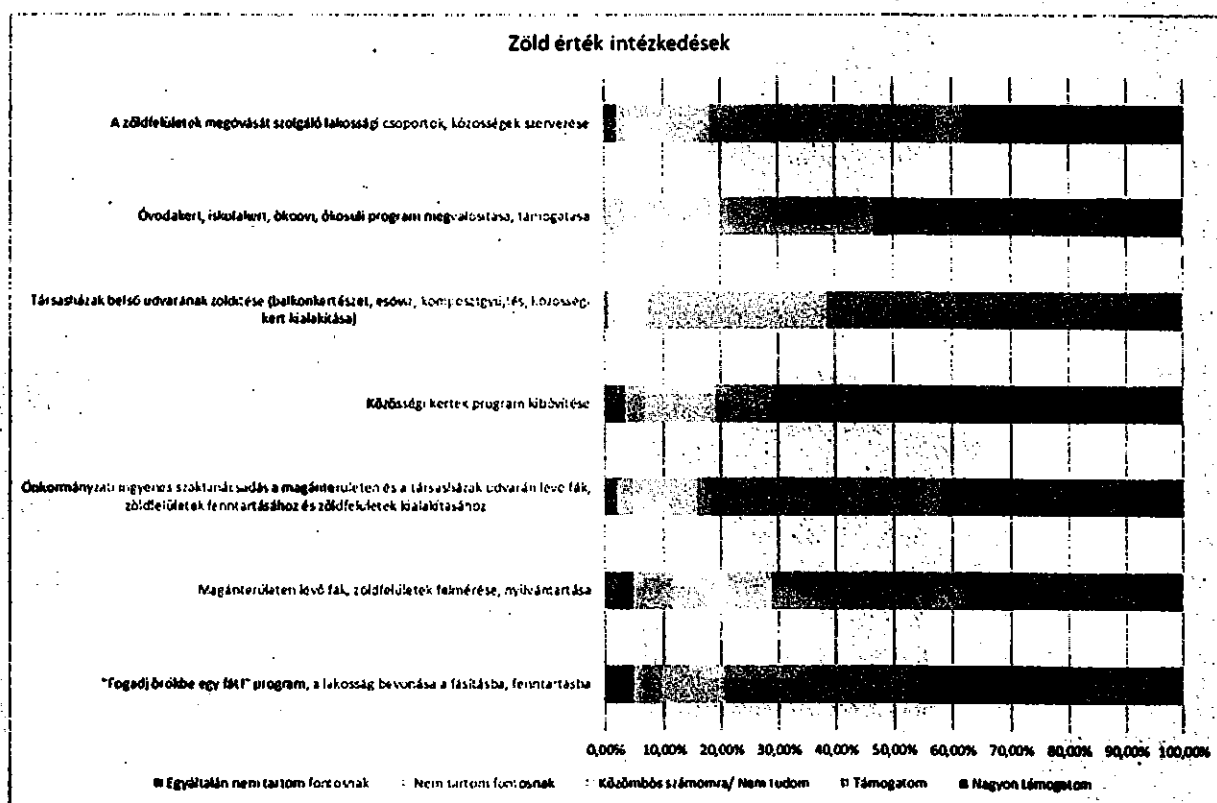
- „Kijelölt kutyasétáltató helyek és még több speciális szemetes kihelyezése kellene.”
- „A meglévő zöldfelületek gondozására nagyobb figyelmet kell fordítani.”
- „A zöldterületek tisztaságának és biztonságának biztosítására is érkezett javaslat, kamerák kihelyezése is szükséges.”
- „A fafajválasztás fontossága, stressztűrő növényzet telepítése.”
- „A közművek áthelyezése a zöldfelületek érdekében.”
- „A lakók szemléletformálása, hogy vigyázzanak, tekintsék értéknek a zöldfelületeket.”
- „Könnyen takarítható, karbantartható, fenntartható és vandál biztos módon alakítsák ki.”
- „Célszerű lenne a parkolók egy részét felszámolni, helyettük zöldfelületeket kialakítani, ösztönözve ezzel az embereket az autózás elhagyására, csökkentésére.”
- „Tetőn közösségi kert/terasz kialakítására legyen pályázat, ezt részesítsék előnyben tetőfelújításkor persze ha műszakilag megoldható, pont azért mert kevés a zöldterület.”

A kitöltők háttérére vonatkozó információk összegzése:

A kitöltők 83 %-a kerületi lakos, 20% a kerületben is dolgozik, 3% a kerületben lakik és ott is jár iskolába. 9% a kerületben dolgozik, 2% ide jár iskolába. A nemek arányát tekintve 53,1%-ban nő, míg 46,9%-ban férfiak töltötték ki a kérdőívet. A válaszadók több, mint 58,1%-a 30-59 év, 24,6%-a 15-29 év közötti, 10,3%-a pedig 60-74 éves életkorú. Az iskolai végzettség alapján 59% felsőfokú, 31% középszintű végzettséggel rendelkezik.

Józsefváros klímastratégia célkitűzései és intézkedései - Zöld-érték lakossági kérdőív

A lakossági szerepvállalással kapcsolatos kérdőív a magánterületek zöldfelületeinek fejlesztésére és a lakossági aktivitására kérdezett rá, a leginkább támogatott (több mint 90%-os) a társasházak belső udvarának zöldítése, a magánterületeken lévő fák felmérése viszont kissé megosztotta a válaszadókat. A százalékos megoszlását az alábbi grafikon mutatja.

A kérdőívben külön kérdésként kértük, hogy a kitöltők jelöljék be az általuk legfontosabbnak tartott három intézkedést. A válaszadók többsége az alábbiakat tartotta a legfontosabbnak:

- Közösségi kertek program kibővítése
- Társasházak belső udvarának zöldítése (balkonkertészet, esővíz, komposztgyűjtés, közösségi kert kialakítása)
- Óvodakert, iskolakert, ökoovi, ökosuli program megvalósítása, támogatása

A kérdőív rákérdezett a konkrét személyes szerepvállalásra is:

- A kitöltők 70 %-a részt venne a javasolt "Fogadj örökbe egy fát!" programban
- A kitöltők 34%-a mind a zöldfelületi programok megvalósításában mind a közterületi zöldfelületek, fák fenntartásában (locsolás, gondozás), 25,7% csak a megvalósításban, 18,1% a csak a fenntartásban venne részt.
- Magánterületen lévő fák, zöldfelületek felmérésében, nyilvántartásában 53,5% vállalna szerepet.
- 66,9% lenne partner közösségi kertben.
- 85,6% örülne, ha lakóháza zöld belső udvarral rendelkezne és 62,9% ehhez anyagilag is hozzájárulna.
- 52% szívesen lenne tagja, vagy már tagja is zöldfelületek megővését szolgáló lakossági csoportnak, közösségnek.

A kérdőív keretében javaslatot kértünk új közösségi kert elhelyezésére:

- Asztalos Sándor utca

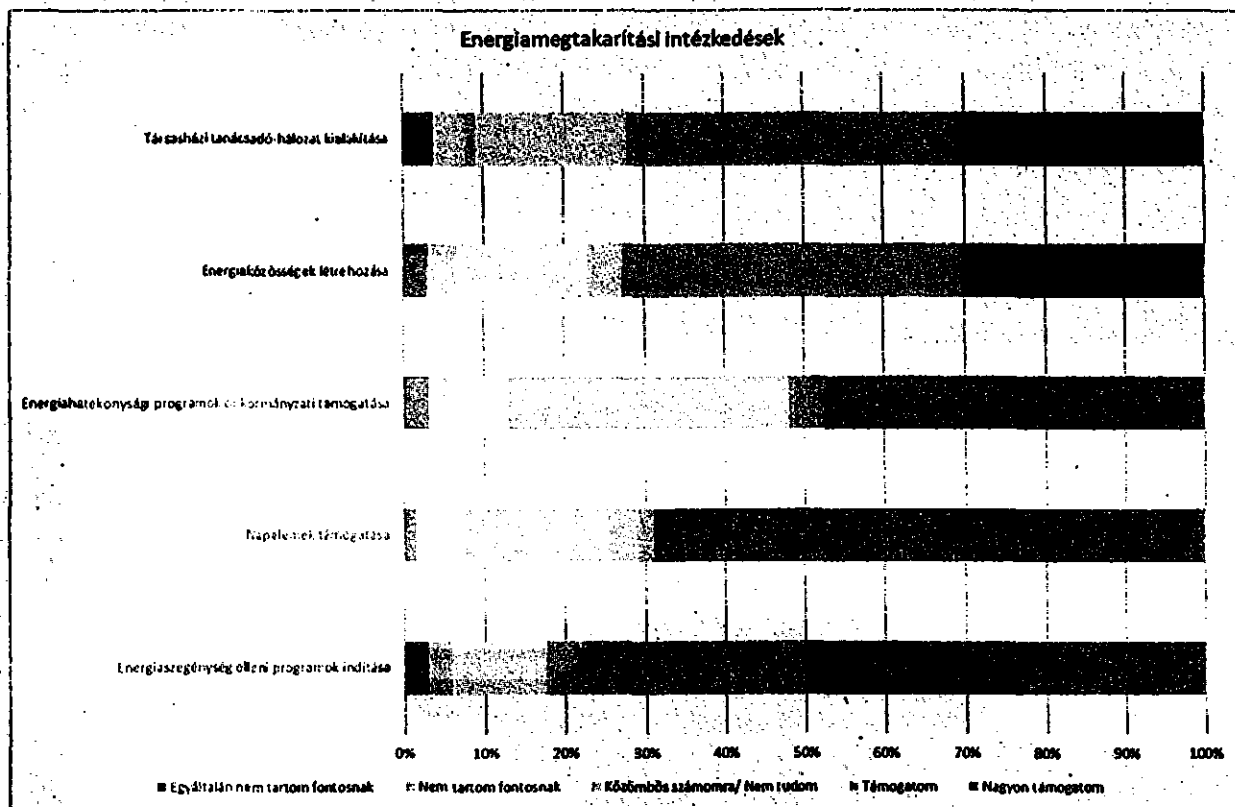
- Fűvészkert közelében
- Palotanegyedben
- József utca
- Karácsony Sándor u - Szerdahelyi utca kereszteződésénél
- Korányi Sándor utcai telken, a lovardával szemben
- Kőrös u - Kálvária u. sarok
- Illés u.
- Kőrös u. – Diószeghy u. sarok
- Lujza utca
- Múzeum utca (Károlyi Csekonics palotával szemben)
- Teleki tér

A kitöltők hátterére vonatkozó információk összegzése:

A kitöltők 90 %-a kerületi lakos, 22 % a kerületben is dolgozik, 3% a kerületben lakik és ott is jár iskolába. 7 % a kerületben dolgozik. A nemek arányát tekintve 56,6%-ban nő, míg 43,4%-ban férfiak töltötték ki a kérdőívet. A válaszadók több, mint 75 %-a 30-59 év, 15,4 %-a 15-29 év közötti, 9,6 %-a pedig 60-74 életkorú. Az iskolai végzettség alapján 64 % felsőfokú iskolai végzettséggel, 31% középszintű végzettséggel rendelkezik.

LAKÓÉPÜLETEK energiafelhasználása kérdőív - Józsefváros klímastratégia célkitűzései és intézkedései

A lakóépületek energiafelhasználásával kapcsolatos kérdőív az energiahatékonyság és a megújuló energia hasznosításával kapcsolatos intézkedésekre kérdezett rá. A tervezett intézkedéseket a válaszadók az alábbi grafikon szerint támogatták.

A kérdőíven külön kérdésként kértük, hogy a kitöltők jelöljék be az általuk legfontosabbnak tartott három intézkedést. A válaszadók többsége az alábbiakat tartotta a legfontosabbnak:

- Napelemek támogatása
- Energhatékony programok önkormányzati támogatása
- Energiaszegénység elleni programok indítása

A válaszadók többsége, 90 % örülne, és 56 % anyagilag is támogatná, ha lakóháza napelemeket telepítenének, 3 % nem szeretné, 7 % bizonytalan.

Az energiamegtakarítást célzó fejlesztési javaslatok között szerepelt többek között:

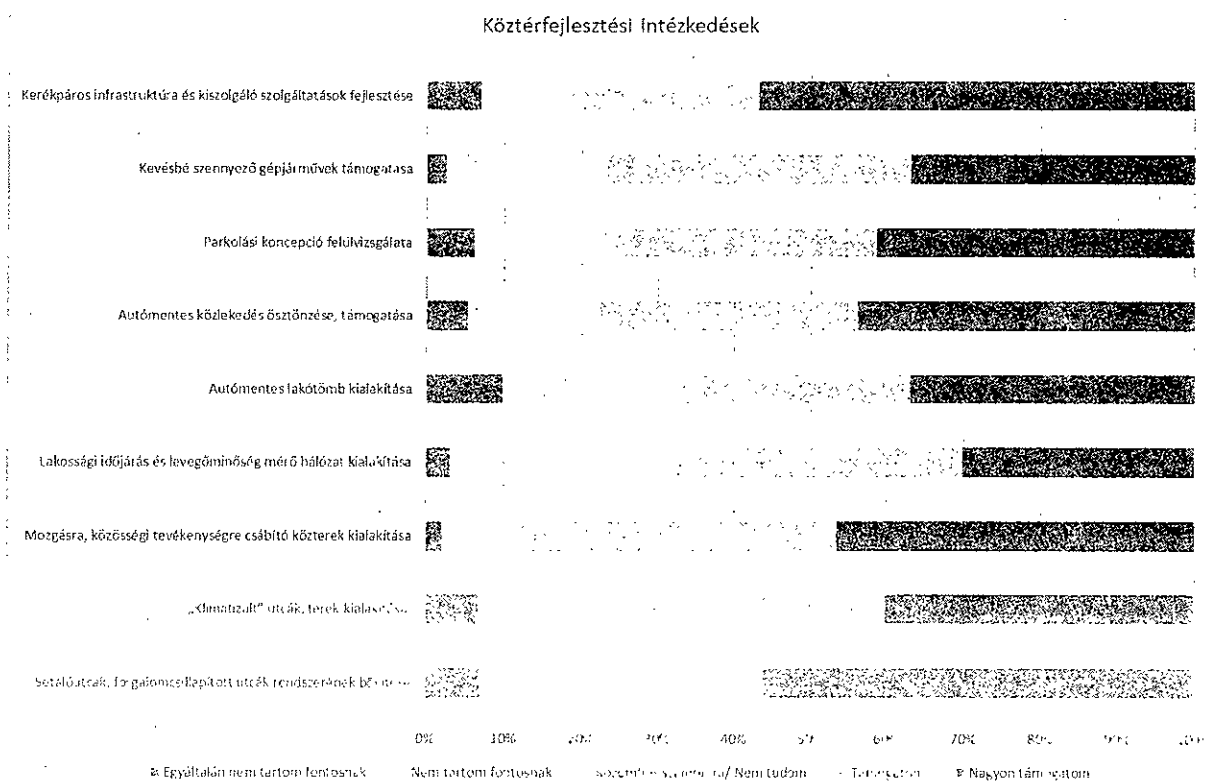
- A legfontosabb a terület régi, századfordulós bérházainak teljes felújításának támogatása, amelyek egy része az energiahatékony beruházás lehetne.
- Javasolt az esővíz hasznosításának megoldása is.

A kitöltők háttérére vonatkozó információk összegzése:

A kitöltők 87 %-a kerületi lakos, 18 % a kerületben is dolgozik, 3% a kerületben lakik és ott is jár iskolába. 10 % a kerületben dolgozik. A nők és férfiak felel-fele arányba töltötték ki a kérdőívet. A válaszadók több mint 73,8 %-a 30-59 év, 14,6 %-a 15-29 év közötti, 11,5 %-a pedig 60-74 éves életkorú. Az iskolai végzettség alapján 75 % felsőfokú iskolai végzettséggel, 23% középszintű végzettséggel rendelkezik.

Józsefváros klímastratégia célkitűzései és intézkedései - Köztérfejlesztés lakossági kérdőív

A köztérfejlesztéssel kapcsolatos kérdőív a közterek megújításával, hasznosításával kapcsolatos intézkedésekre kérdezett rá. A tervezett intézkedéseket a válaszadók az alábbi grafikon szerint támogatták.

A kérdőíven külön kérdésként kértük, hogy a kitöltők jelöljék be az általuk legfontosabbnak tartott három intézkedést. A válaszadók többsége az alábbiakat tartotta a legfontosabbnak:

- Sétáló utcák, forgalomcsillapított utcák
- Kerékpáros infrastruktúra és kiszolgáló szolgáltatások fejlesztése
- Mozgásra, közösségi tevékenységre csábító közterek kialakítása

A válaszadók döntő többsége (77%) örülne, ha lakóutcája forgalomcsillapított utca lenne, 10% bizonytalan, 13 % viszont ellenzi.

A kitöltőktől kért javaslatok alapján forgalomcsillapított utca lehetne:

Auróra utca	Jázmin utca	Népszínház utca egyirányúsítása, kivétel a villamos és a bringa.
Bacsó Béla utca	József körút	Orczy út

Baross utcai Mihály templom melletti parkoló felszámolása, és parkosítása, ugyanez a Blaha Lujza téren is	József utca	Palota negyed egyirányúsítása, Mikszáth tér és környezete lezárása
Baross utca - Szabó Ervin tér találkozása, és a Palota-negyed részen	Kis Stáció utca	Palotanegyed közel egésze
Béerkocsis utca	Kisfaludy utca	Práter utca és környéke
Bezerédj utca	Kiskörút	Rákóczi tér mellett
Bródy Sándor utca	Kiss József utca	Rákóczi út
Corvin környékén végig, Corvin sétány	Köris utca	Reviczky utca
Csarnok negyed	Körúttól a centrum felé forgalomcsillapítás Üllői utat is beleértve.	Reviczky utca/Kecskeméti utca
Csokonai utca	Krúdy út	Somogyi Béla utca
Déri Miksa utca	Leonardo da Vinci utca	Szentkirályi utca
Egyetem környéki utcák	Lőrincz pap tér	Szerdahelyi utca
Egyetemtől a Mátyás térig	Lujza utca	Szigony utca,
Fecske u és párhuzamos/merőleges egyirányú utcák	Luther utca	Tavaszmező utca
Flumei út	Magdolna utca	Teleki tér
Futó utca	Múzeum kert	Tisztviselő telepen
Golgota utca	Múzeum krt - Baross utca - József krt - Rákóczi út négyszögben mindenhol	Üllői út
Horváth Mihály tér	Nagy Templom utca	Vajdahunyad utca
Illés u - Dankó u	Nap utca	Vichy J utca
Iskolák környékén	Népszínház utca	

A válaszadók döntő többsége (63%) örülne, ha lakóutcája „klimatizált” utca lenne, 21% bizonytalan, 16 % viszont ellenzi.

A kitöltőktől kért javaslatok alapján „klimatizált” utca lehetne:

32esek tere	Főleg a fásítás a fontos, nem a párákapu	Mátyás tér és környéke
A permetkapu felesleges technikai bonyodalom, és nem elég tiszta a város a használatára. Ültessenek helyettük bokrokat vagy fát	Futó utca	Múzeum körút
Baross utca	Gyulai Pál utca	Népszínház utca
Baross utca palota negyed része	József krt.	Pázmány egyetem által határolt területen
Béerkocsis utca	József utca	Práter utca
Bezerédj utca	Kis Stáció utca	Rákóczi tér
Blaha Lujza tér	Kisfaludy utca	Rákóczi tér melletti játszótérhez

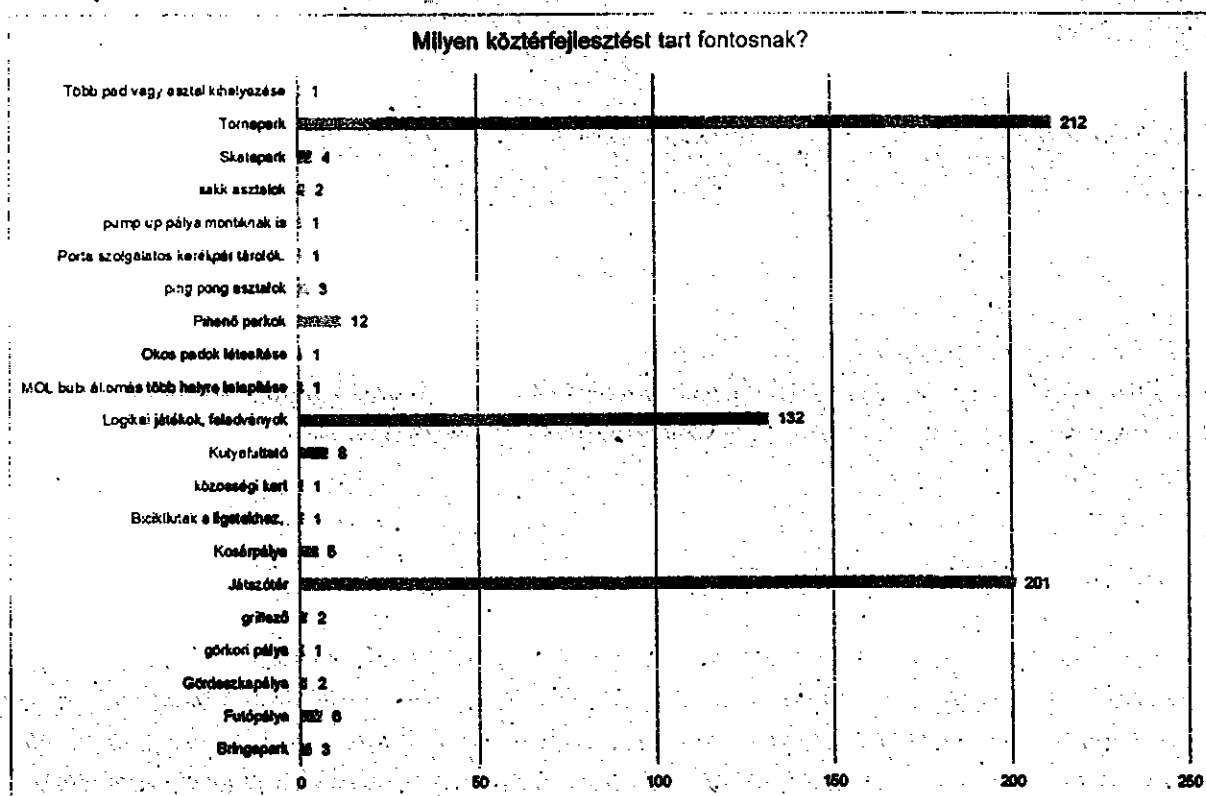
Bródy Sándor u	Kiss József utca	Reviczky utca
Corvin negyed	Kőrös utca	Rökk Szilárd u.,
Csokonai utca	Krúdy utca	Somogyi Béla utca
Déri Miksa utca	Lőrincz pap tér	Szentkirályi utca
Diószegi Sámuel utca	Lujza utca	Szigony utca
Fecske u	Mária utca	Szűz utca

A válaszadók 60% szívesen lakna autómentes lakótömbbe, 15% bizonytalan, 25 % viszont nem lakna ilyen helyen.

A kitöltőktől kért javaslatok alapján autómentes lakótömb lehetne:

Baross - Szigony - Práter - Illés közötti terület	Budapestet 3-4 körzetre kéne osztani, (mint pl. Róma) 1. centrum: totál autómentes, 2. következő körsáv: részlegesen autómentes, 3. következő: valamelyest, végül: 4. autóval járható. A parkolás díja a belváros felé emelkedik	Kőrös - Orczy - Visi-Szeszgyár
Baross utca	Corvin és teljes környéke	Palotanegyed
Bauer Sándor utca, ahol félig megépítették a sétálóutcat, de sajnos autók is áthajthatnak, parkolhatnak ott. Homok utca is.	Déri Miksa környéke	Palotanegyed egyetemek körüli tömbje
Bezerédj utca	II János Pál Papa tér környéken	Rákóczi út, Kiss József utca, Bezerédj utca és Csokonai utca közötti lakótömb
Bródy Sándor utca	Két körút között - minimum	

A közterületek fejlesztéséhez az alábbi javaslatok érkeztek.

- „Csak egyszerűen árnyékos zöldterület, padokkal, tomboló kölykök, cigarettázó, italozó "fiatalok", drogosok, hajléktalanok nélkül.”
- „Egyszerű terek, ahol nincs semmi felesleges kényszer, az ember simán élvezheti a várost. Nem kell mindennek funkciója legyen. Lásd Rákóczi teret nyáron: nem sok gyereket érdekel a játszótér. Lehet labdázni, kergetőzni, biciklizni, idősek nézik őket, stb. „
- „Tiszta közterületek, kevesebb hajléktalan”
- „Hajléktalanok távoltartása, számukra valódi i segítség nyújtás intézményekben”
- „Teleki téri kialakítása jó lett, ilyeneket tudnék többet elképzelni.”
- „Padok: Egyszerű padok kihelyezésével is ösztönözni lehetne embereket az utcák közösségi tevékenységeihez való használatára.”
- „zöld növények telepítése akár a falakra is, és a növények nevei legyenek mindenhol kiírva, mint az arborétumokban hogy az emberek megtanulják felismerni és értékelni a körülöttünk lévő növényeket.”
- „Grundtelkek megnyitása, akár sportcsarnok építés”

Fejlesztésre javasolt közterek:

32-esek tere	Kálvária tér	Rákóczi tér
az egykori józsefvárosi piac területén	Leonardo da Vinci utca környéke	Rezső téren
Blaha Lujza tér	Losonci tér	Szeszgyár meghosszabbítása
Brunszvik Júlia tér	Mátyás tér	Szigony utca panelek közötti területe
Ciprus utcai játszótér	Múzeum-kert	Teleki tér
Corvin sétány	Muzsikusz cigányok tere	

Fecske/Déry kereszteződés	Népligettel szemben raktár épületekben	
Fiumei temető futóköri	Orczy kert környékén	
Horváth Mihály tér	Pollack Mihály tér	
II. János Pál pápa tér	Rákóczi negyedbe	

A kitöltők háttérére vonatkozó információk összefoglalása:

A kitöltők 87 %-a kerületi lakos, 18 % a kerületben is dolgozik, 3% a kerületben lakik és ott is jár iskolába. 13 % a kerületben dolgozik. A nők és férfiak felel-fele arányba töltötték ki. A válaszadók több, mint 62 %-a 30-59 év, 25 %-a 15-29 év közötti, 13 %-a pedig 60-74 éves életkorú. Az iskolai végzettség alapján 66 % felsőfokú iskolai végzettséggel, 34 % középszintű végzettséggel rendelkezik.

ELSŐ SZAKMAI WORKSHOP – 2020. JÚLIUS 14.

A 2019 szeptemberében indult ZÖLD8 program első lépéseként elkészült a klímastratégia helyzetelemzés munkarésze, amely a kerület jelenlegi helyzetét mutatja be alkalmazkodás és energiafogyasztás/kibocsátás szempontjából. A helyzetelemzés elkészítését követően került sor az első szakmai workshopra, amelyen 31 fő vett részt. A műhelymunkában elsősorban a kerületi intézmények, civil szervezetek képviselői, vezetői vettek részt és a közös gondolkodás során feltárták a klímavédelmi szempontból leginkább megoldásra váró problémákat, gyengeségeket és ezzel létrehozták a „Problémafát”, mely jól szemléltette, hogy hol van szükség fejlesztésre, változtatásra. Ezt követően minden résztvevő elmondhatta, hogy miben látja a megoldást, milyen intézkedésekre lenne szükség ahhoz, hogy elinduljon a folyamat, amely egy élhetőbb Józsefvárost eredményez – így született meg a „Célfát”. Ezzel párhuzamosan készült fenti első kérdőíves lakossági attitűdvizsgálat. A „Problémafát” és a „Célfát” a 4. melléklet tartalmazza.

MÁSODIK SZAKMAI WORKSHOP – 2020. OKTÓBER 14.

A kerületben élő és aktívan tevékenykedő emberek és intézményvezetők által megnevezett fejlesztendő területek és egyéb, az első workshopon összegyűjtött javaslatok, információk feldolgozásra és előzetesen rendszerbe foglalva beépítésre kerültek a kerület klímastratégiájába. A második workshop célja ezek alapján a stratégiai jövőkép és a célrendszer meghatározása volt.

A COVID–19 járványügyi helyzetre való tekintettel a második műhelymunka online zajlott. A 35 résztvevő a Zoom alkalmazáson keresztül folytatták a beszélgetést, illetve a chat ablakon keresztül írásban is hozzászólhattak a programhoz. Az esemény szervezői és facilitátorai egy mindenki által jól látható megosztott képernyőn írták, rajzolták és folyamatosan helyezték el a résztvevők által elképzelt, javasolt ötleteket a **Miro** online közösségi munkatáblán. A Miro tábla egyidőben lehetővé tette a különböző helyen lévő egyének, csapatok számára a hatékony együttműködést, az aktív résztvevők saját ötleteiket, javaslataikat digitális cetlikre írva rögzítették és egészítették ki a közös táblát.

A munka egyik fő részét a közös jövőkép, vízió megalkotása adta a helyi érintettek szemszögéből, azaz, hogy a résztvevők miként képzelik el magukat 15 évvel később Józsefvárosban. A résztvevőknek meg kellett osztaniuk, hogy kik ők, milyen szokásaik vannak, hogyan közlekednek, milyenek a fogyasztási, munkába járási, étkezési, kikapcsolódási szokásaik, milyenek a rendszeres szükségleteik, igényeik, milyen környezetben élnek.

A legnépszerűbb közlekedést érintő közös elképzelések között szerepelt – az egyúttal legnagyobb kihívással is rendelkező – autóhasználat visszaszorítása, helyette car-sharing, azaz autómegosztó megoldások előnyben részesítése elektromos járművekkel. Kulcsfontosságú, hogy ezek az alternatív megoldások tényleg költséghatékonyan legyenek elérhetők, hogy ösztönözzék a helyieket a használatára akár oly mértékig, hogy ne is akarjanak birtokolni saját autót. Hosszú távú cél, hogy a kerület nagy része autómentes övezet legyen. Felmerült továbbá a biztonságos és kiépült kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, valamint az, hogy a hátrányos helyzetűeket különböző közösségi applikációk segítsék a mindennapi közlekedés során.

Több zöldfelületet és fásított utcát is szeretnének a jövőben a kerületben a sok parkoló helyett, valamint olyan különböző funkciójú közösségi tereket, parkokat, ahol a gyermekekkel, kutyaikkal lehet kikapcsolódni, sétálni vagy ahol a felnőttek tudnak minőségi, közösségi időt eltölteni (pl. logikai játékok, feladványok, kültéri fitness eszközök).

Aktualitásként merült fel a digitális kereskedelem és szolgáltatások előretörése, amelyet a jövőben is támogatni célszerű oly módon, hogy az azokhoz kapcsolódó infrastrukturális feltételek környezetkímélő módon valósuljanak meg. Gondolhatunk itt a napjainkban dübörgő áruszállítás extrém mértékű károsanyag kibocsátására, amelynek mérséklésére jó megoldás lehet a járművek elektromos cseréje vagy az önkormányzat által működtetett, lakóhelyhez közeli csomagpontok kialakítása.

A résztvevők fontosnak tartották a napenergia hasznosítását közösségi napelemekkel. Egy társasházban megvalósított mintaprojekt jó példa lehet, hogy a kerületben jobban megismerjék a közösségi napenergia hasznosításában rejlő lehetőségeket. Az épületek klímaérzékenységének **csökkentése** is elsődleges cél, beleértve a meglévő épületeknél (pl. műemlék) az utólagos energiahatékonysági beavatkozásokat.

A jövő Józsefvárosában a **helyi lakosok közösen vállalnak felelősséget a környezetükért** és aktívan segítik annak fejlesztését és fenntartását. Előny, ha a szemléletformálás minél kisebb korban megkezdődik, így a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban a környezeti nevelés kiemelt szerephez jut.

Az említett közös szokások, igények összegzése alapján született meg a „*Klíma barát, közösségcentrikus, élhető, egészséges Józsefváros*” közös jövőkép, amely természetesen még finomítható a további visszajelzéseknek megfelelően.

A workshop következő részében az közös munka alapján (probléma- és célfa, valamint a közös jövőkép) kialakult a résztvevők elképzelték milyen mindennapi tevékenységekkel, megoldásokkal járulhatnak

hozzá a közös végeredményhez (jövőképhez), majd prioritizálták azokat hatékonyság és kockázat szerint.

A workshop, a közös ötletelés és annak eredményeiről szóló képanyagot a 5. melléklet tartalmazza.

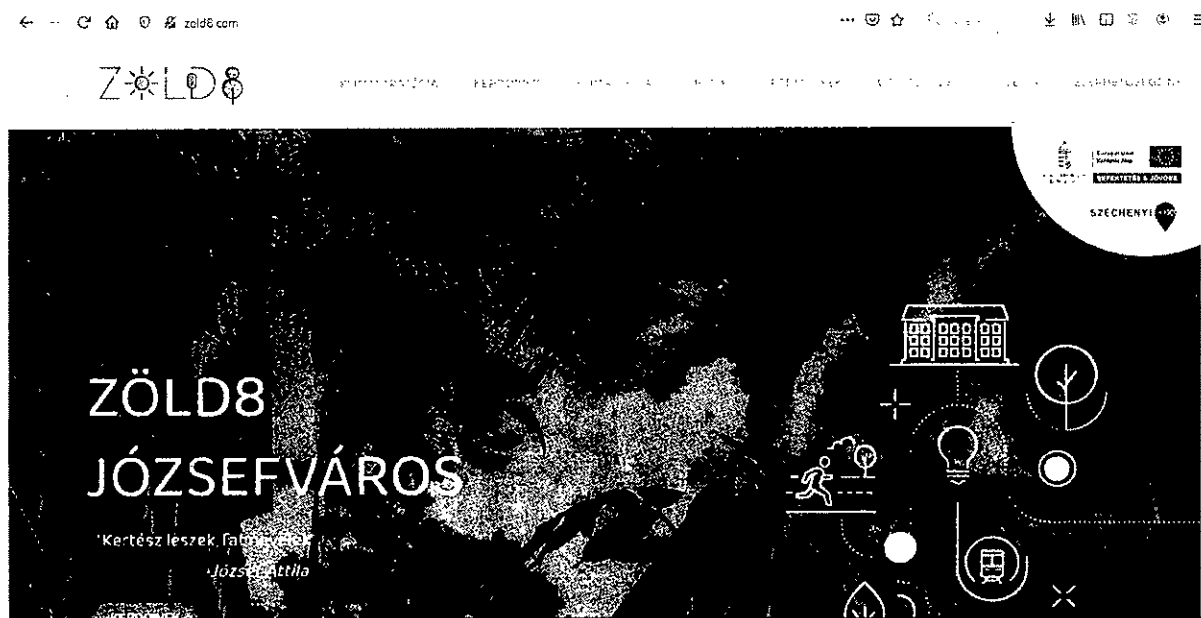
HARMADIK SZAKMAI WORKSHOP – 2021. FEBRUÁR 17.

A műhelymunkában elsősorban a Polgármesteri Hivatal érintett szervezeti egységeinek, valamint a kerület gazdasági intézményeinek képviselői, vezetői vettek részt (összesen 31 fő), és a közös gondolkodás során megfogalmazták a klímastratégia megvalósításának keretrendszerét. Meghatározták azokat az első legfontosabb intézkedéseket, szervezeti fejlesztési célokat, amelyek a sikeres megvalósítás kulcsai lehetnek. A workshopon rögzített fontos intézkedéseket a 6. melléklet tartalmazza.

4.2.2. A KOMMUNIKÁCIÓ EDDIG MEGVALÓSULT TEVÉKENYSÉGEI

WEBOLDAL FEJLESZTÉS - [HTTP://ZOLD8.COM/](http://zold8.com/)

A projekt egyik alapelemeként létrehoztuk a zold8.com weboldalt. Első lépésként kialakítottuk a teljes arculatot, mely a projekt minden elemén visszaköszön és ezzel dolgoztunk végig az oldal fejlesztése során is.

Az oldalon összesen 8 menüpont található, melyek segítségével az oldalra látogatók könnyedén elnavigálhatnak a kívánt tartalomhoz. Az oldalon megtalálható a projekttel kapcsolatban minden eredmény és beszámoló, lehet olvasni a kerületi iskolákban meghirdetett tanulmányi verseny részleteiről, az oldalra látogatók az ötletbörze menüpontban saját jó gyakorlati tapasztalataikat

oszthatják meg, és elérhető a jelenleg is aktív 4 db klímavédelmi kérdőív, mely a stratégia kialakításának fontos eleme.

A Hírek menüpont alatt eddig mindösszesen 14 db klíma témával kapcsolatos cikket közöltünk, és megszólaltattuk Józsefváros alpolgármesterét, valamint a klímastratégia tervező csoport vezető szakemberét is.

Az oldalt folyamatosan frissítjük, újabb tartalmakkal és alkalmazásokkal bővítjük. A zöld8 weboldal az az elsődleges felületünk, ahol a kerületi lakosokkal minden fontos információt megosztunk.

NYÁRI GYERMEKTÁBOR – KÖRNYEZETI NEVELÉS, SZEMLÉLETFORMÁLÓ AKTIVITÁS

Tekintettel arra, hogy a COVID-19 járvány helyzet miatt a tavaszi tanulmányi verseny nem tudott elindulni és megvalósulni, megpróbáltuk a nyári időszakot kihasználni arra, hogy a kerületi gyerekekkel kapcsolatba kerüljünk és legyen lehetőségünk velük a klíma témában az együttműködésre.

A táborban való aktivitás célja elsősorban az volt, hogy kicsit megismertessük a gyerekekkel a klíma- és természet(védelem) fontosságát, mindezt természetesen az ő nyelvükön, játékos, élvezhető formában. A gyerektábor során nagyságrendileg 60 aktív elérést realizáltunk.

A szemléletformáló aktivitásokról szóló képanyagot a 7. melléklet tartalmazza.

A szemléletformáló aktivitások összefoglalása:

1. szemléletformálási aktivitás – 2020. JÚLIUS 20.

A résztvevő gyerekek - létszám és korosztály szerint - két csoportban dolgoztak: alsó és felső tagozatosok. A foglalkozást az alsós korosztállyal kezdtük, melynek keretein belül Márti, a megbízott animátor egy történetbe bújtatva építette fel a gyerekek számára a mondandóját és hívta közös alkotásra a gyerekeket.

- Alsó tagozatos korcsoport - 12.30-14.00 óra

A gyerekekkel bevezetésként a környezetről, annak szereplőiről, összetevőiről, és azok védelméről beszélgettünk. Márti elmondta nekik, hogy Ő igazából egy postás, aki a "Klímanó" üzenetét hozta el nekik, mert ő most nagyon szomorú. Úgy látja, az emberek nem vigyáznak eléggé a Földre, a környezetre. Próbáltuk közösen kitalálni, hogy szerezhethéne neki örömet. Megbeszéltük, hogy Klímanó akkor lenne boldog, ha az emberek jobban vigyáznának a földre, a vízre, a levegőre, az erdőkre, az állatokra, növényekre. Klímanó azt szeretné, ha több fa és erdő lenne, ami lakóhelyet ad az állatoknak, Klímanó barátainak. Azért is szomorú Klímanó, mert sehol nem találja a barátait. Felsoroltunk sok erdei állatot, és minden gyerek lerajzolta a kedvencét. A figurákat kivágták, hurkapálcára ragasztották és azzal játszottak. Ezt követően minden gyermek rajzolt egy saját vízcseppet. Ezt is kivágták.

A foglalkozás elején végigbeszéltük, mik azok a nagyon fontos környezeti elemek, amikre nekünk,

embereknek nagyon kell vigyáznunk. Kiemelt figyelmet fordítottunk a vízre. Végigbeszéltük a víz életének körforgását. Amikor elkészültek az állatfigurával és esőcseppel, közösen a sok-sok állatkával és esőcseppel le is modelleztük a víz útját. Az állatkáikat megittatták a földön található pocsolyában, tóban, amit a vízcseppek jelképeztek. Az állatok boldogok voltak ettől. Aztán a vízcseppek a párolgás következtében felszálltak az égbe. Ott összegyűltek egy felhővé, és végül esőformájában újra visszatértek a földre, és az állatok újra ittak belőlük.

A végén pedig egy régi magyar mondással zártuk a foglalkozást:
"Sok esőbe sok sárba, mégse jártuk hiába!" (moldvai csujjogatus)

- **Felső tagozatos korcsoport 14.00-15.30 óra**

Napjainkban sajnos a gyermekeket is jobban érinti, érdekli a digitális világ, a virtuális valóság. Ez kiemelten jellemző a külvilágot kizárni akaró tinédzserekre. Az ő figyelmüket egészen más módszerekkel és megközelítésből kellett megragadni. A foglalkozás elején velük is átbeszéltük, hogyan óvhatják meg a Földet, a környezetet. Nekik az volt a feladatuk, hogy találják ki, alkossák meg, tervezzék és rajzolják meg azt az eddig nem létező szuperhőst, avatárt, emoji-t, aki megmenti a Földet, a környezetet, a levegőt! Ennél a korcsoportnál inkább a beszélgetésen volt a hangsúly.

A levegő szennyezettségéről beszélgetve felmerült a kérdés, hogy hogyan tudnánk megóvni a levegőnket. A gyerekek nem gondolták, hogy bármit tehetnek ennek érdekében. A kérdésre pedig, hogy vajon a sok autó a városban jól tesz-e, az volt a válasz, hogy az autó jó. Minél több autó van, annál jobb. Ez fontos információ, melyre a közelgő autómentes nap során építkezhet az önkormányzat.

2. szemléletformálási aktivitás – 2020. AUGUSZTUS 10.

A július 20-i első alkalom folyamán ismertetett és átbeszélt gondolatokat szőttük bele ebbe a foglalkozásba is. A programot szintén beszélgetéssel kezdtük. Ezen alkalommal a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás témáját helyeztük előtérbe. A beszélgetés folyamán átbeszéltük, mik azok a lehetőségek, amik segítenek a szemét mérséklésében, mik azok a dolgok, amiket külön-külön gyűjthetünk. Továbbá kitértünk arra is, hogy mik azok a dolgok, amiket saját háztartásunkban mi magunk is újrahasznosíthatunk valamilyen módon.

Egy korábban pizzériát üzemeltető cég a megszűnését követően rengeteg felhasználatlan pizzás dobozt ajánlott fel számunkra, melyet a gyerekek lelkesen fogadtak, és mindenki elkészítette saját, egyedi természetes társasjáték tábláját. A játék témája "Klímanó" útja és munkája volt, így a gyerekek azt a feladatot kapták, hogy a városból a természetbe vezető utat megfessék a táblára, megalkossák a játék mezőit, szabályrendszerét környezetünk megóvásának jegyében. A tábla elkészítése után parafadugóból bábukat készítettek a játékhöz. A foglalkozás végén kipróbálták a játékot, párban csoportokban játszottak egymás társas játékával. Rendkívüli alkotások készültek. A gyerekek boldogan készítették el saját játékukat, amit a program végén hazavihettek magukkal.

3. szemléletformálási aktivitás – 2020. AUGUSZTUS 17.

A program befejező foglalkozásaként átismételtük a korábban elhangzottakat, újra átbeszéltük, mi az, amit a gyerekek saját maguk is megtehetnek környezetük megóvása érdekében.

Bevezető beszélgetésünket szintén a szelektív hulladékgyűjtésre és az újrahasznosításra fókuszáltuk. Ez alkalommal egy egyszerű háztartási hulladék, a 10 darabos tojástartó újjászűletése volt a foglalkozás központi, gyakorlati témája. Mindenki kapott egy tojástartót, és a gyerekek ontották magukból a rengeteg ötletet, mi minden készíthető egy egyszerű tojástartóból.

A foglalkozás folyamán ollóval, ragasztóval, ceruzával és festékkel dolgoztak. Készítettek asztali ceruzatartót, egyedi, festett cukor-, fűszer-, gyöngytartót, kinek melyik tetszett jobban. A használati tárgyak elkészítése után pedig rengeteg gyönyörű virágdekoráció született a tojástartó megmaradt elemeiből. A gyerekek nagyon nyitottak, aktívak és kreatívak voltak az újrahasznosítások folyamán.

FACEBOOK KAMPÁNY ÉS INFLUENCER AKTIVITÁS

Facebook kampány

A járvány és veszélyhelyzetre való tekintettel a projekt során tervezett lakossági rendezvények nem kerültek megrendezésre, így rugalmasan és gyorsan kellett reagálnunk a cél elérése érdekében. Egyértelmű volt, hogy az online térbe kell áttérni az aktivitást, ahol továbbra is elérhető a célcsoport, így kidolgoztunk egy FB kampány sorozatot, melynek elsődleges célja, hogy a kerületben élőkhez és dolgozókhöz eljuttassa a klímastratégia tervezői által összeállított 2. kérdőívet. A kérdőív négy része alábbi témák mentén épült fel:

1. Zöldfelületek növelése
2. Köztérfejlesztés
3. Lakóépületek energiafelhasználása
4. Lakossági szerepvállalás

A különböző tematikájú kérdőívek kampány időszakaival és elérési adataival kapcsolatos részletes információkat a 8. mellékletben összegezzük.

KLÍMA KIHÍVÁS - TANULMÁNYI VERSENY

A Klíma Kihívásban résztvevő kerületi iskolák és azok diákjai koruknak megfelelő kihívásokat, játékos feladatokat oldanak meg, és minden sikeresen teljesített feladat után pontokat kapnak. A résztvevő intézményeket, és azon belül egyéni pályázókat is izgalmas nyereménnyel díjazzuk.

A Kihívás során korosztályonként 4-5 feladatból tudnak választani a diákok. Ezekről és a részvételi feltételekről és annak módjáról részletes tájékoztatást adtunk az intézményeken keresztül és a projekt oldalon is, így a diákok könnyen eldönthetik, mely kihívásokban szeretnék próbára tenni magukat.

Az eredeti tervek szerint a kihívás október 19-november 29-ig tartott, de a járvány- és vészhelyzetre való tekintettel igyekeztünk rugalmasan kezelni a nevezést és meghosszabbítottuk a beküldési határidőt 2020. december 31-ig, hogy minden diák kényelmesen részt tudjon venni a versenyben. Példaként álljon itt pár feladat a teljesség igénye nélkül, amikre megoldást várunk a tanulóktól:

- Ha én szuperhős lennék
- Az én jövőbeli városom
- Fogadalomtétel – avagy miben leszek környezettudatosabb a jövőben
- Piacon jártam, ezt főztem

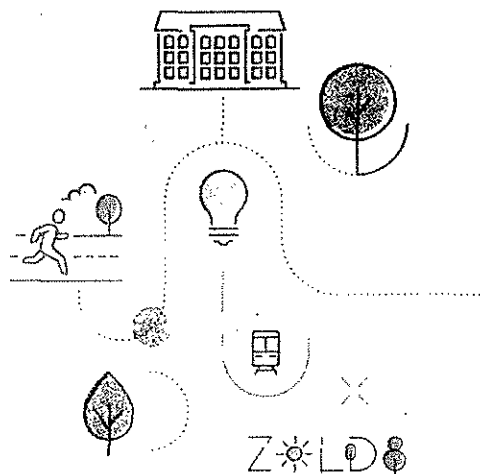
Tolltartó, strandtáska, neszeszer
varrás használt farmerből, egyéb
anyagból

[illegible]

References:
<http://www.youthreference.com/varsity/varsity.asp?x=041806011>

Értékelés: az értékelés célja, hogy megismerjük a bekezdésben foglalt követelmények teljesítését megelőzően a vállalat klímajogi tudatosságát.

Korosztály: 11. évfolyam
Pont: 10

4.3.1. AZ EU 2021–2027-ES IDŐSZAK TÁMOGATÁSI KERETEI

Az EU meghatározta a 2021–2027-es időszak célkitűzéseit, amelyek köré az uniós beruházások épülnek. Az öt fő célkitűzés az alábbi:

1. **Intelligensebb Európa:** az innováció, a digitalizáció, a gazdasági átalakulás és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatások;
2. **Zöldebb, karbonmentes Európa:** a Párizsi Megállapodás végrehajtása, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetés;
3. **Jobban összekapcsolódó Európa:** a stratégiai szállítási és digitális hálózatok erősítése;
4. **Szociálisabb Európa:** a szociális jogok európai pillérének megvalósítása, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatása;
5. **A polgáraihoz közelebb álló Európa:** a helyileg irányított növekedési stratégiák és uniós szinten a fenntartható városfejlesztés támogatása.

A regionális fejlesztési beruházások erőteljesen az 1. és 2. célkitűzésre helyezik majd a hangsúlyt. Az ERFA (Európai Regionális Fejlesztési Alap) és a Kohéziós Alap erőforrásainak 65–85%-át e prioritásokra allokálják a tagállamok relatív gazdagságától függően.

Európai strukturális és beruházási alapok

A kohéziós politika az uniós régiók és települések fejlesztési szükségleteinek a kielégítését szolgálja. Költségvetése 351,8 milliárd euró, mely a teljes uniós költségvetés közel egyharmadát teszi ki. Az európai strukturális és beruházási alapok közé a következők tartoznak:

- az **Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)** és a **Kohéziós Alap (KA)** az egyes régiók gazdaságának fejlesztésére és strukturális kiigazítására, a gazdaság fellendítésére, valamint a versenyképesség és a területi együttműködés javítására,
- az **Európai Szociális Alap (ESZA)** a foglalkoztatás, a szociális befogadás és az oktatás támogatására,
- az **Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)** a mezőgazdaság versenyképességének javítására, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás elősegítésére és a vidéki térségek fejlesztésére, valamint
- az **Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)** a fenntartható halászat és a part menti közösségek támogatására.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)

Az Európai Unió nyújtotta Helyreállítási Alap megadja a lehetőséget arra, hogy a tagállamok a koronavírus okozta járvány következményeit enyhítsék, és újra növekedési pályára állhassanak. Az uniós eszköz főként állami beruházások és reformok felgyorsítását célozza meg. Ehhez igazodva Magyarország elkészítette a Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervét, mely a járvány gazdasági és

társadalmi hatásaira reagál, emellett a zöld és digitális átállást segíti elő. A terv 9 komponensből áll, a program finanszírozásához szükséges becsült forrásigény 5760 milliárd forint.

Európai Stratégiai Beruházási Alap

Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) az európai beruházási terv három pillérének egyike. Célja, hogy pótolja a hiányzó beruházásokat az EU-ban azáltal, hogy magánfinanszírozási forrásokat mozgósít a stratégiai beruházások céljaira. Az ESBA révén az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank 21 milliárd eurós garanciát nyújt a magánberuházóknak. Az európai beruházási terv („Juncker-terv”) sikerére építve az InvestEU program további lendületet ad a beruházásoknak, az innovációnak és a munkahelyteremtésnek Európában, és a 2021-2027 közötti hosszú távú uniós költségvetés időszakában legalább 650 milliárd EUR összegű pluszberuházást mozgósít.

Az InvestEU program révén egységes irányítás alá kerül az Európai Stratégiai Beruházási Alap és 13 további jelenlegi beruházástámogató uniós pénzügyi eszköz, ami hatékonyabbá fogja tenni az EU-finanszírozást és meg fogja könnyíteni a forráshoz jutást.

Európai Horizont

A Horizont 2020 program az EU legnagyobb kutatási és innovációs programja volt 2014 és 2020 között, amelynek keretében 80 milliárd eurót fordíthat projektek finanszírozására. Az Európai Horizont program a „Horizont 2020” program folytatása, amely immár 100 milliárd eurós összköltségvetéssel az EU következő kutatási és innovációs keretprogramja.

LIFE

Az EU környezetvédelmi és éghajlatpolitikai programja, amely hozzájárul az éghajlatváltozás elleni fellépés általános érvényesítéséhez és ahhoz, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzések támogatása elérje az uniós költségvetési kiadások legalább 25%-át a 2021-2027-es időszakban. A LIFE program finanszírozását az elkövetkező ciklusban megkészszerzik tekintettel arra, hogy prioritásként kezelendők a környezetvédelmi és éghajlatváltozási cselekvések a következő hosszú távú költségvetésben.

URBACT

Az URBACT egy európai csere- és tanulmányi program, amely előmozdítja a fenntartható városfejlesztést, és segíti a városokat abban, hogy közösen gyakorlati megoldásokat dolgozzanak ki a városi térségeket érintő kihívásokra. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával megvalósuló URBACT programban az uniós országok, valamint Norvégia és Svájc városai vehetnek részt. A 2014 és 2020 közötti időszakra az URBACT III költségvetése 96,3 millió euró. A 2021-2027-es ciklusra szánt költségvetés összege még nem ismert.

Innovatív városfejlesztési tevékenységek (Urban Innovative Actions)

Az Innovatív városfejlesztési tevékenységek kezdeményezés Európa-szerte erőforrásokat kínál a városoknak ahhoz, hogy új, még nem kipróbált megoldásokat tesztelhessenek a városi térségekben

jelentkező kihívások kezelésére. A kezdeményezés teljes költségvetése a 2015 és 2020 közötti időszakra 371 millió euró volt. A program a 2021-2027-es támogatási ciklusban is folytatódni fog, a program keretdokumentumait 2021 végére dolgozzák ki.

Beruházási Projektek Európai Portálja

Az EU összes hivatalos nyelvén rendelkezésre álló portál növeli az EU-beli (magán- vagy közpénzből megvalósuló) projektek láthatóságát. A potenciális befektetők a világ bármely pontjáról tájékozódhatnak a platformon az egységes és strukturált formában ismertetett projektekről.

4.3.3. FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS TANÁCSADÁS

Európai Beruházási Tanácsadó Platform

Az Európai Beruházási Tanácsadó Platform (EBTP) célzott támogatást nyújt EU-szerte beruházási projektek azonosításához, előkészítéséhez és kidolgozásához. Az EBTP az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank Csoport, a nemzeti fejlesztési bankok és az uniós országok irányító hatóságainak szakértelmére épít.

JASPERS

A JASPERS stratégiai tervezéssel kapcsolatos tanácsadást nyújt városoknak és régióknak az ágazatok széles körében. Támogatja uniós finanszírozású projektek előkészítését, hogy azok megfeleljenek a szükséges előírásoknak.

fi-compass

A fi-compass olyan internetes platform, ahol a pályázók tanácsokat kaphatnak és fontos információkhoz juthatnak az európai strukturális és beruházási alapok keretében elérhető pénzügyi eszközökkel, valamint a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja keretében elérhető mikrofinanszírozási eszközökkel kapcsolatban. A platform az európai strukturális és beruházási alapokat kezelő hatóságok, a szociális innováció európai uniós programja keretében mikrofinanszírozást nyújtó szervezetek és más érdekelt tevékenységét támogatja.

Városi kezdeményezések:

A városfejlesztési hálózat

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) 2014 és 2020 között 15 milliárd eurót biztosít közvetlenül a fenntartható városfejlesztést célzó integrált stratégiák megvalósítására. EU-szerte mintegy 900 város jogosult e stratégiák megvalósítására. A városfejlesztési hálózat az integrált fenntartható városfejlesztésben és az innovatív városfejlesztési tevékenységekben részt vevő városok közötti információcserét támogatja. A hálózat ezen kívül elősegíti a fenntartható városfejlesztésről szóló párbeszédet a Bizottság, a városok és más érdekelt felek között.

Intelligens városok

A különböző szakpolitikai területeket átfogó technológiai megoldások lehetővé teszik, hogy csökkenjen a városok környezeti hatása és javuljon a lakosok életminősége. Az intelligens városok és közösségek kiépítését több európai uniós finanszírozási eszköz is támogatja, köztük az európai strukturális és beruházási alapok, az Európai Horizont kezdeményezés és az Intelligens városok és közösségek innovációs partnersége.

Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége

A Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége 2008-ban alakult meg, hogy összefogja azokat a helyi és regionális önkormányzatokat, amelyek önként vállalják, hogy megvalósítják területükön az EU éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseit.

Várospolitikai világszinten

Az EU világszerte támogatja a fenntartható városfejlesztést. Az Unió részt vett az Egyesült Nemzetek Szervezetének a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló harmadik (HABITAT III) konferenciáján, ahol az ENSZ tagállamai elfogadták az új városfejlesztési menetrendet. Ezenkívül a Földközi-tenger déli és keleti partján fekvő országokkal is együttműködik. Az EU városközi együttműködések finanszírozásához is hozzájárul.

4.3.1. 2022. május 11. HAZA. CÉLNAVA

Az alábbi dokumentumrész, elemzés a társadalmi véleményezésre bocsátott dokumentációk 2021. május 6-i állapotára épül.

A 2021-27-es időszakot érintő tervezés jelenleg is gőzerővel zajlik, így az alábbi fejezetben rendelkezésre bocsátott információk, a klímastratégiában foglalt célok elérését potenciálisan támogató források köre, nem tekinthető véglegesnek illetve biztosnak.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) - Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv

A program finanszírozásához szükséges becsült forrásigény 5760 milliárd forint. A Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv Magyarországon 9 komponensből áll, amelyek közül az alábbiak segítik a kerületi klímastratégia megvalósítását:

C. komponens –Felzárkózó települések

„A komponens átfogó célja az objektív kritériumok alapján beazonosított 300 leghátrányosabb helyzetű település komplex és integrált megközelítésű fejlesztése, a gazdasági-társadalmi és területi-alapú hátrányok csökkentése, különös tekintettel a COVID-19 világjárvány következményeire. További célkitűzés a lakosság helyzetének javítását szolgáló fejlesztési munkához szükséges szakmai tudás,

támogatások és szolgáltatások biztosítása, ezek beépítése a helyi települési-, járási- és térségi szintű közigazgatási rendszerbe és közösségi folyamatokba, továbbá a szakmai tudással együtt kapcsolatrendszerek településekre vonzása, a helyi kisközösségek együttműködési lehetőségeinek kiaknázása. „

„A tervezett tevékenységek az Európai Unió Zászlóshajó kezdeményezéseihez is hozzájárulnak a power up (szociális naperőművek létesítése), renovate (lakhatási beavatkozások), reskill and upskill (bevont személyek új képességekre és munkatapasztalatra tehetnek szert) programok révén.”

„A komponens keretében kiemelt figyelmet kapnak a környezetvédelmi szempontok is (pl. lakásfelújítás, új épület létesítése esetében), ezen kívül 100 szociális naperőmű létesítése történik meg, amelynek bevételeit lakhatási támogatásra fordítva a társadalmi és környezetvédelmi fenntarthatóság szempontjait is egyesíti a programelem.”

F. komponens – Energetika (zöld átállás)

„Az energetika (zöld átállás) komponens célja az energiaszektor dekarbonizálása, így hozzájárulva az EU 2030-as klímavédelmi célkitűzéseinek magyarországi teljesüléséhez, a 2020-as országspecifikus ajánlásokban foglalt energetikai javaslatok gyakorlatba ültetéséhez és az energiaszektor digitalizációjához okos eszközök használatával. Három fő reformterület tartozik ide: A villamosenergia-rendszer rugalmasságát növelő és az időjárásfüggő megújuló alapú áramtermelés integrációját elősegítő fejlesztések támogatása, az Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer bevezetése, és a lakossági megújulóenergia-beruházások elősegítése.”

Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) struktúrája az első KEHOP-on alapul, de figyelembe veszi a 2021-2027 közötti időszak új keretrendszerét. A prioritásokon belül új beruházási területek jelennek meg, így például a települési zöld és kék infrastruktúrák, a vízveszteségek csökkentése, a körforgásos gazdaság, a helyi energiaközösségek vagy átállítása a karbonsemlegességre (ún. igazságos átmenet). Valószínűleg ez az OP a leginkább a klímastratégiában foglalt célok elérését támogatni képes konstrukció.

Az OP illeszkedik a 2019. évi Európai Zöld Megállapodáshoz³², a 2019. évi országjelentéshez³³ és a koronavírus okozta válság uniós mentőcsomagjához³⁴. A KEHOP-hoz hasonlóan jelentősen hozzájárul a Duna Régió Stratégia (DRS) céljaihoz.

Az Unió továbbra is témák mentén támogatja a kohéziót, az öt cél közül a KEHOP Plusz a második szakpolitikai célhoz (PO2)³⁵ kapcsolódik, a városi mobilitást leszámítva tartalmazza az itt megjelenő

32 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu

33 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-hungary_hu.pdf

34 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0408>

35 PO2: Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával

összes egyedi célt. Foglalkozik továbbá az első szakpolitikai célból (PO1)³⁶ a körforgásos gazdaság bevezetéséhez szükséges gazdaságfejlesztési feladatokkal.

A KEHOP prioritásai és azok beavatkozásai közül - a jelenleg rendelkezésre álló információk szerint - azokat soroljuk fel, amelyek segítik a kerületi klímastratégia megvalósítását:

- vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés
 - Víz és település
- körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
 - Víztakarékoság és az éghajlatváltozás kihívásai
 - Zöld-kék infrastruktúra
 - Körforgásos hulladékgazdálkodás
- környezet- és természetvédelem
 - Szennyezett ipari és barnamezős területek kármentesítése
- megújuló energiagazdaság
 - Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása
 - Megújuló energiák ösztönzése az egyéni és közösségi szintű villamosenergia termelésben
 - Egyéni és közösségi fűtés-hűtés megújuló energia alapra helyezése
 - Településközponti fűtésre csatlakozás elősegítése

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak (valamennyi megye) és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A 2014-2020 közötti Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) eredményeire építve annak tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét folytatja, ennek megfelelően elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

TOP Plusz prioritása közül a 4. prioritás „Budapesti infrastrukturális fejlesztések” és az 5. prioritás „Budapesti humán fejlesztések” határozza meg a Budapesti intézkedéseket. A prioritások tartalma a Kormány és a Fővárosi Önkormányzat egyeztetéseit követően adható meg.

³⁶ PO1: Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén

4.3.5. AZ ÖNKORMÁNYZATI ZÖLDCÉLOK ELÉRÉSNEK TOVÁBBI LEHETŐSÉGEI

Jelen fejezet célja, célja annak megvizsgálása, hogy az önkormányzatoknak milyen peremfeltételek mentén, milyen a megszokottól eltérő, „unortodox” eszközrendszer áll rendelkezésére annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a település klímastratégiában foglalt céljainak, valamint a kívánt karbonsemlegességének eléréséhez, optimális módon legkésőbb 2050-ig.

Az alábbi fejezet a települések rendelkezésére álló eszközrendszert dolgozza fel, különös tekintettel a zöld finanszírozási lehetőségekre és annak keretrendszerére. A zöld átállás finanszírozása csak egy jól átgondolt és megtervezett forrásmix alkalmazásával valósítható meg, melynek legfontosabb összetevői a 2021-27-es EU-s ciklus operatív program forrásai mellett a pénzügyi eszközök, egy zöld átállást támogató országos, de városok számára elérhető zöld tőkealap, és a jogszabályi keretfeltételek alakulása függvényében az önkormányzatok által kibocsátott zöld kötvények. Az operatív programok forrásain túlmenően központi brüsszeli források, így a Horizon Europe forrásai is rendelkezésre állnak (lásd korábbi fejezetek), valamint további, nem közvetlen finanszírozási eszközök is megjelennek, mint a zöld költségvetés alkalmazása, valamint az energia mestertervezés gyakorlatának bevezetése.

Zöld befektetési alap

Azon gazdasági szereplők (vállalatok, pénzintézetek), melyek a zöld szemléletű működésre nem készülnek fel, a következő években versenyhátrányba kerülhetnek. A vállalatok fenntarthatósági szempontú megítélését segítő eszköz az ESG (Environmental, Social and Governance - környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási) szemlélet. Úgy is mondhatjuk, hogy a jó ESG-értékelésű cégek esetében az üzleti működés etikus módon történik. A világszintű ESG-befektetési állomány 2012. és 2020. között a háromszorosára nőtt (13 milliárd dollárról 40 milliárd dollárra), azaz a fenntarthatóság iránti érdeklődés egyre komolyabb méreteket ölt.

A pénzügyi piaci termékek és szolgáltatások kapcsán a fenntarthatósági szempontból történő átláthatóság és összehasonlíthatóság biztosítása érdekében az EU Parlament és Tanács 2019- ben fogadta el a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről szóló 2019/2088 rendeletét (SFDR).³⁷

Az SFDR előírásainak megfelelően a pénzügyi szolgáltatóknak biztosítaniuk kell az átláthatóságot azzal kapcsolatban, hogyan építik be a fenntarthatósági szempontokat a befektetési döntéshozatali folyamataikba, illetve a pénzügyi piac szereplőit az átvilágítási politikáik kapcsán is közzétételre, nyilatkozattételre kötelezi.

Amennyiben egy terméket ESG-nek minősítenek, arról további adatokat is rendelkezésre kell bocsátani, ilyen például a rendszeres publikáció arról, hogy a fenntarthatósági célokat mennyiben sikerült elérnie a terméknek.

A fenntarthatóságot szem előtt tartó befektetési alapok lényege, hogy csak olyan vállalatok által kibocsátott értékpapírokat tartanak, melyek tevékenységük során a környezettudatosságra

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről

fókuszálnak, mint például bizonyos megújuló energia termelő, közmű vagy mezőgazdasági érdekeltségű cégek.

A zöld befektetéseknek két általános típusa van:

1. Közvetlen zöld beruházások. Ezek olyan befektetések, amelyek nyereségét közvetlenül a környezetbarát tevékenységeket folytató vállalatoktól szerzik be.
2. Közvetett beruházások. A kereskedő által befektetett tőke olyan vállalatokhoz irányul, amelyek fő üzleti tevékenységét nem a fenntartható gyakorlatoknak szentelik, de amelyeknek van termékcsaládjuk vagy zöld tevékenységekre irányuló projektjük.

Olyan befektetéseket szoktak zöld jelzővel illetni, amelyek az alábbi területekre irányulnak:

- megújuló energia,
- energiahatékonyság,
- szennyezés megelőzés és kontroll,
- környezetileg fenntartható mezőgazdaság és állattenyésztés,
- szárazföldi és vízi biodiverzitás megőrzés,
- tiszta közlekedés,
- fenntartható vízgazdálkodás, szennyvízgazdálkodás,
- klímaváltozáshoz való alkalmazkodás,
- „ökohatékony” illetve körkörös gazdaság termékei, technológiái,
- zöld épületek.

Zöld kötvény

A kiemelt környezetvédelmi témák finanszírozásának egy speciális területe a zöld kötvény. Céljuk a fenntarthatóság szorgalmazása, pozitív környezeti-, klímavédelmi hatással is járó beruházások finanszírozása. Zöld kötvények jellemzően energiahatékonysági-, tiszta közlekedési-, tiszta és fenntartható vízgazdálkodási-, fenntartható mezőgazdasági projektek megvalósítását támogatják.

A zöld kötvény a tőke fenntarthatóbb befektetésekre terelésének egyik pénzügyi eszköze, egyben annak is indikátorai, hogy a piaci befektetések mennyire tükrözik a fenntarthatóságot és a zöld trendeket.

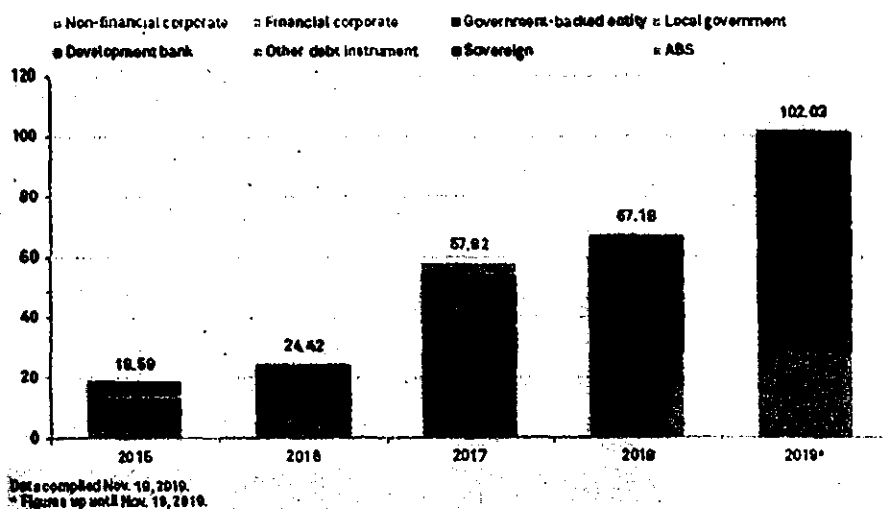
A zöld kötvények előnyei:

- Üzleti partnerek, befektetők körében erősíti az üzleti bizalmat;
- Sokrétűbb (nemzetközi) befektetői bázis érhető el;
- Szabályozói támogatás a finanszírozók részére (pl. tőkekedvezmény);
- Kapcsolható NKP konstrukciókhoz;
- Zöld instrumentumok iránt fokozatosan élénkülő másodlagos piaci igény

A zöld minősítés nemzetközi ajánlásait (Green Bond Principles – Zöld Kötvény Elvek) 2014- ben fogalmazta meg egy befektetési bankból álló konzorcium, és legutóbb 2018-ban kerültek

aktualizálásra³⁸. Az uniós zöld kötvényekre vonatkozó szabályozás kidolgozása jelenleg folyamatban van.

A zöld kötvények piaca világszerte növekszik, az Európai kötvénykibocsátás 2015-2019 közötti trendjét az alábbi ábra szemlélteti (Mrd USD), amelyen látható hogy a helyi önkormányzatok is alkalmazzák ezt az eszközt.

Forrás: <https://www.climatebonds.net/>

Zöld átállást támogató városi tőkealap

Javaslat egy zöld átállást támogató városi tőkealap felállítására

- zöld átállást támogató alap
- ESG szempontokat figyelembe vevő alap

Napjainkban az önkormányzatok javarészt vissza nem térítendő támogatások segítségével tudják megvalósítani fejlesztéseiket. A vissza nem térítendő források bevonására épülő projektfejlesztés mellett kevésbé merül fel a pénzügyi fenntarthatóság kérdése, a piaci hasznosíthatóság szempontjait is figyelembe vevő tervezés. A jövőben ugyanakkor várhatóan a vissza nem térítendő támogatás formájában kapott forrástömeg csökken, ezért szükség lesz új források bevonására, illetve az önkormányzati szférában innovatívnak számító megoldások bevezetésére. Ennek egyik – nemzetközi szinten, az uniós források vonatkozásában is egyre inkább teret nyerő – módja a visszatérítendő típusú források, pénzügyi eszköz termékek nyújtása, melynek keretében a költségvetési és uniós források mellett ebben a szektorban is megjelenhet a magántőke. Az ilyen típusú források megszerzése, illetve elosztása célszerűen valamilyen pénzügyi eszközzel történhet.

A zöld átállást támogató városi tőkealap révén tudnak a városok leghatékonyabban a vissza nem térítendő támogatások relatív magas, a klímacélokhoz való hozzájárulás tekintetében azonban csekély mértéke mellé további forrásbevonást biztosítani, és hozzájárulni a klímatudatossághoz, klíma semlegességhez. Miután a legnagyobb ökológiai lábnyomokkal a városok, a nagyvárosok

³⁸ <https://www.icmagroup.org/assets/documents/Regulatory/Green-Bonds/Green-Bonds-Principles-June-2018-270520.pdf>

rendelkeznek, az ott történő beruházások járulnak hozzá a legnagyobb mértékben a széndioxid kibocsátás csökkentéséhez. Összességében min. 25%-os csökkentést vár el az Unió 2021-27-ben a finanszírozott programok eredményeképpen, és 2050-re kívánja elérni a klímasemlegesség célját. A beavatkozások egy része az ágazati programon keresztül valósul meg, de a városok a legfőbb letéteményesei annak, hogy területükön integrált, összehangolt beruházások történjenek. Ezen fejlesztések nagy része is megtérülést biztosító projekteket valósít meg. Ily módon egy városoknak megnyitott zöld átállást támogató tőkealap jelentős nagyságrendben hozzájárulhat a klímacélok teljesítéséhez.

A magyar piac szakértői számítások alapján kb. 150-200 milliárd Ft fogadására kész egy országos zöld átállást támogató városi tőkealap keretében. A zöld városfejlesztési tőkealap, mint pénzügyi termék olyan visszatérítendő típusú támogatás, amely a piacinál kedvezőbb feltételek mellett – jelen esetben kifejezetten a város zöld fejlesztési céljaihoz illeszkedően – nyújt forrást projektek részére. A hazai megyei jogú városok közül már több város is elkötelezte magát egy városfejlesztési tőkealap, mint kiegészítő városfejlesztési finanszírozási forrás létrehozása mellett. A zöld átállást támogató városfejlesztési tőkealap olyan projekteket finanszíroz, mely az Önkormányzat számára prioritást jelentenek, megtérüléssel bíró projektek, de a megtérülés mértéke nem éri el a piac által elvárt hozamokat, így a piacról történő megfinanszírozásuk nem tud megtörténni, jellemzően 3-7%-os megtérülést biztosítanak.

Bizonyos projekt típusok esetében (energetikai fejlesztések, jelentősebb gazdaságfejlesztési beruházások, városfejlesztési célú ingatlanfejlesztések stb.) feltételezhető, hogy valamilyen mértékű vissza nem térítendő forrás is allokálható a projektekhez. Amennyiben lehetőség van rá – és az a városfejlesztési alap is időben megkezdte működését –, pénzügyileg eredményesebb, ha több hasonló projekthez sikerül kisebb mértékű vissza nem térítendő forrást bevonni, mint egy-egy projektet akár 100 százalékban finanszírozni. Így összességében több projekt kaphat finanszírozást.

Nem finanszírozási eszközök

Zöld költségvetés

A zöld költségvetés-tervezés azt jelenti, hogy a költségvetési politika eszközeit felhasználva a költségvetés hozzájárul a környezeti és klíma célok eléréséhez. Ide tartozik a környezeti hatások értékelése a költségvetési és fiskális politikákban, és összefüggésük felmérése a nemzeti és nemzetközi célokkal.

A zöld költségvetés-tervezés hozzájárulhat a jól informált, bizonyíték-alapú vita és párbeszéd kialakításához a fenntartható növekedés témájában.

A zöld költségvetés-tervezés 4 fő eleme³⁹:

1. Erős stratégiai keretrendszer

³⁹ Forrás: <http://www.oecd.org/environment/green-budgeting/OECD-Green-Budgeting-Framework-Highlights.pdf>

Az önkormányzat stratégiai prioritásai a környezetvédelem és klíma kapcsán egyértelműen és tisztán meglegyenek határozva, hogy azok információkkal segítsék a fiskális tervezést. Ezek a stratégiák és tervek segítik az adó és költségekkel kapcsolatos döntéseket úgy kialakítani, hogy azok támogassák a nemzeti célok elérését.

2. Bizonyíték teremtő és politikai összefüggés eszközei

Zöld költségvetés-tervezés eszközei segítenek bizonyítékok gyűjtésében annak kapcsán, hogy költségvetési intézkedések hogyan járulnak hozzá a környezeti és klíma célokhoz. Ezek lehetnek:

- A zöld költségvetés címkézése – költségvetési intézkedések osztályozása a környezeti és/vagy klíma hatása alapján
- Környezeti hatásvizsgálatok – környezeti hatásvizsgálatok megkövetelése az új költségvetési intézkedéseknél
- Az ökoszisztéma szolgáltatások árazása – környezeti externáliák árazása, mint például az üvegházhatású gázok kibocsátása, gyakran adókon és kibocsátás kereskedelmi rendszereken keresztül
- Zöld perspektíva a kiadások felülvizsgálatához – az intézkedések hatásának figyelembevétele, a hatékonyság mellett, a környezeti és klíma célok elérése kapcsán.
- Zöld perspektíva a teljesítmény beállításához – teljesítménycélok integrálása a nemzeti környezeti és klímacélokba

Ezen eszközök bevezetése önmagában nem elég. A kivitelezés során gyűjtött információk segítik az elemzést és jobban informált költségvetési döntéseket eredményeznek, biztosítva az önkormányzatoknak az összefüggést a költségvetési döntések és a stratégiai prioritások között.

3. Jelentések az elszámolhatóság és átláthatóság megkönnyítésére

Megfelelő jelentések a releváns érdekelt feleknek megkönnyítik az ellenőrzést a zöld költségvetés minősége és hatásai kapcsán.

Fontos eszköz a zöld költségvetés nyilatkozat, ami segít egy teljes képet kapni, hogy a költségvetés hogyan kapcsolódik a zöld célkitűzések eléréséhez az adott költségvetési évben.

4. Engedő költségvetés irányítási keret

Egy modern költségvetési keretrendszer erős engedő környezetet biztosít a zöld költségvetésnek. Ez magába foglal egy olyan költségvetési keretet, ahol összefüggés van: a stratégiai tervezés és költségvetés, a többéves költségvetési keret, bizonyíték-alapú költségvetési folyamatok, szoros együttműködés a civil társadalommal.

A zöld költségvetés-tervezést erős politikai vezetés, tisztán meghatározott szerepek és felelősségek a kormányzáson belül kell, hogy támogassa, valamint összhangban kell, hogy legyen más költségvetési kezdeményezésekkel (például gender budgeting).

Energia mesterterv elkészítése

Miután a városok járulnak hozzá legnagyobb mértékben az ökológiai lábnyom kialakításához és így módon egyben csökkentéséhez is, ezért a városi energiafelhasználás tudatosítása, annak megtervezése kínálkozik eszközként a városi elektromos és hőenergiafelhasználás optimalizálásának eléréséhez. Az energia mestertervezés folyamatát az önkormányzat moderálja széleskörű érintetti bevonással. A mestertervezés ideálisan a teljes városi területet lefedi, ugyanakkor a városrészi, kisebb területi egységek energiafelhasználási szokásainak felméréséből majd energiafelhasználásának optimalizálásából célszerű első lépésként kiindulni. Az energia mestertervek nyújtanak lehetőséget arra, hogy a meglevő energiaforrásokat a leghatékonyabban használja fel az adott városrész, tekintettel a kihasználatlan energia kapacitásokra és a megújuló energiaforrások bevonására is. Ezzel a módszerrel csökkenthető a karbon kibocsátás, az üzemanyag felhasználás, és az üzemanyag hiány. Az új fejlesztések, beruházások esetében elvárásá lehet tenni, hogy csatlakozzanak a meglevő, vagy tervezett elektromos vagy hőenergia hálózatokhoz, és annak révén biztosítsák a létesítmény energiaellátását. A decentralizált energiaellátás arra utal, hogy a keletkező kereslethez legközelebbi energiatermelés optimálisabb energiahatékonyság szempontjából, mint a hagyományos központosított energiaellátórendszerek. Ezért a helyi elektromos energiatermelés és tárolás, fel nem használt hő vagy hulladékhő hasznosítás jelentheti a városi klímasemlegességhez vezető út egy jelentős lépését. A városrészi energiaellátó rendszerek kialakítása révén az önkormányzat olyan mutatókhoz tud hozzájárulni, mint az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, teljes végső energiafelhasználás csökkentése, az energiaszükséglet minél nagyobb arányának megújuló forrásból történő biztosítása, dekarbonizált hőenergia biztosító rendszerek meghonosítása.

Az energia mestertervezés fő lépései:

- energia szükséglet azonosítása
- energiaforrások azonosítása
- egy pilot területre kialakított stratégia
- a javasolt megoldás műszaki, gazdasági, pénzügyi hatásvizsgálata
- tervezés, forgatókönyvvizsgálat, modellezés, javasolt műszaki megoldások

Az energiatervezés célja, hogy transzparens képet mutasson és alátámasztott forgatókönyveket kínáljon arra vonatkozóan, hogy hogyan valósíthatók meg decentralizált energiaellátórendszerek a megfelelő érintettek bevonásával. Az energia mestertervezés hozzájárul a fenntarthatósági és energiahatékonysági szempontok hangsúlyosabb megjelenéséhez, tudatosításához és politikai támogatásának eléréséhez.

ESG jelentés készítése

Világszerte egyre nagyobb szerepe van a fenntarthatóságnak, környezetvédelemnek, a „zöld” szemléletnek, így ezek elvárásként jelennek meg a vállalatok és önkormányzatok működésével szemben is. A társadalmilag felelős befektetők előtérbe helyezik a nem pénzügyi értékelési szempontokat, az ún. ESG (Environmental, Social, and Governance) jelentésekben foglaltakat.

Habár az ESG jelentések és értékelések főleg a vállalatokra jellemzőek, az önkormányzatok esetében is célszerű a szempontrendszer alkalmazása, önálló jelentés elkészítése. Az ESG szempontoknak be kell épülnie az önkormányzati stratégiákba, folyamatokba. Az ESG szempontok és adatok nyilvánosságra hozatala, folyamatos nyomon követése a jövőbeni kockázatok csökkentését szolgálja.

A jelentés készítésének első lépése az érdekelt felek meghatározása. Érdekelt fél minden szervezet vagy személy

- melyre hatással van az önkormányzat tevékenysége, szolgáltatása, vagy
- amelynek tevékenysége hatással lehet az önkormányzatra, és befolyásolhatja stratégiája teljesítését, céljai elérését.

Az érdekelt felekkel történő konzultáció során kerülhet meghatározásra, hogy mely fenntarthatósági témakörök relevánsak, mik az önkormányzat számára különösen lényeges témakörök. Mivel a nem-pénzügyi jelentéstétel kevésbé szabályozott, az ESG területen is a lényegesség számviteli elve kerül alkalmazásra (lényegesnek minősül a beszámoló szempontjából minden olyan információ, amelynek elhagyása, vagy téves bemutatása - az ésszerűség határain belül - befolyásolja a beszámoló adatait felhasználók döntéseit).

A lényeges témakörök meghatározásához nemzetközi standardok segítenek pl.:

- Global Reporting Initiative (GRI)
- The Sustainability Accounting Standards Board (SASB)
- International Integrated Reporting Council (IIRC)

Ezt követően a témakörökhöz tartozó – fenti standardok szerinti – indikátorok adatainak összegyűjtése következik. Ennek nehézsége, hogy az adatok – ha rendelkezésre is állnak – korábban nem a kiválasztott standard szerinti struktúrában kerültek összegyűjtésre. Kiemelt jelentősége van az indikátorok nyilvános elérhetősége biztosításának (évekre visszamenőleg).

Az önkormányzatok esetében az ESG jelentéstétel célszerű módja egy önálló fenntarthatósági jelentés készítése az éves beszámolókhöz igazodva.

A nyilvánosan elérhető jelentések (és kapcsolódó adatbázisok) elemzésével a város partnerei, befektetők, vállalkozások a település fenntarthatóság iránt elkötelezettségéről alkothatnak képet, követhetik megvalósítását, valamint vizsgálhatják a saját stratégiai illeszkedésüket.

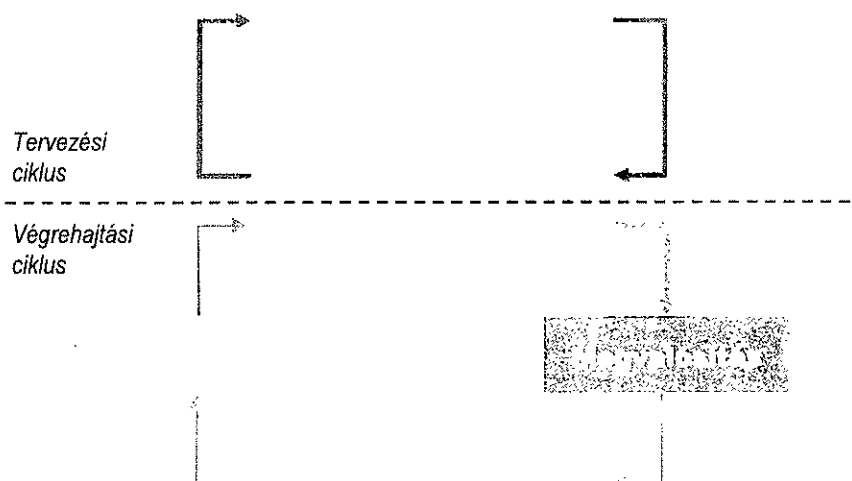
A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatók rájuk a stratégiai célok és az azok elérése érdekében hozott intézkedések. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. a jelenleg még pontosan nem ismertek a 2021-2027 közötti időszak pályázati feltételei), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, ami jelenleg nem vagy csak hiányosan

ismert, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan **visszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból be lehet avatkozni, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adat- és információgyűjtés, ami alapján ellenőrizhető, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiaért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

A monitoringon alapuló visszacsatolás

A monitoring rendszer felépítése, működése

A stratégia keretében megfogalmazott célok megvalósulásának nyomon követése, az azokból való következtetések megfogalmazása és ezek visszacsatolása, a stratégia folyamatos korrekciója érdekében szükséges egy logikus, átlátható monitoring rendszer kialakítása.

A monitoring rendszer feladatai:

1. a megvalósítást mérő indikátorok meghatározása
2. az adatok stratégiában meghatározott időközönként történő aktualizálása
3. az időszakos felülvizsgálat, a célok megvalósulásának időközi értékelése

A megvalósítást mérő adatok meghatározása a stratégia keretében megtörtént. Az adatok gyűjtéséről az operatív megvalósításért felelős RÉV8 Zrt. gondoskodik. A megvalósítás mértékét mutató adatok összegyűjtése érdekében az önkormányzat e feladatért felelős operatív egysége folyamatos kapcsolatot tart a fejlesztések megvalósításában érintett szervezetekkel és az évente összegzett adatokat átadja a Kerületfejlesztési, Környezet- és Klímavédelmi Bizottságnak. Az adatok elemző értékelésére 3-4 évente kerül sor a további érintett bizottságok, a Költségvetési és Pénzügyi Bizottság, a Tulajdonosi, Vagyongazdálkodási és Közterület-hasznosítási Bizottság és a Városüzemeltetési Bizottság közreműködésével. Ez megfelel az uniós pénzügyi ciklus félidejének, amikor még lehetőség van az időszak végéig korrekciókra. Az értékelés a monitoring adatok összegzésén kívül tartalmazza a szabályozási és gazdasági környezet változásainak és az időközben elkészült vagy módosított ágazati stratégiák hatásainak vizsgálatát, újraértékeli a kockázatokat és a stratégia megvalósításába bevonandó érintettek körét.

A klímastratégia felülvizsgálatára szintén 3-4 évente kerül sor az elemző értékelés alapján. A felülvizsgálatért a stratégiai menedzsment, azaz az illetékes alpolgármesterek és a Városépítészeti Iroda felelősek. A felülvizsgálat lehetőséget teremt a kijelölt akcióterületek határainak módosítására, a meghatározott célkitűzések változtatására, a megvalósulást mérő mutatók bővítésére, esetleges átdolgozására. A bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott beavatkozások, projektjavaslatok műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisba, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatók és egyszerűsíthetők.

A felülvizsgálat elvégzésének felelőse Józsefváros Önkormányzata.

A monitoring jelentéseket az önkormányzat mindenki számára elérhetővé teszi. A monitoring tevékenység során keletkező adatokat a kerület rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. Emellett, a monitoring adatokat célzottan megküldi a klímastratégia kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az előrehaladás tárgyában. A képviselő-testület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart a klímastratégia megvalósításának előrehaladásáról.

Az indikátorok rendszere

Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrása (mérési módja és gyakorisága) is meghatározásra kerül. Az indikátorok beszerzése (mérése, előállítása) az operatív menedzsment feladata.

A klímastratégia célrendszerének indikátorai

Cél	Indikátor megnevezése, definíciója, elvárt változása	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés/értékelés időtartama
Adaptációs célok				
Nincs utca zöld nélkül	- hőhullámok idején többlethalálozás csökken - a légúti betegségben szenvedő lakosság aránya csökken - CO₂ elnyelő kapacitás nő - zöldfelület intenzitása nő - villám-árvizek okozta kár csökken	fő/év % kg/év % Ft	önkorm. adat ÜHG leltár TeIR/KSH önkorm. adat	3-4 év
Egészséges utcák	- a lakosság általános egészségi állapota javul - hőhullámok idején többlethalálozás csökken - légúti betegségben szenvedők aránya csökken - CO₂ elnyelő kapacitás nő - lerakott települési szilárd hulladék aránya - levegőminőség javul - közeledési eredetű CO₂ kibocsátás csökken	táppénzes napok száma/fő fő/év % kg/év t/év mg/Nm ³ /év kg/év	TeIR/MÁK önk. adat ÜHG leltár TeIR/KSH OKIR ÜHG leltár	3-4 év
Alkalmazkodó város				
Klíma barát város	- lakóházak energiafelhasználása csökken - lakóházak károsanyag kibocsátása csökken - háztartások energiaköltsége csökken - lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség aránya nő az összes szolgáltatott energiában - szolgáltatott víz mennyisége/összes vízfogyasztás csökken - intézmények energiafelhasználása csökken - intézmények károsanyag kibocsátása csökken	kWh/év kg/év Ft/év kW/év m ³ /év kWh/év kg/év	önk. adat önk. adat önk. adat TeIR/KSH TeIR/KSH önk. adat önk. adat	3-4 év

140
K

Cél	Indikátor megnevezése, definíciója, elvárt változása	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés/értékelés gyakorisága
	- intézmények energiaköltsége csökken - intézmények CO₂ elnyelő kapacitása nő - bérlakások energiafogyasztása csökken - épületek CO₂ kibocsátása csökken - légszennyezettség csökken - zöld közbeszerzések aránya nő - önkormányzati intézmények energiafelhasználása csökken - önkormányzati intézmények CO₂ kibocsátása csökken - halálozási ráta csökken - CO₂ elnyelő kapacitás nő - megújuló energiák részarányának növekedése az épületek energiaellátásában	Ft/év kg/év %/év kWh/év kg/év mg/Nm ³ /év % kW/év kg/év ‰ kg/év %	önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat OKIR önk. adat önk. adat önk. adat TeIR/KSH ÜHG leltár önk. adat	
Szemléletformálási célok				
Klímaparát társadalom	- zöldterületeken begyűjtött hulladék mennyisége csökken - kerékpár- és gyalogos közlekedés aránya nő a helyi közlekedésben - lakosságnak szolgáltatott villamosenergia mennyisége csökken - lakossági gázfogyasztás csökken - háztartási vízfogyasztás csökken - szelektív hulladékgyűjtés aránya nő - lerakott települési szilárd hulladékaránya csökken	t/év % kWh/év GJ/év m ³ /év % % %	önk. adat önk. adat TeIR/KSH TeIR/KSH TeIR/KSH TeIR/KSH TeIR/KSH önk. adat	3-4 év

	Indikátor megnevezése, definíciója, elvárt változása	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés/ értékelés gyakorisága
	- lakosság elégedettsége nő - szállításból adódó CO₂ kibocsátás csökken - CO₂ kibocsátás csökken - CO₂ elnyelő kapacitás nő - szakmai programban foglaltak gyakorlati elsajátítása, alkalmazása a családokban nő	kg/év kg/év kg/év %	ÜHG leltár OKIR ÜHG leltár önk. adat	
Zöldinfrastruktúra -hálózat fejlesztés	- városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése - elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése - egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya - meglévő zöldfelületek területe - szálló por koncentrációja csökken - zöldhomlokzattal rendelkező épületek fajlagos energiaszolgáltatása csökken - zöldfelületi elemek aszálykára csökken	°C mm m ² /fő m ² (µg/m ³) kWh/m ² /év mm Ft	önk. adat TeIR/KSH TeIR/KSH OKIR önk. adat önk. adat	3-4 év
Közös zöld értékünk	- városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése - elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése - egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya - zöldfelület intenzitás	°C mm m ² /fő %	önk. adat önk. adat TeIR/KSH	3-4 év
Klíma barát közterek kialakítása	- közttereket rendszeresen használó lakosság száma nő - lakosság elégedettsége nő 1 főre jutó közcélú zöldterület aránya - városi hőszigetek hőmérsékletének csökkenése - elvezetett csapadék mennyiségének csökkenése - egy főre jutó közcélú zöldfelület aránya	fő % m ² /fő °C mm m ² /fő	önk. adat önk. adat TeIR/KSH önk. adat ??? TeIR/KSH	3-4 év

Cél	Indikátor megnevezése, definíciója, elvárt változása	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés/értékelés gyakorisága
	- zöldfelület intenzitás - nyári többlethőmérséklet csökken - nyári energiafelhasználás (klíma) csökken - hőhullámok idején többlethalálozás csökken	% °C kWh/év fő	TeIR/KSH önk. adat TeIR/KSH TeIR/KSH	
Klíma- és környezetbarát közlekedés	- napi rendszerességgel kerékpározó lakosok száma nő - kerékpáros forgalom nő - napi rendszerességgel közösségi közlekedést használó lakosok száma - Közterületen a parkolók által elfoglalt területek csökkennek - A közlekedési eredetű CO₂ kibocsátás csökken - Javuló levegőminőség (határérték túllépések aránya csökken) - Egészséges lakosság, hosszabb várható élettartam - zajszennyezés csökken - ingatlanok értéknövekedése	fő fő/év fő m ² kg/év év Ft	önk. adat önk. adat KSH adat önk.adat ÜHG leltár OKIR TeIR/KSH önk. adat TeIR/KSH	3-4 év
Egészséges emberek	- Józsefváros Smart city applikációba feltöltött adatok száma nő - tájékoztató, oktató programokban részt vevő gyerekek száma nő - A közlekedési eredetű CO₂ kibocsátás csökken - Javuló levegőminőség (határérték túllépések aránya csökken) - Egészséges lakosság, hosszabb várható élettartam - zajszennyezés csökken	db fő kg/év év	önk. adat önk.adat ÜHG leltár OKIR TeIR/KSH önk. adat	3-4 év

Cél	Indikátor megnevezése, definíciója, elvárt változása	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés/értékelés gyakorisága
	- ingatlanok értéknövekedése - Hőségriadó terv alapján segítségnyújtásba részesült lakosok száma nő - Hőhullámok többlethalálozása csökken	Ft Fő fő	TeIR/KSH önk. adat TeIR/KSH	
Zöld társasházak	- napelem telepítéssel érintett lakóház száma - napelem telepítéssel érintett lakóház aránya - fűtőkorszerűsítéssel érintett lakóház száma - fűtőkorszerűsítéssel érintett lakóház aránya - egyéb támogatással érintett lakóház/háztartás száma - egyéb támogatással érintett lakóház/háztartás aránya - lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség aránya - lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség aránya az összes szolgáltatott energiában - felújított vezetékek hossza	db/év db/év db % db/év %/év GJ/év % km	önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat TeIR/KSH TeIR/KSH önk. adat	3-4 év
Zöld középületek	beavatkozással érintett intézmények száma	db	önk. adat	3-4 év
Klíma barát városvezetés	- korszerűsítéssel érintett bérlakások száma - alulhasznosított, megszüntetésre ítélt bérlakások száma - új bérlakások száma - zöld közbeszerzési ügyletek száma - zöld közbeszerzési tevékenységek aránya - hőségriadók száma - hőségriadó terv szerinti eljárások aránya - passzívházak száma	db db db db/év % db/év %/év db	önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat	3-4 év

Cél	Indikátor megnevezése, definíciója, elvárt változása	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés/értékelés gyakorisága
Környezettudatos lakosság	- szemléletformálási terv keretében szervezett programokon résztvevők száma - Zöld8 iroda által megvalósított programok száma - Zöld8 iroda által megvalósított közösségi programok száma - helyi termelők száma nő - helyi termelők aránya nő	fő db/év db/év db/év %	önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat	3-4- év
Kerületi cégek társadalmi felelősségvállalása	- helyi cégek együttműködésében megvalósult klímavédelmi projektek száma - Helyi cégek által mozgósított magán források összege a klímavédelmi projektek megvalósítására - kerékpárral közlekedők aránya nő - zöldfelületek aránya nő	db/év (Ft/év) % %	önk. adat önk. adat önk. adat TeIR/KSH	3-4- év
Fiataloké a jövő	- megvalósított programok száma - megvalósított programok résztvevőinek száma - szakmai programokat adaptáló intézmények száma - továbbképzésbe bevont pedagógusok száma - közösen művelt intézményi keretekbe bevont terület nagysága	db/év fő/év db fő/év m²/év	önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat önk. adat	3-4 év

145
146

Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálata

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) 2020-as módosítása már beépítette a klímastratégia alapelveit is. Az ITS felülvizsgálat célját 2020 januárjában elfogadott Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terve (JKIT) az alábbiak szerint fogalmazza meg:

„A módosuló stratégia alapján felmérjük és meghatározzuk azokat a közterületeket, amelyek zöldfelületet is magába foglaló, közösségi célt szolgáló sétáló- illetve csökkentett forgalmú utcává alakíthatóak. A közösségi tervezést figyelembe véve az érintett kiválasztott közterületen élők bevonásával születethet beruházási döntés az átalakításról.”

„A fenntartható helyi közlekedés serkentése érdekében szempontok: kereskedelmi, közösségi és szórakozási lehetőségek bővítése az egyes lakónegyedekben - azaz a helyben elérhető szolgáltatások körének bővítése”

JÓKÉSZ felülvizsgálata

A klímaváltozás okai és hatásai elsősorban a városokban koncentrálódnak: beépített felületeik jobban felmelegszenek, az üvegházhatású gázok emissziója koncentráltan jelentkezik, és mindehhez a különböző közlekedési, termelő infrastruktúrák vagy akár a fűtés közvetlen hőhatása is hozzájárul. Józsefvárosban az intenzívebben beépített részeken ezt fokozza a kisebb légmozgás és az átszellőzés lehetősége. A klímaváltozást okozó kibocsátások csökkentésében és a változáshoz való alkalmazkodásban Józsefváros térszerkezetének kiemelkedő jelentősége van, amelynek alakításában klímavédelmi szempontból nagy szerepe lehet az önkormányzat városi szerkezettel, településrendezéssel kapcsolatos tudatos stratégiai politikájának, amely világos célok mentén szervezi a területhasználatra ható beavatkozásokat. A városszerkezet alakításával kapcsolatos célok és elgondolások legfontosabb megjelenítője a településrendezési terv, a helyi építési szabályozás (JÓKÉSZ), amely akkor tölti be funkcióját, ha képes sikeresen térben leképezni Józsefváros integrált klímavédelmi szempontokat is ötvöző stratégiáját, célrendszerét.

Józsefváros klímabarát városszerkezetének alakításához kulcsfontosságú, hogy a tervekben megfogalmazott célok és a kijelölt területi struktúrák valóban megvalósíthatóvá váljanak. Az érintett tervek felülvizsgálata során a klímabarát városszerkezet alakításának alábbi általános szempontjait szükséges figyelembe venni:

- az utazási szükségletek mérséklése, közlekedési összekapcsoltság optimalizálása,
- a légszennyezést okozó termelőtevékenységek távoltartása, illetve térbeli optimalizálása,
- a terület környezetföldrajzi feltételeinek figyelembevétele,
- a nagyobb fokú felmelegedést eredményező területhasználati formák arányának mérséklése,
- takarékos területhasználat,
- kompaktság,
- tagolás,
- többközpontúság erősítése,
- átszellőzés biztosítása,
- a városi funkciók, beépítés területi terjeszkedésének optimalizálása,

- magas biológiai aktivitásérték és zöld mintázat,
- a szélsőséges időjárási helyzetek kezelése városszerkezetben (árvíz elvezetés, tartalék tározók stb.)
- közösségi közlekedés preferálása és hálózatainak területi optimalizálása.

Az JÓKÉSZ felülvizsgálat alapelveit a 2020 januárjában elfogadott Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terve (JKIT) az alábbiak szerint fogalmazza meg:

„A JÓKÉSZ mindenkor felülvizsgálata során kiemelt hangsúlyt kell fektetni a klímavédelemre és a klímaadaptív fejlesztés eszközrendszerére.

a) Ez magában foglalja a zöldtetők és zöldfalak, valamint a lugasok létesítésének ösztönzését, a természetes árnyékolás és az energetikai felújítások facilitálását, valamint a minél zöldebb belső udvarok létesítését a helyszínspecifikus kijelölésekben. Ez alatt értendők az extenzív és intenzív zöldtetők, valamint a magán és a közterületen létrehozott zöldfelületek, fásszerű növények védelme és útfelújítás során fasorok kialakítása.

b) Az átmenetileg nem hasznosított építési telkek esetén biztosítani kell a pormentesítést, csapadékvíz-elvezetést, továbbá az üzemeltetésből adódó talajszennyezést meg kell akadályozni. A telken lévő fás szárú növényzetet a parkolóhelyek kiosztásánál figyelembe kell venni, a telekre előírt legkisebb zöldfelületi arányt be kell tartani. Új kereskedelmi és lakóépületek esetén a tetőzet nem áttetsző részeinek legalább 2/3-án minimum extenzív zöldtetőt vagy napelemeket kell létesíteni.

c) A köztereken és parkokban a gyeprácsos felület területének 75%-a, parkoló esetén 50%-a, a vízfelület 50%-a, parkok esetén a murvautak területének 25%-a továbbá játszótér vagy sportpálya vízáteresztő kialakítású rekortán vagy műfü burkolat felületének 25%-a számítható be a zöldfelületekbe.”

A JÓKÉSZ felülvizsgálatának kiemelten kell kezelnie az egyes építési övezetekben megengedett legnagyobb beépíthetőség és legkisebb zöldfelület reális arányát, amelynek meghatározásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni a szükséges és elengedhetetlen burkolt felületek arányát sem.

Tematikus tervek

A klímastratégiában foglalt célok, beavatkozások, valamint ezek végrehajtása és jövőbeni felülvizsgálata a helyi szintű ágazati tervezési és fejlesztési tevékenységekkel összhangban kell, hogy történjen. A klímastratégiában lefektetett alapelvek és célok olyan beavatkozási területeket tártak fel, melyek túlmutatnak a klímastratégián, ezért a kapcsolódó tervezési és fejlesztési dokumentumokba is integrálni szükséges. A megvalósítás érdekében részletesebb cselekvési és akciótervek kidolgozása is javasolt, amely egy-egy tématerületet ölel fel.

SECAP

A kibocsátás csökkentési intézkedések megvalósításához javasolt úgynevezett Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervet (SECAP) készíteni, amely az Európai Unió forrásaihoz való hozzáférést is támogatja.

- Biztosítja a helyi és városhálózati klímapolitikai kezdeményezések megismerését, és integrálja azok tapasztalatait (pl. Covenant of Mayors, Eurocities, Klímabarát Települések Szövetsége, URBACT)

- A kerületi klímapolitikát minél több városirányítási tématerületre kiterjeszti (a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig).
- Széleskörű partnerségi szervezetek

Zöld közbeszerzés

Kidolgozza és alkalmazza a zöld közbeszerzés szempontrendszerét, a klímaváltozást integráltan kezelő városi intézményeket hoz létre, (lásd M1.3.-1 Zöld monitoring és döntéstámogatás, Sz1.1. - 2 Zöld tanácsadó iroda létrehozása)

Egy-egy beszerzés elbírálásánál figyelembe veendő a beszerzési áron túl a működtetési költségek, megvalósítás során okozott környezeti terhelés, illetve az, hogy az adott beruházás a jövőben milyen módon és mértékben szolgálja a helyi klímavédelmet (energiatakarékosság, kibocsátás-csökkentés). A pályázó cégekkel szemben is követelményeket lehet állítani, például megkövetelhető, hogy ismerjék az önkormányzat klímastratégiáját, illetve klímavédelmi intézkedéseit vagy, hogy klímabarát vállalati politikát alkalmazzanak, illetve preferálhatók a klímabarát kezdeményezőket támogató cégek. Az önkormányzat preferálhatja továbbá a közbeszerzési eljárásokban a helyi érdekű vagy a helyi erőforrásokra támaszkodó vállalkozókat, amivel csökkenthető a szállítások hossza és ezáltal a károsanyag kibocsátás.

Zöld-infrastruktúra fejlesztési terv

Az zöld város alapelveit a 2020 januárjában elfogadott Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terve (JKIT) az alábbiak szerint fogalmazza meg

„A fejlesztések során előtérbe kell helyezni a kerület aktív zöldfelületi hálózatának és zöld elemeinek fejlesztését, szélcsatornák megvédését. Kiemelt szempont a zöldfelületek részarányának erősítése, illetve a nagyon alacsony ellátottságú kerületrészek lehetőségeihez mért fejlesztése.”

Ennek az alapelvnek a megvalósítását szolgálja a zöld-infrastruktúra fejlesztési terv, amelyben kell mérni a jelenlegi zöld-infrastruktúra hálózat elemeit, azok állapotát. Hosszútávú köztérfejlesztési és utcafásítási tervet kell készíteni, amelyet a településrendezési eszközökbe is integrálni kell

Kerületi Csapadékgazdálkodási terv

A városi, illetve kerületi szintű csapadékvíz gazdálkodás fő elemei a kék-zöld infrastruktúrák. A kerületi csapadékgazdálkodási terv ezt a kék-zöld infrastruktúra rendszert és annak működési feltételeit határozza meg. A rendszer szintű tervezés elősegíti az egyes elemek multiplikáló hatását. (bővebben A1.1.–5 Csapadékvíz kezelés)

Hőségriadó terv

Az hőségriadó terv alapelveit a 2020 januárjában elfogadott Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terve (JKIT) az alábbiak szerint fogalmazza meg

„A lakosság klímaadaptációjának érdekében hőségriadó terv kidolgozása szükséges, amely a hőségriasztások esetén szükséges intézkedéseket szabályozza Józsefvárosban, ezáltal mérsékelve a hatásokat és megelőzve az egészségügyi problémákat.

- a) Rendkívüli időjárás esetén házi segítségnyújtásban részesített idősök értesítése, tájékoztatására eljárás kidolgozása
- b) Klímaterkép készítése: klimatizált középületek nyilvános térképe
- c) Tartós hóhullám esetén a sérülékeny csoportokhoz tartozó személyek bekísérése klimatizált helyiségbe

Akut közösségi beavatkozások súlyos esetben. Megfelelő tájékoztatás, vízosztás és közterületi segítségnyújtás hőségriadó esetén. Vízosztásra, közterületi segítségnyújtásra nemcsak a belvárosi részekben, hanem a szegregált negyedekben is égető szükség van.”

Foghíj-felhasználási koncepció készítése

Tekintettel arra, hogy Józsefvárosban alacsony az egy főre jutó zöldfelületek aránya, az átmenetileg hasznosítatlan üres, foghíjtelkek jó lehetőséget adnak a sűrűn beépített belvárosi utcák zöldítésére

Cselekvési tervek

A monitoring adatok rendszeres gyűjtése és elemzése szolgálat alapot a klímastratégiában foglalt célok teljesülésének, továbbá az azokat szolgáló intézkedések megvalósulásának aktuális állapotáról szóló értékelések összeállításához. A klímastratégiáról annak elfogadását követően évente előrehaladási és felülvizsgálati jelentést kell készíteni, amit a képviselő testület vagy annak felhatalmazásával illetékes bizottsága elfogad.

A jelentés az indikátorértékek alakulásának bemutatása mellett szöveges értékelést is tartalmaz a végrehajtás fő tapasztalatairól, az azokat segítő, illetve akadályozó legfontosabb tényezőkről, így a stratégia megvalósításához szükséges anyagi források alakulásáról, a stratégia tartalmához kapcsolódó esetleges újonnan megjelent kutatási eredményekről, technológiai eljárásokról a városban, vagy az országban az elmúlt években elfogadott új fejlesztési irányokról, valamint minden olyan körülményről, amelyek érdemi hatást gyakorolhatnak a kitűzött célok elérésére.

Az éves előrehaladási és felülvizsgálati jelentést javasolt az Önkormányzat költségvetés tervezésével összhangban végezni, hogy annak reális megvalósítása biztosítható legyen.

Tekintettel a változásokra, az előrehaladási és felülvizsgálati jelentés azt a célt is szolgálja, hogy a klímastratégia módosításra kerüljön, a bekövetkezett változások indokoltá teszik azt.

A klímastratégia 2040-ig rögzíti a terület céljait, a megvalósítást így kisebb egységekre kell bontani. Javasolt 2 évente cselekvési tervet kidolgozni, amely figyelembe veszi az intézkedések fokozatos megvalósításának és egymásra épülésének elveit, az addigi eredményeket és a várható pénzügyi és humán erőforrások rendelkezésre állását.

A cselekvési tervek kidolgozását segíti a tervezett intézkedések és azok beavatkozásainak megvalósíthatóságát és egymásra épülését mutató megvalósíthatósági csoportok, amelyet az alábbi táblázat tartalmaz:

„Aranybánya”

A megvalósítás kis kihívást (időtávot, forrást) jelent, de nagy hatást érhet el. Ide tartoznak a partnerségen alapuló, a magántőke mozgósítását célzó és a jelenlegi működési gyakorlatok újragondolását célzó beavatkozások. Hatásuk gyorsan jelentkezik és a további beavatkozásokat megalapozó forrást is biztosít.

Megvalósíthatósági időtáv: 1-2 éven belül lehetséges

Gyors eredmények

A megvalósítás kis kihívást jelent, viszonylag kevés forrással megoldható. Ide tartoznak a szemléletformálást célzó, illetve a szabályozó, tervezési intézkedések. Fontos, hogy ezek a beavatkozások egyrészt előkészítő jellegűek, megvalósításuk biztosítja a többi intézkedés sikerességének, másrészt bár gyors eredmény érhető el, a stratégiai célok elérése érdekében folyamatosan fenn kell tartani, meg kell újítani azokat.

Megvalósíthatósági időtáv: 1-2 éven belül lehetséges

„Malacpersely”

A legtöbb intézkedés és beavatkozás ide sorolható. Ezekre jellemző, hogy megfelelő előkészítést igényelnek (tervek, társadalmi egyeztetés, partnerség), másrészt a forrás- és a megvalósítás időigénye is jelentős. Hosszú távon viszont jelentős mértékben hozzájárulnak a stratégiai célok megvalósításához.

Megvalósíthatósági időtáv: 3-10 év

Jó gyakorlat

A megvalósításuk mind időben, mind pénzben közepes kihívást jelent. Az eredmények elsősorban kisebb közösségekben, lokálisan valósul meg. Ezeknek az intézkedéseknek a megvalósítás során elsősorban mintaértékű szerepük van, ám ha számosságuk növekszik, potenciális hatásuk összeadódnak, amellyel így még nagyobb eredményeket generálnak.

Megvalósíthatósági időtáv: 1-4 év

„Holdrakéta”

A beavatkozások jelentős előkészítését és széleskörű partnerséget igényelnek, valamint magas a forrásigényük is, így teljes körű megvalósításuk jelentős kihívást jelent. A stratégiai célok elérését nagyban támogatják.

Megvalósíthatósági időtáv: 5-20 év

Kihívás

Kicsi

Aranybánya

Intézménykertek bekapcsolása a kerületi zöldinfrastruktúra-hálózatba

Klímatámogató érdekeltségi rendszer kialakítása

Fenntartható kiskereskedelem

Energiaközösségek szervezése

Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása

Extenzív zöldfelületfenntartás szakembergárda és eszközpark biztosítása

Intézmények energiahatékonysági programja

Gazdasági szereplőkkel tematikus munkacsoport létrehozása

Közepes

Malacpersely

„Zöldfelületi alap” létrehozása

Fasorok, többszintű zöldsávok kialakítása

Energiahatékonysági pályázatok

Társasház-felújítások támogatása

Köztéri kerékpártárolók kialakítása

A rászoruló háztartások kiegészítő energetikai támogatása

Önkormányzati épületeken napelemek telepítése

Tömb szintű csapadékvíz gazdálkodás

Magánterületeken lévő zöldfelületi elemek felmérése

Köztéri alpinfrastruktúra bővítése, fenntartása

Közösségi tevékenységre alkalmas funkciók telepítése

„Hűsítő park” kialakítása

Biztonságos kerékpáros infrastruktúra

Közüintézmények klimatizálása

Önkormányzati épületek energetikai felújítása

Forgalomcsillapító eszközök alkalmazása

Komposztáló program indítása

Termelői piac

Kockázatkezelő alap létrehozása

Magas albedójú burkolatok kialakítása

Társasházak kerékpártárolásának biztosítása

Köztéri árnyékolás

Bérlakás felújítások

Táv hőhálózatra csatlakozási arány növelése

Nagy

Holdrakéta

Autómentes lakótömb kialakítása

Barnamező területek fejlesztése

Ivóvízhálózat felújítása

Geotermikus energia

felhasználása a

közüintézményekben

Közüösségi napelemek telepítése

Kerületi szintű

csapadékvíz gazdálkodás

Zöldterület növelő közterfejlesztés

Új sétálóutca kialakítása

Zöldfalak létesítésének

támogatása

Tető kertek, zöldtetők

kialakításának támogatása

Nagy

Kihívás

Kicsi

Gyors eredmények

Klímavédelmi szempontrendszer-mentéshozási folyamatokba

Zöld monitoring rendszer

Zöld közbeszerzés

Stratégiai tervek felülvizsgálata

Cselekvési tervek, programok

Szabályozók klímaszpontú felülvizsgálata

Hőszigetelő terv kidolgozása

Lakossági parkolási engedélyek újra szabályozása

Bérlakásfelújítási és -bontási terv kidolgozása

Zöld-infrastruktúra hálózati terv kidolgozása

Kerületi és fővárosi monitoring rendszer összehangolása

Fogadj örökbe program

Zöld szám, BP Fatár applikáció hibabejelentő

Lakossági mérések a Tiszta levegőért!

Táv hővel kapcsolatos lakossági tájékoztatás

Energiahatékonysági tanácsadás és konzultációs lehetőség

intézményekben levegőminőség mérés

Gyűjtött adatok integrálása a kerületi monitoring rendszerbe

Legszebb zöld udvar, zöld balkon pályázat

Közösségi közlekedés népszerűsítése

Nulla hulladék szemléletformáló programok

Családoknak szóló szemléletformáló programok

Csatlakozás az ovi-kert programhoz

Vízta karékos módszerek bemutatása

Munkavállalók közösségi közlekedés használatának ösztönzése

Lakosság autó használatának mérséklése

Éghajlatváltozással kapcsolatos oktatási anyagok,

Ökoovi és ökosuli program

Középületek vízmegtakarítás célú felújítása

Telek szintű csapadékvíz gazdálkodás

Szomszédsági, szívesség programok támogatása, népszerűsítése

Közösségi kertek partnerségi lehetőségek

Közösségi kertek támogatása, bemutatása

Zöldtetős utasvárók kialakítása

Parklettek kialakítása

Foghíjtelkek ideiglenes hasznosítása

Belső udvarok zöldítése

Kicsi

1. MÉRLEKLET: ÜHG (ÜVEGHÁZ HATÁSÚ GÁZOK) LETÁR

MINDÖSSZESEN
SZÉN-
DIOXID 262537,51 t CO₂

324 764 1 347	83 317	0	258
			100

Értékesített gáz (1000 m3)	Földgáz energiatartalma:
----------------------------	-----------------------------

[illegible]

153

TÁVHŐFOGYASZTÁS BOCSÁTÁSA		Onkormányzat	Lakosság	Ipar					
	SZÉN-DIOXID	0,00	0,00	0,00					
Onkormányzat távhőfogyasztása:	helyi távhő emissziós faktor (lenti kalkulátor alapján):		0,000	t CO ₂ / MWh					
MWh									
Lakosságnak szolgáltatott távhő:	helyi távhő emissziós faktor számítás:								
MWh									
Iparnak szolgáltatott távhő:									
MWh									
Szolgáltató szektornak szolgáltatott távhő:	hulladék								
MWh	geotermia								
Mezőgazdaságnak szolgáltatott távhő:	egyéb								
MWh	egyéb energiaforrás emissziós faktora:			t CO ₂ / MWh					
	távhő emissziós faktor veszteségek nélkül:	0		t CO ₂ / MWh					

KÖZLEKEDÉS				
A Budapestre vonatkozó CO ₂ emisszió értéke:				
t CO ₂				
A vizsgált kerületre vonatkozó foglalkoztatotti arány:				

87591,4128 t CO₂

1. **Einleitung:** Begrüßung der Teilnehmer, Vorstellung des Dozenten, Zielsetzung der Veranstaltung.

2. **Grundlagen der Betriebswirtschaftlichen Statistik:** Definition, Bedeutung, Anwendungsbereiche.

3. **Erhebungsmethoden:** Primär- und Sekundärerhebung, Stichprobenverfahren, Fragebogen, Interviews.

4. **Deskriptive Statistik:** Beschreibung der Daten, Maßzahlen der Zentrale Tendenz (Mittelwert, Median, Modus) und Streuung (Varianz, Standardabweichung).

5. **Inferentielle Statistik:** Schließung von Ergebnissen auf die Grundgesamtheit, Hypothesentests, Konfidenzintervalle.

6. **Analysemethoden:** Regressionsanalyse, Zeitreihenanalyse, Clusteranalyse.

7. **Software:** Einführung in die Nutzung von Statistiksoftware (z.B. SPSS, R).

8. **Fazit und Ausblick:** Zusammenfassung der wichtigsten Punkte, Diskussion der Ergebnisse, Ausblick auf zukünftige Entwicklungen.

155

									Leltár, 2014-es adat
Ország népessége:	9877000	fő							Forrás: Nemzeti Üvegházgáz Leltár, 2014-es adat
Kerület kibocsátása:			2927,46	t CO ₂ e / év			1745,02	t CO ₂ e / év	

6. NYELŐK				
6.1. TELEPÜLÉSI ZÖLDTERÜLETEK				
Forrás: saját adat				
Év:				
zöldterületek a kerületben (intézményi zöldfelületekkel):		ha		
zöldterületek CO ₂ -elnyelése:	-69,2	t CO ₂ /év		
6.2. ERDŐK				
Forrás: saját adat				
Év:				
kerület erdőterülete:		ha		
erdők CO ₂ -elnyelése:	0	t CO ₂ /év		

153
Vh

2. Értékeljen 1-től 4-ig. Az 1-es jelenti, ha egyáltalán nem jelent problémát, a 4-es pedig, ha komoly problémákat tapasztal!

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

	1	2	3	4
Egészségügy helyzete	☐	☐	☐	☐
Elszegényedés	☐	☐	☐	☐
Környezetszennyezés	☐	☐	☐	☐
Pazarló fogyasztás	☐	☐	☐	☐
Munkanélküliség	☐	☐	☐	☐
Éghajlatváltozás	☐	☐	☐	☐
Oktatásügy helyzete	☐	☐	☐	☐
Közbiztonság	☐	☐	☐	☐
Migráció	☐	☐	☐	☐
Közlekedés (parkolási nehézségek, tömegközlekedés, jelentős forgalom)	☐	☐	☐	☐
Természetközeli területek, zöldfelületek hiánya	☐	☐	☐	☐
Globalizáció	☐	☐	☐	☐
Természeti környezet pusztulása	☐	☐	☐	☐

3. Egyéb:

3. Ön szerint milyen mértékben érinthetik az ön életét és közvetlen környezetét a klímaváltozás alábbi hatásai?

4. Értékeljen az iskolai osztályához hasonlóan, 1-től 5-ig. Az 1-es jelenti, ha egyáltalán nem tudja elképzelni, az 5-ös pedig, ha nagyon elképzelhetőnek tartja.

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

	1	2	3	4	5
Gyakoribb és erősebb hőhullámok	☐	☐	☐	☐	☐
Gyakoribb és hevesebb viharok által okozott károk (erős szél, villámcsapás, jégvesztés)	☐	☐	☐	☐	☐
Alacsony növények elterjedése	☐	☐	☐	☐	☐
Új, hirtelen megjelenő rovarok megjelenése	☐	☐	☐	☐	☐
Zöldfelület csökkentése	☐	☐	☐	☐	☐
Levegőtisztaság romlása	☐	☐	☐	☐	☐
Szárazság / csapadékhiány	☐	☐	☐	☐	☐
Élelmiszerárak növekedése	☐	☐	☐	☐	☐
Szárazságos időszakok okozta közlekedési problémák	☐	☐	☐	☐	☐
Meleg szelek által okozott allergiák, betegségek	☐	☐	☐	☐	☐

4. Az alábbi tevékenységek közül kérjük, válassza ki azokat, amelyeket megvalósított, illetve tervez megvalósítani a következő 3 évben!

158
KH

2017.06.01

1. sz. melléklet

5.

2017.06.01. 1. sz. melléklet

Megvalósítási Tervezés Nem Szerződés
tervezési költségvetés

Függősségi, megvalósítási költségvetés

Egyéb megvalósítási költségvetés

Bevezetés és

tervezési

tervezési

tervezési

Megvalósítási

tervezési

(megvalósítási)

tervezési

tervezési

tervezési

tervezési

Központi költségvetési

tervezési

tervezési

tervezési

tervezési

tervezési

tervezési

tervezési

Szám:

2017.06.01

1. sz. melléklet

Adatszolgáltatás (adatszolgáltatás, költségvetési tervek, költségvetési tervek)

Adatszolgáltatás (adatszolgáltatás, költségvetési tervek, költségvetési tervek)

6. Egyéb

8. Azonban költségvetési, ami esetleg, ha megvalósulna a kerületi költségvetési program keretében

7. 1.

8. 2.

8. 3.

Végül kérjük, válaszoljon pár általános kérdésre!

1. sz. melléklet

1.

1. sz. melléklet

1.

13

10. Neme

Soranként csak egy oválst jelöljön be.

- ☐ Férfi
☐ Nő

11. Életkora

Soranként csak egy oválst jelöljön be.

- ☐ 0-14
☐ 15-29
☐ 30-59
☐ 60-74
☐ 75+

12. Legmagasabb iskolai végzettsége

Soranként csak egy oválst jelöljön be.

- ☐ Általános iskola 1-7 osztályt végzett
☐ 8 általános
☐ Középiskola szakmai oklevéllel vagy érettségivel
☐ Főiskolai diploma
☐ Egyetemi diploma
☐ Magasabb végzettség
☐ Egyéb

13. Kérjük jelölje be, amennyiben az állítások valamelyike igaz Önre! Több válasz is adható.

Válassza ki az összeset, amely érvényes

- ☐ 8. kerületben lakom
☐ 8. kerületben dolgozom
☐ 8. kerületben járok iskolába
☐ egyik sem

14. Kérjük adja meg az irányítószámát!

15. Adatkezelési tájékoztató: <https://jozsefvaros.hu/onkormanyzat/kozerdekulo/adatok/149>

Hozzájárulok ahhoz, hogy a kérdőívben megadott személyes adataimat (név, nem, életkor, e-mail-cím, vélemény) Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat és Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal (mindkettő székhelye: 1082 Budapest, Baross utca 63-67) mint közös adatkezelők a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2016/679 Rendelete (Általános adatvédelmi rendelet), valamint az információk örvénykezelési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseinek megfelelően kezelje.

Válassza ki az összeset, amely érvényes

- ☐ Igen

Ha szeretne további információt kapni a ZÖLD8 programról, kérjük adja meg elérhetőségét!

16. Név:

2015/2016

Business - Economics Level

17. E-mail client

1. The following are the steps to create a new e-mail account.

1. The following are the steps to create a new e-mail account.

10/1/16

291

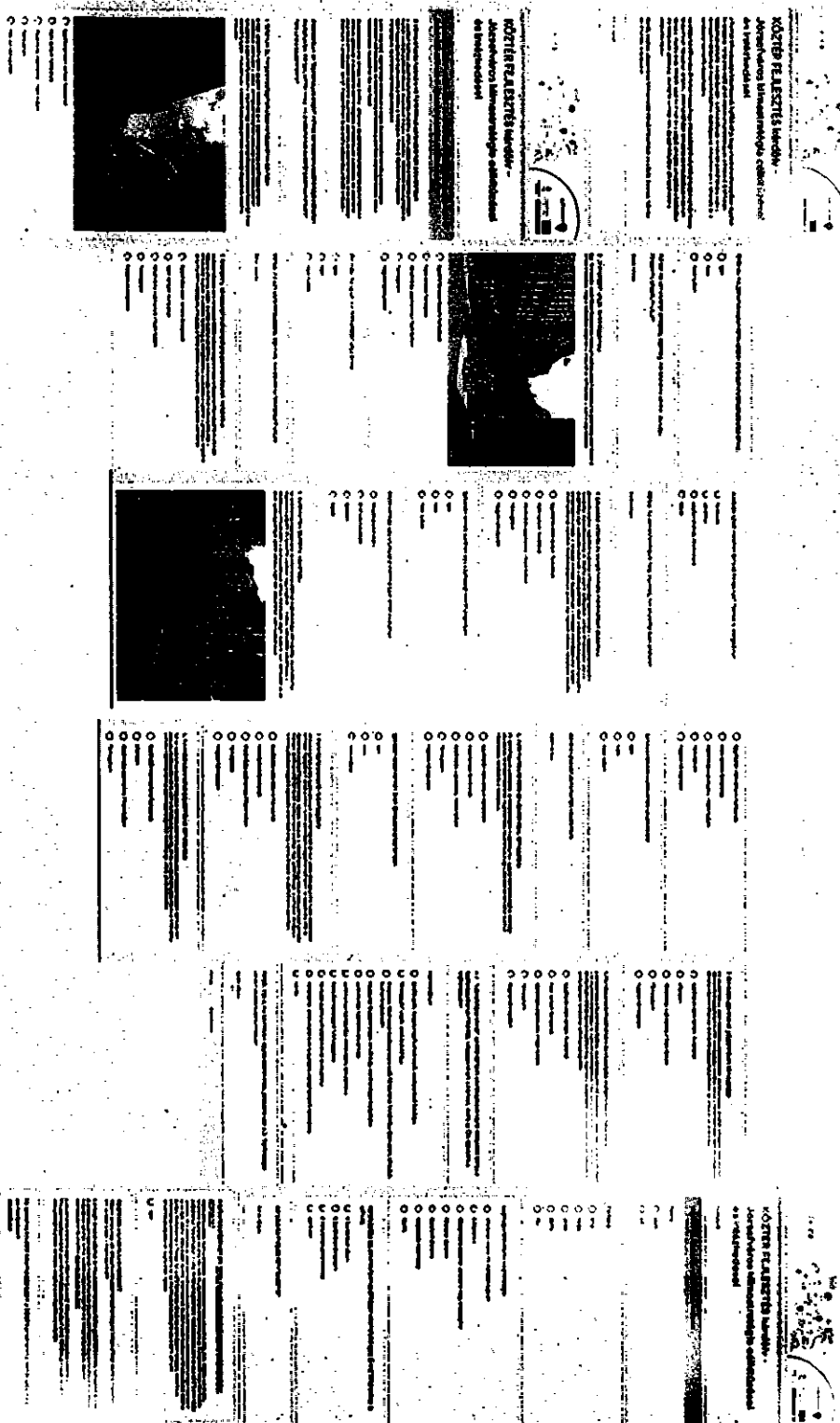
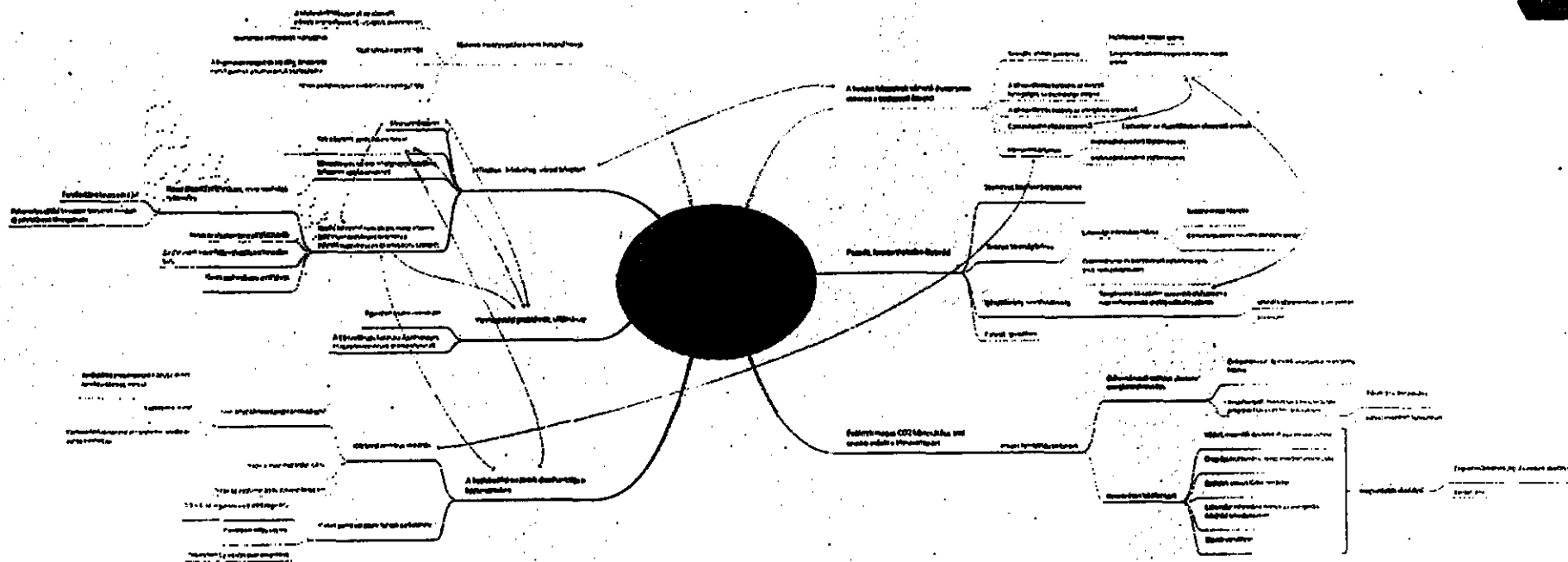
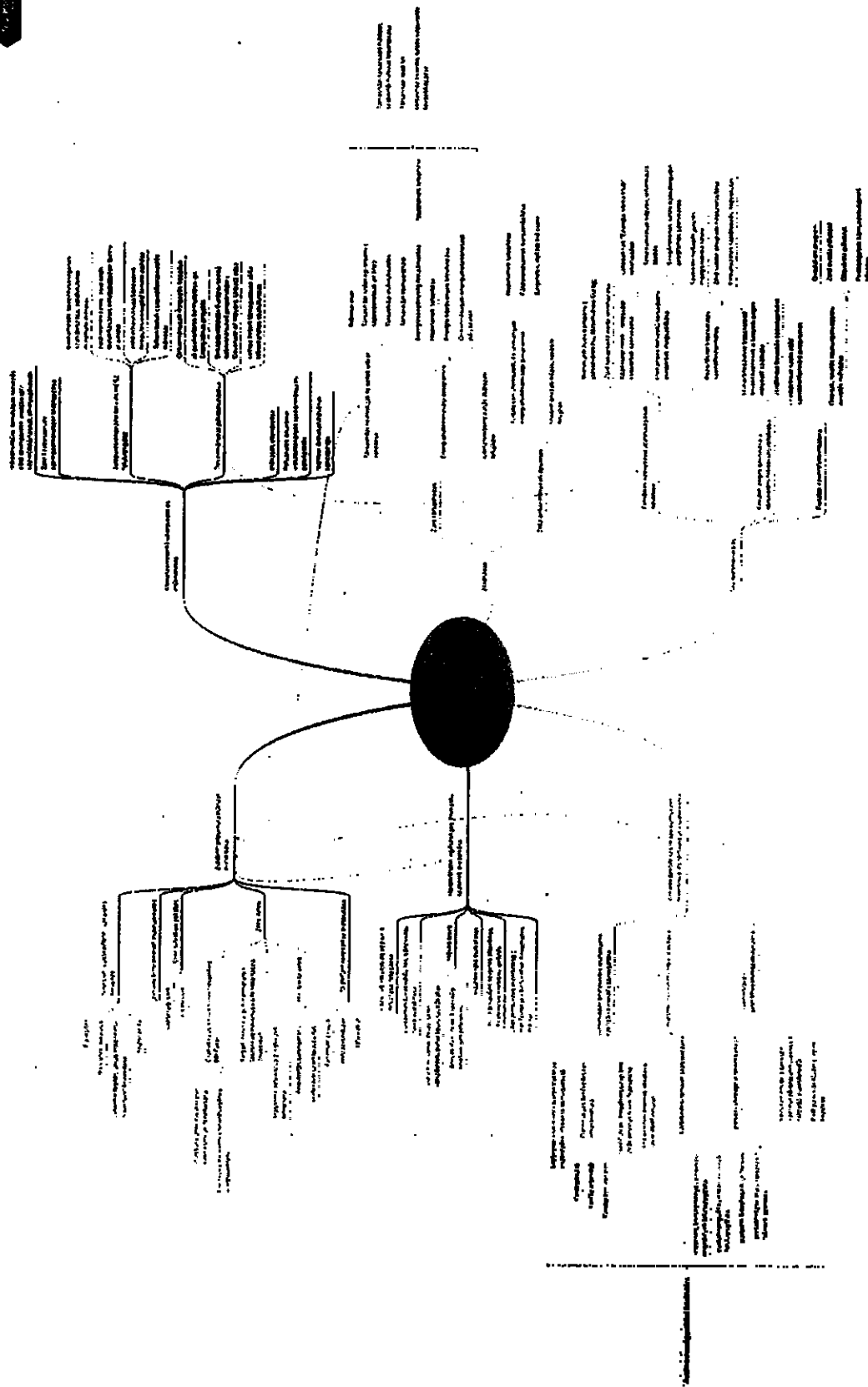
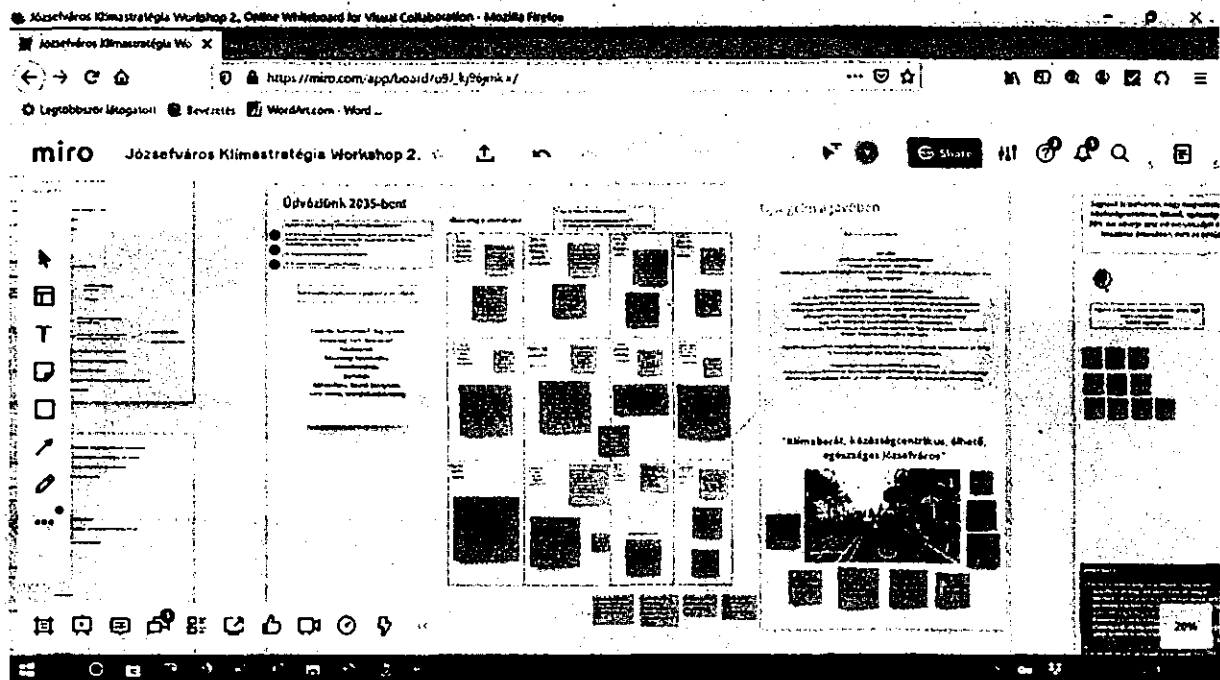

Figure 1

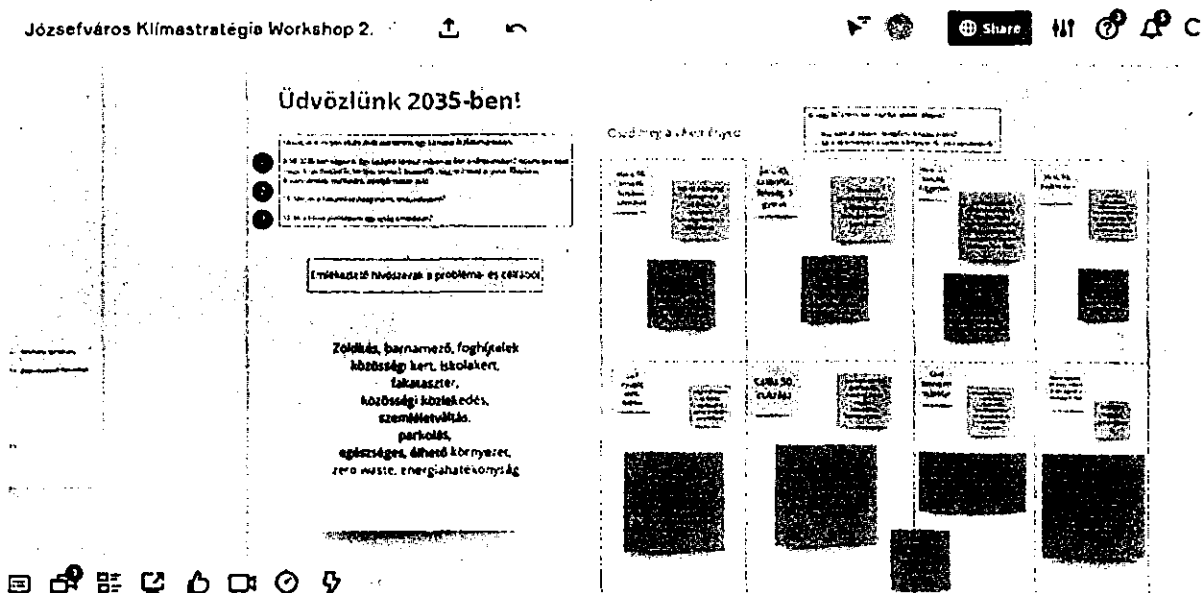

166

közösen szerkesztett miro tábla

Hogyan képzeljük el a jövőt?

Józsefváros Klímastratégia Workshop 2.

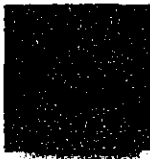
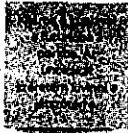
Share

Oszd meg a véleményed

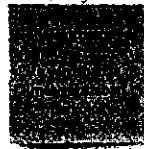
Ki vagy te? (nem, kor, munka, családi állapot)

- Hol szoktál sétálni, levegőzni, kikapcsolódni?
- Mi a véleményed a városi környezetről, zöld területekről?

Kóro, 60,
tervező,
kutyával,
unokával

Janl, 45,
taxisofőr,
feleség, 3
gyerek

Horv, 21,
tanuló,
független

László, 40,
tanár

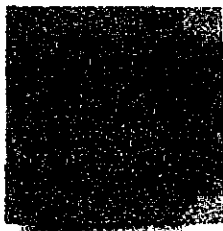
75%

a résztvevők által írt miró tábla

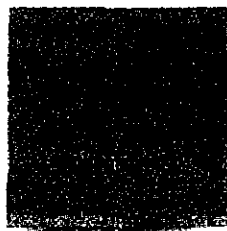
Józsefváros Klímastratégia Workshop 2.

Share

László,
nyugdíj,
előtti
építész

Csilla 50,
cukrász

Csaba,
szervezet
vezetője

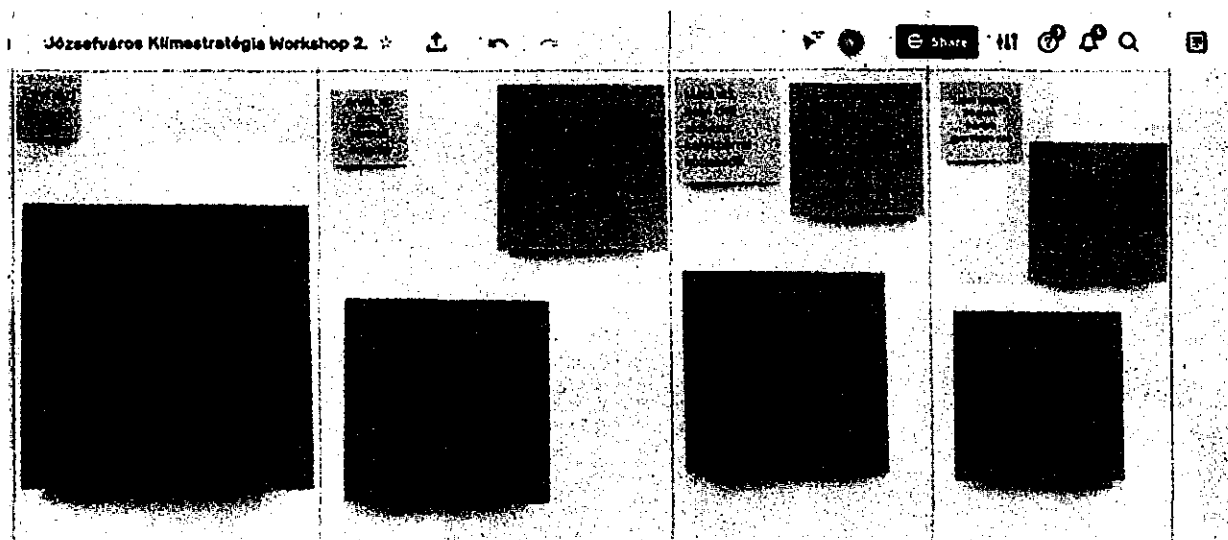

Márk, 60,
80 éves, otthon
élték együtt a
levegővel

75%

a résztvevők által írt miró tábla

a résztvevők által írt miró tábla

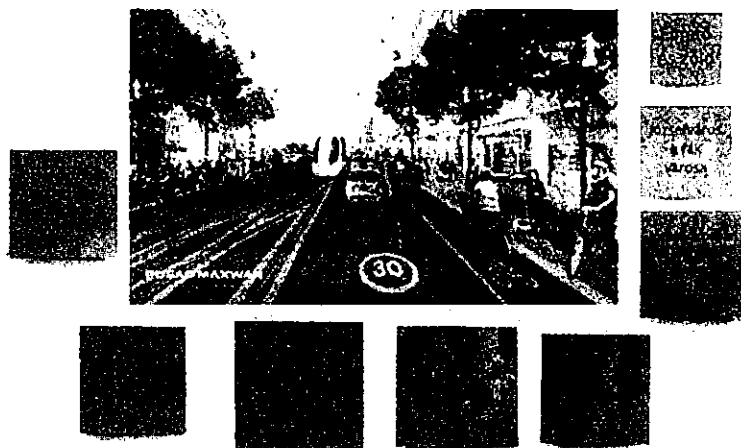
a résztvevők által írt miró tábla

Közös elképzelések

- sok zöld
- több fásított utca megtelepítéssel
- megszűnő parkolók helyén fásítás
- különböző funkciójú közösségi terek, parkok, zöldfelületek (pl. gyermekekkel sétá, kutyával sétá, nem fűtött játszótér)
- közösségi közlekedés, eszközök használata
- nem fűtött közlekedési eszközök használata, elektromos járművek használata
- biztonságos és kényelmes kerékpáros közlekedés (biztonságos, tiszta levegő, zöld utca)
- hatékony, intelligens, környezetbarát megoldások, például a közlekedési eszközök használatának optimalizálása
- sokat autót kedvezményesen parkolóházban tudom elhelyezni,
- terület nagy része autómentes, az ott lakók nagy részének ne legyen saját autója, autómentes övezet fokozatos kiterjesztése 2035 után
- digitális kereskedelem és szolgáltatások (áruszállítók eszközparkjának modernizálása (pl. drón), önkormányzat/cégek által biztosított csomagpontok)
- napenergia hasznosítása közösségi napelernekkel,
- önkormányzati és intézményi épületek energiahatékonyága jelentősen nő, klímaérzékenysége csökken (meglévő épületeknél - pl. műemlék - utólagos energiahatékonyági beavatkozások)

az első közös ötletelés összefoglaló eredménye a miro táblán

"Klímabarát, közösségcentrikus, élhető, egészséges Józsefváros"

az első közös ötletelés összefoglaló eredménye a miro táblán

miro

Józsefváros Klímastratégia Workshop 2.

Share

HT

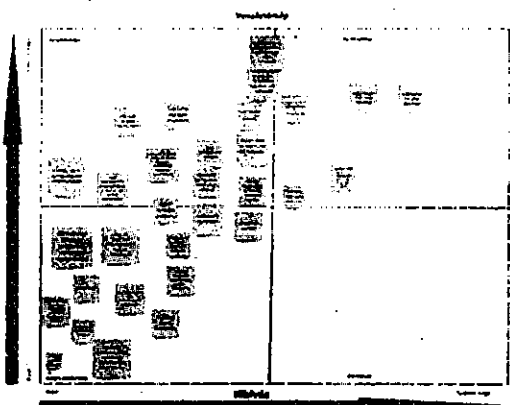
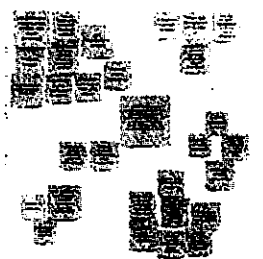
SMART fókusz a közös stratégiai céljainkra

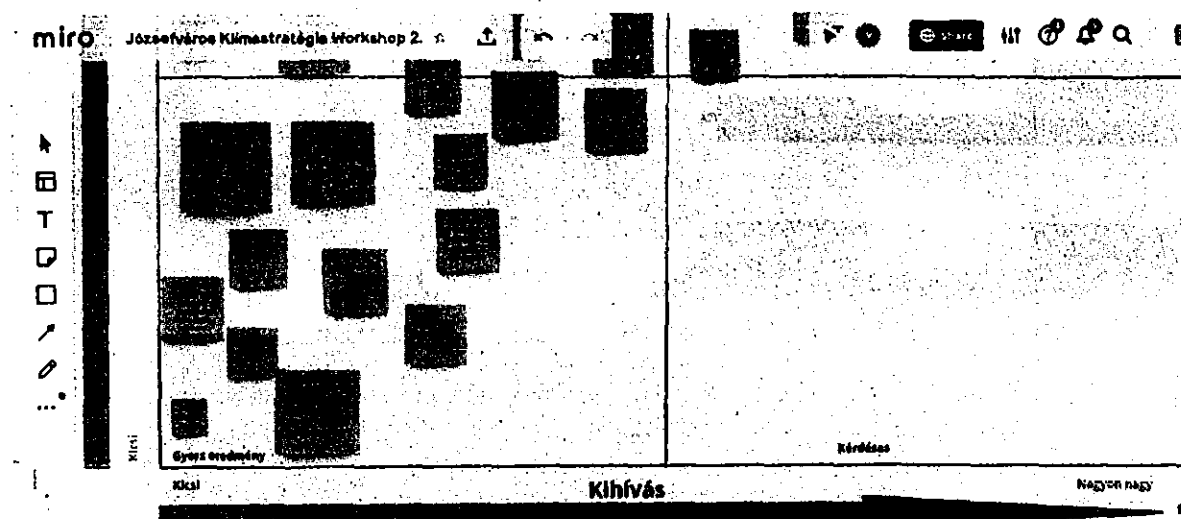
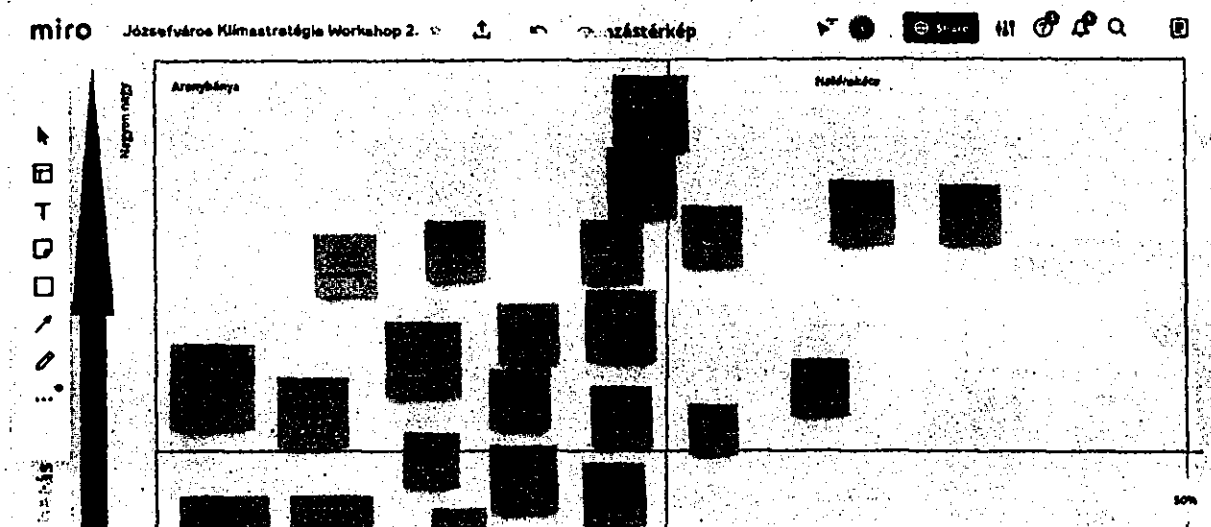
Legyen Józsefváros egy klímabarát, közösségcentrikus, élhető, egészséges város. A város 2030-ig 20% -ra csökkenti az üvegházhatású gázok kibocsátását, miközben megőrzi a városi zöldterületek arányát, és a városi lakosság 80% -a élhető, egészséges körülmények között.

Összefoglaló

Összefoglaló

170
173

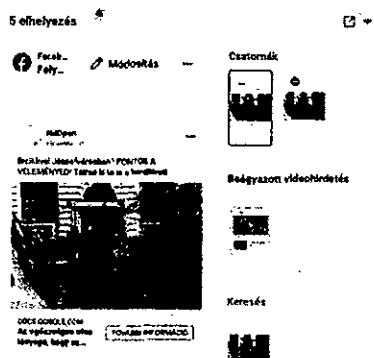
Az egyik alsós gyerek által alkotott állatka és vízcsepp és a közös társasjáték készítés

Újrahasznosított tojástartó

- Kampány időszak: 2020. november 2-6.

Kreatív:

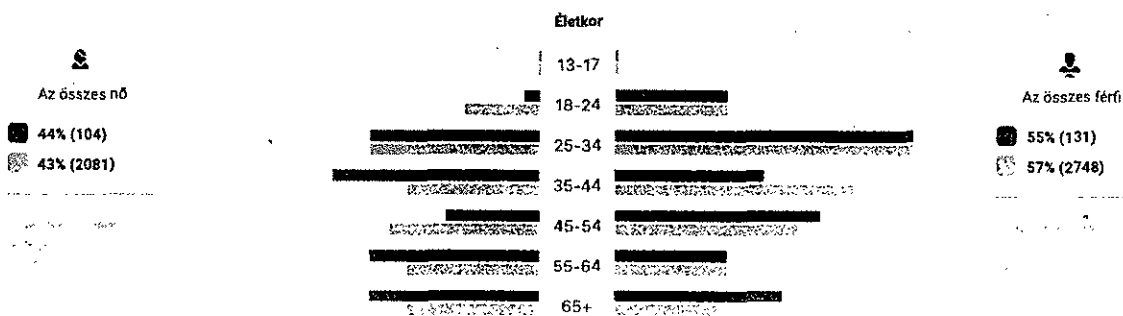

Hivatkozás kattintás: 229
Megjelenés: 4858
Elérés: 6129

Demográfia:

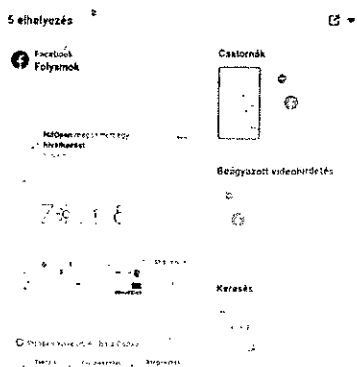
Teljesítmény Demográfiai adatok Továbbiak ▼

Eredmények: hivatkozáskattintás 238 ▼ Elérés 4858 ▼

- Kampány időszak: 2020. november 2-6.

Kreatív:

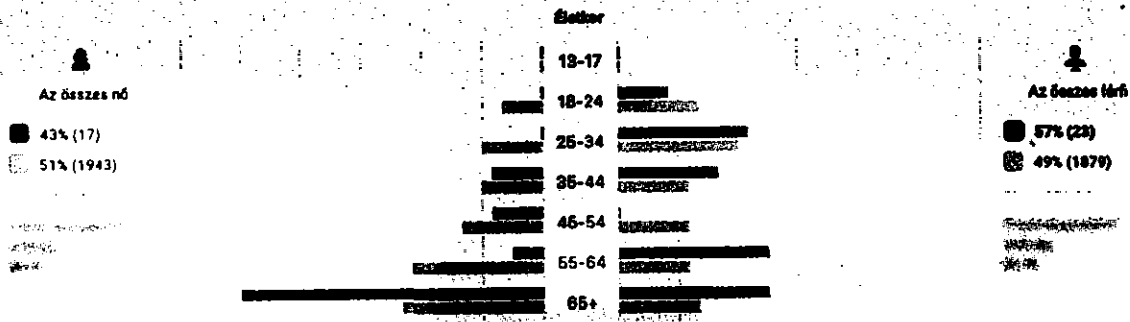
Hivatkozás kattintás: 39
Megjelenés: 3837
Elérés: 6942

Demográfia:

Teljesítmény Demográfiai adatok Elhelyezés Típus

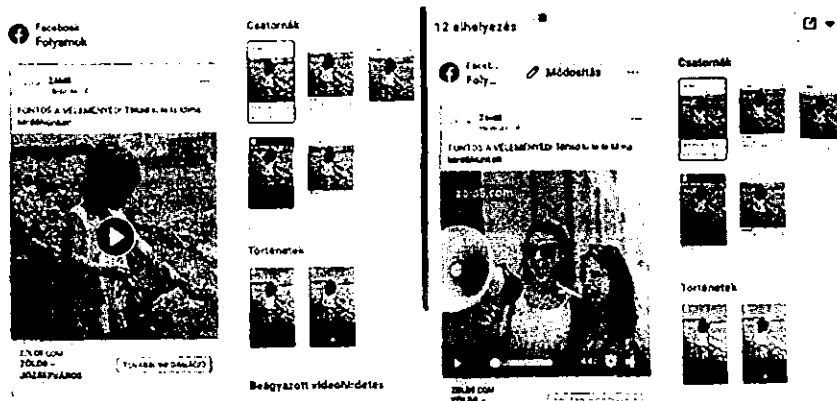
Eredmények: hivatkozáskattintás 40

Elérés 3837

- Kampány időszak: 2020. november 13-20.

Kreatív:

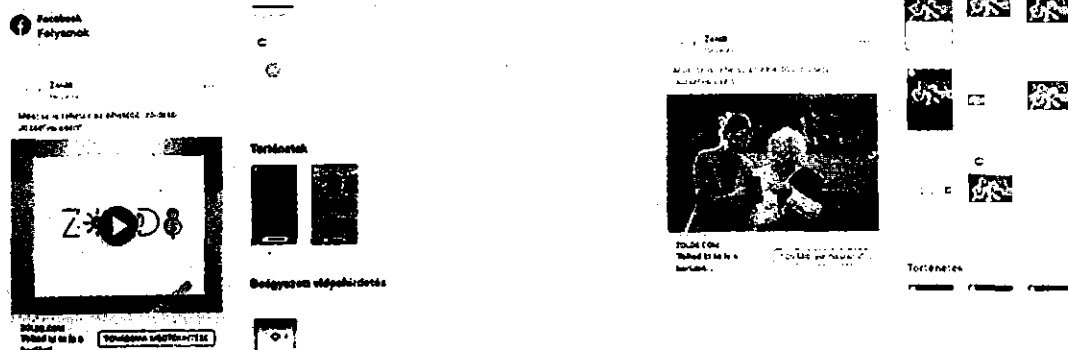

Megjelenés: 20605

Elérés: 19496

- Kampány időszak: 2020. november 21-30.

Kreatív:

- Kampány időszak: 2020. november 19-29.

Kreatív:

KÉRDŐÍV KITÖLTÉSEK státusza:

- Zöldfelületek növelése: 274 db
- Köztérfejlesztés: 333 db
- Lakóépületek energiahatékonysága: 132 db
- Lakossági szerepvállalás: 146 db

Összesen: 885 db

• Influencer tartalom – 2020. OKTÓBER 31.

Október 31-én társaságában Halloween tartalmat gyártott a Youtube oldalára, melyben abszolút önazonosan és a követői számára hiteles módon mutatta be, hogy mik azok az apró kicsi lépések, döntések, amit már a felnövekvő generáció is megtehet egy-egy bevásárlás, sütés-főzés során az otthonukban. Legyen szó akár a helyi boltban helyi termék vásárlásáról, vagy hogy a megvásárolt termékeket nem nylon, hanem vászon szatyorban visszük haza. A videó több, mint 7000 fiatalhoz jutott el.

A videó megtekinthető az alábbi linken: <https://www.youtube.com/watch?v=pA-yRKLSzVM&t=2s>

Az aktivitásról a két infleuncer Instagram oldalán is megosztott 1-1 story-t, melyet tovább több ezer célcsoportba tartozó fiatal látott.

insta story-ja

Vh
17. 178

Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
Budapesti Építész Kamara	Álláspontunk szerint a szerzők, közreműködő személyek és szervezetek megnevezése, felsorolása célszerű lenne a tiszteletadás és felelősségvállalás okán. A komoly és felelősségteljes tartalom különösen indokoltá teszi a szerzők megnevezését: enélkül ez részben tapintatlanság, részben a felelősségvállalás hiányának látszatát kelti. „barnamezős területek fejlesztése” szóösszetétel: ennek fogalmával a szakterületet ismerők – így a jelen vélemény szerzői is – tisztában vannak, azonban a „laikus” olvasók számára a fogalom pontos meghatározása célszerű lenne. „Ma már 14% az új építésű lakások aránya.” Kérdéses, mit jelent ebben a megfogalmazásban az „új építésű lakás”: a megfogalmazás pontosítását javasoljuk. „...az ismert 3 szegregátumot is tartalmazó negyedekben (Magdolna-negyed, Orczy-negyed)...”. Az anyagból nem derül ki, mi a három szegregátum, csak kettőt tartalmaz a felsorolás. „...800-900 fő idő előtti többlethalálozást...”. A megállapítás területi vagy/és népességi pontosítását javasoljuk, így nem értelmezhető. „ÜHG”: A rövidítés első előfordulásánál javasoljuk a teljes elnevezést kiírni = üvegház hatású gázok. „2006 TNM rendeletnek...”: Javasoljuk a rendelet szabályos formátumú, teljes megnevezésének szerepeltetését (legalább az 1. említésénél). „...a kerületi ITS (módosítása 2020 folyamatban), ...” A mondatrész nem egyértelmű. Amennyiben jelen dokumentum készítésekor is még folyamatban van, akkor annak megfelelően kell megfogalmazni. Az ITS rövidítés első			A szerzőket a dokumentum elején feltüntettük a kifejezés első alkalmazásánál lábjegyzetbe írtunk meghatározást pontosítottuk lábjegyzetben kiegészítettük javítottuk javítottuk javítottuk javítottuk

12/1
CE

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	megjelenésekor javasolható az „Integrált településfejlesztési stratégia” meghatározás kiírása és rövid meghatározása.			
	„...A kerületi csapadékgazdálkodási terv ezt a kék-zöld infrastruktúra rendszert és annak működési feltételeit határozzák” – az állítás nem értelmezhető.			javítottuk
	A 143. oldalon kezdődő táblázat tartalmát néhány bevezető mondatnál célszerű lenne magyarázni, vagy legalább egy mondat összekapcsolhatná az előző felsorolással. A táblázat szerepeltethetné a „megvalósíthatósági időtáv”-ot is.			kiegészítettük
	Az 1. melléklet táblázatainak sorai és oszlopai is rosszul szerkesztettek, nem konzekvensek, zavarosak. Az értelmezhetőség és következetesség érdekében optimalizálásuk szükséges. A 2. és 3. melléklet szükségtelenül lekicsinyített.			javítottuk
		Több olyan felsorolás szerepel, ahol látványos és meggyőző lenne, ha azokat térképekkel is bemutatnák (pl. 9., 19., 22. old. stb.). Javasoljuk a szövegek közé alátámasztó, magyarázó térképek, esetleg ábrák beszúrását a jobb értelmezhetőség, látványosabb megjelenítés érdekében	A klímastratégia vizsgálati dokumentuma tartalmazza a térképeket. Az anyag nyilvánosan szintén elérhető ¹ :	
	Az anyag számos helyen tartalmaz olyan nyelvtani, helyesírási, központosítási hibát, amit az olvasószerkesztő feladata lenne kiszűrni.			javítottuk
	Javasoljuk a dokumentum elején részletezni, milyen			bevezetőt

¹ http://zold8.com/wp-content/uploads/2020/07/Zold8_kli%CC%81mastrate%CC%81gia_Helyzetelemze%CC%81s.pdf

Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	Kapcsolódó módosítások
Partner szervezettől érkezett vélemények				
	különbségek, azonosságok és/vagy átfedések vannak a jelen, Józsefvárosi Klímastratégia (2021) és a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv (2020) között, hogy mindkettőjük létjogosultsága – amennyiben van – indokolható legyen. (Különös tekintettel arra, hogy a kettő készítése között csupán kb. egy év telt el.)			kiegészítettük
	UTCA ÚJRATERVEZÉSI, ZÖLDÍTÉSI PROGRAM: Céljai szakszerűen megfogalmazottak. Megvalósíthatósága lehetséges, de nem egyszerű, költséges és hosszútávú. Már megvalósításuk is nehéz, amelyet tovább nehezít az elengedhetetlen fenntartási szükséglet is. Általában is nehézkes a szakszerű és rendszeres fenntartás, de különösen problémás lesz a „zöldtetős utasvárók”-nál, „parkletek”-nél. (Utcák új vagy újra-fásításának tervezése előtt elengedhetetlen a teljes fakataszter és a fásítás rendszertervének elkészítése.)			kiegészítettük
	BARNAMEZÓS TERÜLETEK, FOGHÍJTELKEK ZÖLDÍTÉSE: Amennyiben azok magántulajdonban vannak, a tulajdonos a terület legnagyobb és leggyorsabb gazdasági hasznot hozó hasznosításában érdekelt. Az önkormányzat ennek „határt szabni” jogszerűen elsősorban a Helyi Építési Szabályzattal (ill. a Szabályozási Tervvel) tud, amelynek eredményessége erősen kérdéses. Az építési övezetekre vonatkozó jelenleg - országosan is - „szokásos” magas beépíthetőségi százalékok tartásával nehezen lesznek elérhetők a jelen stratégiában, illetve a lakosság által megfogalmazott zöldfelület-fejlesztési igények, vágyak. a JÓKÉSZ felülvizsgálatának kiemelten kell kezelnie az egyes építési övezetekben megengedett legnagyobb beépíthetőség és legkisebb zöldfelület reális arányát, amelynek meghatározásánál nem szabad figyelmen			A kiegészítését beemeltük a barnamezós területek intézkedési adatlapjába és a 4.5. fejezetbe is.

181

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	kívül hagyni a szükséges és elengedhetetlen burkolt felületek arányát sem. A méretezést célszerű lenne hatásvizsgálatokkal, szimulációval megalapozni.			
	ÉPÜLETEK, BELSŐ UDVAROK ZÖLDÍTÉSE: A megfogalmazott célok szakszerűek, támogathatók. Megvalósíthatóságuk lehetséges, de nem egyszerű. A megvalósítás kevésbé drága és rövidebb távú, mint az előző fejezetek céljai. Zöldhomlokzatok létrehozásának és fenntartásának költségei a megoldás módja szerint nagyságrendi különbségeket jelentenek, ugyanez a helyzet a meglévő tetők zöldítése vagy új zöldtetők létrehozása esetén. Belső udvarok zöldítésénél nem feltétlenül igaz az a kijelentés, hogy „az egész várost szolgálja” (hacsak nem nagyon tágan, általánosan értelmezzük). Fontos körülmény, hogy nem szabad elfelejtkezni mindezek szakszerű és rendszeres fenntartási szükségletéről sem. A távlati fenntartási költségeket gondosan kell tervezni.			az adatlapot kiegészítettük.
	CSAPADÉKVÍZ KEZELÉSE: A megfogalmazott célok érthetőek, a megvalósítás és a fenntarthatóság kétséges: részletes fenntarthatósági vizsgálatok végzése célszerű lenne. Az ún. „vízáteresztő burkolatok” elnevezéssel és használhatóságukkal kapcsolatban komoly szakmai fenntartásaink vannak. Záportározók kialakításánál nehéz az urbanizált környezet látványához való illeszkedést biztosítani.			
	„MINDEN FA ÉRTÉK!”: A fejezetcím számozása téves (a szám ismétlődik). A „Magánterületeken lévő zöldfelületi elemek felmérése” célt irreálisnak és a várható „haszonhoz” képest aránytalanul költségesnek véljük. A „Legszebb zöld udvar, zöld balkon pályázat” egyszerű, érthető. Viszonylag olcsón			a számozást javítottuk

Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	megvalósítható és a lakosság számára vonzó rendszeres évenkénti programmá válhat. A „Szaktanácsadás” is támogatandó, ha a valódi és hiteles szakmai tanácsadás biztosítható.			
	„KÖZÖSSÉGI KERTEK” PROGRAM KIBŐVÍTÉSE: Már működnek és meg is szűnnek ilyenek. Az eddigi tapasztalatok ismeretében létesítésük és megszüntetésük is problémamentesebbé válhat. Célja érthető, szakmailag támogatható, csak a lakosság a megszűnésük miatt ne legyen csalódott. Komoly jogi problémák adódhatnak.			
	MOZGÁSRA, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGRE CSÁBÍTÓ KÖZTEREK KIALAKÍTÁSA: A megfogalmazott célok szakszerűek. Megvalósíthatóságuk lehetséges, de nem egyszerű, költséges és hosszútávú. Már megvalósításuk is nehéz, amelyet tovább nehezít az elengedhetetlen fenntartási szükségletük is. A megjelölt beavatkozások indokoltak és reálisak, azonban részletes fenntarthatósági vizsgálatok végzése célszerű lenne.			a beavatkozásokat kiegészítettük a fenntartásra vonatkozó megállapítással.
	SÉTÁLÓ-, FORGALOMCSILLAPÍTOTT UTCÁK HÁLÓZATOS FEJLESZTÉSE: Közlekedési rendszer fölmérése után elsősorban közlekedési rendszer- ill. közlekedéstervezői, majd tájépítészeti feladat (és a többi szakágé is, természetesen). Célja érthető, megvalósítható, hosszútávú, drága, de „kifizetődő”. Előírásokat kielégítő és fenntartható növényesítése sem egyszerű, de mindenképpen támogatható.			
	A dokumentum 139. oldalán a JÓKÉSZ felülvizsgálatához felsorolt prioritások (a-c) nagy része nem a helyi építési szabályzat kompetenciája, vagy legalábbis elsősorban nem az tudja kezelni. Ezen túlmenően a fejezet főlősleges			kiegészítettük

24/2

183 Vh

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	evidenciákat sorol föl. Amennyiben a beépítésre szánt területek beépíthetőségének csökkentésében és a zöldterületek övezeteinek kijelölésében és hasonlóban ennél nem lesz szofisztikáltabb a JÓKÉSZ, abban az esetben aligha lehet a tárgyi Stratégia célkitűzéseinek jelentős részét elérni vagy akár csak elindítani is.			
	A dokumentum 140. oldalán a Parkolási Konceptió címszava alatt ez szerepel: „A kerület 2020 őszén készíti el a Parkolási koncepcióját...”. Mivel jelen dokumentum 2021. áprilisi, a szöveget célszerű lenne aktualizálni.			javítva
	Célszerű lenne a 4.2. Érintettek, partnerségi terv c. fejezetben a korrekt tájékoztatás érdekében feltüntetni, hogy a kérdőíveknél hány % vett részt a kitöltésében, a workshopokon hányan vettek részt, hogy ezáltal is bemutatást nyerjen a lakosság aktivitása/passzivitása a témák ill. a részvételi felhívásuk sikeressége tekintetében. Természetesen a kérdőív %-os kitöltése konkrét megszólítottak hiányában nem értékelhető, de érdemes lenne tudni, hogy jutott el a válaszadókhoz.			kiegészítettük
Magyar Energiahatékonysági Intézet (MEHI)	Összességében nagyon előre mutatónak tartjuk a stratégiában megfogalmazott célokat, intézkedéseket és monitoring tervet.			
	A jövőkép nagyon sok fontos célra kitér, de hiányoljuk az épületállomány energetikai besorolásának növekedésénél az energiahatékonysági felújítások megemlítését és a fűtőkorszerűsítéseket, ami a levegőminőség javuláshoz is hozzájárul.			kiegészítettük a jövőképet
		BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK AZONOSÍTÁSA ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK: A módszertan szerint	Forrástervezés a megalapozó tervek birtokában lehetséges és	

141

Intézményi energiahatékonysági programok ütemezése				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
		minden intézkedéshez fel kell tüntetni a szükséges forrás mértékét.	a konkrét megvalósítást szolgáló 2 évente készülő cselekvési tervek fogják tartalmazni.	
	Tematikus cél: Zöld társasházak számának növelése: Társasház felújítások támogatásánál kiemelnénk, hogy az „energiahatékonyság először” elve szerint elsőként mindenhol törekedni kell a lakások hőigényének minél nagyobb csökkentésére, és ezt a leredukált energiaigényt érdemes megújuló energiával előállítani, megtámogatni (pl. napelemmel). Továbbá törekedni érdemes a mélyfelújításokra (hőszigetelés, nyílászárócsere, fűtőkorszerűsítés együtt; akár ütemezett kivitelezésben), hogy a legnagyobb energiamegtakarítást lehessen elérni. Időtávnak 2030-at adnánk meg, mert minden évben minél több társasház felújítását lenne érdemes megvalósítani, hogy a klímacélokat elérhessük.			kiegészítettük
	Zöld társasházak számának növelése: Lehetséges források között további európai uniós forrásokat is fel lehet tüntetni (RRF, EKR) és szociális célú támogatások is szóba jöhetnek az energiaszegénység mérséklésére.			kiegészítettük
		Zöld társasházak számának növelése: A módszertan szerint minden intézkedéshez fel kell tüntetni a szükséges forrás mértékét, ami az energiahatékonysági felújítások és megújuló energia alkalmazásnál több tíz milliárd Ft lehet.	Forrástervezés a megalapozó tervek birtokában lehetséges és a konkrét megvalósítást szolgáló 2 évente készülő cselekvési tervek fogják tartalmazni.	
	Intézményi energiahatékonysági programok ütemezett			kiegészítettük

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	összehangolása: Lehetséges források között további európai uniós forrásokat is fel lehet tüntetni (RRF, EKR).			
		Intézményi energiahatékonysági programok ütemezett összehangolása: A módszertan szerint minden intézkedéshez fel kell tüntetni a szükséges forrás mértékét, ami az energiahatékonysági felújítások és megújuló energia alkalmazásnál több milliárd Ft lehet.	Forrástervezés a megalapozó tervek birtokában lehetséges és a konkrét megvalósítást szolgáló 2 évente készülő cselekvési tervek fogják tartalmazni.	
	Önkormányzati bérlakások korszerűsítése: Javasoljuk, hogy az önkormányzati korszerűsítéseknél tüntessék fel egyértelműen, hogy energetikai felújításról van szó, ahol törekedni érdemes a mélyfelújításra (akár ütemezetten, lépésenként), a későbbi rezsiköltségek minimalizálása érdekében. Lehetséges források között további európai uniós forrásokat is fel lehet tüntetni (RRF, EKR). A módszertan szerint minden intézkedéshez fel kell tüntetni a szükséges forrás mértékét, ami az energiahatékonysági felújítások és megújuló energia alkalmazásnál több milliárd Ft lehet.			kiegészítettük
	Önkormányzat példamutatása, proaktivitás: Nagyon fontos beavatkozás a takarékos üzemeltetés, a felsorolásban érdemes szerepeltetni energia-és víztakarékossági tippeket (pl. maximális fűtési hőmérséklet; légkondicionálónál a kinti hőmérséklet mínusz 5 fokonál hidegebbre ne hűtsenek; számítógépek áramtalanítása; energiatakarékos szellőztetés; perlátor használata; stb)			kiegészítettük
	Zöld8 tanácsadó iroda létrehozása: Nagyon üdvözlendő,			kiegészítettük

185

Partnerszervezetek				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	hogyan a Zöld8 Tanácsadó Iroda általános energiahatékonysági tanácsadást is nyújtani kíván a józsefvárosi lakosoknak és vállalkozásoknak. Érdemes a felújítókat a mélyfelújítások felé terelni a minél nagyobb energiamegtakarítás érdekében, másrészt pénzügyi támogatásokról tájékoztatni őket, harmadrészt összekötni az érdeklődőket megbízható szakemberekkel. Fontos lehet még a társasházi felújítások támogatásánál a lakógyűléseken való részvétel, a lakók moderálása, önerővel nem rendelkező lakók megsegítése. Lehet, hogy a Nemzeti Energetikusi Hálózattal vagy a RenoHub projekt keretében fejlesztendő RenoPont Energetikai Otthonfelújítási Központtal érdemes együttműködni. Lehetséges forrásként elképzelhető, hogy európai uniós forrásokat is be lehet vonni. Szükséges forrásigényt meg kell határozni.			
Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Polgármesteri Hivatal	A Zöld8 Klímastratégia egy gazdag tartalommal rendelkező, gyakorlatias megközelítésű dokumentum. A megvalósíthatóságra törekvő gondolatokat tartalmazza. Nagyon tárgyilagosan, és szociálisan érzékenyen fogalmazza meg a jelenlegi helyzetet és a jövőben célokhoz vezető utat.			
	6. old.: A megvalósíthatósági csoportok neve frappáns, figyelemfelhívó, jól alkalmazható a továbbiakban.			
	14. old.: Pozitív szemléletnek tartom, hogy a parkok kialakításánál a kutyákat is figyelembe veszik.			
	22. old. végétől több helyen előfordul, hogy a következő fejezet címe még az előző oldalon van, ez a későbbiekben esetleg zavaró lehet.			javítottuk a szerkesztést
	A Zöld8 honlap működése a fiatalabb lakosság megszólításában jelentős szerephez juthat a jövőben, melynek kihasználása mindenképpen javasolt.			

Vh
981

27
181

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	A Nyári tábor jó a szemléletformálás eszközeként. Javasolnám, hogy a már megismert Klímamanótvét év közben az oktatási intézményekbe vigyék be, hogy a kapcsolat folyamatos maradjon.			
		Az állapotbemutatásnál, és később is nekem hiányoztak a térképek a Zöld8 Klímastratégiából, hogy a szöveges részben bemutatott, leírt tényeket szemléltetni lehessen	A klímastratégia vizsgálati dokumentuma tartalmazza a térképeket. Az anyag nyilvánosan szintén elérhető ² :	
Humusz Szövetség	Örömmel kaptuk kézhez a Józsefvárosi Önkormányzat Klímastratégiát véleményezésre. A Humusz szövetség munkatársai nevében szeretném jelezni, hogy csapatunknak kifejezetten tetszenek a hulladékkezeléssel kapcsolatban leírtak (megelőzésre, szemléletformálásra helyezett hangsúly, komposztálás megjelenése) és amennyiben a Zöld8 tanácsadó iroda igényli, szívesen részt vennénk a szemléletformálási tevékenységében (akár szervezőként, akár kitelepülve a Nulla hulladék szemléletformáló programokra). Ezen túl a komposztálással kapcsolatosan is szívesen adunk tanácsot, amennyiben szükséges.			
BKV Zrt	Az anyagot áttanulmányozva elmondhatjuk, a BKV Zrt. a klímastratégiában kitűzött célokkal és az ezek érdekében kidolgozott intézkedési tervekkel egyetért.			
	Örömmel üdvözljük, hogy a lakosságot a tömegközlekedési eszközök használatára buzdítják, továbbá fontosnak tartják a személyes példamutatást, amely a klímatudatos magatartásformák terjesztésének egyik leghatékonyabb eszköze lehet (pl. polgármester vagy a képviselő-testület			

² http://zold8.com/wp-content/uploads/2020/07/Zold8_kli%CC%81mastrate%CC%81gia_Helyzetelemze%CC%81s.pdf

Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	tagjai tömegközlekedéssel járnának munkába).			
	Társaságunk elsősorban az „Egészséges utcák” elnevezésű stratégia cél elérésében érintett. Józsefváros tömegközlekedési szempontból jól feltárt városrész, így üdvözljük a személyforgalom tömegközlekedés irányába történő terelésének célként való megjelenését.			
	Szintén ebben a stratégiai célban jelenik meg az „árnyékolás” programponiban a tömegközlekedési megállók befedése, akár napelemekkel, amely törekvés egybevág a BKV Zrt. jövőbeli céljaival.			
	A jövőbeni lehetséges kapcsolódási pont, a „klímabarát társadalom” stratégiai célon belül megfogalmazott a „kerületi cégek bevonása a társadalmi felelősségvállalásba” c. tematikus cél. Ennek keretén belül nyitottan várjuk az Önkormányzat megkeresését a klímavédelem érdekeit szolgáló lehetséges együttműködési javaslatokkal.			
Fővárosi Csatornázási Művek	A dokumentum kitér a villámárvizek kezelésére, mely kérdéskörnek társaságunk is nagy jelentőséget tulajdonít. A terület beépítettsége az elmúlt évtizedekben nagymértékben megváltozott, megnövekedett a burkolt felületek aránya, a lefolyási tényező megnőtt, azonos területről nagyobb mennyiségű csapadékvíz gyűlik össze és folyik be a befogadó csatornába. Az utóbbi időszakban jelentkező heves záporok, a sűrűbb beépítettség miatt, jelentős többlet csapadékvíz terhelést okoznak befogadóknak. Amennyiben a tendencia tovább folytatódik, megnő az előtések kockázata. A közeli jövő kiemelt feladata kell, hogy legyen, a megváltozott időjárási viszonyok figyelembevétele mellett a meglévő csapadékvíz elvezető művek felülvizsgálata,			kiegészítettük

Vh
188

241
681

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	bővítése, illetve a hiányzó művek kiépítése.			
Zugló Önkormányzat	A józsefvárosi klímastratégia egy alapos, átgondolt, jól megtervezett munka. Összhangban van a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Nemzeti Alkalmazkodási Központ Főosztályának módszertani útmutatójával. A tudományosság és a közérthetőség kívánalmainak teljes mértékben megfelel. Alapos helyzetértékelése pontosan, szépítés nélkül mutatja be a kerület jelenlegi környezeti, infrastrukturális, szociális helyzetét és az önkormányzat lehetőségeit. Rokonszenves az a jövőkép, mely hosszú távú vízióként került felvázolásra. A tanulmány plusz értékét adja, hogy a klímaváltozás elleni küzdelemben a zöld környezet megóvása és fejlesztése mellett, közösség-centrikus hozzáállással, a kerületi lakosok testi- lelki egészségének a védelmét is megcélözzák.			
		Józsefváros is a nemzetközi elvárásoknak megfelelően, 2030-ig 40 %-os CO2 kibocsátás-csökkentést vállalt. A tanulmány viszont rávilágít, hogy a kerület két legnagyobb energiafogyasztója és szennyezőanyag-kibocsátója a lakóépületek és a közlekedés. Két olyan szektor emisszióját kellene radikálisan csökkenteni, melyekre az önkormányzatnak minimális ráhatása van. A stratégia azt is kimutatja, hogy a kerületben nagyon magas a 100 évnél idősebb épületek száma (71%). Mivel, ezek jelentős	A cél elérésére az önkormányzat elkötelezett, ezért csatlakozott a Covenant of Mayors szervezethez is, és deklarálta a 40 %-os kibocsátáscsökkentési célt.	

Partnerségi egyeztetés során megbeszéltek				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
		része műemlék vagy műemlék jellegű épület klímabarát korszerűsítésük rendkívül bonyolult és drága. Józsefvárosban fővárosi szinten a legkevesebb a lakossághoz viszonyított autók száma (26,2 db/100 fő), de a terület fekvéséből adódóan jelentős átmenő forgalom bonyolódik úthálózatán. Mindezekből valószínűsíthető, hogy a 2030-ra az önkormányzat által vállalt emissziócsökkentésnek nincs realitása. A megfogalmazásban javasolt a „csökkentésre törekszik” kifejezés használata.		
	A tanulmányban látható, hogy az önkormányzat minden elképzelést és kivitelezést a lakosság és a helyi cégek, vállalkozások bevonásával szeretne megvalósítani. Szimpatikussá teszi a célrendszert, hogy a társadalmi összefogást pozitív ösztönzőrendszer kidolgozásával kívánja megvalósítani (pl.: pályázatok, kedvezmények, stb.). Minden résztvevőt érdekelté szeretne tenni a közös jó megvalósításában. Dicséretre méltó, hogy a szociálisan leszakadó társadalmi rétegek kiszolgáltatottságának enyhítése mellett igyekeznek őket is intenzívebben bevonni a folyamatba. Támogatandó irányvonal, hogy nagy hangsúlyt fektetnek a fiatalabb generációk környezettudatos és klímabarát nevelésére, oktatására, és rajtuk keresztül kívánnak más korosztályokat megszólítani! Nagyon jó, hogy olyan helyzetekre is megoldásokat			
				kiegészítettük

150
Vh

161

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	keresnek, ahol nem lehetne vagy csak átmeneti jelleggel lehet alternatívát találni (pl.: fát helyettesítő növénytelepítés, foghíjtelkek átmeneti hasznosítása, balkonzöldítés, stb.) Költségkalkuláció sehol sincs, de a tanulmányban látszik, hogy már a tervezési fázisban a költséghatékonyságra, illetve a minél szélesebb körű forrás-bevonásra törekszenek. A stratégia készítői egy teljes fejezetet szánnak a lehetséges uniós, illetve országos pályázati rendszerek bemutatására. Ösztönzőleg igyekeznek hatni a lakossági és céges társadalmi felelősségvállalásra. Jelen gazdasági és politikai helyzetben bizonytalannak tűnik hangsúlyozottan az uniós és országos pályázatokra támaszkodni.			egyéb lehetséges finanszírozási formákkal
	Számos olyan stratégiai és tematikus cél került kidolgozásra, melyek más kerületeknek és településeknek is adhatnak jó példát: Zöld társasházak, Nincs utca zöld nélkül, Egészséges utcák, szelíd közlekedés támogatása, fűtésoptimalizálás, parkletek kialakítása, stb. A tanulmány emellett pontosan rávilágít arra, hogy a stratégiai célok kivitelezése pénzbe kerül, így a tervek mellé költségvetést és humán erőforrást is tervezni kell. A monitoring rendszer úgy van kidolgozva, hogy a célrendszert az aktuális költségvetéshez lehet viszonylag rugalmasan igazítani. A klímavédelmi kommunikáció is jól megtervezett, átgondolt stratégia. A jelenlegi önkormányzati és a kerületi intézménystruktúra működési és kompetenciarendszerébe vannak betervezve a feladatok és jogosultságok. Az operatív munkacsoport felállítása és feladatainak megtervezése példa értékű.			
	A lakossági kérdőívek elemzésénél látható az a tény, hogy a lakosság nem minden esetben gondolkodik a környezet- és			

Partnerségi Egyeztetés				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása.	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	klímavédelemmel kapcsolatban úgy, mint a szakemberek. Ezt a tervezési és kivitelezési folyamatokban figyelembe kell venni (pl.: parkletek kialakítása). Nem reális cél, hogy a hátrányos helyzetben élőket közösségi applikációk segítségével szolgálják meg és segítsék. Nagyon pozitív gondolat a kerületek egymás közötti, valamint a fővárossal folytatott együttműködésének és a kölcsönös tudásmegosztásnak a megfogalmazása.			
	A 8. kerület klímastratégiája előremutató, valóban tenni akaró dokumentum. Különösen példamutató a szakmai és társadalmi egyeztetések folyamata, amelyben mind a lakosság, a cégek és a szakmai szervezetek véleményét kikérlik/kikérték			
	A VIII. kerület esetében is látszik, hogy az egyik legfontosabb cél a lakossági kibocsátás jelentős csökkenésére, a lakó és középületek energetikai korszerűsítésére irányuló célkitűzés végrehajtása azonban – már csak a finanszírozási igénye okán is – ez biztosan túl mutat a kerület hatáskörén és pénzügyi lehetőségein. Illetve az egyéb társadalmi szereplők (kormány, gazdasági szereplők) tevékenységétől is nagy mértékben függ a kerület által kitűzött célok elérése.			
	A kerület (város) éves költségvetésének elkészítésekor figyelembe kell majd venni a városi klímastratégiát, illetve az éghajlat változási szempontokat. Az új fejlesztéseknél, illetve közbeszerzéseknél szükséges lesz vizsgálni az éghajlat változási hatásokat is. A jövőben elkészítendő önkormányzati programokat minden esetben a klímastratégiával összhangban kell megalkotni			
	Az elkészült Klímastratégia nem kínál, nem kínálhat teljes körű megoldást az éghajlatváltozás kihívásaira. A célkitűzése			

12/12

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	az, hogy Józsefváros is bekapcsolódjon abba a közös munkába, amelynek célja, hogy a természet változásaihoz a helyi társadalom rugalmasan alkalmazkodni tudjon.			
	Klímaügyben érdemi előrelépés csak a lakosság, vállalkozások, önkormányzat, civilszervezetek közös összefogásával jöhet létre. Ebben az összefogásban az önkormányzatnak, így a VIII. kerületi önkormányzatnak kezdeményező, szervező, integráló és példamutató szerepet kell vállalnia. A klímastratégia ennek az összefogásnak, az együttműködésnek, a közös cselekvésnek a szakmai kereteit tartalmazza			
FŐTÁV Nonprofit Zrt.	Józsefvárosban a távhő használata nem kiemelkedő, a lakások mindössze 7%-a van a távhőrendszerre rákötve. A FŐTÁV Nonprofit Zrt. által folyamatban van a jelenleg szigetüzemben működő távhőkörzetek összekapcsolásával az egységes fővárosi távhőrendszer vezetékgyűré kiépítése az új fogyasztók, ellátási területek (pl. belvárosi kerületek) bekapcsolása, a hőtermelők versenyeztetése, valamint a zöld távhő (geotermikus energia, termikus hulladékhasznosítás) hasznosítási arányának növelése érdekében. Ét tervezi, amelyhez a jelenlegi rendszerhez tartozókon túl további körzetek csatlakozhatnak. A stratégiai távhőfejlesztések Ennek jelentős üvegházhatású -gáz- kibocsátás csökkenést és primer energia-megtakarítást eredményeznek. A 2021-2027-es EU-s ciklusban a FŐTÁV Nonprofit Zrt. által tervezett projektek közül az egységes Dél-budapesti távhőrendszer kialakítása, a Kispesti és Újpesti hőközetek összekötése, továbbá a távvezetési és hőközponti energiahatékonysági fejlesztések érintik a kerületet. Az elmúlt években a kerületben több új fogyasztó			kiegészítettük

193

194

Partnerszervezettől érkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	távhőszolgáltatásba történő bekapcsolására került sor, például a Nemzeti Községi Egyetem, Corvin S I. és II. irodaház és a FŐTÁV az új fogyasztók bekötését a következő években is folytatni kívánja. A fogyasztók bekötése a távhőrendszerbe számos előnnyel jár a kerületi lakosoknak, melyből a legfontosabb, hogy az egyéni fűtési rendszerekből adódó környezeti többletterhelés kiváltható a távhőszolgáltatással, amely a kerület légszennyezettségi körülményein számottevően javítana.			
	A nagyobb korosztály esetén célszerű lehet pályázati lehetőségek biztosítása, a hulladékok újrahasználatával, egyéb környezetvédelmi témákat érintő dokumentumfilmekkel kapcsolatos szakkörök létrehozása, a közös érdekre, felelősségre való figyelemfelkeltés.			kiegészítettük
	A mindennapos használatban lévő elektronikai cikkek (pl. mosógép, mosogatógép) víztakarékossági besorolását is célszerű oktató jelleggel a lakosság számára elérhető tájékoztató formájában eljuttatni, valamint a víztakarékos berendezések finanszírozását támogató kezdeményezés is kezdhető az önkormányzati költségvetés erre elkülöníthető összegének függvényében.			kiegészítettük
	Barnamezős területeken az ingatlanfejlesztéseknél a levegőminőséget javító távhőellátás igénybe vételének vizsgálata.			kiegészítettük
Kőbányai Polgármesteri Hivatal		Hasznos lenne szemléltetni, példaként bemutatni adatokkal és diagramokkal egy pár az energetikai fejlesztésen már átesett önkormányzati közintézmény	Az önkormányzati intézményekre vonatkozó kibocsátáscsökkentési intézkedések részletes értékelése a közeljövőben	

125 Vh

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
		energiafelhasználásának és így kibocsátásának alakulását. Az előtte és az utána lévő állapotok összehasonlításával, hogy milyen hozadéka is lett egy fejlesztésnek. Nagyon beszédesek tudnak lenni ezek a kimutatások és nem utolsósorban az anyagban említett önkormányzati példamutatás is nagyobb nyilvánosságot kapna.	kialakított SECAP dokumentum részét fogja képezni.	
	A másik észrevétel, az energiahatékonyság javulását majd mindig csupán a fejlesztések révén várjuk, elsikkad az energetikai üzemeltetés milyensége, vagy egyáltalán a megléte. A közintézményeink túlnyomó részben szakaszos üzeműek, azaz a hét 168 órájából csupán 60-70 órát működnek ténylegesen, általános tapasztalat szerint viszont éjjel-nappal és hétvégén is majd teljes értékű energia felhasználók. Egy épület üzemidejéhez illesztett szabályozással a felhasznált energia és a mögötte lévő kibocsátás 15-20%-kal mérsékelhető. Érdekes a területre nagyobb figyelmet szentelni, de lehetséges, hogy Józsefváros tekintetében ez amúgy is így van.			kiegészítettük
Budapesti Corvinus Egyetem	A Klímastratégia egyeztetési anyaga részletes, kidolgozott, követi az MBFSZ kerületi klímastratégiák kidolgozására vonatkozó módszertani útmutatóját. Számot vet azzal az adottsággal, hogy Józsefváros kiindulási helyzete nehéz – viszonylag gyenge, és területileg erősen differenciált környezeti adottságok mellett számos szociális nehézség kezelése is szükséges a klímavédelemmel párhuzamosan (ld. energiaszegénység kiemelése). Kiemeli az önkormányzat			

Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	példaadó, koordináló, információelosztó szerepét, építve a kerületben meglévő, bizonyos tekintetben unikális városfejlesztési tapasztalatokra és intézményrendszerre. Figyelmet fordít a lakosság bevonására és folyamatos tájékoztatására.			
	A Stratégiában számos konkrét, strukturált, megalapozott és összefüggéseiben tárgyalt intézkedés szerepel, így bőven túllép általános célkitűzések, jövőkép megfogalmazásán. A Stratégiára általánosan jellemző, hogy úgy a célok, mint az intézkedések meghatározásában gyakorlatilag a tágran értelmezett fenntarthatóságból indul ki – nem pusztán környezeti, de szociális aspektusokat is figyelembe véve. Alapvetése, hogy a Klímastratégia nem önálló cél, hanem eszköz a kerület társadalmi-közösségi jövőképe formálásában, a kerület élhetőségének javításában.			
	A Stratégia 2030 és 2040-es időtávjai közül egyértelműen előbbi látszik hangsúlyosnak, a Stratégia időbeli fókusza alapvetően rövid távú. Ezt erősíti, hogy a kitekintés és tervezés végdátuma nem 2050, amely az EU-s és hazai stratégiai célkitűzésekkel, illetve az MBFSZ útmutatójával összhangban lenne. A meghatározott intézkedések jó része szintén vagy rövid távú, vagy legalábbis kevésbé hangsúlyos bennük a hosszú időhorizont, kevés az időben egymásra épülő lépés. Ezt természetesen részben magyarázza a hasonló stratégiai tervezéseket általában gúzsba kötő adottság, miszerint egy önkormányzat jogi és gazdasági eszköztára igen korlátozott. Utóbbi korlát mellett figyelemre méltó a tervezett intézkedések száma, sokszínűsége, átfogósága.			
	A Klímastratégia alapját a kerület Klímavédelmi Intézkedési			

197
Vh

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	Terve adja; jelentős az átfedés a Tervben és a Stratégiában foglalt intézkedések között. A Stratégia ebben az értelemben a Terv egyfajta utólagos megalapozásaként is tekinthető.			
	A kerületi kibocsátáscsökkentési cél ambíciószintje külön megemlíthető a 2010-es bázisévvel.			
	Az adaptációs cél kapcsán fontos kiemelni annak közvetlen hatásai mellett a percepció fontosságát – a helyi lakosok folyamatos zöldélményét (megjegyezhető ugyanakkor, hogy a Stratégia 43. o. értelmében az 500 m-es távolságra vonatkozó cél gyakorlatilag már most is teljesül a kerület lakosságának döntő többsége számára).			
	Szintén fontos elem a Stratégiakötés folyamatának, az inputgyűjtésnek a közösségiesítése, amely a járványhelyzet ellenére is több fórumon és eszközzel megtörtént. Ugyanakkor a lakosságtól begyűjtött vélemények önkéntes jelentkezésen alapultak, így felvetik a torzítás lehetőségét a reprezentatív adatfelvételekkel szemben, amik, tekintettel a kerület társadalmi diverzitására, járhatnának további előnyökkel.			
	A Stratégia csak nagyon érintőlegesen foglalkozik a nemzetközi, országos és fővárosi- társkerületi beágyazással, a kerületre kiható egyéb (ön)kormányzati szereplőkkel való együttműködés kereteivel (ezek inkább esetleges, intézkedéshez kötődő lépések, kevésbé jelennek meg a koncepció szintjén).			kiegészítettük
	A Stratégia visszatérően (bár talán még tovább hangsúlyozhatóan) reflektál a kerület területi és társadalmi differenciáltságára, és arra a jellemzőre, hogy az összefüggő zöldterületi fejlesztések elsődleges helyszínei, illetve a			

Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	lakosság koncentrációja nem esik egybe (előbbi a kerület külső sávjában, egyfajta zöld folyosó létrehozását teszi lehetővé, míg a kerület belső részei sűrű beépítettségük mellett erre értelemszerűen nem alkalmasak). Ezt a problémát kreatív, az urbanizált terek lehetőségeit kihasználó intézkedésekkel igyekeznek áthidalni.			
	Az épületenergetika fókuszba helyezése az egyik legnagyobb potenciállal bíró terület kiemelését jelenti. Az energiaszegénység kapcsolt kezelése előremutató, a hálózatos megközelítést jól példázó, fontos irány. Az épületfelújítás ugyanakkor elsősorban a közepes jövedelmű lakások esetén hozhat kifejezetten az ÜHG-kibocsátás és energiafogyasztás terén nagyobb előnyöket – ezen háztartások számára a felújítás anyagi terhe mellett az elsődleges akadály vélhetően a társasházi koordináció nehézsége (közös fellépés és befektetés biztosítása), illetve az információhiány. A századfordulós társasházak felújítását esetleg elősegítheti a 'Kádár-kockák' esetén kidolgozott típustervekhez hasonló (természetesen a házak nagyfokú egyediségével számoló) 'dobozos' felújítási csomag, menü, ami elősegíti a közös tervezést és megvalósítást.			kiegészítettük
	Mind a zöldfelületi mind az energetikai fejlesztésben kiemeli a társasházak, társasházi közösségek szerepét, amely kétségtelenül meghatározó. A megvalósításban várhatóan kiemelt fontosságú lesz ezen közösségek részvétele, így megfontolható a további támogatásuk (pl. a társasházakban klímaügyi felelősök/kontaktpontok keresése, akik a közös belső zöldfelületi fejlesztések, energiaközösségek szervezésének stb. motorjai lehetnek, vagy akár társasházi 'klímastratégikák' kidolgozásának ösztönzése – avagy 10-20			kiegészítettük

198

199 Vh

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	éves időtávú társasházi/tömbi fejlesztési tervek alulról jövő kidolgozásának és végrehajtásának segítése).			
	A társasházak fizikai adottságai erősen korlátozottak, de a tetők, belső udvarok és folyosók – Stratégiában is szereplő – kreatív használata mellett felvetődhet a jellemzően nem vagy alulhasznált pincék, utcáról nyíló szuterénhelységek (bezárt műhelyek, boltok) használatának erősítése (felújítás esetén jó hőháztartású, közösségi tevékenységekre – pl. közösségi javító műhely – alkalmas terek).			a társasházi kerékpártárolást javasoltuk az anyagban.
	A Stratégia részletesen kidolgozott indikátorrendszert használ, amelyhez az adatgyűjtési, statisztikai háttér fejlesztését is biztosítja, ami alapja a folyamatos monitoring és újraértékelés sikerének. Ebben fontos lehet a kerületi szint alatti adatgyűjtés olyan esetekben is, ahol ez korábban nem létezett (pl. gépjármű-tulajdonlás, megújuló-energia használat – utóbbi kapcsán megjegyzés: kerületi szintű adatok a háztartási naperőművekről elérhetőek a MEKH-nél: http://mekh.hu/nem-engedelykoteles-kiseromuvek-es-haztartasi-meretu-kiseromuvek-adatai).			kiegészítettük.
		Az intézkedések kidolgozottsága tovább cizellálható nagyságrendi költségbecsléssel – ez részben már megjelenik a megvalósíthatósági csoportokba való klasszifikációban – illetve adott esetben prioritási szintek meghatározásával.	Forrástervezés a megalapozó tervek birtokában lehetséges és a konkrét megvalósítást szolgáló kétévente készülő cselekvési tervek fogják tartalmazni.	
	A Stratégia alapvető szerkezete, megfogalmazása törekszik a közérthetőségre. Ugyanakkor a még befogadhatóbb forma érdekében megfontolható egyes szakkifejezések részletesebb magyarázata, az intézkedésekben szereplő			szakkifejezéseket magyarázatokkal kiegészítettük

Vh
200

Partnerségi egyeztetés				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	tervek példával való illusztrációja.			
		Az anyag képekkel, de különösen térképekkel és összefoglaló-magyarázó ábrákkal való bővítése szintén elősegítené a széleskörű befogadást.	A klímastratégia vizsgálati dokumentuma tartalmazza a térképeket. Az anyag nyilvánosan szintén elérhető ³ .	
		Szintén a széleskörű befogadáshoz járulna hozzá egyfajta vizuális vezetői összefoglaló készítése a konkrét intézkedésekről – itt pl. az SDG-k vizuális kommunikációja lehet ötletadó.	A stratégiához kapcsolódó kommunikációs tevékenységként májusban elkészül a közérthető, vizuális elemekkel kiegészített tájékoztató anyag.	
	Az EU-s források bemutatása valamelyest aránytalanul részletesnek tűnik a dokumentumban, ugyanakkor nem kerülnek említésre az MFF-en kívüli források (RRF, RRP – bár ezek valóban inkább közvetve járulhatnak hozzá a fejlesztésekhez, de pl. a közösségi energia komponens esetén lehet relevanciájuk).			kiegészítettük
Lakosság-részéről érkezett vélemény				
F. Sz.	Nem volt kapacitásom átolvasni a teljes anyagot, de szeretnék gratulálni hozzá, többségében kiváló tervnek tűnik, sok sikert a megvalósításhoz			
		Lakástulajdonosként a VIII. kerületet	Nem releváns	

³ http://zold8.com/wp-content/uploads/2020/07/Zold8_kli%CC%81mastrate%CC%81gia_Helyzetelemze%CC%81s.pdf

Handwritten signature

Partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
		többek között azért érzem az otthonomnak, mert a kerületen belül, ha szükség van rá tudom használni az autót és ingyen tudok parkolni. Kizárólag e szempont miatt preferálom, és pénzt költök a kerületi szolgáltatásokra. Amennyiben megszűnik ez a rendszer újra egy átutazónak fogom magam érezni parkolási szempontból a saját kerületemben, mint amikor régen, vidéki emberként feljöttem Budapestre és azzal ment el az idő/pénz hogy parkoló órákat vadászak. Kevesebbet fogok a kerületben vásárolni, mert inkább elmegyek oda, ahol lesz lehetőségem macera nélkül parkolni. Nyilván globális világban élünk és a lokális szempontok senkit nem érdekelnek, de ez akkor is egy lábon lövés az önkormányzat szempontjából és pont azoknak az érdekeit árulja el akik megszavazták.	visszajelzés.	
	Továbbá, megértem, hogy sok az autó a kerületben és kevés a parkoló hely. A következő ajánlásaim lennének: - A Lujza utcában lakok, ha itt az összes roncsautót elszállítatná valaki a negyed utca felszabadulna. Ugyanez elmondható a környező utcákról. Számtalan olyan autó van,			

Partnerszervezetek és polgárok kezelt vélemények				
Partner	Elfogadásra javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények	Elfogadásra NEM javasolt vélemények indoklása	kapcsolódó módosítások
Partnerszervezettől érkezett vélemények				
	amiknek a gumija oda van már gyógyulva az aszfaltra, nem nagyon foglalkozik ezzel senki. - Ha fővárosi ingyenes parkolás megszűnik végre, ez a helyzet tovább fog javulni. - A Lujza utca 32-es szám alatt egy teljesen üres telek található, ahol becsléseim szerint legalább 100 de inkább 150 autó elférne. Nem vagyok tisztában a tulajdonviszonyokkal, de ha ezt a telket az Önkormányzat be tudná venni a programba máris 2%-al esne vissza ez a 7000 körüli többlet autó. Az utcában még legalább egy ilyen telek van. - Emeljék meg jócskán a második autó után fizetendő adót.			
	"az autóval nem rendelkező lakosok nem kapnak a díjmentes parkoláshoz mérhető plusz támogatást a kerülettől") Habár szimpatikus a program, mégis könnyeimet küszködtem a fent idézett részen, hogy bezzeg akiknek nincs autója, nem kapnak az önkormányzattól ingyenes parkolást és ez micsoda hátrány... Mégis ki írta ezt a demagógiát? Gondolom ezek az emberek nem fizetnek adót a nem létező járműveik után, nem viszik szervízbe és nem fizettek érte akár milliókat...			
	Nem szeretnék rossz szájját hagyni az olvasónak. Tetszik a program, csak a fent említett pontokban azt látom, hogy nem a nehéz utat választja az Önkormányzat és "kiszolgálja a lakosságot infrastruktúrális szinten, beruház igényeknek megfelelően", hanem a "lenyomjuk akkor a torukon mert ez így könnyebb és olcsóbb nekünk" programot valósítja meg. Ideális világ nem létezik, kérem valahol a kettő között találjanak egy megfelelő pontot.			

2022 Vh

